

Overleg : Algemeen Bestuur Omgevingsdienst Haaglanden
Datum : 9 juli 2025
Tijd : 15.30-17.00 uur
Locatie: : PZH (Arentsburgh), Zuid-Hollandplein 1 te Den Haag
Deelnemers : Meindert Stolk (PZH), Arne Weverling (PZH), Wendy Renzen (Midden-Delfland),
Jaap Finke (Rijswijk), Paut Struik (Wassenaar), Marieke van Bijnen (Pijnacker-
Nootdorp), Arjen Kapteijns (Den Haag), Michiel Ferwerda (Westland), Marcel Belt
(Leidschendam-Voorburg), Christiaan van der Kamp (secretaris) en Annette
Swinkels (verslaglegging)
Kopie : MT ODH

Conceptagenda

Agendapunten

1. **Opening en vaststellen agenda**
2. **Aanwijzen voorzitter en DB-leden** bijlage – ter informatie
3. **Mededelingen**
4. **Verslag AB 21 mei** bijlage – ter vaststelling
5. **Financiële zaken**
 - 5.1 Jaarstukken 2024
 - 5.1.a. Bevindingen accountant bijlage - ter vaststelling
 - 5.1.b. Bevindingen rekeningcommissie en reactie ODH bijlage- ter kennisname
 - 5.2 Voorjaarsnota bijlage- instemmen met reactie
 - 5.3 Begroting 2027 bijlage - ter vaststelling
 - 5.3.a. Zienswijzen begroting en reactie ODH bijlage - ter vaststelling nazending
6. **Versnellingstafel woningbouw** bijlage- ter informatie
7. **Rondvraag**
8. **Sluiting**

Vergadering Algemeen Bestuur 9 juli 2026

Agendapunt 2 Benoeming DB leden

Volgens artikel 11 lid 3 van de GR benoemt het Algemeen Bestuur in de eerste vergadering in de nieuwe samenstelling uit haar midden een Dagelijks Bestuur (DB) van een oneven aantal en maximaal 5 leden (lid 1) waarbij het Dagelijks Bestuur conform lid 2 in ieder geval bestuur bestaat uit één lid van de provincie Zuid-Holland, één lid van de gemeente Den Haag en één lid van de gemeente Westland.

Toelichting: het AB heeft in het verleden gekozen voor een DB met 5 leden. De enige andere mogelijkheid is een bestuur bestaande uit drie leden. En daarmee zou het bestuur alleen bestaan uit de hierboven genoemde deelnemers.

Op dit moment (26 juni 2026) zijn nog niet in alle gemeenten de colleges gevormd en is dus nog niet duidelijk wie de nieuwe AB-leden vanuit die gemeenten worden. Daardoor is er ook nog geen compleet zicht op de belangstelling om zitting te nemen in het Dagelijks Bestuur.

Voorgesteld wordt om per onderwerp een DB-lid als eerste aanspreekpunt voor het AB te laten fungeren. Gedacht wordt aan de volgende portefeuilles:

1. Voorzitter: P&O en strategie
2. Portefeuillehouder financiën
3. Portefeuillehouder inhoud (Vergunningverlening)
4. Portefeuillehouder inhoud (Handhaving)

Ter vergadering zal de laatste stand van zaken bekeken worden en indien mogelijk de leden van het DB te benoemen. De gedeputeerde M. Stolk is reeds benoemd en is vice-voorzitter zonder portefeuille.

Heeft u belangstelling voor het DB-lidmaatschap of wilt u nadere informatie over dit onderwerp dan kunt u zich wenden tot de directeur ODH de heer mr. C. van der Kamp. De komende periode zal hij kennismaken met de nieuwe AB leden.

Bijlagen

-

Voorstel

Ter vergadering wordt de laatste stand van zaken besproken en indien mogelijk wordt u gevraagd het DB te benoemen.

Overleg : Algemeen Bestuur
Datum : 21 mei 2026
Tijd : 15.30-17.00 uur
Locatie : PZH (Arentsburgh)
Aanwezig : Michiel Ferwerda (vz. Westland), Martina Huijsmans (Delft), Mark Wit (Rijswijk),
Marieke van Bijnen (Pijnacker-Nootdorp), Wendy Renzen (Midden-Delfland),
Marcel Belt (Leidschendam-Voorburg), Ben van der Stee (Westland), Christiaan
van der Kamp (secretaris) en Annette Swinkels (verslag)
Afwezig : Arne Weverling (PZH), Meindert Stolk (PZH), Laurens van Doeveren (Wassenaar)
en Arjen Kapteijns (Den Haag)
Kopie : MT ODH

Notulen

Agendapunten

1. **Opening en vaststellen agenda**
2. **Mededelingen**
 - Stand van zaken structuurwijziging ODNL
3. **Verslag AB 27 november 2025**
4. **Ontwerp meerjarenbegroting**
5. **Groen licht**
6. **Rondvraag**
7. **Sluiting**

Notulen

1. Opening en vaststellen agenda

De vergadering wordt geopend. De heren Kapteijns, Stolk, Weverling en Van Doeveren zijn verhinderd. De heren Weerwag en Barker zijn geen wethouder en dus ook geen AB lid meer en dus niet aanwezig. De voorzitter verwelkomt mevrouw Renzen, de nieuwe vertegenwoordiger in het AB vanuit Midden-Delfland. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld. De heren Wit en Van der Stee geven aan dat dit hun laatste AB-vergadering is.

2. Mededelingen

Stand van zaken structuurwijziging ODNL

De secretaris meldt dat de kogel nog steeds niet door de kerk is. Er is nog steeds geen duidelijkheid over de rol van bestuurders. ODNL is er voor de uitvoering van taken is en niet voor het maken van beleid of het innemen van politieke standpunten, dat is aan IPO en VNG. Er moet een zuivere en robuuste structuur worden opgezet die bestuurlijke zuiverheid garandeert. Op dit moment wordt door ODNL gewerkt aan een visiedocument. Dit document komt wanneer gereed op de agenda van het AB. In overleg met de bestuurders ligt het proces over de governance van OD.nl nu stil totdat het visiedocument gereed is.

Informatieavond nieuwe raadsleden

Dinsdagavond 26 mei is er voor alle raadsleden binnen Haaglanden een bijeenkomst over het belang van de regio en met een uitleg over gemeenschappelijke regelingen, toegespitst op de rol van de gemeenteraad.

ODH is evenals een aantal andere GR'en (MRDH, Veilig Thuis, GGD, Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden, Veiligheidsregio Haaglanden en Avalex) uitgenodigd om zich te presenteren aan de (nieuwe) raadsleden. Tijdens de avond kunnen raadsleden zich aanmelden om in het najaar een keer mee te gaan met een (bedrijfs)controle.

3. Verslag 17 november 2025

Het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

4. Ontwerp meerjarenbegroting

In de zienswijze van diverse gemeenten wordt gevraagd naar het opnemen van prestatie-indicatoren wat betreft Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI). Meerdere AB -leden zien graag dat deze indicatoren aan de begroting worden toegevoegd als reactie op de zienswijze.

De heer Belt meldt dat er in de zienswijze van Leidschendam-Voorburg ook een vraag over de hoogte van het ziekteverzuim is opgenomen. De heer Belt vindt het goed om te zien dat er een dalende lijn is ingezet.

Mevrouw Huijsmans vraagt of er, met de komst het nieuwe ravijnjaar 2028, nagedacht wordt over een meerjarige koers. De secretaris antwoordt dat de mogelijkheden om verder te snoeien zeer beperkt tot niet mogelijk zijn. Daarmee komt de uitvoering van het werk te veel onder druk te staan mede omdat het aantal aanvragen voor vergunningen en de complexiteit van de vergunningen toeneemt. Het aantal bedrijven is in de regio ook toegenomen. Er is eerder behoefte aan meer dan minder geld. Ook heeft ODH sinds de oprichting reeds 3 X maal een flinke bezuinigingsopgave gehad, de rek is eruit. Mevrouw Huijsmans adviseert de nieuwe AB-leden goed mee te nemen in dit verleden.

5. Presentatie Groenlicht

Het AB wordt middels een presentatie door Isabeau Schutte van de afdeling Groen van ODH en Anne Damen van de Sociale Verhuurders Haaglanden (SVH) bijgepraat over Groenlicht. Groenlicht zorgt met een standaard aanvraagformulier en een automatisch gegenereerd besluit voor een versnelde afgifte van omgevingsvergunningen Flora & Fauna. Groenlicht richt zich enkel op veelvoorkomende aanvragen voor gebouwbewonende soorten zoals de gewone en ruige dwergvleermuis, de gierzwaluw en de huismus. De presentatie wordt met het verslag meegestuurd.

De resultaten van alle inspanningen van ODH zijn zeer positief, de wachtlijsten zijn weggewerkt. Er is interesse vanuit andere woningcorporaties, andere omgevingsdiensten, provincies en ontwikkelaars.

Het AB complimenteert ODH met dit succes.

6. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

7. Sluiting

De voorzitter en secretaris danken het AB voor de plezierige samenwerking. De voorzitter sluit om 16.28 uur de vergadering.

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

M.R. Ferwerda MSc.

Oplegnotitie

Vergadering Algemeen Bestuur 9 juli 2026

Agendapunt 5.1 Ontwerp Jaarstukken 2025

De Jaarstukken 2025 van der Omgevingsdienst Haaglanden bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening zijn op 25 juni 2026 door het Dagelijks Bestuur vastgesteld. De onafhankelijk accountant voorziet de jaarstukken van een goedkeurende verklaring, welke wordt opgesteld en opgenomen in de voorliggende jaarstukken.

De jaarrekening over 2025 sluit met een negatief resultaat van € 401.782.

In voorgaande jaren werd het effect van de nacalculatie verwerkt in het boekjaar volgend op het jaar waarop de betreffende werkzaamheden betrekking hadden. In overleg met de accountant is in 2025 besloten deze bestendige gedragslijn te doorbreken en de nacalculatie te verwerken in het boekjaar waarop de werkzaamheden zijn gerealiseerd, conform het overeenstemmingsprincipe. Dit houdt in dat in de jaarrekening 2025 zowel het nacalculatie-effect over 2024 als over 2025 is verwerkt.

Voorgesteld wordt het negatieve rekeningresultaat 2025 van € 401.782 te onttrekken aan de algemene reserve.

In de rechtmatigheidsverantwoording is een forse overschrijding opgenomen voor de externe inhuur via de brokerconstructie.

Om uitvoering te kunnen geven aan de (toegenomen en deels onvoorziene) provinciale taken heeft de ODH in de afgelopen jaren in toenemende mate gebruik moeten maken van externe inhuur. De omvang van deze inhuur is substantieel hoger gebleken dan bij het aangaan van het oorspronkelijke brokercontract voorzien kon worden. De externe inhuur werd structureel via één broker (Staffing) georganiseerd. Door de groei in de omvang van de inhuur is de feitelijke contractwaarde overschreden, hetgeen heeft geleid tot een (inkoop)onrechtmatigheid.

Per 1 januari 2026 is de brokerfunctie opnieuw aanbesteed en gegund aan Flextender, tegen een aanzienlijk hogere en beter passende (reële) opdrachtwaarde. Hiermee is voor nieuwe inhuur vanaf 2026 een rechtmatige basis gecreëerd.

Bijlagen

5.1	Ontwerp Jaarstukken 2025 versie AB 20260709
5.1.a	Accountantsverslag ODH 2025
5.1.b	Verslag en advies rekeningcommissie
5.1.b2	Reactie ODH op verslag en advies rekeningcommissie

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit:

1. De Jaarstukken 2025 vast te stellen
2. Het negatieve rekeningresultaat 2025 van € 401.782 te onttrekken aan de algemene reserve

omgevingsdienst
HAAGLANDEN

Ontwerp Jaarstukken 2025

Inhoudsopgave

DEEL 1 Jaarverslag	3
1 Inleiding	3
2 Jaarrekening in één oogopslag	5
3 Realisatie programma's	7
3.1 Programma Toetsing en Vergunningverlening	7
3.2 Programma Toezicht en Handhaving	10
4 Paragrafen	17
4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	17
4.2 Financiering	19
4.3 Bedrijfsvoering	19
4.4 Openbaarheid	26
4.5 Onderhoud kapitaalgoederen	26
DEEL 2 Jaarrekening	27
1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	27
2 Rechtmatigheidsverantwoording	30
3 Balans	32
3.1 Toelichting op de balans	33
4 Overzicht van lasten en baten	38
4.1 Toelichting overzicht van lasten en baten	39
5 Nacalculatie en deelnemersbijdragen	42
6 Overzicht incidentele lasten en baten	44
7 Wet normering topinkomens	46
8 Besluit Algemeen Bestuur	47
DEEL 3 Bijlagen	48
Bijlage 1. Baten en lasten per taakveld	48
Bijlage 2. Kerngegevens en bestuursstructuur	49
Bijlage 3. Kwantitatieve verantwoording realisatie programma's	50
Programma T&V	50
Programma T&H	57
Raming en realisatie werkplan T&V en T&H	63
Bijlage 4. SiSa-bijlage	65
Bijlage 5. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	66
Bijlage 6. Begrippen- en afkortingenlijst	67

DEEL 1 Jaarverslag

1 Inleiding

De jaarrekening over 2025 laat opnieuw zien dat de Omgevingsdienst Haaglanden haar rol met kracht en toewijding vervult. Ook dit jaar hebben wij weer meer productie geleverd voor onze deelnemers. Dat is mede te danken aan de intensivering van taken voor de Provincie Zuid-Holland en de groeiende vraag van onze gemeenten. Zo hebben we voor soortenbescherming ruim vierhonderd vergunningen afgegeven — waaronder vergunningen voor herstelbeheer in Natura 2000 gebieden en voor projecten die biodiversiteit versterken. Hiermee hebben we voor het eerst sinds de start van de groentaken in 2017 geen achterstanden meer, een belangrijke mijlpaal.

Ook bij gemeenten is de vraag naar onze inzet verder toegenomen. Als voorbeeld: bij meerdere gemeenten zijn versnellingen gerealiseerd bij bodemonderzoeken voor gebiedsontwikkelingen zoals transformatieprojecten in Rijswijk en Den Haag, waar onze inzet cruciaal was om planvorming tijdig rond te krijgen. In totaal is circa 315.000 uur in rekening gebracht, resulterend in een omzet van € 36 miljoen euro.

Dit jaar is na rijp beraad met de (nieuwe) accountant gekozen voor het doorbreken van de bestendige gedragslijn bij de verwerking van de nacalculatie. De nacalculatie wordt hierbij, in tegenstelling tot voorgaande jaren, in het lopende boekjaar verwerkt. Hierdoor hebben we dit jaar tweemaal met onze deelnemers moeten afrekenen. Dit leidt in 2025 tot een negatief resultaat van € 402.000. Onze algemene reserve is groot genoeg om dit eenmalige negatieve resultaat op te kunnen vangen en het bevordert de getrouwheid van financiële verantwoording.

Zoals vrijwel ieder jaar wijkt de realisatie sterk af van de primitieve begroting, die uitging van een omzet van € 32,4 miljoen. Een aanmerkelijk deel van onze werkzaamheden werd namelijk incidenteel gefinancierd. Doordat dit de afgelopen jaren pas later in het jaar werd toegekend, lieten we daardoor structureel middelen liggen die nodig zijn voor onderwerpen die bepalend zijn voor onze toekomstbestendigheid, zoals het versterken van onze informatievoorziening en datagedreven werken, de modernisering van onze ICT-omgeving of het professioneler inkopen van specialistische diensten. Voor onze deelnemers leiden de lagere kosten en een lager uurtarief er weliswaar toe dat zij in de nacalculatie hun vordering op de ODH zien stijgen of zelfs geld terugkrijgen; deze werkwijze raakt echter aan onze wendbaarheid om structureel te investeren. Met het project Herijking financiering hebben we een eerste stap gezet om deze problematiek op te lossen.

Het innovatieprogramma is gestart en vormt de basis voor vernieuwing en procesverbetering. Zo zijn we in 2025 gestart met een project om met behulp van AI sneller vergunningen te schrijven. Onze dataspecialisten ontwikkelden bovendien een dashboard waarmee afvalstromen vanuit het Landelijke Meldpunt Afvalstoffen gericht en overzichtelijk kunnen worden ingezien voorafgaand aan een inspectie — een waardevol hulpmiddel, ook binnen ketentoezicht.

In samenwerking met de vijf andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland heeft ODH stevige stappen gezet richting ons eigen ODH-brede droneprogramma. Daarmee kunnen we onder meer:

- snel gebieden in beeld brengen, zoals bedrijventerreinen of locaties met grondverzet of opslag;
- georuimtelijke metingen uitvoeren (breedte, lengte, hoogte, oppervlak en inhoud);
- sensorische beeldvorming maken, zoals warmtebeelden, chemische metingen en lichtstraling;
- foto- en videoregistraties uitvoeren met hoge nauwkeurigheid;
- veilig inspecties uitvoeren, bijvoorbeeld bij asbestsaneringen of op moeilijk bereikbare locaties.

Daarnaast voldoen we aan alle robuustheidscriteria binnen het VTH-stelsel en is de samenwerking met andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland verder versterkt. Een concreet voorbeeld is de gezamenlijke aanpak van ketentoezicht, waarbij we in complexe milieuzaken samenwerken ter bestrijding van milieufraude.

In onze dienstverlening hebben we grote stappen gezet. We communiceren transparanter en denken actief mee over verbeteringen. Een aansprekend voorbeeld is het project GroenLicht, waar we samen met Sociale Verhuurder Haaglanden (SVH) en ecologische bureaus werken aan een digitale aanvraag voor natuurvergunningen én een AI toepassing die conceptvergunningen genereert. Dit levert niet alleen tijdswinst op, maar zorgt ook voor eenduidiger kwaliteit.

Ook op duurzaamheid, vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn resultaten behaald. Het Regionaal Uitvoeringsprogramma Haaglanden is vastgesteld en geeft duidelijke prioriteiten voor de komende jaren: waterkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en omgevingsveiligheid.

Het afgelopen jaar hebben we flinke stappen gezet in de ontwikkeling van onze organisatie. Met ons leiderschapstraject werken we aan een wendbare en professionele organisatie. Het programma draagt bij aan een sterke en lerende omgeving. Daarnaast mochten we ruim veertig nieuwe collega's verwelkomen, is de inhuur afgenomen en is het ziekteverzuim gedaald. Het MT heeft een nieuwe start gemaakt met twee nieuwe afdelingshoofden.

We hebben een adviesteam opgericht dat onze rol als strategisch kennispartner verder versterkt. Dit team leverde onder meer vroegtijdig advies bij gemeentelijke Omgevingsvisies en bij complexe milieuvraagstukken, zoals geurbelasting rond bedrijventerreinen en de inpassing van duurzame energievoorzieningen.

We staan er financieel gezond voor. We behalen de resultaten waarvoor we zijn opgericht en blijven ons ontwikkelen waar dat nodig is zodat we ook in 2026 en daarna met volle kracht vooruit kunnen — in innovatie, in kennisontwikkeling en in samenwerking met onze deelnemers.

Samen blijven we bouwen aan een robuuste organisatie, investeren we in kennis en innovatie, creëren we ruimte voor ontwikkeling en samenwerking, en houden we koers op een leefomgeving die veilig, gezond en duurzaam is voor iedereen.

Mr. Christiaan van der Kamp
Directeur Omgevingsdienst Haaglanden

2 Jaarrekening in één oogopslag

Tabel 1 Programmaverantwoording

Bedragen *€ 1.000

Omschrijving programma	Jaarrekening 2024	Primitieve begroting 2025	Begroting na wijziging NJN 2025	Jaarrekening 2025
Lasten Toetsing en Vergunningverlening	12.236	11.774	13.256	13.692
Lasten Additionele projecten	1.093	0	753	407
Baten Additionele projecten	-1.093	0	-753	-407
Totaal Programma Toetsing en Vergunningverlening	12.236	11.774	13.256	13.692
Lasten Toezicht en Handhaving	8.672	9.709	9.943	8.517
Lasten Additionele projecten	708	732	784	905
Baten Additionele projecten	-708	-732	-784	-905
Totaal Programma Toezicht en Handhaving	8.672	9.709	9.943	8.517
Lasten Overhead	13.530	10.846	11.357	13.795
Lasten Additionele projecten	193	0	245	81
Baten Additionele projecten	-193	0	-245	-81
Heffing Vpb	0	0	0	0
Onvoorzien	0	50	50	0
Totaal Programma Overhead	13.530	10.896	11.407	13.795
Totaal programma's	34.438	32.379	34.606	35.973
Algemene dekkingsmiddelen	-34.438	-32.425	-34.762	-35.728
Overig	0	0	0	0
Totaal Baten	-34.438	-32.425	-34.762	-35.585
Saldo van baten en lasten	0	-46	-156	245
Toevoeging aan reserves	205	216	216	216
Onttrekking aan reserves	-897	0	-60	-60
Gerealiseerd resultaat	-692	170	0	402

Resultaatbestemming

In voorgaande jaren werd het effect van de nacalculatie verwerkt in het boekjaar volgend op het jaar waarop de betreffende werkzaamheden betrekking hadden. In overleg met de accountant is in 2025 besloten deze bestendige gedragslijn te doorbreken en de nacalculatie te verwerken in het boekjaar waarop de werkzaamheden zijn gerealiseerd, conform het overeenstemmingsprincipe.

Dit houdt in dat in de jaarrekening 2025 zowel *het nacalculatie-effect over 2024 als over 2025* is verwerkt. Als gevolg hiervan zijn in 2025 eenmalig aanvullende lasten verantwoord. Hierdoor sluit de jaarrekening 2025 met een *negatief rekeningresultaat van € 401.782* (afgerond € 402.000).

Indien de verwerking van de nacalculatie overeenkomstig de tot en met 2024 gevolgde bestendige gedragslijn had plaatsgevonden, zou het rekeningresultaat 2025 zijn uitgekomen op een *positief resultaat van € 328.048*. Met de gekozen verwerking wordt aangesloten bij de actuele interpretatie van de verslaggevingsregels en wordt de transparantie en vergelijkbaarheid van de financiële verantwoording richting het dagelijks bestuur, het algemeen bestuur en de accountant vergroot.

Voorgesteld wordt het negatieve rekeningresultaat 2025 van € 401.782 te onttrekken aan de algemene reserve.

Vermogenspositie

Tabel 2 Verkorte balans

Bedragen *€ 1.000

Activa	31-12-2025	31-12-2024	Passiva	31-12-2025	31-12-2024
Vaste activa	392	629	Eigen vermogen	2.409	2.654
Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar	12.228	10.351	Voorzieningen	2.138	1.499
Liquide middelen	6	547	Netto-vlottende schuld < 1 jaar	5.179	4.288
Overlopende Activa	704	884	Overlopende Passiva	3.605	3.853
	13.330	12.411		13.330	12.411

De post vaste activa geeft de stand van de investeringen in materiële vaste activa na afschrijvingen weer.

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar betreffen voornamelijk vorderingen op deelnemers voor de uitvoering van intensiveringen en additionele opdrachten. Daarnaast is hier de rekeningcourant Schatkistbankieren verantwoord.

De liquide middelen betreft het saldo dat ultimo van het jaar aan banksaldi beschikbaar was. De in de overlopende activa opgenomen posten hebben betrekking op kosten die in 2025 zijn betaald en betrekking hebben op 2026 alsmede nog te ontvangen bijdragen in de additionele projectkosten.

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het rekeningresultaat voor bestemming.

De voorzieningen bestaan uit het saldo van de voorziening werkloosheidsuitkeringen en het saldo van de voorziening bovenwettelijk verlof.

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar bestaan voornamelijk uit nog af te dragen BTW, loonheffing, sociale premies en pensioenpremies.

De overlopende passiva bestaan uit de gefactureerde dwangsommen, de verrekening met de deelnemers op basis van nacalculatie, vooruit gefactureerde deelnemers bijdragen en uit nog te ontvangen facturen van in 2025 geleverde goederen en diensten.

3 Realisatie programma's

Jaarlijks wordt per deelnemer een werkplan opgesteld als basis voor de uitvoering van vergunningverlening¹, toezicht² en handhavingstaken (VTH-taken). De taken zijn in 2025 volgens de werkplannen uitgevoerd. Er wordt zaakgericht gewerkt, ondersteund door digitale processen en op basis van de bestuurlijk vastgestelde PDC³ van de omgevingsdiensten in Zuid-Holland. Op de VTH-taken zijn de kaders van de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit van toepassing en wordt gewerkt conform de landelijke kwaliteitscriteria VTH.

Financiering vindt plaats op basis van output, dat wil zeggen aan de hand van de per opdrachtgever te leveren producten en diensten. De deelnemersbijdrage is op basis van voorcalculatie vastgesteld. Verantwoording over 2025 vindt conform de bestuurlijke afspraak via nacalculatie op basis van het aantal gerealiseerde uren en werkelijke kosten.

Het werkaanbod is voor een belangrijk deel vraag gestuurd en daardoor deels afhankelijk van externe ontwikkelingen en factoren. Het gaat dan vooral om vergunningaanvragen, meldingen, klachten en toezichtresultaten die leiden tot verder toezicht en/of handhaving. In de diverse ambtelijke voortgangsrapportages (juni en september) en de jaarrapportage is aan de deelnemers uitgebreid gerapporteerd over de voortgang en de uitgevoerde werkzaamheden per deelnemer.

Indien de daadwerkelijke kentallen (in uren) lopende een uitvoeringsjaar significant afwijken van de kentallen (in uren) van de begroting, is hierover tussentijds per deelnemer (ambtelijk) gerapporteerd. Deze afwijkingen worden in de Voor- of Najaarsnota gerapporteerd indien ook sprake is van een effect op de totale deelnemersbijdrage. De kwantitatieve verantwoording (aantallen) is opgenomen in bijlage 3. en vindt plaats op basis van de registratie van werkzaamheden in het zaakstelsel.

3.1 Programma Toetsing en Vergunningverlening

Het programma T&V bestaat uit de volgende clusters (werkvelden):

- Milieu-inrichtingen (inclusief asbestsloop)
- Bodem & Ondergrond (bodemkwaliteit, grondwater, ontgronding, PMV)
- Natuurbescherming
- Milieu & RO (lucht, geluid, externe veiligheid, MER)
- Overige taken

In grafiek 1 is een grafische weergave opgenomen van de percentuele verdeling van het aantal zaken en het werkvolume per werkveld. In de grafiek is te zien dat het werkveld Milieu-inrichtingen een groot aantal zaken omvat (48% van het totaal aantal zaken), hoofdzakelijk als gevolg van de (asbest)slopmeldingen. Omdat deze (asbest)slopmeldingen een relatief laag werkvolume kennen, ligt het volume-aandeel van Milieu-inrichtingen een stuk minder hoog (21% van het totale volume). Omgekeerd bestaan de “overige taken” vooral uit een werkvolume (uren) zonder dat daaraan aantallen zijn verbonden en is het volume (uren) per zaak voor natuur hoger relatief hoog. Voor natuurbescherming is de gemiddeld inzet per zaak relatief hoog zodat het volume aandeel beduidend groter is dan het aandeel in aantal zaken.

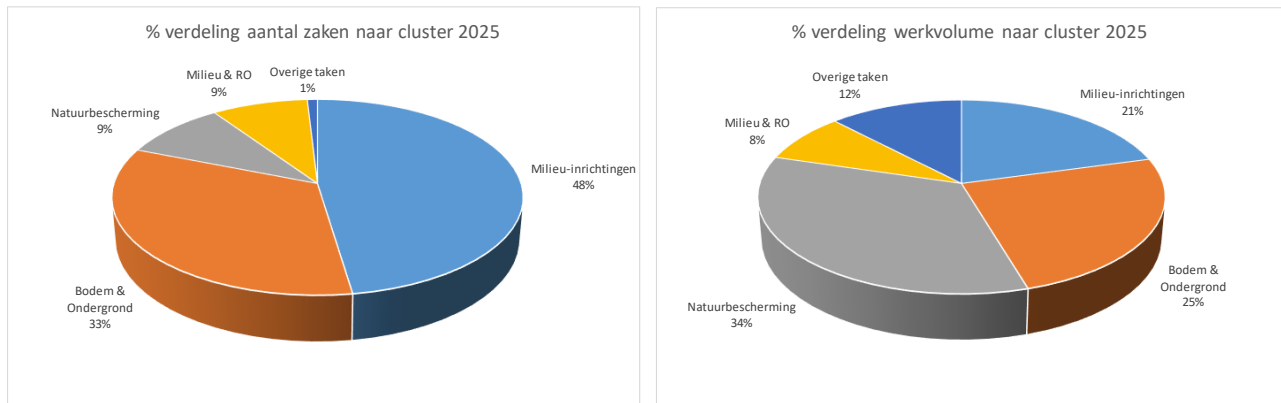
¹ Onder “vergunningverlening” wordt tevens begrepen de taken op het gebied van toetsing en advisering

² Onder “toezicht” wordt tevens begrepen het behandelen van overlastmeldingen

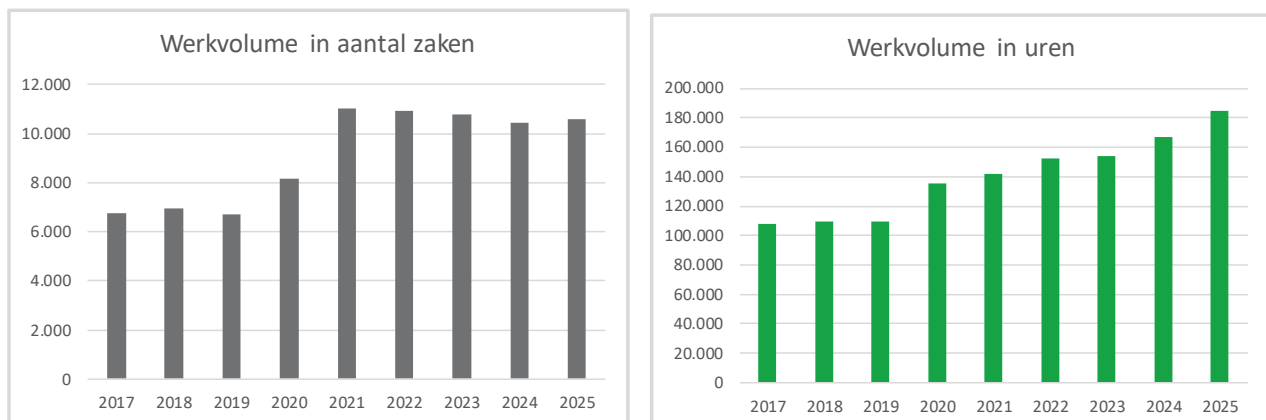
³ Producten- en Diensten Catalogus Omgevingsdiensten Zuid-Holland, versie 1.0 d.d. 9 september 2013

De taken zijn op hoofdlijn uitgevoerd conform de werkplannen van de individuele gemeentelijke deelnemers. Voor de provincie is sprake geweest van een sterke intensivering ten opzichte van het werkplan 2025. Het gaat daarbij om de reguliere wettelijke taakuitvoering (meldingen, toetsingen, vergunningen en beschikkingen) en de opgedragen taken ter ondersteuning van bijvoorbeeld planontwikkeling of MER-procedures.

Grafiek 1 Procentuele verdeling naar cluster op basis van gerealiseerde aantallen en gerealiseerd werkvolume

Grafiek 2 Werkvolume in aantal gerealiseerde aantal zaken en uren (2017-2025)

Het gerealiseerde aantal zaken is vanaf 2021 beduidend hoger dan de daarvoor liggende jaren. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de taakuitbreiding op (asbest)sloopmeldingen en de toegenomen inzet op natuurbescherming. Het totaal aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&V is lager dan de bijgestelde raming voor 2025. Dit zit vooral in een lager aantal toetsingen (milieu en bodem). Fluctuaties in vraag als gevolg van externe factoren doen zich overigens elk jaar voor en zijn van invloed op het werkaanbod. Het gerealiseerde werkvolume (aantal uren) is in 2025 hoger geweest dan in voorgaande jaren. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de werkveld natuurbescherming. In Bijlage 3 paragraaf 1 is een toelichting per cluster opgenomen. Het totaal aantal gerealiseerde uren binnen het programma T&V ligt boven de (bijgestelde) raming.

Voor natuurbescherming is 2025 (evenals de voorgaande jaren) een intensief jaar geweest. Dit geldt met name voor soortenbescherming. Voor stikstof is al enkele jaren sprake van diverse complicerende ontwikkelingen zoals het vervallen van de bouwvrijstelling en het via rechtszaken aanscherpen van juridische kaders voor de vergunningverlening, met eind 2024 de RvS uitspraak over intern salderen waardoor er een soort patstelling is geweest, ook nog in 2025. Er was sprake van vergunningverlening maar niet in de mate die verwacht mag worden. Of zaken liggen op de plank of zaken zitten in de pijn maar hebben ODH vanwege alle onduidelijkheden nog niet bereikt. Op het vlak van de soortenbescherming heeft er een enorme intensivering plaatsgevonden, zijn achterstanden ingelopen, trekken de SMP's (Soorten Management Plannen) enorm aan en lopen er tal van initiatieven om te komen alternatieve manieren van vergunning verlenen (minder onderzoek, meer maatregelen) om op dit manier versnelling van met name woningbouw te bereiken maar tegelijkertijd de stedelijke gebieden beter geschikt te maken voor de soorten.

Tot slot ook een benoemen van het project GroenLicht dat ODH samen met Sociaal Verhuurders Haaglanden (SVH) heeft opgezet. GroenLicht introduceert een vernieuwde aanvraagroute met een digitaal aanvraagformulier, opgebouwd als checklist met duidelijke kwaliteitscriteria. Aanvragers weten hierdoor vooraf wat nodig is voor een goede aanvraag. Dat leidt tot completere dossiers en minder verzoeken om aanvullende informatie. Dit zou de afhandelingsnelheid enorm moeten versnellen. Het project is gestart in 2025, einde eerste kwartaal is de live gang. Een belangrijk onderdeel van GroenLicht is de ontwikkeling van een AI-tool binnen en door ODH. Deze tool zet de informatie uit het aanvraagformulier om in een besluit en ondersteunt daarmee het beoordelingsproces. De inhoudelijke afweging blijft mensenwerk, maar de tool helpt om efficiënter te werken binnen de geldende kaders.

Ook voor de Waterwet was 2025 een intensief jaar. Dit is onder andere het gevolg van het doorvoeren van aardgasloze energievoorzieningen voor woningen, kantoren en bedrijven, alsmede de gewijzigde wetgeving. Daarnaast speelde de grootschalige aanpak van de drinkwatervoorzieningen door Dunea.

Op het gebied van bodem blijft er aandacht voor de bodemtaken in het kader van de Omgevingswet. Het bodemplatform Haaglanden is daarvoor een plek waar betrokken bodemambtenaren van de Haaglanden gemeenten, de ODH en de provincie drie tot vier keer per jaar samen. Het doel van het bodemplatform is kennisuitwisseling en kennisdelen op bodemgebied (in de ruime zin van het woord) in Haaglanden, samen kijken naar uitdagingen en veranderingen in het bodemwerkveld en onderzoeken of gezamenlijk lokaal beleid in Haaglanden mogelijk en wenselijk is.

Een meer gedetailleerde verantwoording is opgenomen in bijlage 3 paragraaf 1

3.2 Programma Toezicht en Handhaving

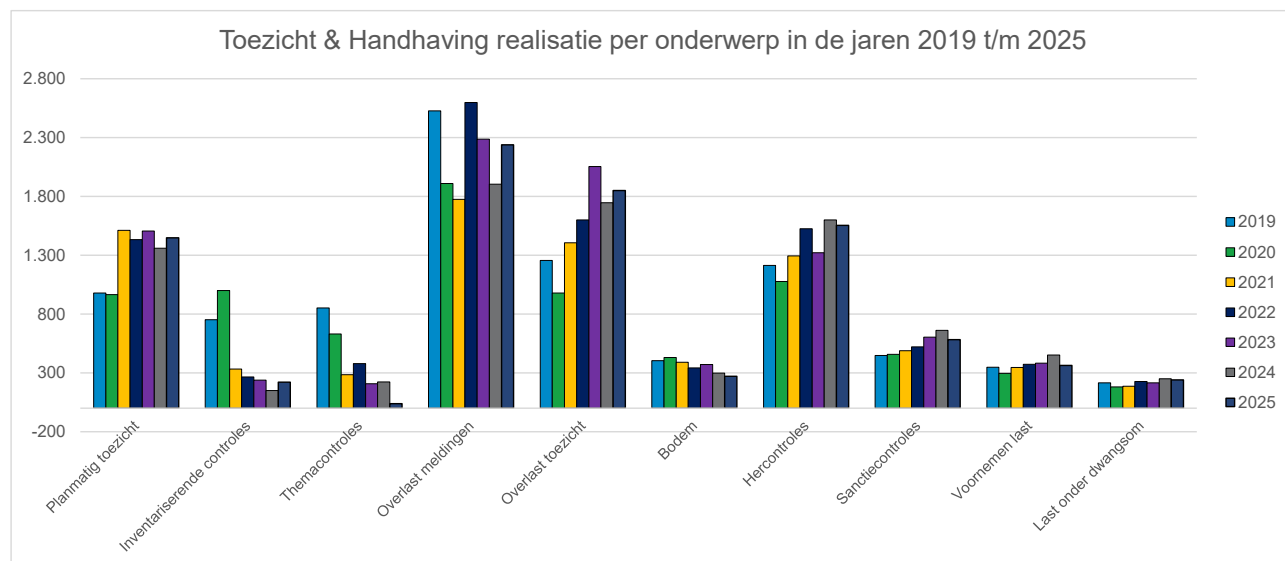
Het programma T&H bestaat uit de werkvelden:

- Toezicht
- Overlast
- Duurzaamheid
- Handhaving
- Overige taken

Dit jaar zijn er fysieke- en administratieve controles ingezet om te controleren en te beoordelen of voorgeschreven technische en organisatorische voorzieningen of maatregelen ook daadwerkelijk aanwezig waren en of er is voldaan aan de gestelde norm. Inrichtingen met een hoge milieurelevantie zijn gecontroleerd door toezichthouders van de ODH. De controles bestonden uit periodieke-, administratieve-, hercontroles en incidentele controles naar aanleiding van overlastmeldingen.

In 2025 is het aantal uitgevoerde zaken binnen het programma T&H onder de prognose uitgekomen. Er waren 12.442 zaken gepland waarvan er uiteindelijk 12.388 zaken zijn uitgevoerd. Er zijn minder zaken gerealiseerd daarentegen is de gemiddelde duur hoger dan tevoren geraamd.

Grafiek 3 Realisatiecijfers toezicht T&H 2019 – 2025

Er is een aantal specifieke en projectmatige werkzaamheden verricht zoals:

- Risico Register Gevaarlijke Stoffen (RRGS): controle van de inrichtingen die op de risicokaart staan op naleving van wetgeving en juistheid van gegevens in het RRGS;
- Controle natte koeltorens;
- Controle op (open en gesloten) bodem-energiesystemen (WKO's);
- Ketentoezicht op afval en asbest;
- Controle op de informatie- en energiebesparingsplicht.

De inzet op de handhaving is nagenoeg conform inschatting. Er zijn 1.849 overlastmeldingen geweest tegen 1.904 in 2024. Het aantal is lager dan vorig jaar, het aantal meldingen ligt weer op een gemiddeld niveau. Bewoners in de regio hebben met name last van geluidshinder. Een meer gedetailleerde verantwoording is opgenomen in bijlage 3.

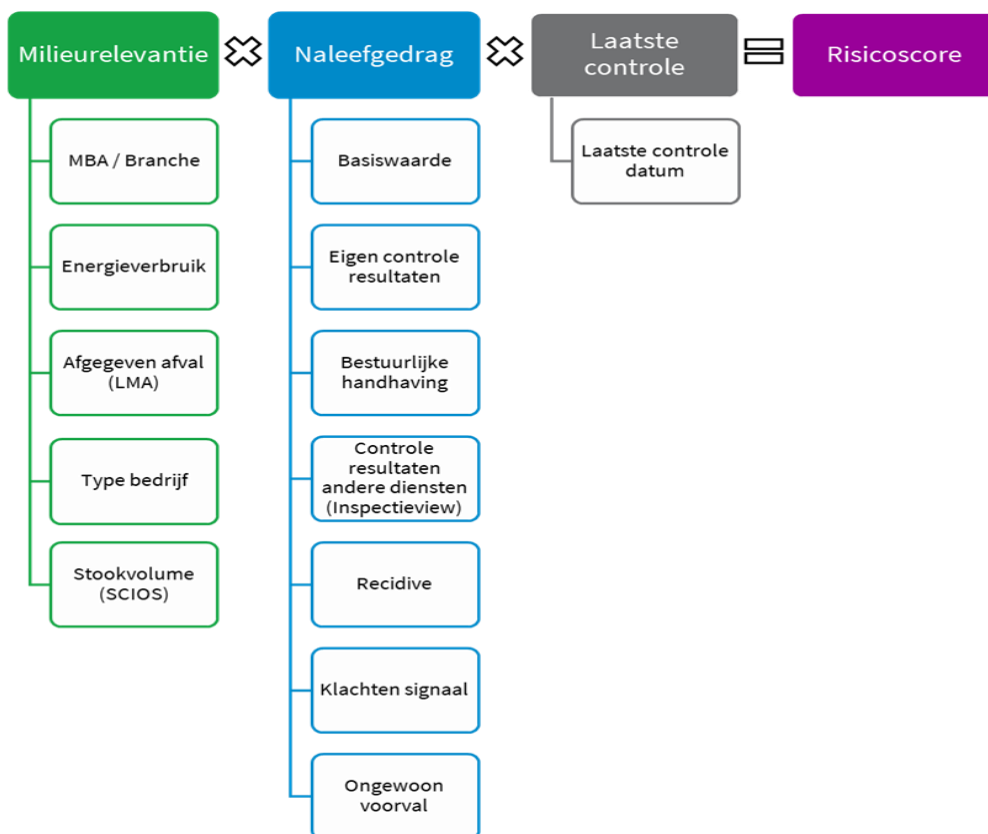
Uitvoeringsbeleid en kwaliteitscriteria VTH

De bestuursorganen die deelnemen in een omgevingsdienst stellen gezamenlijk een uniforme uitvoerings- en handhavingsstrategie vast. Deze strategie moet inzicht bieden in de doelen voor de uitvoering en handhaving en in de werkzaamheden die met het oog op die doelen zullen worden verricht. De strategie is gebaseerd op een analyse van de problemen die zich kunnen voordoen bij de naleving van de wet- en regelgeving en bevat onder meer een prioriteitstelling. Zo kan met beperkte capaciteit voor toezicht en handhaving een zo groot mogelijk effect voor het milieu en de leefomgeving worden bereikt.

Omgevingsdienst Haaglanden heeft in 2025 de nota “prioritering milieu 2026-2029” opgesteld. In 2025 is reeds conform deze prioritering toezicht uitgevoerd. De nota “prioritering milieu 2026-2029” vormt, samen met de gemeentelijke en provinciale VTH-nota’s, de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht en de jaarlijkse uitvoeringsprogramma’s (jaarwerkplannen), de uitvoerings- en handhavingsstrategie van ODH.

Probleemanalyse en prioriteiten

Grafiek 4 Weergave stappen Risicomodel

De “prioritering milieu 2026-2029” is het uitgangspunt voor het opstellen van de jaarwerkplannen voor wat betreft het uitvoeren van preventief toezicht.

Regionaal uitvoeringsprogramma ODH

Omgevingsdienst Haaglanden wil met vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies (VTHA) beter aansluiten bij de milieudoelen van de gemeenten en provincie. Daarom is een regionaal uitvoeringsprogramma (RUP Haaglanden) opgesteld dat in het AB van november 2025 is vastgesteld. Het opstellen van een regionaal programma

sluit aan bij de landelijke oproep uit het Interbestuurlijk Programma VTH voor één uniforme uitvoerings- en handhavingstrategie per omgevingsdienst en voldoet aan de wettelijke eisen uit het Omgevingsbesluit. Het RUP Haaglanden helpt ODH bovendien om te voldoen aan de robuustheidscriteria.

Prioriteiten RUP Haaglanden

De volgende prioriteiten zijn opgenomen in het regionaal uitvoeringsprogramma 2026-2029

- Waterkwaliteit
- Luchtkwaliteit
- Geluid
- Omgevingsveiligheid

Deze thema's zijn gekozen omdat de deelnemers hier een gezamenlijk, regionaal belang hebben en ODH met de uitvoering van VTHA-taken maatschappelijke impact kan maken. In het RUP Haaglanden zijn voor deze prioriteiten doelen geformuleerd en is beschreven welke VTHA-activiteiten ODH daarvoor gaat uitvoeren. Tot slot zijn er ook KPI's benoemd waarop ODH gaat monitoren en rapporteren aan de deelnemers. Deze KPI's zijn zo veel mogelijk outcome-gericht geformuleerd. Het RUP Haaglanden betekent een accentverschuiving in de werkzaamheden van de ODH, een aantal uren/werkzaamheden (ongeveer 5%) nu opgenomen in de jaarwerkplannen landt per 2026 in het RUP Haaglanden.

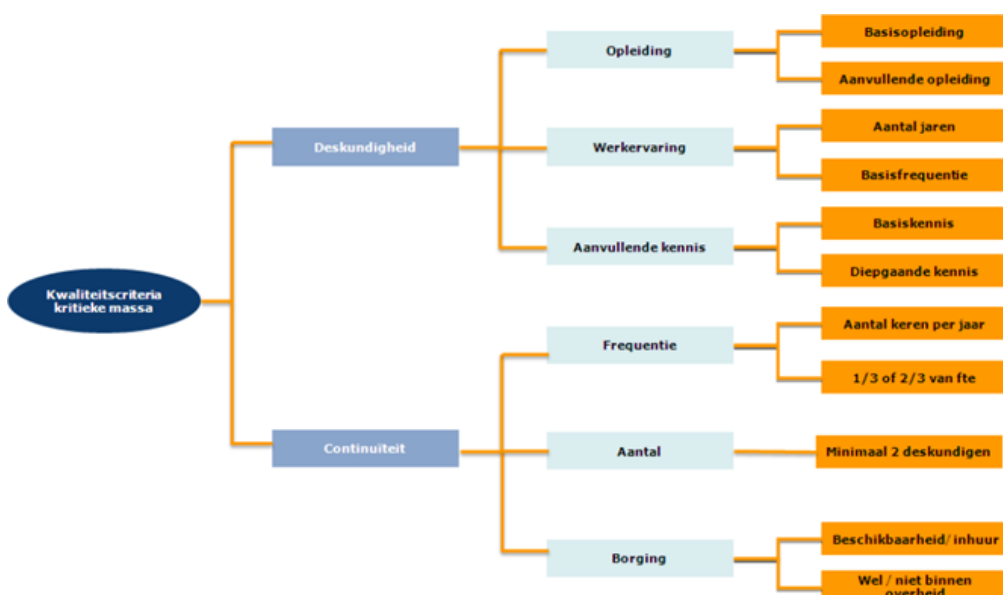
Kwaliteitssysteem, protocollen en werkinstructies

In het kwaliteitsmanagementsysteem van de ODH zijn naast een algemeen beschrijvend deel ook de procedures, werkinstructies en een risico-inventarisatie per werkproces opgenomen. De procedures en werkinstructies zijn allemaal beschreven. In het kader van het beheer en verbetering zullen er structureel werkzaamheden plaats blijven vinden.

Kwaliteitscriteria

Binnen Haaglanden hebben gemeenten en provincie besloten dat voor alle taken die bij de ODH zijn ondergebracht de landelijk geldende kwaliteitscriteria gelden. De landelijk kwaliteitscriteria hebben betrekking op de zogeheten kritieke massa. Aangegeven wordt welke expertises een omgevingsdienst in huis moet hebben voor de taakuitvoering. Ook is voor elke expertise aangegeven over hoeveel vliegreuren een medewerker moet beschikken die de activiteit uitvoert.

Grafiek 5 stroomschema kwaliteitscriteria

In de provinciale (Zuid-Holland) werkgroep Rapportage kwaliteitscriteria eind 2022 is besloten als vijf Omgevingsdiensten op een uniforme wijze te rapporteren over de kwaliteitscriteria betreffende de kritieke massa en wel middels het zgn. stoplichtmode. Per deskundigheidsgebied wordt met een kleur aangegeven of er wordt voldaan aan de criteria. In 2025 zijn de kwaliteitscriteria 3.0 van kracht geworden.

Hieronder kunt u nagaan in hoeverre ODH in 2025 voldeed aan de kwaliteitscriteria 3.0

<i>Generieke deskundigheden</i>
1. Casemanagen
2. Vergunningverlening bouwen en ruimtelijke ordening (alleen bij provinciale bedrijven)
3. Vergunningverlening milieu (BAL en Omgevingsplan)
VV Procesindustrie
VV Afval
VV Agrarisch
VV Seveso
4. Toezicht en handhaving bouw/ RO (alleen bij provinciale bedrijven)
5. Toezicht en handhaving milieu
T&H Procesindustrie
T&H Afval
T&H Agrarisch
T&H Seveso
6. Toezicht en handhaving bodem
7. Toezicht en handhaving groen wetten
<i>Juridische deskundigheden</i>
8. Behandeling juridische zaken
9. Ketentoezicht De eis is dat iedere OD 6 medewerkers in dienst heeft die zich bezighouden met ketentoezicht. Om aan deze eis te voldoen wordt in de provincie Zuid-Holland ketentoezicht gezamenlijk opgepakt door de vijf omgevingsdiensten.
10. Buitengewone opsporing natuur en milieu en fysieke leefomgeving
<i>Specialistische deskundigheidsgebieden accent bouwen</i>
11. Bouwfysica
12. Brandveiligheid
13. Constructieve veiligheid
14. Sloop en asbest
<i>Specialistische deskundigheidsgebieden accent milieu</i>
15. Afvalwater (indirecte lozingen)
16. Bodem, bouwstoffen, water
17. Omgevingsveiligheid
18. Geluid & trillingen (milieu, ro en bouw)
19. Luchtkwaliteit en Geur Voor lucht het werkaanbod onvoldoende om zelf mensen aan te trekken. Er wordt daarom bewust samengewerkt met externe (markt)partijen.
20. Natuuractiviteiten
<i>Specialistische deskundigheidsgebieden accent ruimtelijke ordening</i>
21. Cultuurhistorie
22. Verduurzaming Energie
23. Advisering Fysieke leefomgeving

	Er wordt voldaan aan de KC 3.0
	Acties gestart om te voldoen
	Gemotiveerde afwijking
	Samenwerking /uitbesteed
	Geen taak ODH

Gemotiveerde afwijkingen

VV Agrarisch (3.3) en T&H Agrarisch (5.3) Klasse III

Kennis is aanwezig maar aantal vliegreuren van 1/3 fte wordt niet behaald. Er zijn bijna geen grote vergunningplichtige agrarische bedrijven in Haaglanden. Indien nodig wordt een hierin gespecialiseerde OD ingeschakeld. Dat zal dan ook het geval zijn voor toezicht en handhaving van die vergunning.

Afvalwater (indirecte lozingen)

Afvalwater is als aparte deskundigheid opgenomen terwijl de ODH, gezien het bedrijvenbestand, dit ziet als onderdeel van een integrale controle. Indien daar noodzaak toe is wordt natuurlijk ook apart bemonsterd. Maar er zijn op dit moment geen twee medewerkers die 1/3 FTE aan alleen het vakgebied afvalwater besteden.

Ketentoezicht (11)

ODH heeft een informatieanalist maar geen informatiemakelaar, op dit gebied wordt samengewerkt met andere OD's in Zuid-Holland. (AT-pool). Door ketentoezicht onder te brengen in de AT-pool vanaf 2026 zal de ODH ook op dit onderwerp voldoen.

Externe Veiligheid

De deskundigheid heeft de ODH in huis maar er is per jaar niet genoeg werkaanbod, het lukt niet om jaarlijks 5 QRA's te beoordelen en 9 risicoberekeningen uit te voeren. Door het beperkte werkaanbod binnen de regio is het onmogelijk om voldoende 'vliegreuren' te realiseren. Daarom wordt in voorkomende gevallen samengewerkt met andere OD's binnen Zuid-Holland (onder andere DCMR).

Luchtkwaliteit

Voor lucht kiest de ODH vanwege het zeer beperkte volume, het werkaanbod is onvoldoende om zelf mensen aan te trekken, bewust om samen te werken met externe (markt)partijen.

Klanttevredenheidsonderzoek

Hoe tevreden zijn onze afnemers over de door ons geleverde producten? Deze vraag staat centraal in het klanttevredenheidsonderzoek (KTO). Onze afnemers ontvangen per e-mail een enquête om deze vraag te beantwoorden. Deze KTO meting heeft betrekking op het VTH-proces.

KTO T&V

In het KTO van T&V wordt naast de vraag over hoe tevreden men is over de totale dienstverlening, gevraagd naar de deskundigheid, duidelijkheid, tijdigheid en klachtgerichtheid van de dienstverlening. Hierbij wordt gewerkt met een 5-puntschaal:

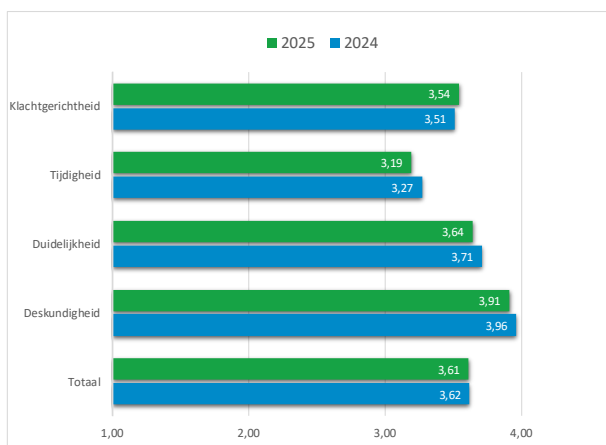
- Zeer tevreden (=5)
- Tevreden (=4)
- Neutraal (=3)
- Ontevreden (=2)
- Zeer ontevreden (=1)

In 2025 was de response op de uitgezonden klantonderzoeken 19%, dit is gelijk aan de response van 2024.

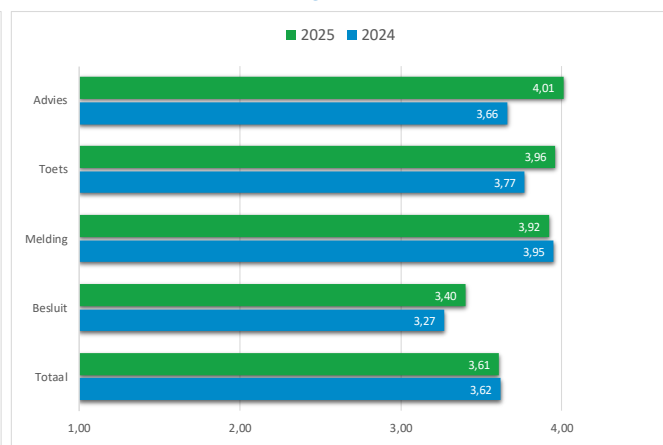
Grafiek 6 toont de score per onderdeel en toont de vergelijking met vorig jaar. Op het onderdeel klantgerichtheid na, scoren de onderdelen iets lager dan vorig jaar. Het onderdeel tijdigheid is het onderdeel met de laagste score. Wij verklaren dit uit de toegenomen complexiteit in de processen als gevolg van de implementatie van de omgevingswet.

In grafiek 7 is de totaalscore van 2025 uitgesplitst per geleverd product en vergeleken met vorig jaar. Hoewel de totaalscore nagenoeg gelijk is aan 2024, is de score bij de meeste producten verbeterd, met name bij advisering is een mooie stijging waarneembaar.

Grafiek 6 Score per onderdeel

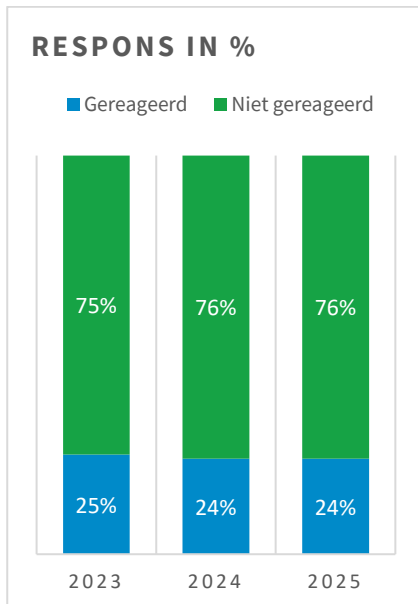

Grafiek 7 Totaalscore uitgesplitst naar product

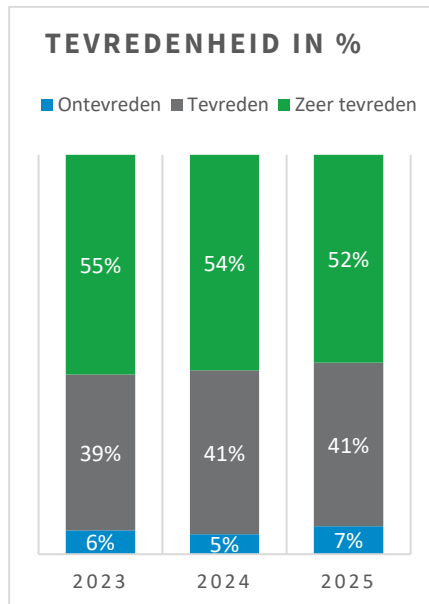

KTO T&H

Grafiek 8
Resultaten respons KTO T&H
2023 t/m 2025

Grafiek 9
Resultaten tevredenheid KTO T&H
2023 t/m 2025

Het klanttevredenheidsonderzoek (KTO) voor Toezicht en Handhaving bestaat uit drie vragen waarbij de respondent kan aangeven hoe tevreden zij is over de dienstverlening met bijbehorende motivatie. Dit jaar zijn er elke maand klanttevredenheidsonderzoek verstuurd naar ondernemers die gecontroleerd zijn. Er zijn in 2025 1989 vragenlijsten verstuurd en zijn er 486 reacties ontvangen. In grafiek 8 wordt het respons percentage 24% weergegeven.

Grafiek 9, weer geeft het percentage van tevredenheid weer. Overwegend zijn de respondenten tevreden over de dienstverlening van de ODH. Zij geven aan dat de samenwerking als prettig wordt ervaren, er kundige en vriendelijke inspecties zijn geweest. Het aantal respondenten dat ontevreden is over de geleverde diensten is 2% toegenomen, (2024 5%). Zij geven aan dat zij ontevreden zijn over de extern ingehuurde toezichthouders.

Het KTO voor particulieren (overlastmeldingen) wordt sinds eind 2023 niet meer uitgevraagd. Hierover zijn geen cijfers bekend.

De resultaten van het KTO in 2025 wijken minimaal af ten opzichte van voorgaande jaren. Voor het komende jaar is de afdeling Toezicht en Handhaving van plan het KTO door te ontwikkelen waarbij er nieuwe vragenlijsten gebaseerd op beleving worden geformuleerd en een BI dashboard voor de resultaten wordt ontwikkeld. Hierbij wordt er regionaal samengewerkt met DCMR en ODWH.

4 Paragrafen

In het Besluit Begroting en Verantwoording zijn zeven verplichte paragrafen opgenomen voor provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen. Deze zijn niet allemaal relevant voor de omgevingsdiensten. Om die reden zijn de paragrafen lokale heffingen, grondbeleid en verbonden partijen niet opgenomen.

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Op 24 november 2021 heeft het Algemeen Bestuur de Integrale Nota Weerstandsvermogen en risicobeheer, reserves en voorzieningen 2021 vastgesteld, waarin de beleidsuitgangspunten voor het identificeren, beheersen en kwantificeren van de risico's zijn opgenomen. Deze uitgangspunten worden in 2026 geactualiseerd, waarna het resultaat ervan ter besluitvorming wordt voorgelegd. In de nota wordt ingegaan op de capaciteit van het weerstandsvermogen, het risicomanagement en de risico-inventarisatie. De risico's zijn samengevat in de risico-inventarisatie en worden via de risicoklasse financieel gekwantificeerd. Elk jaar worden deze risico's geactualiseerd.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de structurele weerstandscapaciteit (de post onvoorzien) en de incidentele weerstandscapaciteit (de algemene reserve). Voorzieningen behoren niet tot de weerstandscapaciteit.

Tabel 3 Weerstandscapaciteit

Bedragen * € 1.000

Weerstandscapaciteit	Incidenteel	Structureel	Totaal
Algemene Reserve (stand per 31-12-2025)	1.712		1.712
Onvoorzien 2025		50	50
Totaal weerstandscapaciteit	1.712	50	1.762

Na onttrekking van het rekeningresultaat aan de algemene reserve neemt de weerstandscapaciteit af tot € 1.360.000

Risicoanalyse

Voor het identificeren en beheersen van de risico's maakt ODH gebruik van de softwaretool NARIS, gebaseerd op het model Integraal risicomanagement van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement. De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering vormt de basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Door NARIS wordt op basis van de geïnventariseerde risico's een risicosimulatie uitgevoerd.

Uitgaande van het door NARIS geadviseerde zekerheidspercentage van 90% (de zekerheid dat we 90% van de berekende scenario's kunnen opvangen) wordt het gewenste weerstandvermogen op basis van de risicosimulatie bepaald op € 1.257.000. De weerstandsratio bedraagt € 1.762.000 / € 1.257.000 = 1,40 en wordt op basis van het door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement gehanteerde risicoprofiel als 'ruim voldoende' beoordeeld.

Tabel 4 Top 10 Risico's

Nr.	Invloed (%)	Risicogebeurtenis	Benodigde weerstandscapaciteit (afgerond)
1	27,38%	Opvolgen aanbevelingen IBP: interbestuurlijk programma versterking VTH-stelsel (opleidingsbudget/innovatie)	€ 340.000
2	27,31%	Het ontstaan van (tijdelijk) niet door te belasten kosten als gevolg van bezuinigingen en ombuigingen bij gemeenten.	€ 340.000
3	13,76%	Hacking of gijzeling systemen ODH (of direct gerelateerde organisatie)	€ 170.000
4	13,50%	ICT informatiehuishouding niet op orde (niet over de juiste data kunnen beschikken in de processen)	€ 170.000
5	5,46%	Afbreuk imago ODH na optreden bij calamiteit of bestuurlijk gevoelige zaak	70.000
6	4,57%	Incidenten tijdens uitvoering (ongeval, asbest, ...) waarvoor verzekering onvoldoende dekking biedt	€ 57.000
7	4,53%	Doorwerking uitvoeringsaspecten omgevingswet	€ 56.000

8	2,72%	arbeidsmarktontwikkelingen en het niet kunnen vervullen van vacatures met de juiste kennis en competenties en duurdere inhuur is niet meer rendabel beschikbaar (er moet geld bij).	€ 34.000
9	0,68%	Datalek / schending privacywetgeving en opleggen boete	€ 10.000
10	0,09%	Aansprakelijkstelling voor de gevolgen van ketenaansprakelijkheid bij inhuur van Zzp'ers (DBA)	€ 10.000
	100%		€ 1.257.000

Ratio

De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (inclusief de post onvoorzien) en de benodigde weerstandscapaciteit wordt weergegeven in een ratio. Deze bedraagt ultimo 2025 op basis van het risicoprofiel € 1.762.000 / € 1.257.000 = 1,40. Na onttrekking van het negatieve rekeningresultaat aan de algemene reserve bedraagt de ratio € 1.360.000 / € 1.257.000 = 1,08 en wordt beoordeeld als 'voldoende'.

Tabel 5 Richtlijnen weerstandscapaciteit

Betekenis ratio	Ratio weerstands-capaciteit
Uitstekend	$x > 2,0$
Ruim voldoende	$1,4 \leq x \leq 2,0$
Voldoende	$1,0 \leq x \leq 1,4$
Matig	$0,8 \leq x \leq 1,0$
Onvoldoende	$0,6 \leq x \leq 0,8$
Ruim onvoldoende	$x < 0,6$

Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

In 2015 is het Besluit begroting en verantwoording (BBV) aangepast. De aanpassing houdt in de begroting en het jaarverslag een zestal kengetallen moeten worden opgenomen: een kengetal netto schuldquote, een kengetal netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen, een kengetal solvabiliteitsratio, een kengetal structurele exploitatieruimte, een kengetal grondexploitatie en een kengetal belastingcapaciteit. Een kengetal netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen, een kengetal grondexploitatie en een kengetal belastingcapaciteit zijn niet van toepassing op de ODH.

Tabel 6 Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheer

Kengetalen	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025
Netto Schuldquote	10,0%	10,5%	11,3%
Solvabiliteitsratio	21,4%	18,7%	18,1%
Structurele exploitatieruimte	-3,0%	-2,3%	2,6%

De netto schuldquote geeft de verhouding weer van de vlottende activa minus de vlottende passiva t.o.v. het totaal saldo van baten, exclusief mutaties reserves. De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de ODH ten opzichte van de eigen middelen.

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer van het eigen vermogen t.o.v. de totale passiva en geeft aan in welke mate de ODH het eigen vermogen kan inzetten voor de dekking van de schulden (in hoeverre is de ODH in staat aan haar financiële verplichtingen te voldoen).

De structurele exploitatieruimte is een percentage waarmee beoordeeld kan worden welke structurele ruimte ODH heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte wordt berekend door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten.

Signaleringswaarden kengetallen

Signaleringswaarden kengetallen	A. Minst risicovol	B. Neutraal	C. Meest risicovol
Netto schuldquote	< 90%	90% - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%

Uit deze kengetallen blijkt in algemene zin dat in de meeste kengetallen variëren in de categorie "minst risicovol" tot meest risicovol voor de solvabiliteit.

4.2 Financiering

Kasgeldlimiet en de renterisiconorm

Gedurende het hele jaar is er sprake van een positief liquiditeitssaldo geweest. De kasgeldlimiet en renterisico-norm zijn nimmer overschreden. De kasgeldlimiet geeft aan in welke mate in de financiering van investeringen mag worden voorzien in de vorm van kortlopende middelen. Volgens de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) bedraagt de kasgeldlimiet 8,2% van het totaal van de (primitieve) begroting ad € 32.425.000 ofwel € 2.658.850.

Totaal vlottende passiva	€ 8.784.000
Totaal vlottende activa	€ 12.938.000
Overschot middelen	€ 4.154.000

Volgens de jaarrekening 2025 bedraagt het overschot aan vlottende middelen € 4.154.000: De confrontatie van de kasgeldlimiet aan de netto vlottende schuld heeft periodiek plaatsgevonden.

Renterisicobeheer

Bij het aantrekken van langlopende financiering stelt de wet fido een norm waaraan het renterisico van de langlopende opgenomen leningen als geheel moet voldoen. Deze norm wordt aangeduid als de renterisiconorm en bedraagt 20% van het begrotingstotaal. De aflossingen en renteherzieningen van de bestaande leningenportefeuille mogen jaarlijks deze norm niet overschrijden. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal van € 32,4 miljoen ofwel € 6,4 miljoen. De toetsing van het renterisico aan de norm laat zien dat de ODH binnen de norm blijft. De berekening van deze toetsing is als volgt:

Berekening renterisiconorm

Begrotingstotaal 2025	€ 32.400.000
Percentage conform regeling	20%
Renterisiconorm 2025	€ 6.480.000

Toetsing renterisico aan norm

Renterisico	€ 0
Renterisiconorm	€ 6.480.000
Onderschijding	€4.480.000

4.3 Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering heeft adviserende, controlerende en faciliterende rol en schept de randvoorwaarden voor een goed functionerende organisatie. De afdeling bestaat uit drie teams: Organisatie & Communicatie, Informatievoorziening en Inkoop, Financiën & Control.

Personeel en organisatie

Ook in 2025 stond de landelijke arbeidsmarkt onder hoge druk. Er wordt steeds meer ingezet op het aannemen van jongeren die intern worden opgeleid. De werving- en selectiemethoden zijn blijvend geïntensiveerd en uitgebreid. De samenwerking met de andere omgevingsdiensten van Zuid-Holland in het kader van “De Betere Wereldbaan” is verder versterkt. In 2025 zijn we zijn erin geslaagd om 34 vacatures te vervullen. Daartegenover hebben 25

medewerkers ODH verlaten. Er is een traject gestart om het percentage inhuurkrachten omlaag te krijgen. Dit traject moet zijn beslag krijgen in 2026. Dit leidt per saldo tot een stijging van het aantal vaste medewerkers.

ODH huurt ruimte in gebouw D van de provincie Zuid-Holland. Ondanks de overeenstemming over de uitbreiding van het aantal vierkante meters kantoorruimte tot drie aansluitende verdiepingen, is dit nog niet gerealiseerd. De ontwikkelingen op dit punt hebben stilgelegen, omdat de verhuurder nog geen voortgang had geboekt in de besluitvorming over de renovatie en verduurzaming van het gebouw. Inmiddels zijn de gesprekken weer op gang gekomen. Dit neemt niet weg dat de huidige huisvesting op momenten als ontoereikend wordt ervaren, mede gezien de groei van de organisatie.

Inclusie

De arbeidsmarktbenadering van ODH is gericht op het bevorderen van diversiteit. ODH werkt sinds enkele jaren samen met Emma@work voor de benadering van jongeren met een handicap. Ook worden er regelmatig mensen aangenomen uit de leeftijdscategorie 55-65.

Het personeelsbestand van ODH weerspiegelt de diversiteit van de samenleving, maar omdat registratie van etnische achtergrond niet is toegestaan kunnen daarvoor geen cijfers worden aangeleverd. De gemiddelde leeftijd van de eigen medewerkers is 46,1 jaar op 31 december 2025, inclusief inhuurkrachten is deze 41,7 jaar. De verhouding van het huidige personeelsbestand is onveranderd en bestaat uit 52 % mannen en 48% vrouwen. De leeftijdsopbouw is als volgt:

Leeftijd	Percentage
<25	1%
25-34	26%
35-44	22%
45-54	24%
55-65	25%
>65	2%

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage is over 2025 is uitgekomen op 6,76% (7,61% in 2024). In 2024 hebben wij de inzet van de verzuimbegeleiding door de bedrijfsarts verdubbeld. Deze verdubbeling is in 2025 gehandhaafd. Dit heeft geresulteerd in de daling van het verzuimpercentage. Het landelijk gemiddelde ziekteverzuimpercentage in de gemeentelijke sector was in 2024 volgens de Personeelsmonitor Gemeenten 2024 A&O fonds 6,7%.

Sinds 2025 kiest ODH voor een andere benadering van dit vraagstuk. Belangrijker dan het terugdringen van verzuim is het namelijk bevorderen van de vitaliteit en inzetbaarheid van onze collega's. Hiervoor is het nodig dat we inzetten op zaken als plezierig werk, autonomie, leiderschap, waardering, persoonlijke ontwikkeling en verbinding. Daarbij passen we hedendaagse inzichten over werkgeluk toe. Dat maakt dat we als ODH voortdurend bezig zijn de kwaliteit van ons werkgeverschap te verbeteren, om uiteindelijk onze positie op de arbeidsmarkt te versterken en mensen met de relevante kennis en kunde aan ons te binden. Meer werkgeluk leidt tot minder verzuim, hogere productiviteit en betere samenwerking, wat zowel het individu als de organisatie ten goede komt. Het verschuift de focus van puur productiviteit naar duurzame inzetbaarheid, vitaliteit en betekenisvol werk. Dit vraagt om een positieve interventie in de organisatiecultuur, leiderschapstijl (coachend, waardierend) en HR-beleid dat voor de organisatie niet alleen economische maar ook sociale waarde creëert.

Duurzaamheid

Als Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) hebben wij tot taak: het bewaken en beschermen van het milieu voor huidige en toekomstige generaties. Als hoeders van de leefomgeving werken we dagelijks aan het verbeteren van de kwaliteit van lucht, water en bodem. Om een gezonde, duurzame leefomgeving te bevorderen heeft ODH een

duurzaamheidsprogramma, adviseren wij over duurzaamheid en werken we samen met de andere Zuid-Hollandse omgevingsdiensten. ODH past binnen de eigen organisatie dezelfde principes toe die we naar buiten uitdragen.

In 2024 hebben wij een visie op interne duurzaamheid vastgesteld, gericht op een bedrijfsvoering met een minimale ecologische voetafdruk en een duidelijke invulling van onze maatschappelijke verantwoordelijkheid. We blijven ook in 2025 duurzaamheid integraal verankeren in onze processen en bedrijfsmiddelen en werken continu aan verbeteringen met oog voor lange-termijnpact en het structureel terugdringen van onze CO₂-uitstoot.

In 2025 hebben we de in 2024 ingezette koers voortgezet en verder geconcretiseerd. De principes en ambities uit onze duurzaamheidsvisie zijn verder uitgewerkt in onze huisvesting, ons inkoop- en contractmanagement, de wijze waarop we medewerkers betrekken en in de stappen die we zetten om mobiliteit en dienstverlening verder te verduurzamen. Daarmee bouwen we voort op een meerjarig en structureel verbeterpad dat past bij onze rol als publieke organisatie en onze bijdrage aan een duurzame leefomgeving.

ODH heeft geen eigen pand of bedrijfsterrein en is voor alle bedrijfsmiddelen afhankelijk van externe leveranciers. Onze verhuurder, leveranciers en medewerkers zijn de belangrijkste, beïnvloedbare, middelen om onze doelen te bereiken. We kiezen er daarom voor om in te zetten op duurzame huisvesting, het voeren van een duurzaam inkoopbeleid, bevorderen van een duurzaamheidscultuur bij onze medewerkers en het minimaliseren van de CO₂ uitstoot van ons woon-werkverkeer en dienstreizen.

Inkoop en aanbesteding

In 2025 is verdere invulling gegeven aan de professionalisering van het inkoop- en contractmanagement. De contractmanagers ondersteunen, begeleiden en adviseren contracteigenaren en operationeel inkopers met contractvorming en het opstellen van Service Level Agreements en Dossieraafspraken. De spendanalyse is opgesteld en geanalyseerd; aan de hand hiervan is de aanbestedingskalender 2026 t/m 2028 verrijkt.

De samenwerking met professionals van de andere Zuid-Hollandse Omgevingsdiensten op het gebied van Inkoop- en Contractmanagement is opgestart en zal in 2026 verder vorm krijgen.

Informatisering en automatisering

In 2025 stond de informatievoorziening binnen ODH in het teken van stabilisatie, reflectie en heroriëntatie. Op basis van een analyse van de werkvoorraad en een evaluatie van de samenwerking met externe partijen is vastgesteld dat het IV-landschap grotendeels stabiel is, maar dat met name de Basis-ICT kwetsbaar is gebleken. Incidenten en verstoringen hebben duidelijk gemaakt dat de continuïteit en voorspelbaarheid van deze voorzieningen onvoldoende geborgd waren.

De kwetsbaarheid van de Basis-ICT heeft ertoe geleid dat de relatie met de externe dienstverlener op dit onderdeel onder druk is komen te staan. In 2025 is daarom kritisch gekeken naar afspraken, rolverdeling en verantwoordelijkheden, en is het gesprek gevoerd over het structureel verbeteren van de dienstverlening. Dit vormde een belangrijke aanleiding om de afhankelijkheid van externe partijen en de inrichting van de IV-werkwijze te heroverwegen.

Deze inzichten hebben in 2025 geleid tot het opstellen van een plan voor een aangepaste werkwijze en een andere inrichting van Team IV. Daarbij is gekozen voor een verschuiving van projectmatige vernieuwing naar het structureel optimaliseren van bestaande processen, applicaties en dienstverlening, met meer aandacht voor eigenaarschap en beheersbaarheid. In de loop van het jaar zijn de eerste stappen gezet om deze werkwijze in de praktijk te brengen, als basis voor verdere doorontwikkeling in 2026.

In 2025 vonden binnen Team IV personele wisselingen plaats. Deze zijn benut om functies en rollen te herijken. Vacatures zijn niet één-op-één ingevuld; de nadruk ligt op het ontwikkelen van interne collega's en het versterken van de operationele slagkracht van het team.

Aansluiting bij landelijke standaarden en samenwerking met andere omgevingsdiensten bleven in 2025 belangrijke uitgangspunten. Daarnaast is verkend waar nieuwe technologieën, zoals Artificial Intelligence (AI), op een praktische manier kunnen bijdragen aan informatiegestuurde dienstverlening binnen de bestaande omgeving.

Binnen de IV-keten bleef Documentaire Informatievoorziening (DIV) een onmisbaar fundament. In 2025 is blijvend ingezet op tijdige postverwerking, zorgvuldige archivering en duurzaam informatiebeheer als randvoorwaarden voor betrouwbare dienstverlening en het functioneren van een volledig digitale werkomgeving.

Als voorbereiding op het conform de Archiefwet vernietigen van archiefbescheiden is in 2025 gestart met het inventariseren en opvragen van de daarvoor vereiste vervangingsbesluiten. Hiermee wordt geborgd dat eventuele vernietiging uitsluitend plaatsvindt op een rechtmatige grondslag.

Informatiebeveiliging en AVG

In 2025 is het managementsysteem voor informatiebeveiliging en privacy (ISMS) verder doorontwikkeld en structureel toegepast. Het ISMS is ingezet om beleid, maatregelen, controles, risico's en vastgestelde uitzonderingen samenhangend vast te leggen en te toetsen. Hiermee is aantoonbaar invulling gegeven aan de eisen uit onder meer de Baseline Informatiebeveiliging Overheid, de AVG en de Wet politiegegevens, met structurele borging via de PDCA-cyclus.

Daarnaast is in 2025 het gezamenlijke IB&P Office voor de vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten operationeel geworden. Sinds medio 2025 zijn binnen deze structuur, naast de CISO, een Information Security Officer (ISO) voor de operationele uitvoering van informatiebeveiliging en een Privacy Officer voor de uitvoering van privacy taken voor Omgevingsdienst Haaglanden actief. In 2025 is gestart met het definiëren van uniform beleid tussen de vijf Zuid-Hollandse Omgevingsdiensten.

Vanuit het IB&P Office is een start gemaakt met het opzetten van gezamenlijke beleidsvorming, risicomanagement, compliance en bewustwording van de diensten, terwijl de toepassing en uitvoering bij de afzonderlijke diensten plaatsvindt. Hierdoor zijn informatiebeveiliging en privacy verder geprofessionaliseerd en organisatiebreed geborgd, met behoud van de eindverantwoordelijkheid bij de directeur van ODH.

Nadere gegevens

Deze hebben betrekking op de gegevens voortvloeiend uit de taken die de omgevingsdiensten in opdracht van de provincie en de gemeenten uitvoeren.

1. *Verzoeken van betrokkenen:* Soort en aantal: er zijn geen verzoeken ontvangen.
2. *DPIA's:* Er is één DPIA uitgevoerd ten behoeve van het gebruik Enterprise variant van CoPilot.
3. *Delen gegevens derden:* n.v.t.
4. *Datalekken:* In totaal zijn in 2025 vier datalekken via het EMS TopDesk aangemeld. Deze datalekken zijn niet gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Twee meldingen ging het om een verkeerd geadresseerde, deze is benaderd met het verzoek het ontvangen bericht te verwijderen. De andere twee meldingen gingen om een datalekken bij andere organisaties die ODH verzochten van hun ontvangen e-mails als niet verzonden te beschouwen en te verwijderen. Dit is gebeurd.
5. *Register van verwerkingsactiviteiten:* De ODH beschikt over een verwerkingsregister, applicatieregisters geregistreerd in de tool EMS TopDesk. Via deze tool vind de verwerking van persoonsgegevens plaats. De FG van

de provincie of de gemeenten heeft geen toegang tot dit verwerkingsregister. Het verwerkingsregister is enkel voor en door ODH geautoriseerde medewerkers toegankelijk en is in overeenstemming met de verleende mandaten van gemeenten en provincie.

6. *Bewustwording:* Om het bewustzijn van medewerkers op het gebied van informatiebeveiliging en privacy te vergroten, is in 2025 uitvoering gegeven aan een doorlopende bewustwordingscampagne van Awaretrain. Alle medewerkers en andere geautoriseerde gebruikers met toegang tot systemen van de ODH namen verplicht deel aan dit programma.

Binnen de campagne is informatiebeveiliging en privacy structureel onder de aandacht gebracht, onder meer door een introductie tijdens de ambtseed-sessies door de CISO, het volgen van een standaard online training over de AVG en het periodiek verplicht afronden van e-learnings. Daarnaast is gebruikgemaakt van intranetberichten, visuele communicatie zoals posters en bijdragen van interne en externe sprekers. Ook zijn periodiek phishingcampagnes uitgevoerd om het bewustzijn en het handelingsperspectief van medewerkers in de praktijk te toetsen en te versterken.

Bij de introductie van nieuwe medewerkers is aanvullend expliciet aandacht besteed aan het zorgvuldig en veilig omgaan met data en informatie.

Uitvoering van de Interne controlefunctie binnen ODH

De rechtmatigheidscontroles binnen ODH worden door de VIC-medewerker uitgevoerd. De interne controles worden periodiek uitgevoerd op basis van een interne controle plan. De belangrijkste interne controles zijn;

- Crediteurenanalyse gericht op naleving Europese aanbestedingen
- Crediteuren bankrekening mutaties
- Personeelsproces
- Factuurcontrole en prestatielevering
- Voortgezette controle crediteuren
- Memorialen
- Investerings

Onderstaand worden de afwijkingen ten aanzien van de drie rechtmatigheidscriteria nader toegelicht.

Voorwaarden criterium

De VIC-medewerker heeft in 2025 meerdere spend analyses uitgevoerd gericht op de rechtmatigheid van de inkoop. In tegenstelling tot voorgaande jaren heeft ODH tussentijds een uitgebreide crediteurenanalyse uitgevoerd om te toetsen of de inkoopcontracten voldoen aan de Europese aanbestedingsregels.

Het voorwaarden criterium is daarbij beoordeeld op basis van de resultaten van de crediteurenanalyse. Uit de analyse over de periode 2022–2025 zijn vier onrechtmatige inkoopcontracten naar voren gekomen. In alle gevallen is geen Europese aanbestedingsprocedure uitgevoerd, terwijl dit op grond van de drempelbedragen verplicht was. De betreffende bestedingen hebben het Europees drempelbedrag overschreden.

De financiële onrechtmatigheden bedragen in totaal € 8.767.420. In onderstaande tabel zijn per crediteur de geconstateerde fouten en de bijbehorende actiepunten opgenomen, gericht op het voorkomen van vergelijkbare rechtmatigheidsfouten in de toekomst.

Er is opgemerkt dat de interne inkoop en aanbestedingsbeleid niet consistent wordt nageleefd. Er zijn meerdere opdrachten opgemerkt die enkelvoudig zijn gegund terwijl een meervoudige procedure gevolgd had moeten worden. Deze opdrachten leiden niet tot een financiële onrechtmatigheid omdat Europees aanbestedingsdrempel niet wordt overschreden.

Soort uitgaven	Bedrag onrechtmatigheid	Toelichting	Status/ voortgang nieuwe aanbesteding
Inhuur	€ 113.000	Uitgaven in 2025 zijn net als vorig jaar onrechtmatig.	Contract is beëindigd en daarmee is de onrechtmatigheid opgelost. De onrechtmatigheid in 2025 heeft betrekking op de inhuurperiode van begin 2025.
Advisering op het gebied van inkoop	€ 70.000	Contract is in 2022 meervoudig aanbesteed. De bestedingen hebben Europese drempelbedrag overschreden waardoor sprake is van een onrechtmatigheid. Ondanks de overschrijding heeft geen Europese aanbesteding plaatsgevonden.	Contract loopt tot en met 2026. De uitgaven in 2025 en 2026 zullen daarmee onrechtmatig zijn. Volgens de aanbestedingskalender wordt in het kwartaal 1 van 2026 een nieuwe Europees aanbestedingskalender opgestart.
Broker extern inhuur	€ 8.500.000	ODH maakt gebruik van een broker om de inhuur van externen te faciliteren. Dit contract is Europees aanbesteed. Uit een analyse van de crediteurenadministratie blijkt dat de werkelijke uitgaven de oorspronkelijke raming aanzienlijk hebben overschreden. Zie toelichting hieronder. De onrechtmatigheid bestaat uit de bestedingen van 2025 en de bestedingen van 2026.	Nadat de overschrijding werd geconstateerd, zijn de voorbereidingen gestart voor een nieuwe Europese aanbesteding. Inmiddels is per 1 januari 2026 een nieuw Europees contract voor de brokerdienstverlening van kracht.
Begeleiding sanering stortplaats	€ 84.420	Er is een opdracht meervoudig gegund terwijl de bestedingen Europees drempel voor diensten hebben overschreden. De verwachting is dat de werkzaamheden in 2026 afgerond zullen worden. De onrechtmatigheid bestaat uit de bestedingen van 2025 en de bestedingen van 2026.	De werkzaamheden zullen naar verwachting in 2026 afgerond worden. De bestedingen van 2026 die gebaseerd zijn op een offerte zijn meegenomen in de onrechtmatigheidsfout in 2025.

Geconstateerde onrechtmatigheid broker externe inhuur

Met de kennis van dit moment menen we te moeten vaststellen dat in 2024 en 2025 sprake is geweest van een onrechtmatigheid op het gebied van de brokerfunctie op externe inhuur. In deze periode is de bij de aanbesteding ingeschatte contractwaarde met meer dan 50% overschreden. Deze onrechtmatigheid is ten onrechte niet naar voren gebracht in de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening 2024 (onrechtmatigheid zou € 6.000.000 bedragen).

Deze overschrijding van de contractwaarde is te wijten aan de exponentiële toename van de benodigde externe inhuur op diverse dossiers, die ten tijde van de aanbesteding niet voorzien kon worden. Op het moment dat de overschrijding evident werd waren we reeds een nieuw aanbestedingstraject gestart voor een nieuwe broker, tegen een realistische marktwaarde. Dit traject is afgerond en heeft geleid tot het contracteren van een nieuwe leverancier die met ingang van 1 januari 2026 zijn werkzaamheden voor de ODH is gestart. Hiermee is op dit moment geen sprake meer van genoemde onrechtmatigheid.

Binnen de inkoopprocessen worden de geconstateerde onrechtmatigheden benut om de werkwijze verder te verbeteren. De adviseurs Inkoop- en Contractmanagement geven, in samenwerking met de VIC-medewerker, gerichte instructie en voorlichting binnen de organisatie om de naleving van het inkoop- en aanbestedingsbeleid te

versterken. In 2026 wordt de inkoopfunctie herijkt en nadrukkelijker gepositioneerd van een uitvoerende rol naar een strategische functie, zodat beter kan worden gestuurd op rechtmatigheid, doelmatigheid en integraliteit in de keten.

Misbruik & oneigenlijk gebruik

Het belang van het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik is breed bekend en ODH heeft effectieve maatregelen ingeregeld om dit zoveel als mogelijk te voorkomen. ODH beschikt niet over een M&O beleid. Echter vanuit de VIC werkzaamheden is invulling gegeven aan de controles en risico's.

Er zijn binnen ODH in 2025 geen signalen geweest over (het vermoeden van) misbruik of oneigenlijk gebruik. De VIC-functie heeft bij het uitvoeren van verschillende controles stil gestaan bij potentiële M&O signaleren.

Begrotingsrechtmatigheid

Uit de analyse op de begrotingsrechtmatigheid blijkt dat op meerdere programma's sprake is van baten overschrijdingen en lasten overschrijdingen. In het controle protocol 2025 is vastgelegd op welke wijze, in afwijking van begrotingswijzigingen, het algemeen bestuur tijdig kan worden geïnformeerd over overschrijdingen van baten en lasten en overschrijdingen van baten. Bij de programma's zijn de verschillende analyses uiteengezet op programmaniveau.

Bedragen * € 1.000

Programma	Begroting 2025 na wijziging NJN	Jaar-rekening 2025	Afwijking	Classificatie afwijking	Acceptabel of niet acceptabel
Toetsing en Vergunningverlening	14.009	14.099	90	Lasten overschrijding	De lastenoverschrijdingen worden veroorzaakt door hogere personeelslasten als gevolg van uitbreiding van formatie en inhuur van externen. Deze afwijkingen zijn niet acceptabel.
Overhead	11.407	13.795	2.388	Lasten overschrijding	De lastenoverschrijdingen worden veroorzaakt door storting voorziening bovenwettelijk verlof en WW voorziening. De omvang van de stortingen zijn niet vooraf te voorzien of bekend. Deze afwijkingen van € 816.000 zijn acceptabel. De overige afwijkingen van € 1.572.000 zijn niet acceptabel en bestaan uit onder meer hogere personeelslasten en hogere uitgaven extern inhuur

Na vaststelling van de Najaarsnota is door het provinciaal bestuur aanvullend €2.172.000 beschikbaar gesteld. Daarnaast hebben we een correctie op decentrale overhead doorgevoerd, wat een zuivere vergelijking en consistent

beeld tussen begroting en realisatie mogelijk maakt. In Tabel 20, bij het overzicht van lasten en baten, hebben we deze vergelijking opgenomen.

4.4 Openbaarheid

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. In de wet is voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. In 2022 is ODH gestart met de implementatie, waarbij de veranderingen en de gevolgen van de Woo in beeld worden gebracht.

Aandacht wordt besteed aan het goed kunnen zoeken en vinden van documenten in een Enterprise Search Oplossing (Mylex), het anonimiseren van documenten (Indica) en de automatische publicatie van documenten (DROP). De informatie-uitwisseling tussen systemen is afgelopen jaar geoptimaliseerd. De gegevensoverdracht tussen het zaakstelsel OpenWave en het archiefsysteem Alfresco is vrijwel volledig op elkaar afgestemd. Het anonimiseerproces is onlangs volledig herzien en heeft zo plaats gekregen binnen het documentenlandschap.

Met deze inspanningen werkt ODH gestaag aan een transparanter documentbeheer en een eenvoudigere naleving van de Woo. Onze focus ligt op verdere automatisering, efficiëntieverbetering en het minimaliseren van handmatige handelingen, zodat actieve openbaarmaking structureel onderdeel wordt van onze werkwijze.

4.5 Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf heeft tot doel te laten zien hoe de ODH de instandhouding waarborgt van de kapitaalgoederenvoorraad. De kapitaalgoederen van de ODH bestaan uit twee onderdelen: investeringen in ICT en investeringen in huisvesting/inventaris en thuiswerkplek. De kapitaallasten en onderhoudskosten van deze investeringen zijn opgenomen in de exploitatie.

De kapitaalgoederen van ODH betreffen voornamelijk specifieke investeringen in huisvesting en ICT. De omvang van de kapitaalgoederen is relatief beperkt, aangezien ODH de kapitaalgoederen grotendeels huurt of leaset.

Tabel 7 Materiële vaste activa

Bedragen in €

Materiële vaste activa	Boekwaarde 01-01-2025	Vermeerderingen	Afschrijvingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2025
Vervangingsinvesteringen ICT	283.455	25.752	188.829		120.379
Huisvesting & inventaris Gereedschappen	346.241		74.698		271.544
Totaal	629.696	25.752	263.527		391.922

DEEL 2 Jaarrekening

1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Wet- en regelgeving

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Algemene waarderingsgrondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Voor zover relevant wordt met oninbaarheid rekening gehouden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben (met uitzondering van de opgebouwde vakantiegelden). Lasten en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. De gehanteerde valuta is de Euro.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het wettelijke verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals vakantiegelden en vakantiedagen.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Op basis van de aanbevelingen van de commissie BBV geldt hetzelfde voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen met een jaarlijks constante ontwikkeling.

Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties, alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet;
- De financiële rechtmatigheid waaronder het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - o Voor het voorwaardencriterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 27 november 2025 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld;
 - o Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderscheidingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld.
 - o Ten aanzien van het M&O criterium is de nota M&O beleid van onze organisatie leidend bij het voorkomen en opsporen van misbruik en oneigenlijk gebruik. Omdat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid zijn eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - o Een verantwoordingsgrens van 2% (zijnde €747.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen;
 - o Een rapporteringstolerantie van € 100.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Activa

Materiële vaste activa

Materiele vaste activa met *economisch* nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Afschrijving vindt op lineaire wijze plaats met ingang van het jaar volgend op het jaar waarin de investering is gedaan op basis van de verwachte gebruiksduur. Op grondbezit met economisch nut wordt niet afgeschreven.

De ODH kent geen vaste activa met *maatschappelijk* nut.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn:

a. Kosten onderzoek en ontwikkeling	4 jaar
b. Gereedschappen, meet- en geluidsapparatuur	5 jaar
c. Hardware en software automatisering met uitzondering van mobiele telefoons en tablets	5 jaar
d. Huisvesting en Kantoorinventaris	10 jaar
e. Mobiele telefoons en tablets	3 jaar

Specifieke investeringsbijdragen van derden, evenals aangewezen reserves worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven, conform de door het algemeen bestuur besloten wijze en termijnen. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Vlottende activa

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling (statische methode) van de inbaarheid van de vorderingen. Op basis hiervan zijn vorderingen uit hoofde van sociale voorzieningen geheel voorzien. De overlopende activa op basis van de nominale waarden gewaardeerd.

Onder de overlopende activa worden opgenomen:

- a. de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel;
- b. overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Passiva

Eigen vermogen

Het totale eigen vermogen is gelijk aan het eigen vermogen van voorgaand jaar vermeerderd of verminderd met het resultaat voor bestemming. Voor zover het bestuur gedurende het jaar al besluiten over bestemmingsreserves heeft genomen, zijn de effecten van deze besluiten in de stand van die reserves per jaareinde verwerkt. Uit het resultaat voor reservemutaties en de effecten van genoemde bestuursbesluiten betreffende goedgekeurde reservemutaties volgt een resultaat voor bestemming, dat als een gescheiden post van het eigen vermogen is gepresenteerd. De reserves van het eigen vermogen worden onderscheiden in een algemene reserve en bestemmingsreserves. De overige bestemmingsreserves zijn door het bestuur ingesteld voor specifieke doeleinden, zoals de financiering van activa, verwachte bijdrage in projecten of relevante risico's. Voor alle bestemmingsreserves geldt dat het bestuur over de aard en omvang kan beslissen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen, verliezen en risico's per balansdatum die niet exact bekend zijn, maar redelijkerwijs geschat kunnen worden en worden gevormd voor risico's die hierop van toepassing zijn. Daarnaast worden voorzieningen gevormd voor kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, mits deze kosten hun oorsprong vinden in het (voorafgaand) begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van de lasten over de betreffende begrotingsjaren.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn op basis van de nominale waarden gewaardeerd. Onder de overlopende passiva worden afzonderlijk opgenomen:

- a) verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume;
- b) de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;
- c) overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.

2 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijkt een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door algemeen bestuur op 27 november 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht. Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 747.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het dagelijkse bestuur stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten en ook de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 11.245.420 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 747.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het dagelijks bestuur overigens een bedrag van € 816.000 acceptabel op basis van door het algemeen bestuur vastgestelde afspraken.

Tabel 8 Financiële (on)rechtmatigheid

Bedragen in €

Criteria voor rechtmatigheid		Fouten
Begrotingscriterium		
1a	Overschrijding lasten programma's	2.478.000
1b	Overschrijding investeringsbudgetten	0
2	Ongeautoriseerde reservemutaties	0
3	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het algemeen bestuur zijn gemeld	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden		2.478.000
4	Totaal van de begrotingsrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid. De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	816.000
Voorwaardencriterium		
5	Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	8.767.420
Misbruik & Oneigenlijk gebruik		
6	Geen bevindingen	0
Totaal onrechtmatigheid		11.245.420
Waarvan acceptabel		816.000
Waarvan niet-acceptabel		10.429.420

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Foutenherstel rechtmatigheidsverantwoording 2024

ODH maakt gebruik van een broker om de inhuur van externen te faciliteren. Uit de jaarrekeningcontrole blijkt dat de werkelijke uitgaven de oorspronkelijke raming aanzienlijk hebben overschreden. Deze overschrijding van de contractwaarde is te wijten aan de exponentiële toename van de benodigde externe inhuur op diverse dossiers, die ten tijde van de aanbesteding niet voorzien kon worden. Voor boekjaar 2025 bedraagt de onrechtmatigheid € 5.500.000. Op het moment dat de overschrijding evident werd waren we reeds een nieuw aanbestedingstraject gestart voor een nieuwe broker, tegen een realistische marktwaarde. Dit traject is afgerond en heeft geleid tot het contracteren van een nieuwe leverancier die met ingang van 1 januari 2026 zijn werkzaamheden voor de ODH is gestart. De inhuurcontracten die via de broker in 2026 doorlopen zijn meegenomen bij de onrechtmatigheidsfout die in jaarstukken 2025 is gepresenteerd.

Met de kennis van dit moment menen we te moeten vaststellen dat in 2024 en 2025 sprake is geweest van een onrechtmatigheid op het gebied van de brokerfunctie op externe inhuur. In deze periode is de bij de aanbesteding ingeschatte contractwaarde met meer dan 50% overschreden. Deze onrechtmatigheid is ten onrechte niet naar voren gebracht in de rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening 2024 (onrechtmatigheid zou € 6.000.000 bedragen). In de rechtmatigheidsverantwoording van 2024 is een materiele onrechtmatigheid van niet opgenomen.

3 Balans

Tabel 9 Balans

Bedragen in €

Activa	31-12-2025	31-12-2024	Passiva	31-12-2025	31-12-2024
Vaste activa			Vaste passiva		
Materiële vaste activa	391.922	629.696	Eigen vermogen	2.408.750	2.654.231
Materiële vaste activa	391.922	629.696	- algemene reserve	1.712.201	1.312.200
			- bestemmingsreserve	1.098.331	649.728
			- resultaat boekjaar	-401.782	692.303
			Voorzieningen	2.137.743	1.618.373
			- Werkloosheidsuitkering	588.324	255.873
			- Bovenwettelijk verlof	1.549.419	1.362.500
Totaal	391.922	629.696	Totaal	4.546.492	4.272.604
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Uitzettingen met rente typische looptijd < 1 jaar	12.228.166	10.350.966	Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd < 1 jaar	5.178.927	4.251.036
- Vorderingen op openbare lichamen	5.818.803	3.278.504	Crediteuren	434.916	288.787
- Uitzetting in 's Rijksschatkist	5.985.773	6.614.627	Af te dragen BTW	2.895.003	2.261.008
- Rekening courant SimplifiedCard	8.059	2.468	Af te dragen loonheffing en Sociale premies	1.849.008	1.701.241
- Overige vorderingen	415.532	455.367			
Liquide middelen	6.209	546.690	Overlopende passiva	3.605.029	3.887.767
- Bank	6.209	546.690	Vooruit gefactureerde dwangsommen	571.819	619.544
Overlopende activa	704.150	884.055	Nog af te rekenen/verrekenen resultaat nacalculatie	1.515.936	548.737
- Vooruitbetaalde bedragen	529.609	384.904	Overige overlopende passiva	1.517.275	2.719.486
- Overige overlopende activa	174.541	499.151			
Totaal vlottende activa	12.938.525	11.781.711	Totaal vlottende passiva	8.783.955	8.138.803
Totaal activa	13.330.448	12.411.407	Totaal passiva	13.330.448	12.411.407

3.1 Toelichting op de balans

Deze paragraaf geeft per balanspost een toelichting op de samenstelling en de belangrijkste mutaties ten opzichte van 2024.

3.1.1 Vaste activa

Tabel 10 Vaste activa

Bedragen in €

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Investerings met economisch nut	391.922	629.696
Totaal	391.922	629.696

Materiële vaste activa	Boekwaarde 01-01-2025	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrijvingen	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2025
Vervangingsinvesteringen ICT	283.455	25.752		188.829		120.378
Huisvesting & inventaris	346.241			74.698		271.544
Gereedschappen						
Totaal	629.696	25.752	0	263.527	0	391.922

De materiële vaste activa bedragen per 31 december 2025 € 391.922. De daling ten opzichte van 2024 wordt verklaard door reguliere afschrijvingen (€ 263.527) en beperkte investeringen in ICT.

3.1.2 Vlottende activa

Tabel 11 Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Bedragen in €

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	5.818.803	3.278.504
Overige vorderingen	415.532	455.367
Uitzetting in 's Rijksschatkist	5.985.773	6.614.627
Rekening courant SimplifiedCard	8.059	2.468
Totaal	12.228.166	10.350.966

De vorderingen op openbare lichamen bedragen per ultimo 2025 in totaal € 5.818.803. Dit betreft met name aanvullende bijdragen voor intensiveringen en additionele opdrachten van de deelnemers. Een bedrag van € 127.719 heeft betrekking op te vorderen bijdragen in het kader van 'De betere wereldbaan' en detacheringsvergoedingen voor inzet van ODH-medewerkers bij DCMR, Omgevingsdienst NL en Omgevingsdienst Rivierenland.

Schatkistbankieren

Op 15 december 2013 is de wet Schatkistbankieren voor decentrale overheden in werking getreden. Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk). Iedere euro die decentrale overheden aanhouden in de schatkist, vermindert de externe financieringsbehoefte van het Rijk. Om het dagelijks kasbeheer te vereenvoudigen mag een decentrale overheid gemiddeld over het hele kwartaal maximaal een drempelbedrag buiten de schatkist houden. Op basis van de vastgestelde begroting 2025 bedraagt het drempelbedrag maximaal € 1,0 miljoen.

Binnen de ODH bestaat de afspraak dat de betaalrekening geen langdurig saldo groter dan € 250.000 mag hebben. Boven deze limiet wordt het bedrag afgeroomd naar de tussenrekening bij de BNG. Deze tussenrekening wordt dagelijks op € 0 afgeroomd ten laste of gunste van de 'schatkist'. Het drempelbedrag is in 2025 niet overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	1.000			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	248	139	433	92
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	752	861	567	908
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	32.425			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	32.425			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is, is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.		Drempelbedrag	1.000		
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	22.294	12.647	39.829	8.457
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	248	139	433	92

De overige vorderingen ter grootte van € 415.532 hebben volledig betrekking op nog te ontvangen dwangsommen.

Tabel 12 Liquide middelen

Bedragen in €

Liquide middelen	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Bank	6.209	546.690
Totaal	6.209	546.690

De liquide middelen bestaan uitsluitend uit het saldo op de bankrekening. Het sterke verschil ten opzichte van 2024 hangt samen met het aanhouden van overtollige middelen in 's Rijks schatkist in het kader van schatkistbankieren.

Tabel 13 Overlopende activa

Bedragen in €

Overlopende activa	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Vooruitbetaalde bedragen	529.609	384.904
Overige overlopende activa	174.541	499.151
Totaal	704.150	884.055

De vooruitbetaalde bedragen bestaan uit door leveranciers vooruit gefactureerde bedragen die betrekking hebben op 2026. De overige overlopende activa hebben voornamelijk betrekking op rentebaten en diverse overige posten.

3.1.3 Vaste passiva

Tabel 14 Eigen vermogen

Bedragen in €

Eigen vermogen	Boek- waarde 1-1-2025	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Bestem- mings- resultaat	Vermi- ningen	Boek- waarde 31-12-2025
Algemene reserve	1.312.200			400.000		1.712.200
Algemene reserve	1.312.200	0	0	400.000	0	1.712.200
Huisvesting	0			292.303		292.303
Eigenrisicodragerschap WW, ZW en WGA	649.728	216.300	60.000			806.028
Algemene reserve	649.728	216.300	60.000	292.303	0	1.098.331
Rekeningresultaat 2024	692.303			-692.303		0
Rekeningresultaat 2025			401.782			-401.782
Rekeningresultaat	692.303	0	401.782	-692.303	0	-401.782
Totaal	2.654.231	216.300	461.782	0	0	2.137.742

De reserve huisvesting is gevormd ter dekking van de inrichting van de verdiepingen na verbouwing door PZH. De huidige omvang van de reserve is ontoereikend voor de afgesproken verhuizing naar de eerste, tweede en derde verdieping van het D-gebouw van het provinciehuis.

ODH is eigenrisicodragers in het kader van de Werkloosheidswet (WW), de Ziektewet (ZW) en de Wet Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). Voor de Ziektewet betekent het dat de uitkering na het tweede ziektejaar voor rekening van ODH komt in plaats van het UWV. Ter dekking van het financieel risico is in 2022 een bestemmingsreserve eigenrisicodragerschap WW, ZW en WGA ingesteld. Deze bestemmingsreserve kent ultimo 2025 een saldo van € 806.028.

De jaarrekening 2025 sluit met een nadelig saldo van €401.782. Dit saldo wordt veroorzaakt door de gewijzigde verwerking van de nacalculatie, waarbij in deze jaarrekening eenmalig extra lasten zijn verantwoord. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar paragraaf 2 Resultaatbestemming.

Voorgesteld wordt dit rekeningresultaat te onttrekken aan de algemene reserve.

Tabel 15 Voorzieningen

Bedragen in €

Voorzieningen	Boekwaarde 1-1-2025	Toevoeging	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2025
Werkloosheidsuitkering	255.873	664.937	332.486	588.324
Bovenwettelijk verlof	1.362.500	186.919		1.549.419
Totaal	1.618.373	851.856	332.486	2.137.742

De ODH heeft als risicodragers een voorziening gevormd voor de dekking van de (bovenwettelijk) werkloosheidsuitkering waardoor de kosten van werkloosheidsuitkeringen niet drukken op de exploitatie van toekomstige jaren. In 2025 is € 332.486 aan werkloosheidsuitkering uitgekeerd.

De voorziening bovenwettelijk verlof is verhoogd met € 186.919, op basis van het uursaldo vermenigvuldigd met het uurloon inclusief werkgeverslasten per medewerker. Ultimo 2024 bedroeg de omvang van het bovenwettelijk verlof 25.512 uur. Hieraan zijn in 2025 17.248 uur toegevoegd en 13.104 uur onttrokken. Eind 2025 vertegenwoordigt deze voorziening 29.656 uren met een waarde van € 1.549.419.

3.1.4 Vlottende passiva

Tabel 16 Kortlopende schulden

Bedragen in €

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Crediteuren	434.916	288.787
Af te dragen BTW	2.895.003	2.261.008
Af te dragen loonheffing en sociale premies	1.849.008	1.701.241
Totaal	5.178.927	4.251.036

De toename van de kortlopende schulden per ultimo 2025 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door hogere af te dragen BTW en loonheffingen, samenhangend met het reguliere eindejaarsmoment.

Tabel 17 Overlopende passiva

Bedragen in €

Overlopende passiva	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Vooruit gefactureerde dwangsommen	571.819	619.544
Nog af te rekenen/verrekenen resultaat nacalculatie	1.515.936	548.737
Overige overlopende passiva	1.517.275	2.719.486
Totaal	3.605.029	3.887.767

Vooruit gefactureerde dwangsommen:

Ultimo 2024 was een bedrag van € 619.544 aan dwangsommen gefactureerd. In 2025 is een bedrag van € 56.399 aan dwangsommen gefactureerd en is € 104.250 ontvangen en aan de deelnemende gemeenten uitbetaald.

Nog af te rekenen/verrekenen resultaat nacalculatie:

Als gevolg van de gewijzigde verwerking van de nacalculatie geeft deze post het getrouwe beeld weer van het saldo nacalculatie per balansdatum. In tabel 24 wordt het saldo gespecificeerd per deelnemer weergegeven.

De overige overlopende passiva per ultimo 2025 zijn voornamelijk toe te schrijven aan:

Staffing Management Services B.V.	€	452.855
Overig inhuur	€	77.718
Overige leveranciers < € 50.000	€	233.581
Af te rekenen saldo nacalculatie buiten bandbreedte	€	190.581
Additionele projecten, zie voor specificatie tabel 18	€	558.221

De in de balans ontvangen opgenomen voorschotbedragen voor additionele projecten zijn als volgt gespecificeerd.

Tabel 18 Additionele projecten

Bedragen in €

Regeling	Stand per 01-01-2025	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	Terug betalingen	Overige mutaties	Stand per 31-12-2025
Advisering BRIKS gemeenten		103.900	24.435	79.465	0	0
Werkplan Spoed en Nazorg (SPUK Bodem)	835.913	701.000	369.035	796.404	39.509	331.965
SPUK IBP Versterking VTH-stelsel	136.747				1.252	135.495
SPUK Extra Toezicht en Handhaving energiebesparingsplicht	387.990	506.171	850.049			44.112
Subsidie Robuustheid		196.000	149.351			46.649
	1.360.650	1.507.071	1.392.870	875.869	40.761	558.221

3.1.5 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Artikel 53 van de BBV verplicht de ODH om in de toelichting op de balans inzicht te geven in de financiële verplichtingen waaraan de ODH is verbonden, voor zover die verplichtingen financiële consequenties hebben voor toekomstige jaren en deze verplichtingen niet zijn opgenomen in een balanspost. In de uitwerkingen van dit artikel is aangegeven dat alleen politiek-bestuurlijke en financieel gezien belangrijke verplichtingen dienen worden opgenomen. In onderstaand tabel zijn de contracten opgenomen die een verplichting groter dan € 50.000 hebben. De basis van deze analyse bestaat het contractenregister in AFAS en de crediteuren analyse. Hierbij zijn enkel contracten geselecteerd waarvan sprake is van verplichte afname vanaf 2026 en de totale som van de toekomstige verplichte bestedingen €50.000 overschrijden.

Tabel 19 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Bedragen in €

Naam	Omschrijving	Start	Einde	Bedragen
Provincie Zuid-Holland	Huurcontract	01-01-2013	Looptijd 5 jaar, stilzwijgend verlengd tot 31-12-2027	1.685.600
Afas Software	Contract geïntegreerd salaris, financieel en HRM-systeem Profit	01-05-2020	Looptijd 4 jaar met optie 3 x 2 jaar verlenging tot 30-04-2030	83.600
PSA	Accountantsdienst	01-09-2025	Initiële looptijd van 4 jaar met 2 verlengingsopties van 2 jaar tot uiterlijk 31-08-2033	205.000
Recruitment Markereers B.V.	Arbeidsmarktcommunicatie	01-11-2023	Verlengd tot 31-10-2026	100.000
Broker voor extern inhuur	ODH maakt gebruik van een broker om de inhuur van externen te faciliteren. De toekomstige verplichtingen van € 3.000.000 betreffen de inhuurkosten van bestaande inhuurcontracten.	Nvt	Nvt	3.000.000

Kredietfaciliteiten

Omgevingsdienst Haaglanden heeft een kredietfaciliteiten afgesloten met de BNG. De enige faciliteit betreft een krediet in rekening-courant van € 1.480.000.

4 Overzicht van lasten en baten

In tabel 20 is het overzicht van de lasten en baten over 2025 opgenomen, afgezet tegen de (gewijzigde) begroting. In dit overzicht zijn ook de mutaties verwerkt die na vaststelling van de Najaarsnota zijn doorgevoerd. Het betreft onder meer aanvullend beschikbaar gestelde middelen voor vergunningverlening natuur, soortenmanagementplannen en grondwaterbescherming, welke zijn opgenomen in de kolom *Wijziging na Najaarsnota*.

Daarnaast is in het overzicht een correctie doorgevoerd in de toerekening van de decentrale overhead. In de oorspronkelijke begroting werd deze overhead toegerekend aan de programma's Toetsing en Vergunningverlening en Toezicht en Handhaving, terwijl deze in de jaarrekening onder het programma Overhead werd verantwoord. Voor een zuivere vergelijking en een consistent beeld tussen begroting en realisatie is deze toerekening in de tabel gelijkgetrokken. De correctie is zichtbaar in de kolom *Correctie decentrale overhead*.

Het gepresenteerde resultaat wordt mede beïnvloed door de gewijzigde verwerking van de nacalculatie. Voor een nadere toelichting op het doorbreken van de bestendige gedragslijn bij de verwerking van de nacalculatie wordt verwezen naar paragraaf 2 Resultaatbestemming.

Tabel 20 Programmaverantwoording

Bedragen * € 1.000

Omschrijving programma	Jaarrek 2024	Prim. begroting 2025	Begroting 2025 na NJN	Jaarrek 2025	Afwijking tov begr na NJN	Wijziging na NJN	Correctie decentr overhead	Begroting 2025 na correcties	Jaarrek 2025	Afwijking tov begr na corr
Lasten T&V	12.236	11.774	13.256	13.692	-436	1.492	-1.244	13.504	13.692	-188
Lasten additioneel	1.093	0	753	407	346			753	407	346
Baten additioneel	-1.093	0	-753	-407	-346			-753	-407	-346
Totaal Programma Toetsing en Vergunningverlening	12.236	11.774	13.256	13.692	-436	1.492	-1.244	13.504	13.692	-188
Lasten T&H	8.672	9.709	9.943	8.517	1.426		-1.231	8.712	8.517	195
Lasten additioneel	708	732	784	905	-121			784	905	-121
Baten additioneel	-708	-732	-784	-905	121			-784	-905	121
Totaal Programma Toezicht en Handhaving	8.672	9.709	9.943	8.517	1.426	0	-1.231	8.712	8.517	195
Lasten Overhead	13.530	10.846	11.357	13.765	-2.408	680	2.476	14.513	13.795	718
Lasten additioneel	193	0	245	81	164			245	81	164
Baten additioneel	-193	0	-245	-81	-164			-245	-81	-164
Heffing Vpb	0	0	0	0	0			0	0	0
Onvoorzien	0	50	50	0	50			50	0	50
Totaal Programma Overhead	13.530	10.896	11.407	13.765	-2.358	680	2.476	14.562	13.795	718
Totaal programma's	34.438	32.379	34.606	35.973	-1.367	2.172	0	36.778	35.973	805
Alg dekkingsmiddelen	-34.438	-32.425	-34.762	-35.728	966	-2.172		-36.934	-35.728	-1.206
Overig	0	0	0	0	0			0	0	0
Totaal baten	-34.438	-32.425	-34.762	-35.728	966	-2.172	0	-36.934	-35.728	-1.206
Saldo van baten en lasten	0	-46	-156	245	-402	0	0	-156	245	-402
Toevoeging aan res	205	216	216	216	0			216	216	0
Onttrekking aan res	-897	0	-60	-60	0			-60	-60	0
Gerealiseerd resultaat	-692	170	0	402	-402	0	0	0	402	-402

Per programma worden afwijkingen van het budget groter dan € 50.000 hieronder kort toegelicht.

4.1 Toelichting overzicht van lasten en baten

Programma Toetsing en Vergunningverlening

Dit programma sluit met een nadelig saldo van € 436.000 ten opzichte van de begroting na najaarsnota. Na toekenning van extra provinciale middelen (+ € 1.492.000) en gelijktrekking van de decentrale overhead (- € 1.244.000) sluit het programma met een nadelig saldo van € 188.000 ten opzichte van de gecorrigeerde begroting.

Dit saldo is grotendeels toe te schrijven aan € 328.000 hogere personeelslasten als gevolg van formatie uitbreiding en inhuur door een sterke intensivering op het provinciale werkplan. Hier staan lagere uitgaven tegenover voor onderzoek, bezwaar en beroep voor tezamen € 99.000. Daarnaast is de Nationale Database Flora en Fauna met ingang van 2025 overgegaan naar een open data-voorziening, hetgeen een voordeel van € 75.000 oplevert.

Programma Toezicht en Handhaving

Dit programma sluit met een voordelig saldo van € 1.426.000 ten opzichte van de begroting na najaarsnota. Na gelijktrekking van de decentrale overhead (- € 1.231.000) sluit het programma met een voordelig saldo van € 195.000 ten opzichte van de gecorrigeerde begroting.

Dit saldo is deels toe te schrijven aan per saldo € 190.000 lagere personeelslasten. Met het oog op uitstroom van met name medewerkers met een pensioengerechtigde leeftijd zijn vervroegd vervangers aangetrokken. Hiermee borgen we kwalitatieve continuïteit van onze dienstverlening en het behoud van kennis en ervaring. Een deel van de werkzaamheden wordt extern gefinancierd, hetgeen een voordeel oplevert binnen de personele budgetten door lagere inhuur. Daarnaast zijn er lagere uitgaven voor bezwaar en beroep ter grootte van € 80.000.

Programma Overhead

Het programma kent een nadelig saldo van € 2.408.000 ten opzichte van de begroting na najaarsnota. Na toekenning van extra provinciale middelen (+ € 680.000) en gelijktrekking van de decentrale overhead (+ € 2.476.000) sluit het programma met een voordelig saldo van € 748.000 ten opzichte van de gecorrigeerde begroting. Dit resultaat is de optelsom is van een aantal posten. De belangrijkste afwijkingen doen zich voor op:

Personeelskosten:

Aan personeelskosten is € 684.000 minder uitgegeven. Dit is deels toe te schrijven aan vacatures bij de afdeling Bedrijfsvoering en posities die pas in de loop van 2025 zijn ingevuld. Daarnaast zijn enkele functies vanuit de Zuid-Hollandse samenwerking elders ingevuld, wat voor een verschuiving richting inhuurbudget zorgt.

Kosten voormalig personeel:

Door verschillende omstandigheden is het verloop van medewerkers groter geweest dan verwacht. De kosten die hiermee samenhangen vallen hoger uit dan voorzien. De voorziening voor werkloosheid is met € 578.000 verhoogd.

Externe inhuur:

De uitgaven voor externe inhuur liggen € 700.000 hoger dan begroot. Naast tijdelijke vervanging op strategisch belangrijke functies hebben we met projectmatige advisering en ondersteuning verbeteringen in de bedrijfsvoering doorgevoerd. Financiering is mogelijk vanuit de extra middelen die deelnemers gedurende het jaar beschikbaar stellen.

Algemene personeelskosten:

Aan algemene personeelskosten is € 84.000 meer uitgegeven, met name voor onderzoeken ter bevordering van de gezondheid en vitaliteit van de medewerkers. Er is een organisatiebreed Preventief Medisch Onderzoek uitgevoerd, bestaande uit een digitale vragenlijst, medische metingen en individuele vitaliteitsrapportages, gericht op het versterken van duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Daarnaast werd een extern onderzoek voorbereid

waarvoor ODH relevante instroom- en arbeidsongeschiktheidsgegevens aanleverde. Deze onderzoeken dragen bij aan een professionele en gezonde bedrijfsvoering.

Kapitaalslasten:

De kapitaalslasten zijn in 2025 € 194.000 lager uitgevallen dan begroot. Door met name ICT-middelen de afgelopen jaren via lease te financieren, verschuiven lasten van afschrijvingen naar operationele kosten. Daarnaast was in de begroting € 128.000 aan rentelasten opgenomen. Er zijn echter geen rentekosten gerealiseerd omdat de ODH geen leningen heeft uitstaan.

ODH werkt aan een voorstel om vanaf komend jaar begrotingsposten realistischer te herverdelen.

Overige bedrijfsmiddelen:

Deze post heeft een voordelig saldo van € 1.052.000. Het voordeel is voornamelijk toe te schrijven aan de in de bijdragen van de deelnemers begrepen dekking voor de bedrijfsvoering. Na het opstellen van de Najaarsnota is deze post toegenomen tot € 680.000 en kan door het ontbreken van een moment voor het nemen van een bestuurlijk besluit door het AB niet meer verdeeld worden over de verschillende programma's. Daarnaast zijn er nog besparingen onder de € 50.000 geweest op verschillende budgetten.

Voorziening verlofsparen:

Medewerkers kunnen verlofsparen door gebruikmaken van het verlof uit overwerk, uren uit het bovenwettelijk vakantieverlof en IKB. Het spaarverlof kan worden opgenomen voor korte duur, maar ook voor een langere verlofperiode. De gespaarde uren worden gekapitaliseerd en gestort in de daarvoor ingestelde voorziening. Voor 2025 is € 186.919 toegevoegd aan de voorziening om te kunnen voldoen aan de toekomstige verplichtingen. Het aantal gespaarde uren ultimo 2025 is 29.656 en de omvang van de voorziening bedraagt na storting € 1.549.400.

Heffing Vpb:

Met het Bureau Belastingplicht Overheidsondernemingen zijn in 2016 afspraken gemaakt dat indien een Omgevingsdienst zijn overheidstaken op basis van wetgeving uitvoert en op alle andere (commerciële) activiteiten geen winst behaalt, de Omgevingsdienst dan niet Vpb-plichtig is. De ODH belast zijn producten en diensten uitsluitend tegen kostprijs (zonder winstopslag) door aan zijn afnemers. Met inachtneming hiervan is geconcludeerd dat de ODH niet Vpb-plichtig is (en dus geen fiscale administratie hoeft te voeren en geen aangifte hoeft te doen).

Onvoorzien:

De post onvoorzien van € 49.700 is in 2025 niet aangewend.

Baten

De algemene dekkingsmiddelen sluiten met een voordelig saldo van € 966.000 ten opzichte van de begroting na najaarsnota. Na toekenning van extra provinciale middelen ter grootte van € 2.172.000 sluit het programma met een nadelig saldo van € 1.206.000 ten opzichte van de gecorrigeerde begroting. Noot dat de baten in deze begroting € 3,2 miljoen hoger liggen dan bij de initiële begroting.

Mutaties reserves

De ODH is eigenrisicodragers in het kader van de Werkloosheidswet (WW), de Ziektewet (ZW) en de Wet Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). Voor de Ziektewet betekent het dat de uitkering na het tweede ziektejaar voor rekening van de ODH komt in plaats van het UWV. Ter dekking van het financieel risico is in 2022 een bestemmingsreserve eigen-risicodragerschap WW, ZW en WGA ingesteld.

Het structurele premiebedrag werkhervattingskas van € 184.000 dat vanaf 2022 niet meer is verschuldigd is in de bestemmingsreserve gestort en wordt jaarlijks geïndexeerd met het percentage loonsomstijging. Onttrekking aan de

bestemmingsreserve vindt plaats op het moment dat een WW-uitkering, ZW-uitkering of WGA-uitkering is verschuldigd.

Het te onttrekken bedrag wordt gestort in een voorziening waaruit de verschuldigde uitkeringen worden betaald. Jaarlijks wordt (bij het opstellen van de begroting en/of jaarrekening) op basis van de instroom de hoogte van de bestemmingsreserve beoordeeld en zo nodig bijgesteld. In 2025 is conform de begroting € 216.300 gestort in de reserve.

De additionele projecten

Naast de structurele werkzaamheden voert de ODH ook incidentele werkzaamheden uit die niet onder het beleid van Nacalculatie vallen. Voor de werkzaamheden zijn specifieke afspraken gemaakt voor de te maken en declareren kosten. De additionele projecten hebben nooit een financieel resultaat en dienen op nul te sluiten.

Tabel 21 Additionele projecten

Bedragen * € 1.000

Project	Opdrachtgever	Beschikt budget	Kosten tot en met 2024	Kosten 2025	Beschikbaar vanaf 2026
Advisering BRIKS gemeenten	Provincie Zuid-Holland	103.900		24.435	
Werkplan Spoed en Nazorg (SPUK Bodem)	Provincie Zuid-Holland	701.000		369.035	
SPUK IBP Versterking VTH-stelsel	Min. Infrastructuur en Waterstaat	502.442	366.995		
SPUK Extra Toezicht en handhaving energiebesparingsplicht	Min. Klimaat en Groene Groei	2.709.182	1.308.850	838.940	550.283
Subsidie Robuustheid	Omgevingsdienst NL	244.974		149.351	95.623
Totaal		4.261.498	1.675.845	1.392.870	645.906

De additionele projecten IBP VTH en extra toezicht en handhaving energiebesparingsplicht (SPUK THE) zijn meerjarig. Het beschikbare budget per regeling dat niet is aangewend wordt doorgeschoven naar het volgende jaar.

Het project Robuustheid loopt tot en met maart 2026.

5 Nacalculatie en deelnemersbijdragen

Het algemeen bestuur heeft op 26 juni 2019 besloten om na te calculeren op basis van het werkelijk aantal bestede uren x werkelijk uurtarief. Bij het opstellen van de jaarrekening is de balans opgemaakt van de werkelijk gepresteerde uren en hoe deze zich verhouden met de begrote uren. Wanneer het verschil van de deelnemersbijdrage tussen voor- en nacalculatie zich binnen de bandbreedte van 10% bevindt dan wordt het verschil meegenomen naar een volgend dienstjaar via een vordering of schuld op de balans. Is het verschil van de deelnemersbijdrage tussen voor- en nacalculatie meer dan 10% dan wordt het verschil buiten de bandbreedte van 10% met de deelnemer afgerekend.

Het opstellen van de nacalculatie gebeurt aan de hand van de volgende uitgangspunten:

1. Het berekenen van een geactualiseerd voorcalculatorisch tarief op concernniveau en per deelnemer. Dit door het totaal van de deelnemersbijdrage te delen door het totaal geraamde uren;
2. Het berekenen van het nacalculatorisch tarief op concernniveau en per deelnemer. Dit door de werkelijke lasten te delen door de werkelijke uren.

Het resultaat van de nacalculatie 2025 bedraagt € 808.471 op basis van 20.675 extra bestede uren. Dit bedrag is toegevoegd aan de balansposities van de deelnemers. Ondanks het feit dat significant meer uren besteed zijn dan begroot, nemen de balansposities toe doordat het gemiddeld uurtarief lager ligt dan de tarieven waarmee in de begroting rekening was gehouden.

In onderstaande tabellen zijn de uitkomsten van de vastgestelde methodiek nacalculatie opgenomen per deelnemer. Bij berekening van de afwijking wordt het balanssaldo van de afrekening/verrekening per 31-12-2025 meegenomen.

Tabel 22 Afwikkeling saldo nacalculatie 2024 per deelnemer

Bedragen in €

Deelnemers	Saldo 31-12-2024	Nacalculatie effect 2024	Afrekening 2024	Beginsaldo 01-01-2025
Delft	-2.127	-59.263		-61.390
Den Haag	-38.923	119.943		81.020
Leidschendam-Voorburg	-106.349	-10.104		-116.453
Midden-Delfland	13.928	-42.687		-28.759
Pijnacker-Nootdorp	-87.756	102.034		14.278
Rijswijk	65.428	-19.145		46.283
Wassenaar	-39.585	-20.919		-60.504
Westland	-348.856	-209.885	85.141	-473.600
Zoetermeer	-129.766	-17.366	13.032	-134.100
Provincie Zuid-Holland	125.268	-368.757		-243.489
Totaal	-548.738	-526.149	98.173	-976.714

Tabel 23 Financieel effect nacalculatie 2025 per deelnemer

Bedragen in €

Deelnemers	Bijdrage 2025 na wijziging	Bijdrage uren na wijziging	Gemiddeld tarief voorcalculatie	Quotient	Gemiddeld tarief nacalculatie	Gerealiseerde uren werkplan	Bijdrage 2025 op basis nacalculatie	Nacalculatie effect 2025
Delft	1.742.200	14.571	119,57	0,9138	109,26	15.865	1.733.391	-8.809
Den Haag	8.110.500	68.757	117,96	0,9138	107,79	67.134	7.236.375	-874.125
Leidschendam-Voorburg	1.181.500	9.862	119,80	0,9138	109,48	10.084	1.103.950	-77.550
Midden-Delfland	737.600	6.220	118,59	0,9138	108,36	7.288	789.745	52.145
Pijnacker-Nootdorp	1.041.500	8.687	119,89	0,9138	109,56	9.458	1.036.183	-5.317
Rijswijk	954.000	8.018	118,98	0,9138	108,73	9.061	985.159	31.159
Wassenaar	654.000	5.470	119,56	0,9138	109,25	5.272	575.988	-78.012
Westland	4.923.700	41.258	119,34	0,9138	109,05	44.911	4.897.607	-26.093
Zoetermeer	1.424.800	11.922	119,51	0,9138	109,21	12.656	1.382.131	-42.669
Provincie Zuid-Holland	15.670.900	118.965	131,73	0,9138	120,37	132.676	15.970.368	299.468
Totaal	36.440.700	293.730	124,06	0,9138	113,37	314.405	35.710.897	-729.803

Tabel 24 Nacalculatiesaldo per deelnemer per 31-12-2025

Bedragen in €

Deelnemers	Saldo 1-1-2025	Nacalculatie effect 2025	Saldo voor afrekening	Bandbreedte 10%	Afwijking binnen bandbreedte	Af te rekenen buiten bandbreedte	Saldo 31-12-2025
Delft	-61.390	-8.809	-70.199	174.220	Ja		-70.199
Den Haag	81.020	-874.125	-793.105	811.050	Ja		-793.105
Leidschendam-Voorburg	-116.453	-77.550	-194.003	118.150	Nee	-75.853	-118.150
Midden-Delfland	-28.759	52.145	23.386	73.760	Ja		23.386
Pijnacker-Nootdorp	14.278	-5.317	8.961	104.150	Ja		8.961
Rijswijk	46.283	31.159	77.442	95.400	Ja		77.442
Wassenaar	-60.504	-78.012	-138.516	65.400	Nee	-73.116	-65.400
Westland	-473.600	-26.093	-499.693	492.370	Nee	-7.323	-492.370
Zoetermeer	-134.100	-42.669	-176.769	142.480	Nee	-34.289	-142.480
Provincie Zuid-Holland	-243.489	299.468	55.979	1.567.090	Ja		55.979
Totaal	-976.714	-729.803	-1.706.517	3.644.070		-190.581	-1.515.936

Negatieve bedragen betreffen een schuld van ODH aan de betreffende deelnemer

Met ingang van 2025 wordt het nacalculatie effect opgenomen en gepresenteerd in het betreffende boekjaar.

6 Overzicht incidentele lasten en baten

De in dit overzicht opgenomen lasten en baten zijn als incidenteel bestempeld, omdat deze lasten en baten alleen in 2025 zijn gerealiseerd.

Tabel 25 Incidentele baten en lasten

Bedragen * € 1.000

Onderwerpen	T&V	T&H	Overhead	Algemene dekkingsmiddelen	Reserve	Saldo
Intensivering werkplannen	3.006	30	1.357	-4.393		-
Additionele werkzaamheden	407	905	81	-1.393		-
Detacheringsvergoedingen			177	-177		-
Saldo nacalculatie 2024				526		526
Saldo nacalculatie 2025				730		730
Storting voorziening bovenwettelijk verlof			187			187
Totaal incidentele lasten en baten	3.413	935	1.802	-4.707	-	1.443
					-60	-60
Totaal onttrekkingen aan reserves	0	0	0	0	-60	-60
Saldo van Baten en Lasten						1.383

Bedragen * € 1.000

Structureel saldo jaarrekening	Begroot*	Realisatie
Baten	29.566	32.354
Lasten	30.251	31.216
Saldo van baten en lasten	-685	1.138
Toevoeging aan reserves	216	216
Onttrekking aan reserves	60	60
Saldo reserve mutaties	-156	-156
Resultaat	-841	981
Incidentele baten	6.978	4.767
Incidentele lasten	6.137	6.150
Saldo van incidentele baten en lasten	841	-1.383
Resultaat	0	-402

*Begroot na wijzigingen Najaarsnota

Toelichting op de incidentele baten en lasten.

Intensivering werkplannen:

In 2025 is het werkvolume van de werkplannen door intensiveringen met incidenteel € 4.393.000 toegenomen, met name door extra opdrachten vanuit de provincie Zuid-Holland. Bij de afdeling Toetsing en Vergunningverlening hebben deze intensiveringen voornamelijk te maken met soortenbescherming, soortenmanagementplannen, stikstofproblematiek en vergunningverlening voor natuur activiteiten. Voor de afdeling Toezicht en Handhaving gaat het om indirecte lozingen, lekstromen en Label C.

Additionele werkzaamheden:

De additionele werkzaamheden worden gefinancierd vanuit specifieke uitkeringen of subsidies. De grootste hebben betrekking op de uitvoering van het werkplan Spoed en Nazorg voor een bedrag van € 0,70 miljoen in opdracht van de Provincie Zuid-Holland, het project Extra toezicht en handhaving energiebesparingsplicht voor een bedrag van € 0,73 miljoen in opdracht van het ministerie van Klimaat en Groene Groei en een subsidie van ODNL voor de bevordering van de robuustheid van de omgevingsdiensten van € 0,25 miljoen.

Detacheringsvergoedingen:

Ook in 2025 zijn een aantal medewerkers op detachingsbasis werkzaam geweest bij andere overheidsinstellingen. Deze baten zijn ingezet voor vervangende inhuur.

Storting voorziening bovenwettelijk verlot:

Voor 2025 is € 186.900 toegevoegd aan de voorziening om te kunnen voldoen aan de toekomstige verplichtingen. Het aantal gespaarde uren ultimo 2025 is 29.656 en de omvang van de voorziening bedraagt na storting € 1.549.400.

Het structurele resultaat over 2025 bedraagt € 997.000 positief. Het negatieve rekeningresultaat wordt veroorzaakt door incidentele lasten. Hiermee blijft de financiële positie van ODH solide en is deze in lijn met de meerjarige verwachtingen.

7 Wet normering topinkomens

WNT-verantwoording 2025 Omgevingsdienst Haaglanden

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Omgevingsdienst Haaglanden. Het voor de Omgevingsdienst Haaglanden toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2025 € 246.000 (het algemene bezoldigingsmaximum).

Het WNT-maximum voor de leden van het Algemeen Bestuur bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. De toezichthoudende topfunctionarissen bij de ODH (leden van het Algemeen en Dagelijks Bestuur) ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. In verband daarmee is volstaan met het opnemen van de naam en de functie van de toezichthoudende topfunctionarissen.

Bedragen in €	Chr. van der Kamp
Functiegegevens	Directeur/Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2025	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	153.189
Beloningen betaalbaar op termijn	23.228
<i>Subtotaal</i>	<i>176.417</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	246.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	176.417
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan:	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2024	
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2024 in fte	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	148.821
Beloningen betaalbaar op termijn	23.321
<i>Subtotaal</i>	<i>172.142</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging	172.142

Naam topfunctionaris	Functie
M. Ferwerda	Voorzitter AB/DB
R. Weerwag	Lid AB
A. Kapteijns	Lid AB/DB
R. Barker	Lid AB/DB
M. Huijsmans	Lid AB/DB
B. van der Stee	Lid AB
M. Belt	Lid AB/DB
M. van Bijnen	Lid AB
M. Wit	Lid AB
L. van Doeveren	Lid AB
M. Oderwald-Ruijsbroek	Lid AB
M. Stolk	Lid AB/DB
A. Weverling	Lid AB

8 Besluit Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden;

Gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 26 maart 2026;

Gelezen het verslag van bevindingen van de onafhankelijke accountant;

Gelezen het verslag en het advies van de rekeningcommissie;

Gelezen de reactie van het Dagelijks Bestuur van 25 juni 2026;

BESLUIT:

1. De Ontwerp Jaarstukken 2025 vast te stellen;
2. Voorgesteld wordt het negatieve rekeningresultaat 2025 van € 401.782 te onttrekken aan de algemene reserve.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op 9 juli 2026.

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

M.R. Ferwerda Msc.

DEEL 3 Bijlagen

Bijlage 1. Baten en lasten per taakveld

In de gewijzigde BBV is opgenomen dat in de begroting en jaarrekening een overzicht moet worden opgenomen van de geraamde en gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

Voor de beleidsindicatoren van het taakveld bestuur en ondersteuning is voor de inwoneraantallen uitgegaan van de aantallen per 1-1-2024 (bron: CBS Statline).

Voor het taakveld volksgezondheid en milieu zijn vooralsnog geen beleidsindicatoren opgenomen. Het hanteren van streefcijfers voor activiteiten van de ODH, waarbij er interactie is met partijen uit de samenleving, heeft weinig waarde omdat juist overleg en het trachten van het bereiken van consensus van groter belang kunnen zijn dan een streefgetal voor bijvoorbeeld tijdsbesteding. De ODH kan in het geval van wettelijke normen wanneer sprake is van bijvoorbeeld incomplete aanvragen of te laat verkregen externe adviezen, 'op tijd' weigeren. Echter bevoegde gezagen geven aan soms de voorkeur te geven aan een zorgvuldig proces boven het halen van een tijdslimiet.

Uit bovenstaande aspecten moge blijken dat naast een kwantitatieve kant ook de kwaliteit van het proces naar de maatschappij aandacht verdient. De aandacht die ook onze opdrachtgevers hiervoor vragen spreekt boekdelen. Het spreekt voor zich dat het halen van termijnen uitgangspunt blijft.

Tabel 26 Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Bedragen * € 1.000

Omschrijving programma	Realisatie 2024			Begroting 2025 na wijziging NJN			Realisatie 2025		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.4 Overhead	13.530		13.530	11.407		11.407	13.765		13.765
0.8 Overige baten en lasten		34.438	-34.438		34.762	-34.762		35.728	-35.728
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)			0						0
0.10 Reserves		692	-692	156		156	156		156
Bestuur en ondersteuning	13.530	35.130	-21.600	11.563	34.762	-23.199	13.921	35.728	-21.807
Milieubeheer	20.908	0	20.908	23.199		23.199	22.208	0	22.208
Volksgezondheid en milieu	20.908	0	20.908	23.199	0	23.199	22.208	0	22.208
Totaal	34.438	35.130	-692	34.762	34.762	0	36.129	35.728	402

Tabel 27 Beleidsindicatoren bestuur en ondersteuning

Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting			Realisatie		
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	CBS Statline	227,38	1.150.797	0,20	246,04	1.162.453	0,21
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	CBS Statline	229,46	1.150.797	0,20	240,35	1.162.453	0,21
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen bron	30.261.800	1.150.797	26,30	35.857.962	1.162.453	30,85
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom en inhuur	Eigen bron	1.649.800	24.729.900	6,67%	5.885.224	29.431.074	20,00%
Overhead	% totale lasten	Eigen bron	10.116.000	30.312.600	33,37%	13.757.161	35.857.962	38,37%

Bijlage 2. Kerngegevens en bestuursstructuur

Tabel Vertegenwoordiging bestuur

Artikel 15, lid 2a	Algemeen bestuur			Dagelijks bestuur
Deelnemers	Aantal leden	Stemverdeling	Stemverhouding	
Delft	1	16	16	1
Den Haag	2	27	54	1
Leidschendam-Voorburg	1	4	4	1
Midden-Delfland	1	4	4	
Pijnacker-Nootdorp	1	8	8	
Rijswijk	1	8	8	
Wassenaar	1	4	4	
Westland	2	14	28	1
Zoetermeer	1	16	16	
Provincie Zuid-Holland	2	29	58	1
Totaal	13	130	200	5

Bijlage 3. Kwantitatieve verantwoording realisatie programma's

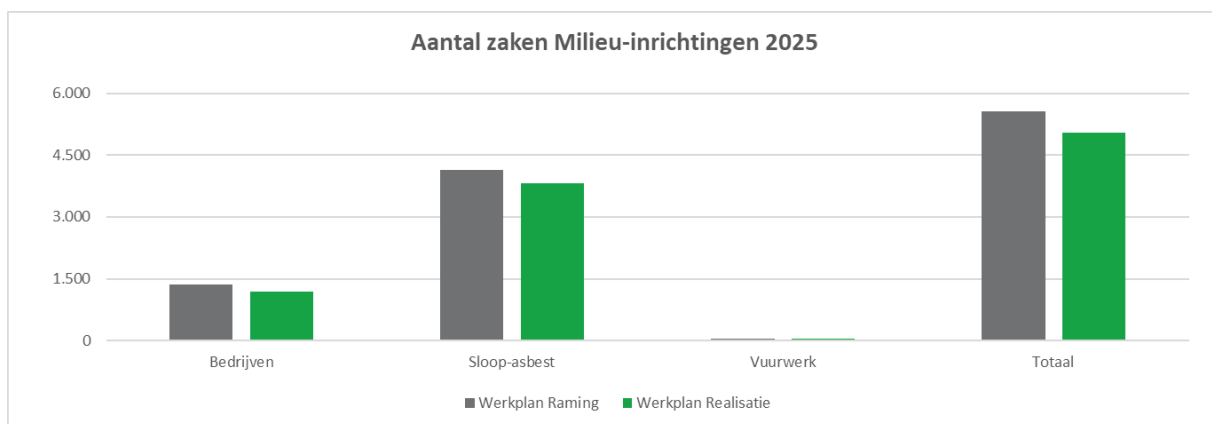
Programma T&V

Bedrijven-milieu

Binnen het cluster bedrijven -milieu heeft het leeuwendeel van het aantal zaken betrekking op het behandelen van (asbest)sloophmeldingen en activiteiten van bedrijven. Slechts een klein deel heeft betrekking op vuurwerkactiviteiten.

Het aantal zaken voor bedrijven -milieu ligt over 2025 onder het geraamde aantal (grafiek 12). Opvallend is dat het aantal milieumeldingen veel lager is dan geraamd en dat geldt ook voor het aantal gevraagde milieu toetsen en adviezen. Daarentegen zijn meer uren besteed aan maatwerkbesluiten voor milieu (zoals bijvoorbeeld voor Geluid of energieopslagsystemen) en aan het beoordelen van ontvangen informatieplichten. Het bevoegd gezag heeft een (wettelijke) verplichting om regelmatig te bezien of vergunningen nog voldoende actueel zijn en of daarin opgenomen beperkingen en voorschriften nog toereikend zijn. Dit aspect is opgenomen in de in mei 2020 uitgebrachte nota "VTH Beleid gemeentelijke taken Omgevingsdienst Haaglanden". Naar aanleiding van een beoordeling van het milieuvergunningenbestand van de Haaglandengemeenten is een prioritering aangebracht en zijn actualisaties opgenomen in de individuele werkplannen voor 2025. Voor de provincie wordt al langer een actualisatieprogramma voor milieuvergunningen uitgevoerd.

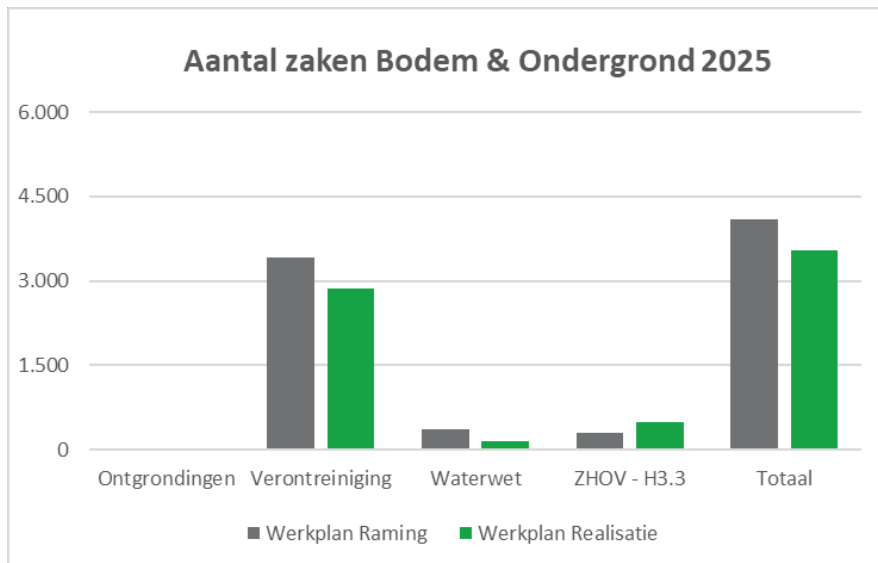
Grafiek 12 Aantal zaken milieu-inrichtingen

Bodem & Ondergrond

Dit cluster bestaat uit werkzaamheden op gebied van bodemverontreiniging, waterwet, ontgrondingen en de ZHOV. Het leeuwendeel van de activiteiten hebben betrekking op het aspect bodemverontreiniging. Noemenswaardig zijn de vergunningaanvragen van Dunea zowel voor het winnen van drinkwater als voor werkzaamheden om de drinkwaterleidingen op orde te houden. Het aantal zaken voor bodem & ondergrond is vooral voor wat betreft de bodemtoetsen, in 2025 onder de bijgestelde raming uitgekomen. Dit heeft verschillende oorzaken, waaronder het feit dat onder de Omgevingswet in minder gevallen een volledig bodemonderzoek moet worden uitgevoerd en vaak kan worden volstaan met een vooronderzoek en dat er geen verplichting tot bodemonderzoek is bij een verbouwing met functiewijziging naar een gevoeligere bestemming. Voor de verdeling van de zaken zie grafiek 13

Grafiek 13 Aantal zaken Bodem & Ondergrond

Natuurbescherming

Natuurbescherming betreft een zogeheten geconcentreerde provinciale taak die voor het gehele grondgebied van de provincie wordt uitgevoerd. Deze taak omvat de werkvelden Natura 2000 (gebiedsbescherming waaronder stikstof), flora en fauna (soortenbescherming), houtopstanden en beheer- en schadebestrijding.

Natura 2000 (gebiedsbescherming)

Deze taak ondervindt grote invloed van de uitspraak eind mei 2019 rond de stikstofregelgeving (vernietiging PAS). Deze uitspraak heeft in combinatie met de overbelasting van veel Natura 2000 gebieden gezorgd voor een toegenomen complexiteit om natuurvergunningen (Natura 2000) af te geven. Het Rijk en de provincies werken vanaf 2019 aan oplossingen om de stagnatie als gevolg van de stikstofproblematiek op te lossen. Dit heeft geresulteerd in een aantal aanpassingen in de regelgeving voor natuurvergunningen. Onderdeel daarvan was het voorzien in een stikstofregistratiesysteem ter ondersteuning van de vergunningverlening voor woningbouwprojecten en het in 2021 laten vervallen van de vergunningplicht voor activiteiten die geen significant effect op natuurgebieden tot gevolg hebben. Ook is in 2021 voorzien in een bouwvrijstelling, dat wil zeggen dat er voor de aanleg- en sloopfase van een project niet langer een vergunning nodig was. In november 2022 heeft de Raad van State deze vrijstelling buiten toepassing verklaard.

In 2024 is er specifieke aandacht geweest aan het proces om het knelpunt van de “PAS-melders” (houders van een vervallen natuurtoestemming door de PAS-uitspraak) aan te pakken. Inmiddels zijn de aanmeldingen van ruim 200 PAS-melders in Zuid-Holland geverifieerd (getoetst). Zodra er stikstofdepositieruimte beschikbaar komt kunnen de voor legalisering in aanmerking komende PAS-melders worden voorzien van een natuurvergunning. Landelijk worden acties voorbereid om te komen tot een serieuze daling van de stikstofdeposities met als doel om de natuur zich weer te laten herstellen. Het ontbreken van echte oplossingen werkt complicerende voor het verlenen van natuurvergunningen.

De uitspraak van de Raad van State van 18 december 2024 zorgt ervoor dat ongebruikte stikstofruimte niet mag worden ingezet (intern salderen) zonder natuurvergunning en dat dat geldt met terugwerkende kracht. Dit kan grote gevolgen hebben voor onder meer de woondeal, verduurzaming en de energie- en klimaatopgave.

Het ontbreken van echte oplossingen werkt complicerende voor het verlenen van natuurvergunningen.

Dit valt dus ook te zien aan het aantal afgegeven vergunningen in 2025, deze ligt onder de raming. Naar de toekomst kijkend is de verwachting wel dat het nieuwe Kabinet dusdanige maatregelen gaat treffen dat de situatie de komende drastisch zal veranderen in positieve zin.

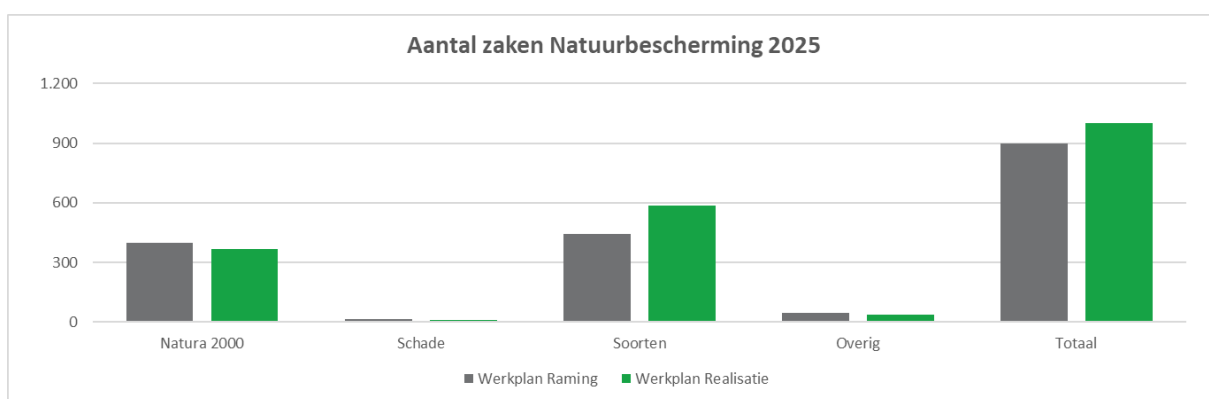
Flora en fauna (soortenbescherming)

Een ander onderdeel van natuurbescherming betreft de soortenbescherming. De afhandeling van vergunningsaanvragen flora en fauna (voorheen: ontheffingsaanvragen Wnb) voor de soortenbescherming is door de strikte regelgeving en het detailniveau van de te beoordelen aanvragen zeer arbeidsintensief, waarbij de afhandelingsnelheid wordt beïnvloed door de kwaliteit van aanvragen, onderliggende ecologische onderzoeken en de onderbouwingen van aanvragen. Voor soortenbescherming heeft in 2025 een enorme intensivering plaatsgevonden. Het aantal afgeronde zaken voor de soortenbescherming in 2025 is 442 en dat aantal ligt heel ruim boven de raming uit het werkplan. Het aantal ingediende aanvragen blijft ook groeien. In 2025 bedroeg dat aantal 345. Het merendeel van deze aanvragen betreffen zogenaamde reguliere aanvragen. Veel tijd is in 2025 gaan zitten in de SMP's (Soorten Management Plannen). Die lijn gaat zich in 2026 en de jaren daarna heel sterk voortzetten. Dit zijn intensieve en langdurige trajecten die uiteindelijk resulteren in een vergunning voor een gebied voor 5 jaar (met een optie van 5 jaar voor verlenging opleveren). Bijna elke gemeente in Zuid-Holland wil een SMP of is er mee bezig en dat is een landelijke trend. Samen met de provincie en andere stakeholders zijn in 2025 ook nog alternatieve routes verkend die liggen in een combinatie van aan de ene kant onderzoekslasten beperken en aan de andere kant investeren in voorzieningen voor de bedreigde soorten. Dit proces gaat door in 2026.

Voor zowel gebiedsbescherming als soortenbescherming zorgt de aanpassing van de drinkwatervoorziening van Dunea voor substantieel veel en gecompliceerd werk. Het gaat om een groot aantal projecten, die met elkaar samenhangen, onder tijdsdruk staan en in een qua natuurwaarden complex gebied plaatsvinden. Om dit complexe programma beheersbaar te houden is eind 2025 gestart met de zogenaamde SRUM methodiek om in co-creatie tussen ODH en Dunea te komen tot het volbrengen van een traject van aanvraag tot vergunning van het grote project voor 2026.

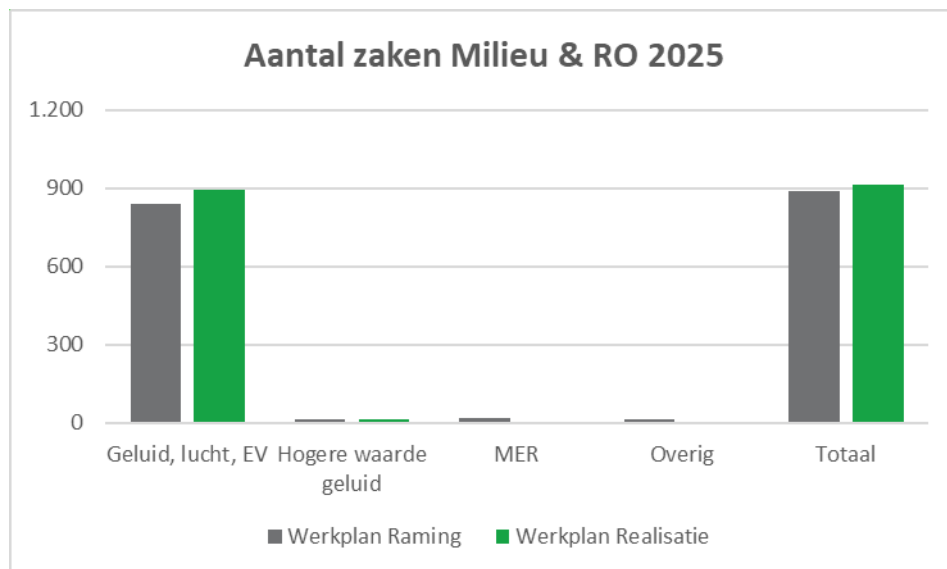
Beheer- en schadebestrijding betreft het beheer van en het noodzakelijkerwijs ingrijpen in populaties dieren die zorgen voor onevenredige schade aan of gevaar voor zowel de maatschappij als voor beschermde natuurwaarden. Het betreft qua omvang een bescheiden taak binnen het cluster natuurbescherming. Bij schadebestrijding is het aantal zaken iets lager geweest dan geraamd.

Grafiek 14 Aantal zaken natuurbescherming

Dit cluster bestaat uit werkzaamheden op gebied van geluid, lucht, licht, geur en externe veiligheid ten behoeve van bedrijven en ruimtelijke plannen en adviezen en beoordelingen in het kader van MER. Voor de gemeente Den Haag wordt in dit kader geluidadvisering verzorgd bij ontheffingen voor nachtelijke werkzaamheden. Het aantal zaken binnen dit werkveld ligt boven de bijgestelde raming. Dit is het gevolg van een hoger aantal advies- en toetsaanvragen voor geluid, lucht en EV.

Grafiek 15 Aantal zaken Milieu & RO

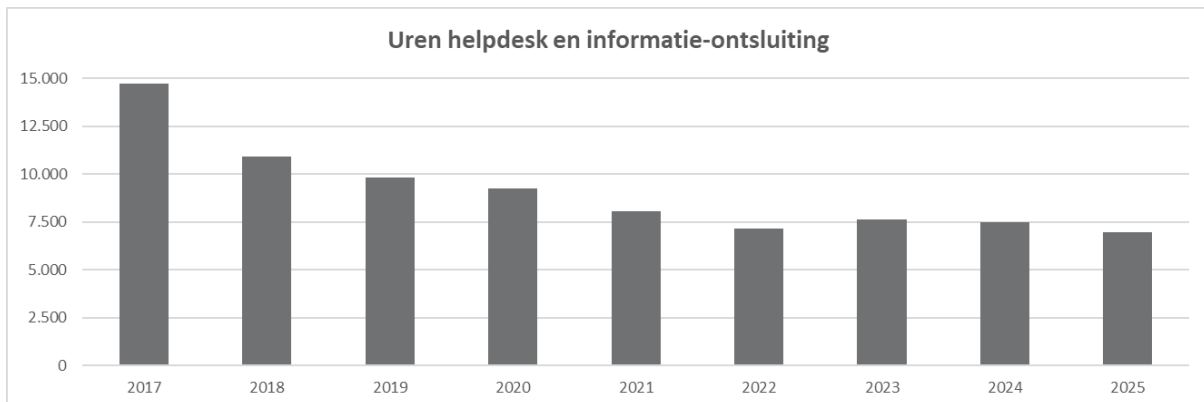
Overige taken

In de werkplannen 2025 is tijd ingeruimd voor een aantal 'overige taken' zoals ondersteuning bestuur, beleidsafdelingen, participatie in netwerken en/of externe overleggen, inbreng in crisisorganisatie, als ook bezwaar en beroep. Het gaat hierbij hoofdzakelijk om capaciteitsinzet (uren) en veel minder om concrete zaken (aantallen). In 2025 was het aantal zaken hoger dan begroot, met name door meer behandelingen bezwaar en beroep en ingebrekestellingen.

Helpdesk en informatie-ontsluiting

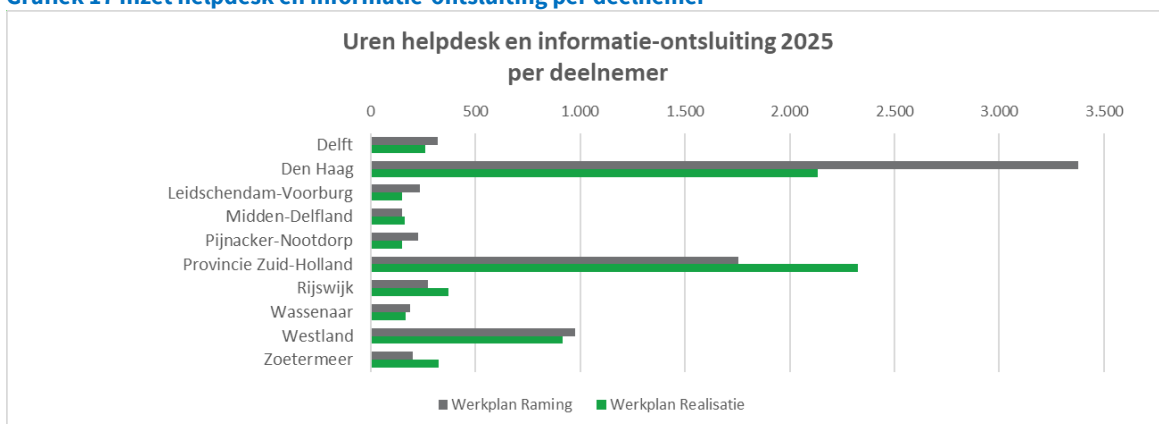
De vraag naar milieu- en bodeminformatie is al jaren substantieel en vergt een intensive inzet voor dossierinzage en dossierinformatie. In 2025 is het aantal uren dat nodig is voor het verstrekken van informatie uit bodem en milieudossiers gedaald (grafiek 16). De inspanning om meer milieu- en bodeminformatie digitaal beschikbaar te kunnen stellen, waaronder het vanaf 2021 online op geo-basis beschikbaar stellen van bodeminformatie (BIO), draagt bij aan het efficiënter kunnen afhandelen van het grote aantal verzoeken.

Grafiek 16 Inzet helpdesk en informatie-ontsluiting

Navolgend is een grafische weergave opgenomen van de verdeling per deelnemer van de inzet op informatie-ontsluiting en helpdeskvragen. Met afstand de grootste afnemers zijn Den Haag en de PZH. Voor de PZH geldt dat meer uren zijn gerealiseerd dan geraamd; voor Den Haag geldt precies het omgekeerde

Grafiek 17 Inzet helpdesk en informatie-ontsluiting per deelnemer

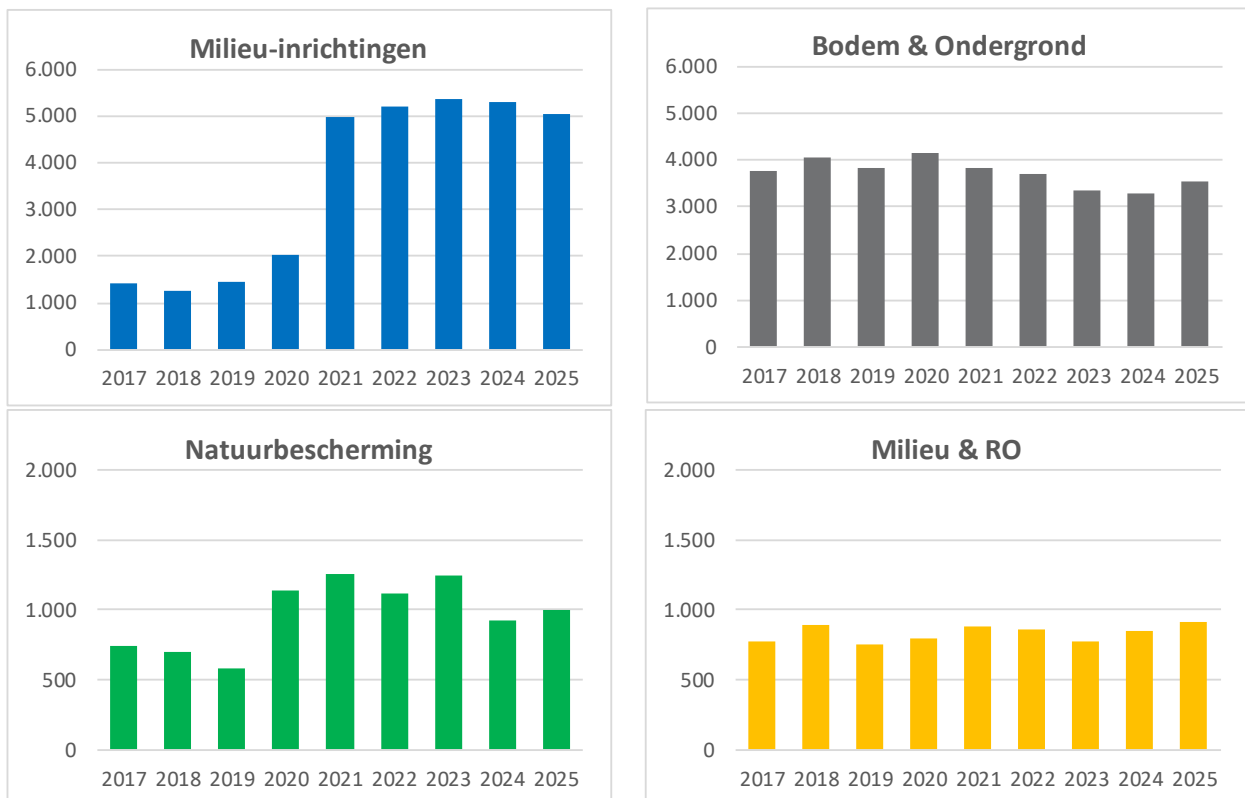
Kritische Prestatie Indicatoren T&V

Monitoring en rapportage van de taakuitvoering gebeurt aan de hand van door het bestuur vastgestelde KPI's. Het betreft voor het programma T&V een drietal KPI's, te weten gerealiseerd werkvolume (opgenomen in bijlage 9.6), tijdigheid en resultaat van bezwaar- en beroepszaken.

Gerealiseerd werkvolume

In § 3.2 is een toelichting opgenomen op het gerealiseerde werkvolume. In grafiek 14 is het aantal gerealiseerde zaken per cluster (werkveld) gepresenteerd over de afgelopen jaren. Voor een toelichting wordt verwezen naar de beschrijving per cluster in de voorgaande paragrafen. De opvallende toename vanaf 2021 in het cluster milieu-inrichtingen wordt veroorzaakt door de taakoverdracht voor de (asbest)sloopmeldingen. De andere clusters variëren in volume wat over de jaren heen.

Grafiek 18 Aantal gerealiseerde zaken per cluster

Tijdigheid

De indicator tijdigheid van de taakuitvoering is ODH-breed uitgewerkt voor die procedures waarvoor wettelijk vastgestelde termijnen gelden. Hierbij is onderscheid gemaakt in reguliere en uitgebreide procedures. Uit het overzicht blijkt dat de tijdigheid over 2025 voor reguliere procedures lager ligt dan in voorgaande jaren. De intensivering voor de omgevingsvergunningen (deels door de actualisaties) heeft een drukkend effect op deze tijdigheid. Voor de omgevingsvergunningen geldt dat in een belangrijk aantal gevallen het zorgen dat de aanvraag compleet, volledig en op voldoende niveau is meer tijd vraagt dan binnen de procedure beschikbaar is.

Voor de KPI tijdigheid is geen absolute norm vastgesteld. In het algemeen moeten aanvragen tijdig, dat wil zeggen binnen de wettelijk geldende termijnen, worden afgehandeld. De behandeltermijn kan voor veel procedures conform de Awb worden verlengd. Een aanvrager kan bij niet tijdig besluiten de overheid via een dwangsomprocedure dwingen alsnog een besluit te nemen.

Tabel 27 Tijdigheid zaaktypen T&V

ODH Regulier		2022			2023			2024			2025		
PDC Code	ZaaktypeNaam	Aantal	Aantal Tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal Tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal Tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal Tijdig	% Tijdig
R01-2.1	Omgevingsvergunning (OW)	-	-	-	29	20	69 %	48	14	29 %	64	21	33 %
R06-12.1	Overige vergunningen	-	-	-	12	7	58 %	6	2	33 %	4	3	75 %
R10.1	Ontbrandingstoestemming vuurwerkbesluit	11	11	100 %	-	-	-	-	-	-	-	-	-
R10.2	Vuurwerkverkoopvergunning (APV)	21	14	67 %	3	3	100 %	1	0	0 %	-	-	-
R13.1	Beschikking ernstige bodemverontreiniging	1	1	100 %	5	5	100 %	6	4	67 %	-	-	-
R13.1	Beschikking op saneringsplan	-	-	-	8	8	100 %	12	12	100 %	3	3	100 %
R13.1	Beschikking op saneringsverslag (OW)	-	-	-	15	14	93 %	18	16	89 %	6	6	100 %
R13.1	Beschikking op saneringsverslag BUS (OW)	168	164	98 %	124	119	96 %	79	73	92 %	1	1	100 %
R16.1a	Vergunning Ontgrondingenwet	-	-	-	1	1	100 %	-	-	-	-	-	-
R19.1	Vergunning Waterwet	1	1	100 %	47	21	45 %	25	6	24 %	16	3	19 %
R20.1	Ontheffing grondwaterbeschermingsgebied	-	-	-	19	18	95 %	72	38	53 %	102	55	54 %
Eindtotaal		202	191	95%	263	216	82%	267	165	62%	196	92	47%

ODH Uitgebreid		2022			2023			2023			2023		
PDC Code	ZaaktypeNaam	Aantal	Aantal Tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal Tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal Tijdig	% Tijdig	Aantal	Aantal Tijdig	% Tijdig
R01-2.1	Omgevingsvergunning	50	34	68 %	7	3	43 %	13	4	31 %	7	4	57 %
R13.1	Beschikking ernstige bodemverontreiniging	11	10	91 %	8	7	88 %	2	2	100 %	1	0	0 %
R13.1	Beschikking op saneringsplan	30	28	93 %	17	16	94 %	9	9	100 %	4	0	0 %
R13.1	Beschikking op saneringsverslag	28	28	100 %	9	8	89 %	6	5	83 %	1	0	0 %
R16.1	Vergunning Ontgrondingenwet	1	0	0 %	2	1	50 %	3	1	33 %	-	-	0 %
R17.4	Overige vergunningen	-	-	-	1	0	0 %	1	0	0 %	-	-	-
R19.1	Vergunning Waterwet	46	27	59 %	-	-	-	13	0	0 %	-	-	-
R20.1	Ontheffing grondwaterbeschermingsgebied	20	17	85 %	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eindtotaal		186	144	77%	44	35	80%	47	21	45%	13	4	31%

NB Voor zowel reguliere als uitgebreide procedures zijn de producten voor de natuurbeschermingswet buiten beschouwing gelaten omdat daarvoor bijzondere omstandigheden buiten de invloedssfeer van de ODH aan de orde zijn waardoor tijdig afhandelen onmogelijk was (onder andere vanwege de specifiek problematiek rond Stikstof en Soortenbescherming)

Bezwaar- en beroepszaken

In tabel 28 is een overzicht opgenomen van het bezwaar- en (hoger) beroepszaken binnen het programma T&V. Ten opzichte van voorgaande jaren is vanaf 2024 een stijging zichtbaar van het aantal bezwaar- en beroepszaken. Het aandeel provinciale dossiers in bezwaar- en (hoger)beroepszaken bedraagt in 2025 89% en die zaken zijn voor het grootste deel verbonden aan de provinciale taakuitvoering voor de Wet natuurbescherming.

Tabel 28 Overzicht bezwaar- en beroepszaken T&V

Programma T&V	2022			2023			2024			2025		
	Bezwaar	Beroep	Hoger Beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger Beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger Beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger Beroep
Ongegrond	20	4		5	7		15	1	1	10	3	2
Deels gegrond, deels ongegrond	2				2			2				
Deels niet ontvankelijk/deels ongegrond											1	
Gegrond	3	2			1		2	3			3	
Niet ontvankelijk		1		4		1	7	2		5		
Ingetrokken/afgewezen/overgedragen	7	4		5	4	1	22	10	1	26	10	1
Eindtotaal	32	11	0	14	14	2	46	18	2	41	17	3

Programma T&H

Integrale- en themacontroles

In de planning stonden 1.969 integrale controles en 126 themacontroles bij bedrijven. Uiteindelijk zijn er 1.802 integrale controles en 37 themacontroles uitgevoerd en administratief afgerond. Er zijn 221 inventariserende controles uitgevoerd hetgeen lager is dan de raming van 418.

Er werd rekening gehouden met 1.468 uit te voeren hercontroles en dat zijn er 1.200 geworden. Er stonden 483 sanctiecontroles gepland en er zijn 582 sanctiecontroles uitgevoerd.

Ondermijning

Diverse gemeenten hebben ook in 2025 inzet gevraagd aan de ODH ten einde een bijdrage te leveren aan het terugdringen van het fenomeen ondermijning. De ODH werkte daarbij samen met HEIT, de gemeente Den Haag en de politie. Het HEIT is een samenwerkingsverband tussen gemeente, politie, Douane, Belastingdienst, energiebedrijf Stedin, Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA), UWV en Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Omgevingsdienst Haaglanden. Dit waren voornamelijk de integrale handhavingsacties die door de bestuursdienst en de handhavingsorganisatie van Den Haag zijn georganiseerd.

Deze gezamenlijke acties komen allen ten laste van de post ondermijning omdat het uiteindelijk doel van deze acties het terugdringen van ondermijnende activiteiten is. De te controleren bedrijven ten behoeve van een handhavingsactie worden door de gemeente voorgeselecteerd naar aanleiding van signalen uit de buurt, van de politie en/of overige handhavingsinstanties. Het logisch gevolg hiervan is dat bij integrale controles de kans op onvolkomenheden een stuk groter is dan bij regulier toezicht.

In 2025 zijn iets minder controles en hercontroles uitgevoerd dan vooraf was geraamd. Van de 202 begrote controles zijn er 138 gerealiseerd. Ook het aantal hercontroles ligt iets lager dan verwacht: tegenover een planning van 98 zijn er 70 uitgevoerd. Het aantal uitgevoerde sanctiecontroles ligt daarentegen hoger dan begroot. Er waren 28 sanctiecontroles gepland en uiteindelijk zijn er 52 uitgevoerd. Daarmee wijkt de uitvoering op dit onderdeel af van de oorspronkelijke planning.

Asbest

Op 1 januari 2021 is de ODH gestart met uitvoering asbesttaken voor alle gemeenten in Haaglanden. Volgens het gemeentelijk asbest uitvoeringsbeleid is toezicht uitgevoerd. Bij alle mogelijke asbest toezichtzaken wordt door de coördinatoren asbest van de afdeling T&H bepaald of toezicht moet plaatsvinden op de sanering. Als er sprake is van een administratieve controle, gaat de toezichthouder niet ter plaatse en wordt de sanering digitaal gevolgd.

Risicovolle saneringen worden fysiek bezocht, voor zover het werkplan daar ruimte voor biedt. Alle asbestcontroles worden schriftelijk bevestigd naar de saneerder of initiatiefnemer. Deze aanpak heeft geresulteerd in kwalitatief goed toezicht. Iedere gemeente hanteert haar eigen criteria als het om de uitvoering van de asbesttaken gaat. Zo hanteren gemeenten een verschillend toezichtpercentage op het aantal sloopmeldingen. Van dat gekozen percentage wordt een gemeente-specifiek deel fysiek gecontroleerd een ander deel hiervan juist alleen administratief. Ook wordt in de beoordeling onderscheid gemaakt tussen particuliere en bedrijfsmatige sloopmeldingen omdat niet iedere gemeente de plustaak sloop bij particulieren bij de ODH heeft belegd.

Vuurwerkcontroles

De vuurwerkcontroles hebben plaatsgevonden op 28, 29, 30 en 31 december. In 2025 is in de regio Haaglanden gestart met 53 verkooppunten en twee opslagen.

De vuurwerkcontroles zijn dit jaar uitgevoerd volgens dezelfde werkwijze als in voorgaande jaren. Hierbij zijn drie controlemomenten toegepast: de voorcontrole, de verkoopcontrole en de nacontrole. De verkoopcontroles vonden plaats van zondag 28 december tot en met woensdag 31 december.

Regelmatig wordt de regelgeving aangepast, en vanaf 1 december 2025 was het daardoor niet langer toegestaan om consumentenvuurwerk in gaasverpakking op te slaan of te verkopen, omdat uit onderzoek is gebleken dat deze verpakkingen kunnen leiden tot massa-explosies. De verkooplocaties binnen het werkgebied van ODH zijn bij het verzenden van de vuurwerkmap nadrukkelijk op deze wijziging gewezen. De wetswijziging heeft tijdens de controles niet geleid tot handhavingsacties.

Landelijk vuurwerkverbod

Op basis van de plannen van de regering zal dit hoogstwaarschijnlijk het laatste jaar zijn waarin consumentenvuurwerk verkocht mag worden. Het kabinet heeft aangekondigd te streven naar een landelijk vuurwerkverbod, waarmee de verkoop en het gebruik van consumentenvuurwerk volledig zouden komen te vervallen. Deze maatregel moet bijdragen aan het verminderen van schade, letsel en overbelasting van hulpdiensten tijdens de jaarwisseling.

Hoewel duidelijk is dat een verbod op termijn in werking zal treden, is er nog geen officiële datum vastgesteld voor de invoering ervan. Tot die tijd blijft de huidige wet- en regelgeving van kracht, inclusief tussentijdse aanpassingen die al gericht zijn op het verder beperken van risico's. We volgen de landelijke ontwikkelingen nauwgezet en zullen onze werkwijze en communicatie richting verkooppunten en gemeenten hierop blijven afstemmen.

In 2025 zijn er in totaal 177 controles uitgevoerd. Deze bestaan uit “na controles” in het begin van het jaar, de “voor controles” medio oktober/november en de controles tijdens de verkoopdagen.

Overlast

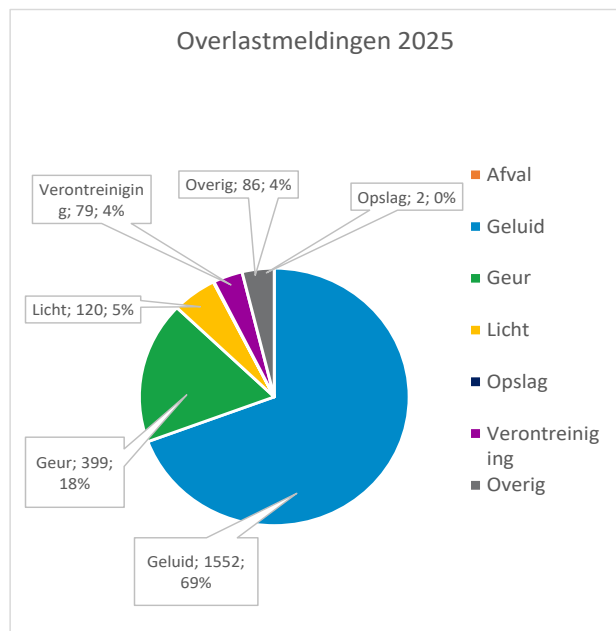
Naar aanleiding van overlastmeldingen zijn er 1.849 controles uitgevoerd op het specifieke overlastaspect van de melding.

Naar aanleiding van (146 gemelde) ongewone voorvallen is er 104 maal toezicht uitgevoerd. Waarvan er 12 maal ongewoon voorval betrof met asbest en 26 ongewoon voorval met bodem. De voorvallen betreffen veelal storingsmeldingen van bedrijven waardoor overlast kan ontstaan en incidenten zoals brand. Niet elk incident leidt tot toezicht, veel bedrijven melden ook activiteiten die mogelijk overlast of hinder kunnen veroorzaken.

Net zoals voorgaande jaren is een beperkt aantal bedrijven verantwoordelijk voor een groot deel van de overlastsituaties. Veel van deze klachten zijn niet te voorkomen omdat de ODH over een langere periode een beeld moeten vormen over de ernst en omvang van de gemelde overlast om als basis te dienen voor besluiten over eventueel te nemen maatregelen en handhaving. De ODH streeft er altijd naar dergelijke ‘probleemdossiers’ snel maar ook zorgvuldig af te sluiten. Hierbij is niet uit te sluiten dat zich nieuwe situaties aandienen.

Tot slot is er een beperkt aantal zaken waar bewoners zich niet wensen neer te leggen bij de uitkomst van klachtenonderzoek door de ODH en daarom op dagelijkse basis klachten blijven indienen. Om dergelijke situaties te beslechten stuurt de ODH in de regel aan op voor bezwaar- en beroep vatbare besluiten en in overleg met het bevoegd gezag het naar de toekomst buiten behandeling laten van deze klachten.

Grafiek 21 overlast meldingen in aantallen en percentage

Duurzaamheid

De raming voor de duurzaamheidscontroles in 2025 komt grotendeels overeen met de gerealiseerde uitvoering. In totaal zijn 189 eerste controles uitgevoerd, aangevuld met 135 hercontroles. Daarnaast zijn vier sanctiecontroles, zeven voornemens tot last onder dwangsom en twee lasten onder dwangsom opgepakt. Hiermee sluit de totale inzet nauw aan bij de vooraf vastgestelde planning.

Naast de uitvoering van duurzaamheidstoezicht vanuit de jaarwerkplannen vond in 2025 toezicht plaats op energiebesparingsplicht via de Specifieke Uitkering Toezicht & Handhaving Energiebesparingsplicht (SPUK THE). Met de middelen die vanuit SPUK THE beschikbaar zijn heeft de ODH in 2025 in totaal 186 controle Energie/Duurzaamheid, 82 hercontroles Energie/Duurzaamheid en 11 sanctiecontroles afgerond. Daarnaast zijn er vanuit SPUK THE 106 rapportageverplichtingen beoordeeld en 8 administratieve controles uitgevoerd.

Label C

In 2025 voerde de ODH voor zes gemeenten toezicht en handhaving uit op de in de wet- en regelgeving opgenomen LabelCverplichting voor kantoorpanden. De uitvoering van deze opdracht is gedurende het jaar afgerond. Het overgebleven budget is, volgens afspraak, teruggestort naar de betreffende gemeenten of – indien gewenst – ingezet voor uren binnen de WPMtaak. Van deze mogelijkheid heeft uitsluitend de gemeente Zoetermeer gebruikgemaakt. In totaal zijn in 2025 44 eerste controles, 20 hercontroles, één sanctiecontrole, één voornemen tot last onder dwangsom en één last onder dwangsom uitgevoerd. -C-verplichting voor kantoorpanden. De uitvoering van deze opdracht is gedurende het jaar afgerond. Het overgebleven budget is, conform afspraak, teruggestort naar de betreffende gemeenten of – indien gewenst – ingezet voor uren binnen de WPM-taak. Van deze mogelijkheid heeft uitsluitend de gemeente Zoetermeer gebruikgemaakt.

Werkgebonden personenmobiliteit CO2 -emissiereductie

Sinds 1 juli 2024 is de Werkgebonden Personen Mobiliteit CO2-emissiereductie (WPM) van kracht op werkgevers met meer dan 100 werknemers in loondienst. Met de invoer van deze regelgeving in de Omgevingswet moeten werkgevers die aan deze regelgeving moeten voldoen jaarlijks rapporteren voor 1 juli van elk kalenderjaar de hoeveelheid CO2 die uitgestoten wordt door woon-werkverkeer en dienstreizen van alle werknemers in loondienst. Gemeenten waar de hoofdvestiging van deze werkgevers zijn gesitueerd zijn aangewezen als bevoegd gezag en Omgevingsdiensten zijn aangewezen als toezichthouders aangezien dit landelijk als basistaak is benoemd.

In september 2025 is in de 2^e kamer een motie aangenomen waarmee de grens van 100 werknemers verhoogd zou moeten worden naar 250 werknemers. De verantwoordelijke Minister heeft toegezegd deze wijziging door te (laten) voeren. Op dit moment zijn we aan het bepalen wat de gevolgen zijn van deze wijziging in de omvang van de toezichttaak en welke invloed de huidige ervaringscijfers heeft op deze toezichttaak.

Voor de uitvoering van deze taak is in totaal 1.316 uur begroot. Hiervan is 64 uur afkomstig van de gemeente Zoetermeer, die hiervoor de resterende middelen uit het eerdere Label-C-budget heeft ingezet. De overige 1.252 uur is beschikbaar gesteld via een aanvullende opdracht vanuit de gemeente Den Haag.

In 2025 zijn binnen dit kader in totaal 104 rapportages gecontroleerd, 103 hercontroles uitgevoerd, 12 sanctiecontroles opgepakt, 16 voornemens tot last onder dwangsom opgesteld en 4 lasten onder dwangsom opgelegd. Daarnaast is 348 uur besteed aan het opzetten, inrichten en inventariseren van het controlesysteem en de bijbehorende databestanden.

Handhaving

Bestuurlijke en de strafrechtelijke handhaving staan in principe naast elkaar en hebben elk een eigen functie. Er wordt gehandeld volgens de sanctiestrategie waarbij de inzet van het instrumentarium afhankelijk is van de ernst van de overtreding in relatie tot het gedrag van de overtreder.

De inzet op handhaving is iets lager uitgevallen dan vooraf was geraamd. Tegelijkertijd ligt het aantal bestede uren hoger dan gepland. Waar rekening was gehouden met 654 voornemens en lasten en 7.068 uur, zijn uiteindelijk 606 voornemens en lasten en 7.318 uur gerealiseerd. Daarnaast is een afname zichtbaar in het aantal uren dat is besteed aan ingetrokken handhavingsbesluiten, terwijl het aantal invorderingen licht is toegenomen.

De gerichtere inzet van toezichtondersteund door intensievere data-analyse en verbeterde risico-inschattingen—lijkt ertoe te leiden dat controles vaker plaatsvinden op locaties waar daadwerkelijk overtredingen worden geconstateerd.

Bij de Omgevingsdienst zijn Boa's (buitengewoon opsporingsambtenaar) in dienst. De Boa's voeren zelfstandig of in samenwerking met politie en justitie strafrechtelijke onderzoeken uit op het gebied van de milieuwetgeving. Vanaf 1 januari 2014 wordt de Bestuurlijke Strafbeschikking Milieu (BSB-m) als handhavinginstrument ingezet.

In 2025 zijn 4 BSB-M's en 10 BSBFL's opgelegd voor overtredingen van de milieuvoorschriften. Daarnaast zijn 32 processen-verbaal opgemaakt. Voor deze werkzaamheden was een totaal van 2.369 uur begroot. Het gerealiseerde aantal uren bedraagt 3.026 uur, waardoor de urenbesteding hoger uitvalt dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat de zaken meer tijd vergen dan vooraf was ingeschat.

Totaalbeeld

In de uitvoering van het toezicht zijn de gerealiseerde aantallen iets lager uitgevallen dan geraamd. De ureninzet per product ligt daarentegen iets hoger dan voorzien. Daarnaast zijn enkele dossiers aanzienlijk tijdsintensiever

gebleken, wat heeft geleid tot een hogere totale urenbesteding dan op basis van de productie aantallen verwacht mocht worden.

Kritische Prestatie Indicatoren T&H

Monitoring van de taakuitvoering gebeurt aan de hand van een door het bestuur vastgesteld dashboard met kritische prestatie indicatoren (KPI). Voor het programma T&H betreft het een viertal KPI's, te weten het gerealiseerde werkvolume, overlastmeldingen uitgesplitst naar oorzaak, naleefgedrag en het resultaat van bezwaar- en beroepszaken. Het naleefgedrag wordt in deze rapportage gedefinieerd als het percentage bedrijven waarbij bij de eerste controle geen overtredingen wordt geconstateerd.

In de tabellen 29 is een overzicht opgenomen van het naleefgedrag en in tabel 30 een overzicht van de bezwaar- en beroepszaken binnen het programma T&H.

Tabel 29 Naleefgedrag 2018 - 2025

Product-code	Product	Onderdeel	Cat.	Percentage naleving na eerste controle							
				2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)											
T01.5	Integrale controle	Ow-regulier	1	84%	97%	76%	92%	90%	85%	0%	
			2	68%	75%	53%	68%	60%	54%	66%	
			3	49%	64%	63%	55%	49%	49%	63%	
			4	45%	58%	60%	64%	64%	59%	53%	
				96%	96%	98%	98%	97%	98%	-	65%
		Gestapeld toezicht		39%	37%	36%	41%	47%	50%	62%	38%
T01.6	Opleveringscontrole	Opleveringscontrole		66%	86%	97%	55%	80%	47%	74%	56%
T03.1	Inventarisatie bedrijven	Inventarisatie bedrijven		72%	91%	86%	81%	85%	78%	79%	73%
T01.4	Deelcontrole	Asbest		67%	81%	51%	66%	71%	51%	56%	56%
		Assimilatie		28%	70%	23%	57%	34%	22%	9%	21%
		Energie/duurzaamheid		99%	98%	60%	57%	67%	43%	50%	58%
		Externe veiligheid		100%	50%	0%	100%	100%	90%	67%	50%
		Grondwateronttrekking		95%	100%	95%	90%	94%	96%	100%	95%
		Indirecte lozingen		79%	100%	75%	88%	71%	43%	100%	-
		Meten/Verificatie		-	100%	0%	0%	-	100%	50%	-
		Nazorg stortplaatsen		100%	100%	93%	100%	100%	100%	100%	100%
		Thema controle Acceptatiebeleid		91%	-	-	-	-	-	-	-
		Thema controle Afscheiders-GA		-	-	-	-	-	-	-	-
		Thema controle Afvalbeheer		90%	100%	100%	100%	-	-	-	-
		Thema controle Afvalstoffen		97%	95%	76%	100%	-	-	-	-
		Thema controle Afvalwater		86%	90%	79%	73%	-	100%	-	-
		Thema controle Asbest		-	-	-	-	-	-	-	-
		Thema controle Asbestdaken		100%	-	-	-	-	-	-	-
		Thema controle Basisonderwijs		75%	-	-	-	-	-	-	-
		Themacontrole Bodem		-	-	100%	-	-	-	-	-
		Thema controle Bomenzand		-	89%	-	-	-	-	-	-
		Thema controle Brandveiligheid		88%	-	-	-	-	-	-	-
		Themacontrole Datakwaliteit		-	-	84%	76%	72%	100%	100%	-
		Thema controle Duurzaamheid		91%	100%	-	-	90%	100%	100%	-
		Thema controle Grondverzet		-	-	-	-	-	-	-	-
		Themacontrole Installatieboek		-	-	95%	-	-	-	-	-
		Thema Koeling-Energieverbruik		100%	82%	67%	-	-	-	-	-
		Thema controle Limiter		79%	52%	89%	100%	-	75%	-	-
		Thema controle Loodemissie		100%	100%	-	-	-	-	-	-
		Thema controle Mest		89%	-	-	-	-	-	-	-
		Thema controle Opslag stoffen		87%	86%	77%	60%	64%	84%	61%	-
		Thema controle Opslagtanks-Wasplaatsen		100%	-	-	-	-	-	-	-
		Thema controle Propaan		-	90%	74%	42%	0%	71%	-	-
		Thema controle Spuitcabines-VOS		-	-	-	-	-	-	-	-
		Thema controle Stookinstallaties		69%	-	80%	75%	42%	67%	67%	-
		Thema controle Veiligheid		77%	-	-	-	-	-	-	-
		Thema controle Voortgezet onderwijs		100%	-	-	-	-	-	-	-
		Thema controle WEEELABEX		-	97%	-	-	-	-	-	-
		Thema controle		-	-	-	-	-	-	-	87%
		Vuurwerkopslag		88%	96%	91%	96%	97%	93%	91%	95%
		WKO-afdichting		100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
		WKO-boorcontrole		87%	93%	94%	96%	96%	100%	91%	98%
		WKO-gesloten		93%	100%	93%	85%	95%	96%	100%	-
		WKO-regulier		76%	75%	85%	87%	88%	88%	86%	95%
		WKO-start-up		86%	62%	57%	64%	67%	63%	60%	59%
T01.1	Administratieve controle preventief	Administratief toezicht		51%	76%	69%	62%	16%	14%	-	86%
		Administratief Informatieplicht		-	-	-	89%	63%	89%	-	-
		Administratief asbest		-	-	-	55%	40%	24%	15%	1%
Toezicht - Overig											
T05.1	Beoordeling rapportage verplichting	EED		97%	100%	-	-	-	-	-	-
		MJA		100%	-	-	-	-	-	-	-
		Natte koeltorens		98%	92%	92%	89%	81%	86%	91%	83%
		Programma van eisen upd		85%	50%	93%	67%	100%	100%	100%	-
		WKO-administratief		65%	72%	88%	90%	82%	78%	81%	77%
T05.2	Beoordeling E-PRTR-rapportage	E-PRTR		88%	94%	100%	89%	100%	94%	100%	100%
T04.1	Controle mobiele puinbreker	Mobile puinbreker		100%	100%	100%	90%	96%	94%	73%	43%
T04.2	Controle vuurwerkevenement	Vuurwerkevenement		99%	91%	97%	100%	100%	100%	100%	100%
T03.3	Gebiedscontrole specifieke wetgeving	Controle PMV		83%	60%	100%	100%	100%	100%	90%	67%
Overlast											
T01.2	Aspectcontrole	Handhavingsverzoek		78%	100%	100%	100%	80%	100%	100%	89%
		Melding overlast (klacht)		68%	57%	43%	26%	19%	93%	94%	93%
		Ongewoon voorval		93%	100%	65%	67%	41%	93%	96%	94%
T12.1	Controle geluidhinder	Evenementen		100%	100%	100%	-	n.v.t.	n.v.t.	100%	100%
		Overig		100%	-	-	-	n.v.t.	n.v.t.	67%	100%
Bodembescherming- en kwaliteit											
T09.1	Controle bodemsanering wbb	Bodemsanering ernstig		91%	96%	94%	94%	97%	95%	94%	89%
		Bodemsanering niet ernstig		84%	95%	92%	76%	98%	90%	100%	-
		Nazorglocatie actief		-	100%	100%	-	-	100%	100%	-
		Nazorglocatie passief		100%	100%	100%	100%	100%	94%	93%	100%
T09.2	Controle bodemsanering niet wbb	Zorgplicht Bodemkwaliteit		55%	83%	67%	75%	100%	86%	100%	100%
		Tanksanering ondergronds		88%	100%	89%	97%	96%	100%	92%	100%
T09.4	Controle toepassing grond- en bouwstoffen			69%	90%	78%	84%	84%	85%	85%	95%
T09.5	Controle ontgrondingen	Ontgrondingen		100%	100%	-	-	-	-	0%	-
T09.6	Controle lozen Ow			100%	75%	67%	75%	76%	84%	0%	100%
T10.1	Gebiedscontrole bodembescherming	Gebiedscontrole bodembescherming		-	100%	100%	100%	100%	100%	86%	95%

Tabel 30 Overzicht bezwaar- en beroepszaken T&H 2020-2024

Programma T&H	2019			2020			2021			2022			2023			2024			2025		
	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep	Bezwaar	Beroep	Hoger beroep
Ongegrond	30	4		22		1	18	6		19		1	21	4		13	2	2	16	5	1
Gegronnd	2									1	2		1	1			2			1	1
Niet-ontvankelijk	17	1		3			4	1		4	1	1	8	2		1			2	1	
Ingetrokken	11	2		5	1		5	4	1	4	6		3	6		8	1		7	3	
Deels gegrond	1						2			5			4	1		3		1			
Deels niet-ontvankelijk, deels gegrond					1														2		
Afgewezen								1		1											
Toegekend															1						
Totaal	61	7	0	30	2	1	29	12	1	34	9	2	37	14	1	25	5	3	27	10	2

Raming en realisatie werkplan T&V en T&H

Raming en realisatie werkplan T&V

Werkveld	Totaal Planning		Totaal Realisatie		%
	Aantal	Uren	Aantal	Uren	
Milieu-inrichtingen	5.552	33.636	5.042	38.402	14,17%
Bodembescherming en -kwaliteit	4.100	48.603	3.533	45.615	-6,15%
Natuurbescherming	899	54.691	1.001	63.337	15,81%
Geluid, Lucht, EV	887	13.650	915	15.237	11,62%
Overige taken	72	21.347	97	22.522	5,50%
Totaal	11.510	171.928	10.588	185.113	7,67%
Deelnemers					
Delft	933	4.755	931	6.255	31,54%
Den Haag	4.290	31.885	3.311	27.062	-15,13%
Leidschendam-Voorburg	646	3.656	656	3.914	7,07%
Midden Delfland	334	2.572	301	3.077	19,63%
Pijnacker Nootdorp	307	3.106	304	3.302	6,32%
PZH	2.009	97.862	2.024	111.040	13,47%
Rijswijk	648	4.747	694	5.425	14,29%
Wassenaar	317	2.792	261	2.583	-7,49%
Westland	1.424	15.757	1.523	17.334	10,01%
Zoetermeer	602	4.796	583	5.121	6,77%
Totaal	11.510	171.928	10.588	185.113	7,67%

Raming en realisatie werkplan T&H

Taak/Product	Totaal Planning		Totaal Realisatie		%
	Aantal	Uren	Aantal	Uren	
Toezicht - Controle Inrichting (preventief)	3.828	45.957	3.315	47.312	2,86
Toezicht - Overig	783	6.440	1.221	7.622	15,51
Overlast	4.248	20.273	4.446	22.859	11,31
Bodembescherming en -kwaliteit	412	6.596	271	5.195	-26,97
Bouw en gebruik	12	350	10	252	-38,89
Toezicht - Controle Inrichting (repressief)	2.120	13.413	2.136	16.650	19,44
Handhaving	980	11.960	894	12.705	5,86
Bezwaar en Beroep	37	1.370	39	2.051	33,20
Advisering	19	2.130	35	2.136	0,28
Preventie	-	447	11	275	-62,55
Overige Taken TH	-	6.318	7	6.080	-3,91
Projecten TH	-	7.783	3	6.146	-26,64
Afrondingsverschil					
Totaal	12.439	123.037	12.388	129.283	4,83
Deelnemers					
Delft	943	9.817	984	9.610	-2,15
Den Haag	5.161	38.124	4.919	40.072	4,86
Leidschendam-Voorburg	633	6.206	509	6.170	-0,58
Midden-Delfland	336	3.648	320	4.211	13,37
Pijnacker-Nootdorp	485	5.571	535	6.156	9,50
Rijswijk	319	3.271	347	3.636	10,04
Wassenaar	266	2.668	222	2.689	0,78
Westland	2.270	25.501	2.346	27.577	7,53
Zoetermeer	669	7.126	867	7.535	5,43
Provincie Zuid-holland	1.360	21.105	1.339	21.636	2,45
Totaal	12.442	123.037	12.388	129.292	4,84

Totaalbeeld raming en realisatie werkplannen in aantallen en uren

Deelnemers	Raming						Realisatie					
	T&V		T&H		Totaal		T&V		T&H		Totaal	
	Aantal	Uren	Aantal	Uren	Aantal	Uren	Aantal	Uren	Aantal	Uren	Aantal	Uren
Delft	933	4.755	943	9.817	1.876	14.572	931	6.255	984	9.610	1.915	15.865
Den Haag	4.290	31.885	5.161	38.124	9.451	70.009	3.311	27.062	4.919	40.072	8.230	67.134
Leidschendam-Voorburg	646	3.656	633	6.206	1.279	9.862	656	3.914	509	6.170	1.165	10.084
Midden-Delfland	334	2.572	336	3.648	670	6.220	301	3.077	320	4.211	621	7.288
Pijnacker-Nootdorp	307	3.106	485	5.571	792	8.677	304	3.302	535	6.156	839	9.458
Rijswijk	648	4.747	319	3.271	967	8.018	694	5.425	347	3.636	1.041	9.061
Wassenaar	317	2.792	266	2.668	583	5.460	261	2.583	222	2.689	483	5.272
Westland	1.424	15.757	2.270	25.501	3.694	41.258	1.523	17.334	2.346	27.577	3.869	44.911
Zoetermeer	602	4.796	669	7.126	1.271	11.922	583	5.121	867	7.535	1.450	12.656
Provincie Zuid-holland	2.009	97.862	1.360	21.105	3.369	118.967	2.024	111.040	1.339	21.636	3.363	132.676

Bijlage 4. SiSa-bijlage

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking siSa - d.d. 07-01-2025									
Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Omvang	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
lenW	E83B	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022 SiSa tussen medeoverheden	Heronder per regel één (provincie)(code) of gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie of gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/01	Projectnaam / nummer Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/02	Besteding (jaar T) per project Aard controle R Indicator: E83B/03	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/04	Project afgerond (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/05		
			1 030008 Provincie Zuid-Holland Zuiderdijkweg 55 Delfgauw en nummer 500005449 (cluster speed, kennis en warme overdracht)		€ 3.731	€ 190.000			
			2 030008 Provincie Zuid-Holland Geestdijkweg Rijswijk en nummer 500005449 (cluster speed, kennis en warme overdracht)		€ 0	€ 101.701	Nee		
			3 030008 Provincie Zuid-Holland Bodemmanering Diffuus lood en nummer 500005449 (cluster speed, kennis en warme overdracht)		€ 0	€ 20.306	Nee		
			4 030008 Provincie Zuid-Holland Nieuwstraat Leidschendam Voorburg en nummer 500005449 (cluster nazorg)		€ 0	€ 55.000	Nee		
			Kopie projectnaam / nummer Uitvoering is volgens aanpak uitgewerkt (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 09 de reden aan		Optionele belichting. Verplicht als bij 08 nee is ingevuld				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/08				
			1 Zuiderdijkweg 55 Delfgauw en nummer 500005449 (cluster speed, kennis en warme overdracht)	Ja					
			2 Geestdijkweg Rijswijk en nummer 500005449 (cluster speed, kennis en warme overdracht)	Ja					
			3 Bodemanering Diffuus lood en nummer 500005449 (cluster speed, kennis en warme overdracht)	Ja					
			4 Nieuwstraat Leidschendam Voorburg en nummer 500005449 (cluster nazorg)	Ja					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E83B/09						
lenW	E97B	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023 SiSa tussen medeoverheden	Heronder per regel één (provincie)(code) of gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie of gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/01	Projectnaam / nummer Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/02	Besteding (jaar T) per project Aard controle R Indicator: E97B/03	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/04	Project afgerond (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/05		
			1 030008 Provincie Zuid-Holland Zuiderdijkweg 55 Delfgauw en nummer 500005449 (cluster speed, kennis en warme overdracht)		€ 36.094	€ 36.094			
			2 030008 Provincie Zuid-Holland Geestdijkweg Rijswijk en nummer 500005449 (cluster speed, kennis en warme overdracht)		€ 0	€ 0	Nee		
			3 030008 Provincie Zuid-Holland Bodemmanering Diffuus lood en nummer 500005449 (cluster speed, kennis en warme overdracht)		€ 54.824	€ 64.824	Nee		
			4 030008 Provincie Zuid-Holland Nieuwstraat Leidschendam Voorburg en nummer 500005449 (cluster nazorg)		€ 24.515	€ 44.910	Nee		
			Kopie projectnaam / nummer Uitvoering is volgens aanpak uitgewerkt (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan		Optionele belichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld				
			Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/08				
			1 Zuiderdijkweg 55 Delfgauw en nummer 500005449 (cluster speed, kennis en warme overdracht)	Ja					
			2 Geestdijkweg Rijswijk en nummer 500005449 (cluster speed, kennis en warme overdracht)	Ja					
			3 Bodemanering Diffuus lood en nummer 500005449 (cluster speed, kennis en warme overdracht)	Ja					
			4 Nieuwstraat Leidschendam Voorburg en nummer 500005449 (cluster nazorg)	Ja					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E97B/09						
lenW	E113B	Tijdelijke regeling uitkering bodemopgaven 2024-2030 SiSa tussen medeoverheden	Heronder per regel één (provincie)(code) of gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie of gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicator: E113B/01	Besteding (jaar T) binnen verkooptraject Aard controle R Indicator: E113B/02	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) binnen verkooptraject Aard controle n.v.t. Indicator: E113B/03	Eindeverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: E113B/04			
			1 Zuiderdijkweg 55 Delfgauw en nummer 500005449 (cluster speed, kennis en warme overdracht)	€ 0	€ 0	Nee			
			2 Geestdijkweg Rijswijk en nummer 500005449 (cluster speed, kennis en warme overdracht)	€ 0	€ 0	Nee			
			3 Delfgauw 75-76 Rijswijk (cluster speed, kennis en warme overdracht)	€ 4.087	€ 4.087	Nee			
			4 Nieuwstraat Leidschendam Voorburg en nummer 500005449 (cluster nazorg)	€ 14.204	€ 14.204	Nee			
			5 Bodemanering Diffuus lood en nummer 500005449 (cluster speed, kennis en warme overdracht)	€ 1.079.269	€ 1.079.269	Nee			
			6 PFAS Bronnenonderzoek	€ 41.463	€ 41.463	Nee			
			7 Grondbankinventarisatie 225 bij oude storklocaties	€ 19.024	€ 19.024	Nee			
KG	K21	Eenmalige specifieke uitkeringen ten behoeve van extra ondersteuning voor toezicht op en handhaving van de energiebesparingsplicht	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: K21/01	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Aard controle n.v.t. Indicator: K21/02	Wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 6, tweede lid van de Regeling (ja/nee) Aard controle R Indicator: K21/03	Wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 6, tweede lid van de Regeling (ja/nee) Aard controle D2 Indicator: K21/04	Eindeverantwoording (ja/nee) Aard controle R Indicator: K21/05		
			€ 850.049	€ 2.158.599	Ja	Ja	Nee		

Bijlage 5. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Bijlage 6. Begrippen- en afkortingenlijst

AB	Algemeen Bestuur
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
A&O	Arbeidsmarkt en Opleiding
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
Boa	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BSB-m	Bestuurlijke strafbeschikking milieu
BSBFL	Bestuurlijke strafbeschikking fysieke leefomgevingsfeiten
BTW	Belasting over de toegevoegde waarde
BV	Bedrijfsvoering
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
DB	Dagelijks Bestuur
DSO	Digitale Stelsel Omgevingswet
EMU	Economische en Monetaire Unie
FTE	Fulltime-equivalent
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
HEIT	Haags Economisch Interventie Team
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
KPI	Kritische Prestatie Indicator
KTO	Klanttevredenheidsonderzoek
LSP	Lex Silencio Positivo
MER	Milieueffectrapportage
NAR	Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
Ow	Omgevingswet
PAS	Programma Aanpak Stikstof
PDC	Producten- en Diensten catalogus
PMV	Provinciale Milieuverordening
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting
PZH	Provincie Zuid-Holland
RO	Ruimtelijke Ordening
RRGS	Risico Register Gevaarlijke Stoffen
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
SiSa	Single information, Single audit
T&H	Toezicht & Handhaving
T&V	Toetsing & Vergunningverlening
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
Vbp	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WAZO	Wet Arbeid en Zorg
WKO	Warmte- en koudeopslag
Wm	Wet milieubeheer
WNT	Wet normering topinkomens
WPG	Wet politiegegevens

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

Accountantsverslag 2025

Aan het algemeen bestuur van de
gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst
Haaglanden
T.a.v. C. van der Kamp, directeur
Postbus 14060
2501GB DEN HAAG

Onderwerp

Accountantsverslag 2025

Datum

XX XXXX 2026

Kenmerk

312025024.26.571

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2025 van uw gemeenschappelijke regeling afgerond. De jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst haaglanden is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op 9 juni 2026 hebben wij dit accountantsverslag afgestemd met de concerncontroller en het hoofd financiën.

Bij de jaarrekening 2025 hebben wij op XX juni 2026 een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2025. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en het management. Wij geven u toestemming om dit accountantsverslag te publiceren via de agenda's van het algemeen bestuur.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

R. van Hattem MSc RA

Inhoudsopgave

Contact:

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Ralf van Hattem

06 – 1234 5175

rvanhattem@psa-ra.nl

Siebe Dekkinga

06 – 4620 1238

sdekkinga@psa-ra.nl

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij..	1
2. Financiële positie en resultaat	6
3. Bevindingen eindejaarscontrole	10
4. Interne beheersing	16
5. Overige aangelegenheden	18
6. Bijlage: verplichte tabel SiSa	25

1.

Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 20 oktober 2026 (kenmerk 312025024.25.594) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2025. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (hierna Omgevingsdienst Haaglanden).

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden en de beleidsregels toepassing Wet normering topinkomens (WNT).

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2025 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Materialiteit

De materialiteitsbepaling bij de Omgevingsdienst Haaglanden is gebaseerd op het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en het door uw algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol 'Controleprotocol 2025' en het 'Normenkader 2025' zoals vastgesteld door het algemeen bestuur d.d. 27 november 2025. De bij onze controle van de jaarrekening 2025 toegepaste goedkeuringstoleranties bedragen derhalve:

Bron: Jaarrekening 2025	Afwijkingen
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 747.320

De goedkeuringstolerantie is bepaald op 2% van de lasten excl. dotaties aan de reserves op basis van een bedrag van € 37,4 miljoen aan lasten in de concept-jaarrekening 2025. Het algemeen bestuur heeft in het controleprotocol de rapporteringstolerantie vastgesteld op € 100.000.

Aandachtspunten voor controle en rapportage

Voor de jaarrekeningcontrole 2025 hebben wij een aantal aandachtspunten geïdentificeerd die een verhoogd (bruto) risico kunnen vormen op fouten of afwijkingen in de financiële verslaggeving, vóórdat er beheersingsmaatregelen zijn toegepast om deze risico's te beperken. Deze risico's kunnen een materiële fout in uw jaarrekening veroorzaken en mogelijk impact hebben op de bedrijfsvoering. Het opnemen van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat daadwerkelijk sprake is van risico's die zich manifesteren. De aandachtspunten zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij tijdens onze controle (extra) aandacht hebben besteed aan deze gebieden.

De risicogebieden voor deze jaarrekening zijn als volgt:

- De voortgang en status van de (noodzakelijke en gewenste) verbeteringen met betrekking tot de kwaliteit van de interne beheersing in relatie tot de af te geven rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur.
- De kwaliteit van uw IT-omgeving.
- De follow-up ten aanzien van eerder gerapporteerde aandachtspunten vanuit de interne en externe controle.
- De actualisatie van de (fraude-)risicoanalyse.
- De actualiteit van de (financiële) administratie.
- Management override of controls. Dit betreft de mogelijkheid die het management heeft om specifieke interne beheersingsmaatregelen te omzeilen, bijvoorbeeld door memoriaalboekingen of het schattingsproces. De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlerichtlijnen en is niet uniek voor uw gemeenschappelijke regeling.
- Naleving van de (Europese) aanbestedingsregels.
- De correcte verwerking van de nacalculatie.
- De waardering van schattingsposten, waaronder de voorziening voor bovenwettelijk verlof.

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft u voor bovenstaande risicogebieden interne beheersingsmaatregelen getroffen. Wij hebben ons tijdens de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen. Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtspunten verwijzen wij naar het hoofdstuk 'belangrijke bevindingen'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze bevindingen in het hoofdstuk 'Interne beheersing'.

De baten en lasten, alsmede balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen zijn rechtmatig

Uw gemeenschappelijke regeling heeft vijf specifieke uitkeringen die verantwoord zijn via de SiSa-bijlage in uw jaarrekening. Op basis van uw controleprotocol en normenkader hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw gemeenschappelijke regeling met betrekking tot deze specifieke uitkeringen gecontroleerd. Hierbij zijn geen materiële bijzonderheden geconstateerd.

Onze conclusie is derhalve dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2025.

De jaarrekening voldoet aan het BBV

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van uw gemeenschappelijke regeling. Daarnaast vereisen zij van het dagelijks bestuur het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeenschappelijke regeling zijn uiteengezet in de jaarstukken 2025 in het onderdeel ‘Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling’.

Wij hebben het door het dagelijks bestuur toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het BBV (Besluit begroting en verantwoording).

De rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening

In de jaarrekening 2025 legt het dagelijks bestuur verantwoording af over een drietal rechtmatigheidscriteria die niet expliciet blijken uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 747.000.

Op basis van de jaarrekening 2025 zijn hierbij enkele bevindingen gebleken die samen leiden tot een onrechtmatigheid hoger dan het grensbedrag. De totale onrechtmatigheid bedraagt € 11,2 miljoen. Van dit bedrag is € 816.000 als acceptabel aangemerkt. Er resteert in de rechtmatigheidsverantwoording een rechtmatigheidsafwijking van € 10,4 miljoen. Het dagelijks bestuur is daarom van mening dat de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Deze bevindingen komen voort uit het begrotingscriterium en het voorwaardencriterium, specifiek de naleving van de Europese aanbestedingsregels. De bevindingen zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Wij lichten dit in hoofdstuk 3 verder toe.

Geïdentificeerde fouten in de jaarstukken

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole, resteren er geen van materieel belang zijnde ongecorrigeerde afwijkingen of onzekerheden. Door ons gerapporteerde bevindingen zijn derhalve niet materieel (dus hebben geen invloed op de strekking van onze controleverklaring), maar zijn naar onze mening vooral van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Voor de niet materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

Goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid specifieke uitkeringen

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening 2025 van GR Omgevingsdienst Haaglanden een getrouw beeld geeft van het eigen vermogen op 31 december 2025 en het resultaat over 2025. Onze conclusie is dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2025. Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door het algemeen bestuur wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door de leden van het algemeen bestuur ondertekend exemplaar van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

2.

Financiële positie en resultaat

2. Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw gemeenschappelijke regeling neemt in absolute zin af

In het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten en gemeenschappelijke relingen, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen (dat bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves) worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten in 2025 bedraagt € 245.000 nadelig. Tussentijds is er per saldo een bedrag van € 156.000 aan de reserves toegevoegd, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2025 € 402.000 bedraagt voordelig. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2025	2024
Eigen vermogen per 1 januari	2.654	2.654
Tussentijdse resultaatbestemming	156	-/- 692
Gerealiseerd resultaat	-/- 402	692
Totaal ('gerealiseerd saldo van baten en lasten')	-/- 245	0
Eigen vermogen per 31 december	2.409	2.654

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, in overeenstemming met de besluiten van uw algemeen bestuur. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2025 17,9% van het balanstotaal (op 31 december 2024: 21% van het balanstotaal). In de toelichting op balans bij het onderdeel eigen vermogen van de jaarrekening geeft het dagelijks bestuur een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het jaar 2025. Wij verwijzen u naar deze toelichting.

Resultaat 2025 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent uw gemeenschappelijke regeling ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van de door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming.

Exploitatieresultaat (in € 1.000)

Totale baten	37.121	
Totale lasten	37.366	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten nadelig		245
Af: stortingen in reserves	216	
Bij: onttrekkingen aan reserves	60	
Saldo mutaties reserves, per saldo storting		156
Gerealiseerd resultaat (nadelig)		402

Concreet betekent dit voor uw gemeenschappelijke regeling het volgende: de exploitatie over 2025 laat een nadelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 245.000 zien, ten opzichte van een begroot saldo van € 156.000 voordelig. Het gerealiseerde nadelig resultaat ad € 402.000 (de som van het saldo van baten en de lasten en de reservemutaties) is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen.

Uw algemeen bestuur besluit tot het bestemmen van het resultaat 2025. In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard. Wij verwijzen u naar deze toelichtingen.

Het dagelijks bestuur kwalificeert het weerstandsvermogen als toereikend

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De weerstandscapaciteit is door u bepaald op € 1,76 miljoen (met name de algemene reserve). Na correctie van het negatieve rekeningresultaat bedraagt de algemene reserve € 1,36 miljoen.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft u toegelicht dat het benodigde weerstandsvermogen € 1,26 miljoen bedraagt. Dit bedrag is bepaald op basis van de actualisatie van de door het dagelijks bestuur onderkende risico's. Door de inventarisatie en kwantificering van risico's periodiek te actualiseren, houdt u goed zicht op de risico's en kunt u een goede kwalitatieve beoordeling van uw vermogen maken. Op basis van de (actualisatie van de) risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit kwalificeert het dagelijks bestuur (zie paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing) het weerstandsvermogen als voldoende (108%). De genormeerde bandbreedte van 'voldoende' ligt tussen de 100% en 140%.

3. Bevindingen eindejaarscontrole

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Wij zien verbeterpotentieel in samenwerking en voorbereiding

Het boekjaar 2025 markeert het eerste jaar van onze samenwerking. Wij kijken terug op een constructieve samenwerking en zien een goede basis voor verdere ontwikkeling.

Zoals gebruikelijk in een eerstejaarscontrole zijn er nog verbetermogelijkheden. Met name de voorbereiding van het balansdossier kan aan kwaliteit winnen, onder meer door een sterkere onderbouwing van posten en betere aansluiting met onderliggende stukken. De volgende onderwerpen vragen wij u in het vervolg beter voor te bereiden cq dit zijn vraagstukken gedurende de controle tot extra afstemming geleid:

- De correcte verwerking van de nacalculatie en de aansluiting met het tijdregistratiesysteem;
- De rechtmatigheidsverantwoording en in het bijzonder de onderbouwing van de rechtmatigheid van inkopen (spendanalyse);
- De onderbouwing van de juiste toerekening van lasten aan boekjaren (cut-off) door middel een gedocumenteerde voorgezette controle;
- Aansluiting tussen salarisadministratie en financiële administratie;
- Voorbereiden, onderbouwen en documenteren van de voorzieningen;
- Voorbereiden, onderbouwen en documenteren van de SiSa-regelingen.

Daarnaast zien wij voor een efficiënter verloop van de controle kansen in meer tijdige en mondelinge onderlinge afstemming. Wij adviseren om in het vervolg extra aandacht te besteden aan een tijdige en volledige voorbereiding van zowel het controledossier als de concept-jaarrekening, zodat het controleproces efficiënter kan verlopen.

Evaluatie rechtmatigheidsverantwoording 2025

Voor dit boekjaar heeft het dagelijks bestuur een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening en een toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering. Omdat de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening wordt opgenomen, valt deze onder ons getrouwheidsoordeel. In dit onderdeel van het accountantsverslag evalueren wij de rechtmatigheidsverantwoording in 2025.

Uw rechtmatigheidsverantwoording 2025

De rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in de jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat deze voldoet aan het voorgeschreven model en dat daarbij de door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zijn gehanteerd. Deze kaders zijn in overeenstemming met richtlijnen die vanuit de commissie BBV zijn gegeven.

Verantwoording

Op basis van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2025 blijkt dat de volgende rechtmatigheidsafwijkingen zijn geconstateerd.

Samenvatting rechtmatigheidsverantwoording	Bruto	Acceptabel	Netto
Begrotingscriterium	€ 2.478.000	€ 816.000	€ 1.662.000
Voorwaardencriterium (Europese aanbestedingen)	€ 8.767.420	€ 0	€ 8.767.420
M&O-criterium	€ 0	€ 0	€ 0
Rechtmatigheidsfouten	€ 11.245.420	€ 816.000	€ 10.429.420

In de paragraaf bedrijfsvoering heeft het dagelijks bestuur een toelichting opgenomen rondom de interne controlewerkzaamheden inzake rechtmatigheid en haar bevindingen hierbij. Het algemeen bestuur heeft de rapporteringsgrens vastgesteld op €100.000 waarboven rechtmatigheidsafwijkingen in de paragraaf bedrijfsvoering moeten worden toegelicht. In de waarderingsgrondslagen zijn de grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen.

Toelichting begrotingscriterium

Het totaal aan bruto begrotingsonrechtmatigheden bedraagt € 2,5 miljoen. Het dagelijks bestuur heeft € 0,8 miljoen van deze onrechtmatigheden als acceptabele begrotingsonrechtmatigheden aangemerkt. Het acceptabel zijn van begrotingsonrechtmatigheden vindt zijn oorsprong in de afspraken tussen het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur in de financiële verordening.

Toelichting voorwaardencriterium

Onder het voorwaardencriterium staan de bevindingen ten aanzien van de Europese aanbestedingen vermeld. In het kader van de verbijzonderde interne controle heeft het dagelijks bestuur onderzocht of de opdrachtverleningen overeenkomstig de richtlijnen voor Europese aanbestedingen zijn gedaan. Het dagelijks bestuur heeft daarbij voor 4 opdrachten vastgesteld dat dit niet het geval is. De hiermee samenhangende lasten die in de jaarrekening 2025 zijn opgenomen, bedragen circa € 5,8 miljoen (2024: € 0,3 miljoen). Daarnaast is een verplichting in de niet uit balans blijvende verplichting opgenomen voor verplichtingen van een van deze opdrachten die in 2026 doorlopen voor een bedrag van € 3,0 miljoen. Samen leidt dit tot een afwijking bij het voorwaardecriterium van € 8,8 miljoen. Op basis van onze controle komen wij tot dezelfde afwijkingen. Het dagelijks bestuur heeft deze afwijkingen meegewogen in de rechtmatigheidsverantwoording. Het is van belang dat blijvend wordt toegezien op stringente naleving van de Europese aanbestedingsregels.

Wij constateren dat de uitvoering van de analyse op de aanbestedingsrechtmatigheid nog niet op alle vlakken optimaal is. Voor komend jaar adviseren wij u:

- Tijdig te starten met de uitvoering van de spendanalyse. Bij de start van de jaarrekeningcontrole was de analyse en de rapportage nog niet gereed.
- Zorg te dragen voor een zichtbare aansluiting van de gehanteerde data in de analyse op de jaarrekening. Gedurende de controle is deze aansluiting alsnog verkregen.
- Zorg te dragen voor een volledig VIC-dossier. Niet alle onderliggende documentatie bij diverse opdrachten maakte onderdeel uit van het VIC-dossier.

Toelichting M&O-criterium

Op basis van de rechtmatigheidsverantwoording blijken geen bevindingen in het kader van misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). In de paragraaf bedrijfsvoering is toegelicht dat het dagelijks bestuur geen overkoepelend beleidsstuk inzake M&O had. Op basis van de uitgevoerde risicoanalyse en overige interne controlewerkzaamheden blijken geen bijzonderheden.

Fouterstel rechtmatigheidsverantwoording

Op basis van de controle op de jaarrekening 2025 is gebleken dat er een materiële afwijking zit in de rechtmatigheidsverantwoording over het jaar 2024. In navolging van de uitspraak van de commissie BBV is er een toelichting opgenomen hierover in de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening van 2025. Het betreft een raamovereenkomst waarvan de contractwaarde met meer dan 50% is overschreden. Voor 2024 betekent dit dat de rechtmatigheidsafwijkingen bij het voorwaardencriterium € 6,0 miljoen hoger diende te zijn dan was verantwoord. Wij hebben vernomen dat ODH reeds maatregelen heeft getroffen in de vorm van een nieuwe aanbesteding.

Wij zijn van mening dat de toelichting omtrent het fouterstel juist is opgenomen in de jaarrekening 2025.

Ons oordeel bij uw rechtmatigheidsverantwoording

Op basis van onze toetsing aan de wettelijke voorschriften inzake de rechtmatigheidsverantwoording en de kaderstelling door het algemeen bestuur hebben wij vastgesteld dat de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur een getrouw beeld geeft. De jaarrekening (rechtmatigheidsverantwoording) en het jaarverslag (paragraaf bedrijfsvoering) bevatten alle voorgeschreven informatie. Alle verplichte onderdelen zijn toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Verwerking nacalculatie 2025

Het algemeen bestuur heeft op 26 juni 2019 besloten om na te calculeren op basis van het werkelijk aantal bestede uren maal werkelijk uurtarief. Bij het opstellen van de jaarrekening worden de werkelijk uren bepaald op basis van het tijdregistratiesysteem. Vervolgens wordt geanalyseerd hoe deze zich verhouden tot de begrote uren. Wanneer het verschil van de deelnemersbijdrage tussen voor- en nacalculatie zich binnen de bandbreedte van 10% bevindt dan wordt het verschil meegenomen naar een volgend dienstjaar via een vordering of schuld op de balans. Is het verschil van de deelnemersbijdrage tussen voor- en nacalculatie meer dan 10% dan wordt het verschil buiten de bandbreedte van 10% met de deelnemer afgerekend.

Het opstellen van de nacalculatie gebeurt aan de hand van de volgende uitgangspunten:

1. Het berekenen van een geactualiseerd voorcalculatorisch tarief op concernniveau en per deelnemer. Dit door het totaal van de deelnemersbijdrage te delen door het totaal geraamde uren;
2. Het berekenen van het nacalculatorisch tarief op concernniveau en per deelnemer. Dit door de werkelijke lasten te delen door de werkelijke uren.

Bij onze controle hebben wij de volgende bevindingen geconstateerd:

- Het effect van de nacalculatie bleek niet te zijn verwerkt in de jaarrekening 2025. Bij navraag bleek dat dit pas verwerkt werd na besluitvorming. Het besluit van het algemeen bestuur van 26 juni 2019 is wat ons betreft de basis om het resultaat financieel te verwerken in het boekjaar zelf. Dit is aangepast in de jaarrekening en zal vanaf 2025 de gebruikelijke systematiek zijn.
- De baten die waren verantwoord in de concept-jaarrekening sloten niet aan met de bijdrage 2025 na wijziging. Na controle door de omgevingsdienst bleken niet alle facturen aan de deelnemers te zijn verstuurd. Hierdoor waren de voorschotten niet volledig verwerkt in de administratie. Dit is gecorrigeerd in de administratie en de jaarrekening. Wij adviseren de interne controle hierop aan te scherpen.
- De uren in de nacalculatie sloten niet aan met de realiseerde uren in het tijdregistratiesysteem (T&V en T&H). Deze afwijkingen schatten wij op € 41.000 en hebben wij meegenomen in de foutenevaluatie.

Salarisadministratie

Het beheer, de mutaties en de verwerking van de salarisadministratie inclusief controle op de aansluiting tussen de financiële en de salarisadministratie heeft u uitbesteed. Ten tijde van de controle hebben we geconstateerd dat er binnen de financiële administratie onvoldoende zicht en toegang tot de salarisadministratie was om deze uitbesteding te monitoren en zelfstandig rapportages te genereren.

Geen sprake van te betalen vennootschapsbelasting

Uitgangspunt van het dagelijks bestuur is dat in uw jaarrekening geen sprake is van activiteiten die onder de vennootschapsbelastingplicht (Vpb) vallen.

Wij adviseren de ontwikkelingen inzake Vpb voor overheidsbedrijven en uw eigen Vpb-positie te blijven monitoren, om tegenvallers inzake de Vpb te voorkomen dan wel tijdig te signaleren. Daarnaast adviseren wij u om uw Vpb-positie af te (blijven) stemmen met de belastingdienst.

Geen fouten en onzekerheden met betrekking tot de SiSa-bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2025 onder SiSa vallen. Wij doen dit met een tabel, die ook opgenomen moet worden als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. Wij hebben deze tabel in de bijlage 6 opgenomen. Wij merken op dat wij geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die groter zijn dan € 125.000 zoals voorgeschreven via de nota verwachtingen accountantscontrole.

Uw omgevingsdienst heeft met de Provincie Zuid-Holland afspraken gemaakt over het corrigeren van onjuistheden in de SiSa-bijlage 2024. Deze correcties hebben betrekking op uitgaven die in 2024 niet zijn verantwoord en daarom in 2025 alsnog worden opgenomen, zodat de provincie een volledig en juist inzicht krijgt in de totale bestedingen. (€ 898K)

Daarnaast is geconstateerd dat een saldo dat eerder in de SiSa-bijlage 2023 was opgenomen, per abuis is verwijderd in de SiSa-bijlage 2024. Dit saldo is derhalve opnieuw verwerkt en gecorrigeerd in de SiSa-bijlage 2025. (€ 55K)

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging over € 246.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen gemeenschappelijke regelingen het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000. In 2025 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

In het kader van de WNT attenderen wij u erop dat u de plicht heeft om uiterlijk 1 juli 2026 uw WNT-verantwoording over het kalenderjaar 2025 via internet op een algemeen toegankelijke wijze openbaar te maken. Indien op grond van andere op de verantwoordelijke van toepassing zijnde regelgeving of een besluit een later tijdstip waarop het financieel verslaggevingsdocument openbaar moet worden gemaakt geldt, is die latere datum de uiterlijke datum van openbaarmaking.

4. Interne beheersing

4. Interne beheersing

16

Kernboodschappen interim- controle

Naar aanleiding van de interim-controle hebben wij de managementletter uitgebracht op 19 december 2025. Hieronder treft u de managementsamenvatting aan.

Algemeen beeld

Binnen uw gemeenschappelijke regeling is de basis van de interne beheersing op orde. De organisatie heeft belangrijke stappen gezet richting meer stabiliteit en betrouwbaarheid in de financiële processen. Wij adviseren de ingezette verbeterstappen door te zetten en hierbij met name aandacht te hebben voor de volgende onderwerpen:

- Het verder positioneren en versterken van de tweede lijn blijft een belangrijk aandachtspunt om de scheiding van verantwoordelijkheden binnen het 3-lines model volledig tot zijn recht te laten komen en de professionalisering van de interne beheersing verder te bevorderen
- Er is nog geen expliciet aandacht voor frauderisico's binnen uw organisatie. Wij adviseren u aandacht te hebben voor het opstellen van een frauderisico-analyse.
- Wij adviseren om een uitvoeringsinstructie op te stellen waarin wordt vastgelegd voor welke uitgaven prestatielevering vereist is met een eventueel grensbedrag en de minimale dossiervorming en bewijsstukken
- Wij bevelen aan om periodiek een review uit te voeren op de gebruikers in de active directory en op de rechten en rollen van (actieve) gebruikers in de applicaties AFAS (HR en Profit), Timetell en OpenWave.

Procesbevindingen

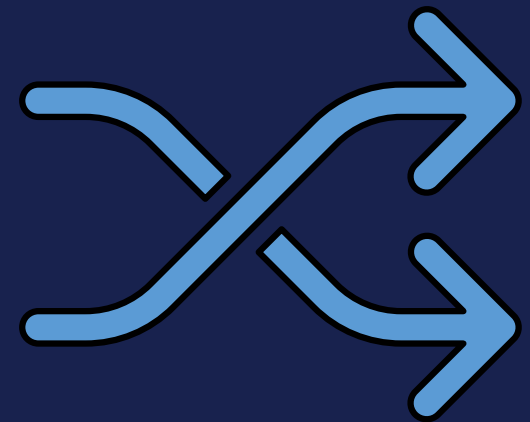
Naar aanleiding van de interim controle hebben wij een aantal bevindingen die wij onder uw aandacht willen brengen:

- Wij adviseren de controles en functiescheiding bij memoriaalboekingen te versterken;
- Wij adviseren AFAS zo in te richten, dat bij het wijzigen van crediteurenstamgegevens en met name bankrekeningnummers, altijd verplicht sprake is van een 4-ogen-principe met iemand die de wijziging invoert en een ander die de wijziging goedkeurt.
- Wij adviseren een activastaat op te stellen op detailniveau, waarin per activum de afschrijvingen en restwaarden inzichtelijk zijn, zodat de juistheid en volledigheid van de administratie beter kan worden gewaarborgd.
- Wij vinden het belangrijk dat u een tussentijds toets uitvoert op de naleving van aanbestedingsregels.
- Wij adviseren het administratieve beheer en specificeren van tussenrekeningen te verbeteren.

Op het gebied van IT hebben wij onze aandachtspunten uitgewerkt in hoofdstuk 5.

5. Overige aangelegenheden

5. Overige aangelegenheden

18

Geen meningsverschil met het dagelijks bestuur

Er zijn geen meningsverschillen met het dagelijks bestuur geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het dagelijks bestuur van uw gemeenschappelijke regeling de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestiging van het dagelijks bestuur ontvangen

Wij hebben namens het dagelijks bestuur een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen d.d. XX XXXX 2026.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen.

Er is intern aandacht bij uw gemeenschappelijke regeling om de betrouwbaarheid en continuïteit van de IT-omgeving verder te verbeteren. Vanwege de snel veranderde IT-omgeving en de ontwikkelingen zoals de BIO is het belangrijk om voldoende aandacht voor de IT-omgeving te hebben.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het financieel management en de directie van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management en directie hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

In de managementletter van 2025 rapporteren wij dat uw organisatie nog beschikt over een toereikende frauderisicoanalyse. Wij hebben uw aandacht gevraagd om de frauderisicoanalyse periodiek op de agenda van managementteam en bestuur te plaatsen. Om de kwaliteit van de frauderisicoanalyse verder te waarborgen, hebben wij geadviseerd wij bij de volgende actualisatie meerdere stakeholders te betrekken, inclusief een vertegenwoordiger van het management en het bestuur. Het is belangrijk dat de analyse actief wordt besproken en dat het bestuur expliciet instemt met de opgestelde analyse. Daarnaast hebben wij aandacht gevraagd voor de volgende onderwerpen:

- Interne beheersingsmaatregelen concreet maken: Beschrijf deze maatregelen duidelijker aan de hand van de '6 W-vragen' (wie, wat, waar, wanneer, waarom, hoe).
- Koppeling met interne controleprogramma's: Verbind de beheersmaatregelen aan controlewerkzaamheden en maak de conclusies over het bestaan van interne beheersmaatregelen tegen fraude zichtbaar in de analyse.
- Koppeling met de jaarrekening: Benoem de relevante jaarrekeningposten en geef per risico de omvang aan.

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben middels gegevensanalyses onderzocht of sprake is van significante en ongebruikelijke transacties.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2025 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Inzicht in onze tijdsbesteding

In het rapport “In het publieke belang” van de NBA, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountant, zijn maatregelen opgenomen die de kwaliteit en onafhankelijkheid van de controlerend accountant moeten waarborgen of verbeteren. Op basis van één van de maatregelen rapporteren wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u. Hieronder treft u de opgave van onze tijdsbesteding aan, inclusief een schatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole (waaronder het voeren van besprekingen en het archiveren van ons dossier).

	Uren geraamd	Uren besteed (tm 18 juni)
Tekenend accountant en senior manager	144	212
Overige teamleden	296	283
TOTAAL	440	495

Er zijn meer uren besteed dan wij vooraf hadden ingeschat. Dit is veroorzaakt doordat dit het eerste jaar van de samenwerking, maar ook door de correcties in de jaarrekening, diverse vragen en het ontbreken van een toereikend balansdossier.

Bevestiging onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Publieke Sector Accountants beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Publieke Sector Accountants.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Publieke Sector Accountants wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Wij zullen dan ook overwegen het algemeen bestuur of de auditcommissie te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Wij merken op dat er in het kader van onze controleopdracht geen sprake is geweest van een dergelijke bedreiging.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Publieke Sector Accountants, haar partners en haar medewerkers en de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Publieke Sector Accountants, een bestuurder of interne toezichthouder van Publieke Sector Accountants of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden of een bij gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij zijn van mening dat de verstrekte en ontvangen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid gepast zijn en derhalve niet tot een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht hebben geleid. Volledigheidshalve merken wij op dat wij geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid hebben verstrekt/ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

Aanvullende dienstverlening

Er worden geen aanvullende diensten aan de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden verleend.

Conclusie onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden in 2025 voldoende is gewaarborgd.

Controleverschillen

Overzicht van de controleverschillen:

Aard van de afwijkingen	Bedragen
Getrouwheidsfouten inzake afwijking gedeclareerde uren in de nacalculatie	€ 41.000
Totaal getrouwheidsfouten in de controle	€ 41.000

Wij hebben van het dagelijks bestuur een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het dagelijks bestuur bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

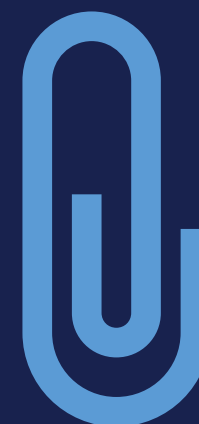
Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor het Algemeen Bestuur en het dagelijks bestuur en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

6. Bijlage: verplichte tabel SiSa

6. 5. Bijlage: verplichte tabel SiSa

Verplichte tabel fouten en onzekerheden SiSa-bijlage

In overeenstemming met de Nota verwachtingen accountantscontrole is de tabel in de kolommen “Financiële omvang in euro's” en “Toelichting fout/onzekerheid” leeg als er geen bevindingen zijn. Wij merken op dat wij geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die groter zijn dan € 125.000 (of groter dan de rapporteringsgrens) zoals voorgeschreven via de nota verwachtingen accountantscontrole (en het door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol).

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring): goedkeurend.
Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: goedkeurend.

Volgnr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout of onzekerheid
E113B	Tijdelijke regeling uitkering bodemopgaven 2024-2030 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout		
E113B	Tijdelijke regeling uitkering bodemopgaven 2024-2030 (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid		
E83B	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout		
E83B	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022 (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid		
E97B	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023 (SiSa tussen medeoverheden)	Fout		
E97B	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023 (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid		
K21	Extra ondersteuning toezicht en handhaving energiebesparingsplicht (THE)	Fout		
K21	Extra ondersteuning toezicht en handhaving energiebesparingsplicht (THE)	Onzekerheid		

Oplegnotitie

Vergadering Algemeen Bestuur 9 juli 2026

Agendapunt 5.1.b Verslag rekeningcommissie en reactie ODH

Na vaststelling van de Ontwerp Jaarstukken 2025 heeft het Dagelijks Bestuur de stukken ter toetsing voorgelegd aan de rekeningcommissie.

Conform de Verordening Rekeningcommissie ODH dient de rekeningcommissie haar verslag tijdig naar het Algemeen Bestuur te verzenden, zodat aan de wettelijke datum voor vaststelling van de jaarrekening kan worden voldaan. Op 18 mei heeft de rekeningcommissie een aantal technische vragen gesteld die op 27 mei zijn beantwoord. De rekeningcommissie heeft tevens verzocht het accountantsverslag 2025 ter beschikking te stellen. Het verslag is op 24 juni naar de rekeningcommissie gezonden.

Op 24 juni 2026 heeft de rekeningcommissie ODH haar verslag gedaan van het jaarrekeningonderzoek.

Advies van de commissie aan het Algemeen Bestuur

De commissie adviseert het Algemeen Bestuur conform artikel 1 van de Verordening Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden de jaarrekening 2025 vast te stellen met inachtneming van de aanbevelingen voor zover deze de jaarrekening betreffen. Daarnaast adviseert de commissie bij het opstellen van de begroting met alle benoemde aanbevelingen rekening te houden.

Reactie op advies rekeningcommissie

Het Algemeen Bestuur bedankt de Rekeningcommissie (RC) voor de door hun uitgevoerde werkzaamheden en constructieve reactie. Onze reactie op de door de RC gedane adviezen en aanbevelingen hebben wij hieronder nader toegelicht.

1. Resultaat

De commissie beoordeelt de jaarstukken als helder en overzichtelijk. De technische toelichtingen aan het begin van elke pagina zijn prettig en verhelderend. Het geheel laat zien dat er hard is gewerkt. De commissie spreekt hiervoor haar waardering uit en complimenteert ODH met het behaalde resultaat.

Reactie: wij danken de RC voor haar positieve reactie en constateren dat de Commissie instemt met het resultaat over 2025.

2. Europese subsidies

ODH maakt geen gebruik van Europese subsidies. De commissie begrijpt het antwoord van ODH "dat dit komt omdat ODH geen eigenstandige projecten in de gemeenten of de provincie heeft zonder betrokkenheid van de opdrachtgevers. Dat maakt het dus ook niet altijd logisch om zelf subsidie aan te vragen. De LIFE subsidie heeft een minimum van 1 miljoen euro per programma waarvoor subsidie wordt aangevraagd. Het is niet realistisch om zo'n programma op te zetten naast de P*Q financiering die de ODH kent als zelfstandige taak". De commissie adviseert om alle opties en mogelijkheden voor subsidiëring te benutten.

Reactie: ODH blijft opties en mogelijkheden voor subsidiëring in de gaten houden en deelnemers hierover informeren.

3. Begroting en incidentele gelden

De inleiding stelt dat de realisatie zoals vrijwel ieder jaar sterk afwijkt van de primitieve begroting. Dit is met name te zien in het programma Toetsing en Vergunningverlening, dat fors is gestegen via aanvullende opdrachten. ODH geeft aan “dat dit met name gold voor de opdrachten van de Provincie Zuid-Holland, namelijk uit de werkvelden Natura 2000, Flora en Fauna (vergunningen en faunabeheer) en ZHOV, vooral grondwaterbescherming en gebruik. In de ramingen wordt rekening gehouden met de financiering zoals benoemd in de opdrachtbrief van de provincie. Die middelen zijn in de afgelopen jaren steeds incidenteel aangevuld. Daarom ligt het aantal uren in de raming lager dan de uitgevoerde uren. Dit beeld is consistent over meerdere jaren. Daarnaast is er sprake van een jaarlijkse stijging van het aantal aanvragen voor Flora en Fauna vergunningen. Inmiddels waren er forse achterstanden. In 2025 zijn deze weggewerkt, wat een productiestijging van 50% van uitgeleverde vergunningen tot gevolg had.

Hierover zijn gesprekken gaande met de provincie Zuid-Holland, als grootste opdrachtgever. Er wordt momenteel forse vooruitgang geboekt in het structureel maken van voorheen incidentele gelden”.

De commissie moedigt ODH aan de gesprekken met de deelnemers voort te zetten, zodat een groter deel van de begroting structureel wordt en de begroting realistischer wordt.

Reactie: wij onderschrijven het advies van de RC en blijven continu in gesprek met de deelnemers voor een realistische begroting. Met onze grootste opdrachtgever zijn concrete stappen gezet waardoor een groter deel van de begroting in de komende jaren structureel wordt ingevuld.

4. Rechtmatigheid inkoopcontracten

Uit de crediteurenanalyse zijn over de periode 2022–2025 vier onrechtmatige inkoopcontracten naar voren gekomen, waar geen Europese aanbesteding is uitgevoerd. Op de vraag van de commissie hoe ODH dit in de toekomst gaat voorkomen antwoordt ODH: “In 2025 is de spendanalyse opgesteld en geanalyseerd; aan de hand hiervan is de aanbestedingskalender 2026 t/m 2028 verrijkt. In 2026 wordt het huidige Inkoopbeleid geactualiseerd en geprofessionaliseerd. Op deze manier werken we toe naar een sterke inkoopfunctie inclusief de ontwikkeling van de businesspartnerrol op inkoop- en contractmanagement”.

Over de vraag naar het voorkomen van overschrijdingen op nieuwe contracten antwoordt ODH het volgende: “De betreffende contracten zijn het afgelopen jaar opnieuw aanbesteed tegen actuele volumes en waarden. Het uitvoeren en begeleiden van inkoop- en aanbestedingstrajecten verloopt aan de hand van de actuele aanbestedingskalender. In navolging van de actualisatie van de inkoopfunctie, wordt het actualiseren van de spendanalyse een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inkoop en de VIC-functie”.

De commissie adviseert ODH hierop scherp te blijven toezien.

Reactie: wij onderschrijven het advies van de RC en blijven ons inzetten voor rechtmatige aanbestedingen en inkopen.

5. Weerstandscapaciteit

De algemene reserve vangt dit jaar het eenmalige negatieve resultaat op. Volgens de door het AB vastgestelde nota weerstandsvermogen stuurt ODH op een weerstandsratio tussen 1,0 en 1,4 welke wordt beoordeeld als ‘voldoende’. 2025 laat eenmalig een negatief resultaat zien, echter de weerstandsratio bevindt zich nog steeds binnen de gewenste marge. ODH geeft aan dat mocht daartoe aanleiding zijn, toekomstige jaarresultaten aangewend zullen worden om de weerstandscapaciteit en daarmee de weerstandsratio op de door de VNG geadviseerde bandbreedte niveau te houden (tussen 1,0 en 1,4). Dit lijkt de commissie een verstandig beleid.

De huidige weerstandscapaciteit wordt door ODH als voldoende gezien, ook ingeval van een hack van de basis IT. De commissie adviseert om voorbereid te zijn op een hack met een forse claim, zoals helaas om ons heen gebeurt.

Reactie: wij danken de RC voor haar reactie en blijven continu onze weerstandscapaciteit evalueren en waar nodig actualiseren.

6. Externe inhuur en broker

De commissie signaleert een hoog percentage inhuur. ODH geeft aan “dat dit niet per se gewenst is, maar wel noodzakelijk. De hogere inzet van inhuur hangt samen met de aard van onze financiering. Vanuit het BBV geldt dat structurele lasten – zoals vaste formatie – gedekt moeten worden door structurele middelen. Een belangrijk deel van onze middelen is echter incidenteel, waardoor het niet verantwoord is om hiervoor structureel personeel in dienst te nemen. Voor de uitvoering van onze werkzaamheden zijn we dus genoodzaakt extra externe capaciteit in te zetten”.

Op de vraag van de commissie waarom de oorspronkelijke raming van de broker zijn overschreden antwoordt ODH: “Voor de duidelijkheid: er zijn i.c. geen budgetten overschreden. Bij de aanbesteding van de brokerfunctie is een inschatting gemaakt van het volume aan externe inhuur. Dat bedrag is in dit geval overschreden, wat maakte dat we eerder opnieuw hadden moeten aanbesteden. Dat is niet gebeurd, waardoor een onrechtmatigheid is ontstaan. In de afgelopen jaren is er sprake van een enorme toename aan werkzaamheden die bij de ODH belegd zijn. Veel meer dan we ten tijde van het opstellen van de vorige raamovereenkomst konden voorzien. Deze werkzaamheden zijn incidenteel gefinancierd, waardoor wij genoodzaakt zijn deze met incidentele capaciteit in te vullen.

Met ingang van 2026 werken we met een nieuwe broker, waar op basis van een meer realistische inschatting een overeenkomst is gesloten”.

De commissie begrijpt dat er valide redenen zijn om niet alle capaciteit in de eigen organisatie op te lossen. Voor ODH zijn deze redenen het gebrek aan structurele financiering, zodat vaste medewerkers uit structurele middelen kunnen worden bekostigd. Daarnaast is externe inhuur flexibeler en vaak productiever, omdat kosten voor vakantie, ziekteverzuim en andere improductieve uren niet worden doorberekend. Een broker kost geld per uur, maar koppelt de vraag naar externe inhuur sneller en beter aan de markt en helpt risico's uit de Wet DBA te beperken.

De commissie heeft hier begrip voor, en raadt opnieuw aan een gezonde balans te houden tussen externe inhuur en vaste krachten. Om financiële redenen, namelijk om de kosten van externe inhuur niet verder te laten stijgen. En ook omdat het voor de continuïteit in de organisatie belangrijk is om vaste mensen aan te nemen en te behouden.

Reactie: wij danken de RC voor haar begrip. Doordat met ingang van 2026 een groter deel van onze financiering structureel wordt gemaakt is het mogelijk een gezondere balans tussen externe inhuur en vaste krachten te realiseren.

7. Transparantie

De accountant heeft aanbevelingen gedaan die de transparantie en vergelijkbaarheid van de financiële verantwoording richting het dagelijks bestuur, het algemeen bestuur en de accountant vergroten, zoals de verwerking van de nacalculatie. ODH geeft aan alle tot nu bekende aanbevelingen van de accountant met betrekking tot het versterken van de transparantie overgenomen en in de jaarstukken te hebben verwerkt. De commissie onderschrijft deze inzet.

Reactie: wij danken de RC voor haar reactie en onderschrijven deze..

8. Begrotingsrechtmatigheid

Om toekomstige onrechtmatigheden te voorkomen zullen in 2026 kredietvoorstellen opgesteld worden. ODH geeft aan dat “In 2026 via het project van de Integrale management Rapportage wordt gewerkt aan het realtime ontsluiten van stuur- en verantwoordingsinformatie. Daarnaast stellen we het Control Framework voor interne beheersing op. Met deze acties verbeteren we grip en sturing van de organisatie”.

Op de vraag welke maatregelen in gang zijn gezet om de overschrijding van ruim 8,6 miljoen van onrechtmatige mutaties te voorkomen antwoordt ODH: “Met ingang van 2026 is de broker-functie opnieuw aanbesteed tegen een reële marktwaarde”.

De commissie onderschrijft het belang van een begrotingsrechtmatigheid, en ziet grote meerwaarde in het project van de Integrale management Rapportage waarmee realtime stuur- en verantwoordingsinformatie wordt ontsloten.

Reactie: wij danken de RC voor haar reactie en zien hierin een aanmoediging om op de ingeslagen weg voort te gaan..

9. Accountantsverslag

De Rekeningcommissie heeft op 24 juni jl. het verslag van de accountant ontvangen. De Rekeningcommissie onderschrijft de conclusies, aandachtspunten en opmerkingen van de accountant en adviseert de ODH om er spoedig gevolg aan te geven.

Reactie: wij danken de RC voor het advies en nemen de conclusies, aandachtspunten en opmerkingen van de onafhankelijk accountant over.

Bijlagen

Verslag en advies rekeningcommissie jaarrekening 2025

Voorstel

Voorgesteld wordt kennis te nemen van het verslag van de rekeningcommissie en in te stemmen met de reactie op het verslag.

Verslag en advies

Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) over onderzoek jaarrekening 2025

Geachte leden van het algemeen bestuur,

De Rekeningcommissie ODH heeft ten behoeve van haar werkzaamheden met betrekking tot de jaarrekening 2025 eenmaal vergaderd. De besluitvorming over dit verslag is digitaal afgerond. Op basis van de bespreking zijn technische vragen gesteld aan de heer mr. C. van der Kamp, directeur van de dienst. Bij deze technische vragen realiseert de commissie zich dat zij zich iets meer ruimte heeft gepermitteerd dan de verordening toestaat. We zijn de dienst daarom erkentelijk voor de vlotte beantwoording van de vragen. De bespreking, de stukken en de beantwoording van de vragen hebben geleid tot dit verslag van bevindingen en tot de aanbevelingen.

Samenstelling

De Rekeningcommissie bestaat sinds de gemeenteraadsverkiezingen van 18 maart jl. uit de volgende leden:

Den Haag	vacant
Delft	dhr. F.S. Visser (tevens voorzitter) (plaatsvervanger mevr. A. Reyes Pichardo)
Leidschendam-Voorburg	mevr. M.A.W. Damsma-Blaisse (plaatsvervanger vacant)
Midden-Delfland	dhr. B.J. Ammerlaan en als plaatsvervanger dhr. P.C. Eijgenraam
Pijnacker-Nootdorp	dhr. J.W.W. Maas (plaatsvervanger vacant)
Rijswijk	dhr. F. Stuij (plaatsvervanger vacant)
Wassenaar	dhr. G.J.M. Spaanjaars en als plaatsvervanger mevr. M.M. Bellekom-Vogels
Westland	vacant
Zoetermeer	mevr. R.M. Bedijn (plaatsvervanger vacant)
Zuid-Holland	vacant

Zoals u ziet heeft een deel van de deelnemende gemeenten nog geen vertegenwoordiger aangewezen. Ook de provincie Zuid-Holland heeft, na het vertrek van de heer Zevenbergen als gedeputeerde, nog geen nieuw lid aangedragen. De commissie hoopt snel weer voltallig te zijn.

Bevindingen Rekeningcommissie op Jaarstukken 2025

De Rekeningcommissie heeft op een aantal onderwerpen constatering en aanbevelingen die achtereenvolgens uiteenvallen in:

- **Resultaat**

De commissie beoordeelt de jaarstukken als helder en overzichtelijk. De technische toelichtingen aan het begin van elke pagina zijn prettig en verhelderend. Het geheel laat zien dat er hard is gewerkt. De commissie spreekt hiervoor haar waardering uit en complimenteert ODH met het behaalde resultaat.

- **Europese subsidies**

ODH maakt geen gebruik van Europese subsidies. De commissie begrijpt het antwoord van ODH "dat dit komt omdat ODH geen eigenstandige projecten in de gemeenten of de provincie heeft zonder betrokkenheid van de opdrachtgevers. Dat maakt het dus ook niet altijd logisch om zelf subsidie aan te

vragen. De LIFE subsidie heeft een minimum van 1 miljoen euro per programma waarvoor subsidie wordt aangevraagd. Het is niet realistisch om zo'n programma op te zetten naast de P*Q financiering die de ODH kent als zelfstandige taak". De commissie adviseert om alle opties en mogelijkheden voor subsidiëring te benutten.

- **Begroting en incidentele gelden**

De inleiding stelt dat de realisatie zoals vrijwel ieder jaar sterk afwijkt van de primitieve begroting. Dit is met name te zien in het programma Toetsing en Vergunningverlening, dat fors is gestegen via aanvullende opdrachten. ODH geeft aan "dat dit met name gold voor de opdrachten van de Provincie Zuid-Holland, namelijk uit de werkelden Natura 2000, Flora en Fauna (vergunningen en faunabeheer) en ZHOV, vooral grondwaterbescherming en gebruik. In de ramingen wordt rekening gehouden met de financiering zoals benoemd in de opdrachtbrief van de provincie. Die middelen zijn in de afgelopen jaren steeds incidenteel aangevuld. Daarom ligt het aantal uren in de raming lager dan de uitgevoerde uren. Dit beeld is consistent over meerdere jaren. Daarnaast is er sprake van een jaarlijkse stijging van het aantal aanvragen voor Flora en Fauna vergunningen. Inmiddels waren er forse achterstanden. In 2025 zijn deze weggewerkt, wat een productiestijging van 50% van uitgeleverde vergunningen tot gevolg had. Hierover zijn gesprekken gaande met de provincie Zuid-Holland, als grootste opdrachtgever. Er wordt momenteel forse vooruitgang geboekt in het structureel maken van voorheen incidentele gelden".

De commissie moedigt ODH aan de gesprekken met de deelnemers voort te zetten, zodat een groter deel van de begroting structureel wordt en de begroting realistischer wordt.

- **Rechtmatigheid inkoopcontracten**

Uit de crediteurenanalyse zijn over de periode 2022–2025 vier onrechtmatige inkoopcontracten naar voren gekomen, waar geen Europese aanbesteding is uitgevoerd. Op de vraag van de commissie hoe ODH dit in de toekomst gaat voorkomen antwoordt ODH: "In 2025 is de spendanalyse opgesteld en geanalyseerd; aan de hand hiervan is de aanbestedingskalender 2026 t/m 2028 verrijkt. In 2026 wordt het huidige Inkoopbeleid geactualiseerd en geprofessionaliseerd. Op deze manier werken we toe naar een sterke inkoopfunctie inclusief de ontwikkeling van de businesspartnerrol op inkoop- en contractmanagement".

Over de vraag naar het voorkomen van overschrijdingen op nieuwe contracten antwoordt ODH het volgende: "De betreffende contracten zijn het afgelopen jaar opnieuw aanbesteed tegen actuele volumes en waarden. Het uitvoeren en begeleiden van inkoop- en aanbestedingstrajecten verloopt aan de hand van de actuele aanbestedingskalender. In navolging van de actualisatie van de inkoopfunctie, wordt het actualiseren van de spendanalyse een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inkoop en de VIC-functie".

De commissie adviseert ODH hierop scherp te blijven toezien.

- **Weerstandcapaciteit**

De algemene reserve vangt dit jaar het eenmalige negatieve resultaat op. Volgens de door het AB vastgestelde nota weerstandsvermogen stuurt ODH op een weerstandsratio tussen 1,0 en 1,4 welke wordt beoordeeld als 'voldoende'. 2025 laat eenmalig een negatief resultaat zien, echter de weerstandsratio bevindt zich nog steeds binnen de gewenste marge. ODH geeft aan dat mocht daartoe aanleiding zijn, toekomstige jaarresultaten aangewend zullen worden om de weerstandscapaciteit en daarmee de weerstandsratio op de door de VNG geadviseerde bandbreedte niveau te houden (tussen 1,0 en 1,4). Dit lijkt de commissie een verstandig beleid.

De huidige weerstandscapaciteit wordt door ODH als voldoende gezien, ook ingeval van een hack van de basis IT. De commissie adviseert om voorbereid te zijn op een hack met een forse claim, zoals helaas om ons heen gebeurt.

- **Externe inhuur en broker**

De commissie signaleert een hoog percentage inhuur. ODH geeft aan “dat dit niet per se gewenst is, maar wel noodzakelijk. De hogere inzet van inhuur hangt samen met de aard van onze financiering. Vanuit het BBV geldt dat structurele lasten – zoals vaste formatie – gedekt moeten worden door structurele middelen. Een belangrijk deel van onze middelen is echter incidenteel, waardoor het niet verantwoord is om hiervoor structureel personeel in dienst te nemen. Voor de uitvoering van onze werkzaamheden zijn we dus genoodzaakt extra externe capaciteit in te zetten”.

Op de vraag van de commissie waarom de oorspronkelijke raming van de broker zijn overschreden antwoordt ODH: “Voor de duidelijkheid: er zijn i.c. geen budgetten overschreden. Bij de aanbesteding van de brokerfunctie is een inschatting gemaakt van het volume aan externe inhuur. Dat bedrag is in dit geval overschreden, wat maakte dat we eerder opnieuw hadden moeten aanbesteden. Dat is niet gebeurd, waardoor een onrechtmatigheid is ontstaan. In de afgelopen jaren is er sprake van een enorme toename aan werkzaamheden die bij de ODH belegd zijn. Veel meer dan we ten tijde van het opstellen van de vorige raamovereenkomst konden voorzien. Deze werkzaamheden zijn incidenteel gefinancierd, waardoor wij genoodzaakt zijn deze met incidentele capaciteit in te vullen.

Met ingang van 2026 werken we met een nieuwe broker, waar op basis van een meer realistische inschatting een overeenkomst is gesloten”.

De commissie begrijpt dat er valide redenen zijn om niet alle capaciteit in de eigen organisatie op te lossen. Voor ODH zijn deze redenen het gebrek aan structurele financiering, zodat vaste medewerkers uit structurele middelen kunnen worden bekostigd. Daarnaast is externe inhuur flexibeler en vaak productiever, omdat kosten voor vakantie, ziekteverzuim en andere improductieve uren niet worden doorberekend. Een broker kost geld per uur, maar koppelt de vraag naar externe inhuur sneller en beter aan de markt en helpt risico's uit de Wet DBA te beperken.

De commissie heeft hier begrip voor, en raadt opnieuw aan een gezonde balans te houden tussen externe inhuur en vaste krachten. Om financiële redenen, namelijk om de kosten van externe inhuur niet verder te laten stijgen. En ook omdat het voor de continuïteit in de organisatie belangrijk is om vaste mensen aan te nemen en te behouden.

- **Transparantie**

De accountant heeft aanbevelingen gedaan die de transparantie en vergelijkbaarheid van de financiële verantwoording richting het dagelijks bestuur, het algemeen bestuur en de accountant vergroten, zoals de verwerking van de nacalculatie. ODH geeft aan alle tot nu bekende aanbevelingen van de accountant met betrekking tot het versterken van de transparantie overgenomen en in de jaarstukken te hebben verwerkt. De commissie onderschrijft deze inzet.

- **Begrotingsrechtmatigheid**

Om toekomstige onrechtmatigheden te voorkomen zullen in 2026 kredietvoorstellen opgesteld worden. ODH geeft aan dat “In 2026 via het project van de Integrale management Rapportage wordt gewerkt aan het realtime ontsluiten van stuur- en verantwoordingsinformatie. Daarnaast stellen we het Control

Framework voor interne beheersing op. Met deze acties verbeteren we grip en sturing van de organisatie”.

Op de vraag welke maatregelen in gang zijn gezet om de overschrijding van ruim 8,6 miljoen van onrechtmatige mutaties te voorkomen antwoordt ODH: “Met ingang van 2026 is de broker-functie opnieuw aanbesteed tegen een reële marktwaarde”.

De commissie onderschrijft het belang van een begrotingsrechtmatigheid, en ziet grote meerwaarde in het project van de Integrale management Rapportage waarmee realtime stuur- en verantwoordingsinformatie wordt ontsloten.

- **Accountantsverslag**

De Rekeningcommissie heeft op 24 juni jl. het verslag van de accountant ontvangen. De Rekeningcommissie onderschrijft de conclusies, aandachtspunten en opmerkingen van de accountant en adviseert de ODH om er spoedig gevolg aan te geven.

Advies over de vaststelling van de jaarrekening

Conform artikel 1 van de Verordening Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden adviseren wij u de jaarrekening 2025 vast te stellen met inachtneming van de aanbevelingen voor zover deze de jaarrekening betreffen. Daarnaast adviseren wij u bij het opstellen van de begroting rekening te houden met alle hiervoor benoemde aanbevelingen.

Met vriendelijke groet,
Namens de Rekeningcommissie Omgevingsdienst Haaglanden,

Frank S. Visser
Voorzitter

Delft, 24 juni 2026

Oplegnotitie

Vergadering Algemeen Bestuur 9 juli 2026

Agendapunt 5.2 Voorjaarsnota 2026

Ter besluitvorming ligt voor de Voorjaarsnota 2026 van de Omgevingsdienst Haaglanden. De voorjaarsnota beschrijft op hoofdlijnen de ontwikkelingen in een meerjarig perspectief met een financieel effect op de vastgestelde Meerjarenbegroting 2026.

De ODH werkt volgens het principe van p x q-financiering. Dit houdt in dat de bekostiging rechtstreeks samenhangt met de integrale kosten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de opgedragen taken. Hierdoor is de ruimte beperkt om financiële tegenvallers binnen de bestaande begroting op te vangen. De organisatie streeft daarom naar een stabiel financieel kader, waarbij jaarlijks een beperkt positief begrotingssaldo wordt nagestreefd om continuïteit en stabiliteit in het begrotingsbeleid te waarborgen.

Binnen deze context ligt de conceptvoorjaarsnota 2026 voor. Voor zowel 2026 als 2027 wordt momenteel uitgegaan van een begrotingsevenwicht. Voor 2026 dragen incidentele middelen bij aan een neutraal resultaat. Vanaf 2028 ontstaat naar verwachting een structureel tekort van € 200.200.

Het geraamde resultaat blijft daarbij afhankelijk van de omvang van aanvullende incidentele opdrachten en de daarmee samenhangende uitvoering gedurende het jaar.

Bijlagen

Voorjaarsnota 2026 versie AB 20260709

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit:

1. De Voorjaarsnota vast te stellen;
2. In te stemmen met de wijzigingen voortvloeiende uit de Voorjaarsnota 2026 zoals vermeld in paragraaf 3.1.2.

Voorjaarsnota 2026

Inhoudsopgave

1	SAMENVATTING	3
2	REALISATIE EERSTE VIER MAANDEN 2026	4
2.1	OVERZICHT RAMING UREN PER DEELNEMER	4
3	DE FINANCIËLE EFFECTEN NADER TOEGELICHT	6
3.1	WAT WIJZIGT ER IN 2026?	6
3.1.1	<i>Administratieve wijzigingen begroting 2026</i>	7
3.1.2	<i>Bestuurlijk vast te stellen wijzigingen begroting 2026</i>	7
3.1.3	<i>Overzicht wijzigingen VJN en deelnemersbijdragen</i>	8
3.1.4	<i>Ontwikkelingen</i>	8
3.2	VERWACHT RESULTAAT EN MEERJARENBEELD 2027-2029	9
4	BESLUIT ALGEMEEN BESTUUR	10
5	BIJLAGEN	11
5.1	BIJLAGE 1	11

1 Samenvatting

De voorliggende Voorjaarsnota 2026 geeft op hoofdlijnen inzicht in de ontwikkelingen die in meerjarig perspectief van invloed zijn op de vastgestelde meerjarenbegroting 2026.

ODH werkt volgens het principe van p×q-financiering. Dit houdt in dat de bekostiging rechtstreeks samenhangt met de integrale kosten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de opgedragen taken. Hierdoor is de ruimte beperkt om financiële tegenvallers binnen de bestaande begroting op te vangen. De organisatie streeft daarom naar een stabiel financieel kader, waarbij jaarlijks een beperkt positief begrotingssaldo wordt nagestreefd om de continuïteit en stabiliteit van het begrotingsbeleid te waarborgen.

Binnen deze context ligt de voorjaarsnota 2026 voor. Voor zowel 2026 als 2027 wordt momenteel uitgegaan van een begrotingsevenwicht. Voor 2026 dragen incidentele middelen bij aan een neutraal resultaat. Vanaf 2028 ontstaat naar verwachting een structureel tekort van € 200.200.

Het geraamde resultaat blijft daarbij afhankelijk van de omvang van aanvullende incidentele opdrachten en de daarmee samenhangende uitvoering in de loop van het jaar.

2 Realisatie eerste vier maanden 2026

In de maand mei wordt een nadere analyse uitgevoerd van de gerealiseerde uren. Deze analyse wordt verwerkt in de ambtelijke viermaandenrapportages. In de accountgesprekken worden de resultaten over de eerste vier maanden per deelnemer besproken en wordt gezien of er aanleiding is voor bijstelling.

2.1 Overzicht raming uren per deelnemer

In tabel 1 zijn de wijzigingen in de urenramingen opgenomen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2026. De totale urenraming stijgt van 257.821 uur naar 288.399 uur. In tabel 2 is het werkvolume per deelnemer opgenomen.

Tabel 1 Wijziging werkvolume urenraming 2026

Werkvolume urenraming	T&V	T&H	Totaal
Uren volgens vastgestelde begroting	138.732	119.089	257.821
Structurele wijzigingen			
Bodemtaken van PZH naar gemeentes	172	104	276
PZH E-PRTR		51	51
Intensivering			
Volumekorting 3%	-1.360	-1.399	-2.759
SMP 2023	88		88
Doorlopende opdracht SMP's 2025	4.317		4.317
Grondwaterkwaliteit	757	54	811
Vermijdings- en reductieprogramma's ZZS	27	100	127
Extra inzet Zeer Zorgwekkende Stoffen afval	138	72	210
Aansluiting primaire begroting	291	-	291
Maatwerk Circulaire Economie	145		145
Extra inzet zeer flora en fauna	22.086		22.086
Bijenlandschap	180		180
Aanpassing structurele bodemtaken	-1.081		-1.081
Circulair loket	24	24	48
Aanpak Gezonde en Veilige Circulaire Economie	95	103	198
Indirecte lozingen		425	425
Lekstromen		400	400
Actualisatie T&V	400		400
Versterken omgevingsveiligheidsdiensten	1.006		1.006
WPM		2.627	2.627
Evenementen		380	380
Themacontrole		351	351
Totaal uren volgens VJN 2026	27.286	3.292	30.578
Totaal uren na wijziging	166.018	122.381	288.399

Tabel 2 Werkvolume in uren per deelnemer 2026

Werkvolume per deelnemer	Delft	Den Haag	L'dam-V'burg	Midden-Delfland	Pijnacker-Nootdorp	Rijswijk	Wassenaar	Westland	Zoetermeer	Provincie Z-H	Totaal
Begroting 2026	14.571	68.757	9.736	6.097	8.135	7.905	5.421	40.629	11.741	84.829	257.821
Structurele wijzigingen											
Bodemtaken van PZH naar gemeentes										276	276
PZH E-PRTR										51	51
Intensivering											
Volumekorting 3%	-437			-175	-238	-229	-158	-1.170	-352		-2.759
SMP 2023										88	88
Doorlopende opdracht SMP's 2025										4.317	4.317
Grondwaterkwaliteit										811	811
Vermijdings- en reductieprogramma's ZZS										127	127
Extra inzet Zeer Zorgwekkende Stoffen afval										210	210
Aansluiting primaire begroting										291	291
Maatwerk Circulaire Economie										145	145
Extra inzet zeer flora en fauna										22.086	22.086
Bijenlandschap										180	180
Aanpassing structurele bodemtaken										-1.081	-1.081
Circulair loket										48	48
Aanpak Gezonde en Veilige Circulaire Economie										198	198
Indirecte lozingen										425	425
Lekstromen					400						400
Actualisatie T&V				400							400
Versterken omgevingsveiligheidsdiensten	91	430	80	31	31	80	40	121	102		1.006
WPM	345	1.193	67	60		122		457	383		2.627
Evenementen				80				300			380
Themacontrole	351										351
Totaal wijzigingen	350	1.623	147	396	194	-27	-118	-292	133	28.172	30.578
Totaal aantal uren	14.921	70.380	9.883	6.493	8.329	7.878	5.303	40.337	11.874	113.001	288.399

3 De financiële effecten nader toegelicht

De Voorjaarsnota gaat in op de afwijkingen in lasten en baten ten opzichte van de begroting. In de onderstaande paragrafen wordt een nadere toelichting gegeven op de afwijkingen tussen de verwachte realisatie en de begroting 2026.

3.1 Wat wijzigt er in 2026?

De begrotingswijzigingen bestaan uit administratieve wijzigingen en wijzigingen die bestuurlijk moeten worden vastgesteld. De administratieve wijzigingen bedragen in totaal € 5,982 mln; de bestuurlijk vast te stellen wijzigingen bedragen € 0,094 mln.

Tabel 3 Overzicht per programma na wijzigingen

Programma's	Begroting '26 primitief	Begroting '26 na NJN 2025	Administratieve wijzigingen VJN	Bestuurlijke wijzigingen VJN	Begroting na VJN
Programma Toetsing en Vergunningverlening					
- Werkplan	11.503	11.618			11.618
- Bijstellingen werkplan:					
- Intensiveringen (a)			2.639		2.639
- Bodemtaken (b)			16		16
- Inhuurbudget uit detacheringen (d)			23		23
- Additionele opdrachten (e)			1.019		1.019
Sub-totaal	11.503	11.618	3.697	-	15.315
Programma Toezicht en Handhaving					
- Werkplan	9.935	10.086			10.086
- Bijstellingen werkplan:					
- Intensiveringen (a)			212		212
- Bodemtaken (b)			10		10
- E-PRTR (c)			7		7
- Inhuurbudget uit detacheringen/UWV (d)			84		84
- Additionele opdrachten (e)			587		587
Sub-totaal	9.935	10.086	900	-	10.986
Programma Overhead					
- Intensiveringen (a)	10.979	11.115	1.373		11.115
- Bodemtaken (b)			12		12
- Kosten voormalig personeel (f)				94	94
Sub-totaal	10.979	11.115	1.385	94	12.594
Totaal lasten	32.417	32.819	5.982	94	38.895
Algemene dekkingsmiddelen					
- Bijstellingen uit:	-32.327	-32.181			-32.181
- Intensiveringen (a)			-4.224		-4.224
- Bodemtaken (b)			-38		-38
- E-PRTR (c)			-7		-7
- Opbrengst uit detacheringen/UWV (d)			-107		-107
- Additionele opdrachten (e)		-548	-1.606		-2.154
Totaal baten	-32.327	-32.729	-5.982	-	-38.711
Saldo van lasten en baten	90	90	-	94	184
Reserve					
- Storting reserve	110	110			110
- Onttrekking reserve (f)	-200	-200		-94	-294
Totaal reserves	-90	-90	-	-94	-184
Resultaat	-	-	-	-	-

3.1.1 Administratieve wijzigingen begroting 2026

1. Intensivering werkplannen 2026 (a)

Ten opzichte van de begroting 2026 (na de najaarsnota 2025) hebben deelnemers aanvullende opdrachten verstrekt voor een totaalbedrag van € 4,224 mln. Deze intensiveringen leiden tot een incidentele ophoging van de budgetten in de werkplannen van de programma's en in de overhead.

2. Structurele wijzigingen werkplannen (b en c)

Er zijn twee structurele wijzigingen doorgevoerd in het werkplan van PZH. Het betreft een ophoging van de bodemtaken (€ 0,037 mln) en het structureel opnemen van E-PRTR (€ 0,007 mln) in het werkplan.

3. Detacheringen en bijdrage UWV (d)

Vanuit de detachering van een aantal ODH-medewerkers bij andere organisaties wordt € 0,081 mln aan baten gegenereerd. Daarnaast wordt van het UWV een bedrag van € 0,025 mln ontvangen voor zieke of zwangere medewerkers. Deze baten komen ten goede aan de thuisafdeling van de betreffende medewerker en worden vertaald naar inhuurbudget.

4. Additionele opdrachten 2026 (e)

De additionele opdrachten omvatten een bedrag van € 1,606 mln en maken geen onderdeel uit van de werkplannen. Het betreft het Werkplan Spoed en Nazorg (€ 0,967 mln), SPUK THE (€ 0,535 mln) en BRIKS (€ 0,104 mln).

3.1.2 Bestuurlijk vast te stellen wijzigingen begroting 2026

1. Onttrekking reserve eigenrisicodragerschap WW, ZW en WGA (f)

Voor enkele zieke medewerkers worden op dit moment kosten gemaakt in verband met het eigenrisicodragerschap van ODH. Hiervoor wordt een bedrag van € 0,094 mln onttrokken aan de hiervoor ingestelde bestemmingsreserve.

Deze wijziging wordt bestuurlijk verwerkt, aangezien de dekking plaatsvindt via een onttrekking aan een bestemmingsreserve.

Ten aanzien van de intensiveringen geldt dat deze in beginsel een incidenteel karakter hebben en daarom als zodanig in de Voorjaarsnota zijn verwerkt. Uitzondering hierop vormen de structurele wijzigingen in het werkplan van PZH, bestaande uit bodemtaken en E-PRTR. Deze wijzigingen zijn structureel verwerkt in de begroting.

3.1.3 Overzicht wijzigingen VJN en deelnemersbijdragen

In tabel 4 is de deelnemersbijdrage per deelnemer weergegeven, na verwerking van de intensiveringen en de structurele wijzigingen.

Tabel 4 Deelnemersbijdrage na wijziging

bedragen * € 1.000	Bijdrage Primaire Begroting '26	Volume Korting 2026	Intensiveringen	Omgevings- veiligheid	Bodemtaken gemeenten	E-PRTR	Bijdrage na VJN
Deelnemers							
Delft	1.771	-54	85	17	0	0	1.818
Den Haag	8.187	0	143	79	0	0	8.409
Leidschendam-Voorburg	1.185	0	8	14	0	0	1.207
Midden-Delfland	734	-23	69	6	0	0	786
Pijnacker-Nootdorp	988	-31	51	6	0	0	1.015
Rijswijk	955	-30	15	14	0	0	954
Wassenaar	659	-21	0	8	0	0	646
Westland	4.927	-151	108	22	0	0	4.906
Zoetermeer	1.426	-44	46	18	0	0	1.446
Provincie Zuid-Holland	11.235	0	3.870	0	38	7	15.149
Totaal	32.068	-353	4.394	183	38	7	36.337

3.1.4 Ontwikkelingen

Door de inzet van incidentele middelen die in de Voorjaarsnota zijn opgenomen in de begroting 2026, is het mogelijk om de huidige tekorten op korte termijn op te vangen zonder de deelnemers om een extra bijdrage te vragen. Dit biedt tijdelijk ruimte en stabiliteit in de begroting. Tegelijkertijd is duidelijk dat deze oplossing een incidenteel karakter heeft en dat voor de langere termijn een structurele aanpak noodzakelijk blijft. Daarom wordt nadrukkelijk gekeken naar de aard van de beschikbare middelen in relatie tot de geldende BBV-kaders. Uitgangspunt hierbij is dat structurele lasten gedekt moeten worden door structurele baten. Dit vraagt om een zorgvuldige beoordeling van middelen die formeel als incidenteel zijn aangemerkt, maar in de praktijk een terugkerend karakter hebben.

Een deel van de beschikbare middelen hangt samen met structurele taken en beleidsontwikkelingen, met name binnen de provinciale taken, en wordt al meerdere jaren ingezet. Deze middelen vertonen daarmee kenmerken van structurele financiering, ondanks hun formele incidentele status. Over de financiering van deze taken worden in positieve sfeer gesprekken gevoerd met de provincie. Daarbij zijn reeds stappen gezet om middelen met een terugkerend karakter waar mogelijk structureel te verankeren. Tegelijkertijd zijn er ook middelen die afhankelijk blijven van jaarlijkse besluitvorming en daardoor nog niet structureel kunnen worden ingepast.

Deze dynamiek zorgt voor een spanningsveld tussen de wijze van begroten en de feitelijke uitvoering van werkzaamheden. Daarnaast neemt de vraag naar dienstverlening toe en worden werkzaamheden geïntensiveerd, onder andere door een groeiend aantal aanvragen en een meer proactieve rol in de uitvoering. Dit heeft direct gevolgen voor de benodigde capaciteit.

In de komende periode wordt daarom ingezet op het verder duiden van het structurele karakter van zowel middelen als taken, zodat op termijn een duurzame en toekomstbestendige financiële basis kan worden gerealiseerd.

3.2 Verwacht resultaat en meerjarenbeeld 2027-2029

Het resultaat voor 2026 is naar verwachting neutraal, mede dankzij incidentele middelen. Ook voor 2027 wordt een neutraal resultaat voorzien. Vanaf 2028 is sprake van een structureel tekort van € 200.200.

Tabel 5 Meerjarenbeeld 2026-2029

bedragen * € 1.000						
Totaal baten en lasten per programma	Begroting primitief 2026	Begroting na NJN 2025	Begroting na VJN 2026	Meerjarenbegroting		
				2027	2028	2029
Programma Toetsing en Vergunningverlening	11.503	11.618	15.347	11.544	11.544	11.544
Programma Toezicht en Handhaving	9.935	10.086	10.962	9.345	9.345	9.345
Totaal programma's	21.438	21.704	26.309	20.888	20.888	20.888
Programma Overhead	10.979	11.115	12.445	11.689	11.689	11.689
Totaal Lasten	32.417	32.819	38.754	32.577	32.577	32.577
Algemene dekkingsmiddelen	-32.327	-32.181	-36.449	-32.490	-32.490	-32.490
Baten additionele opdrachten		-548	-2.154			
Totaal Baten	-32.327	-32.729	-38.604	-32.490	-32.490	-32.490
Saldo van baten en lasten	90	90	150	87	87	87
Reserves	-90	-90	-150	-87	113	113
Saldo reserves	-90	-90	-150	-87	113	113
Geraamd resultaat	-	-	-	-0	-200	-200

4 Besluit Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de omgevingsdienst Haaglanden;

Gelezen het voorstel van het Dagelijks Bestuur van 25 juni 2026;

BESLUIT:

1. De Voorjaarsnota 2026 vast te stellen;
2. In te stemmen met de wijzigingen voortvloeiende uit de Voorjaarsnota 2026 zoals vermeld in paragraaf 3.1.2.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op 9 juli 2026.

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

M.R. Ferwerda Msc.

5 Bijlagen

5.1 Bijlage 1

Tabel 6 Overzicht budgetneutrale wijzigingen t.o.v. primaire begroting 2026

bedragen * € 1.000						
Wijzigingen begroting 2026	Lasten				Baten	
	T&V	T&H	Overhead	Totaal lasten	Deelnemers bijdrage	Add. Opdrachten
Structurele wijzigingen						
Bodemtaken van PZH naar gemeentes	16	10	12	38	-38	-38
PZH E-PRTR	-	7		7	-7	-7
Totaal structurele wijzigingen	16	17	12	45	-45	-45
Intensiveringen werkplannen						
SMP 2023	8	-	4	12	-12	-12
Doorlopende opdracht SMP's 2025	420	-	180	600	-600	-600
Grondwaterkwaliteit	74	5	34	113	-113	-113
Vermijdings- en reductieprogramma's ZS	2	9	5	17	-17	-17
Extra inzet Zeer Zorgwekkende Stoffen afval	14	7	9	30	-30	-30
Aansluiting primaire begroting	28	-	12	40	-40	-40
Maatwerk Circulaire Economie	14	-	6	20	-20	-20
Extra inzet zeer flora en fauna	2.151	-	919	3.070	-3.070	-3.070
Bijenlandschap	18	-	7	25	-25	-25
Aanpassing structurele bodemtaken	-105	-	-45	-150	150	150
Circulair loket	2	2	2	7	-7	-7
Aanpak Gezonde en Veilige Circulaire Economie	9	10	8	27	-27	-27
Indirecte lozingen	-	41	18	59	-59	-59
Lekstromen	-	45	17	61	-61	-61
Actualisatie T&V	34	-	17	51	-51	-51
Versterken omgevingsveiligheidsdiensten	141	-	42	183	-183	-183
WPM	-	207	109	316	-316	-316
Evenementen	-	37	16	53	-53	-53
Themacontrole	-	29	15	43	-43	-43
Totaal intensiveringen werkplannen	2.811	393	1.373	4.577	-4.577	-4.577
Additionele opdrachten						
BRIKS Advies dekking Materiële kosten	52	52		104		-104
SPUK THE (Energiebesparing) begrote jaarschijf 2026		535		535		-535
Werkplan Spoed en Nazorg	967			967		-967
Totaal additionele opdrachten	1.019	587	-	1.606	-	-1.606
Overige wijzigingen						
Volumekorting 3%	-172	-181		-353	353	353
Inhuurbudget uit detacheringen	23	84		107	-107	-107
Totaal overige wijzigingen	-149	-97	-	-246	246	-
Totaal budgetneutrale wijzigingen 2026	3.697	900	1.385	5.982	-4.375	-1.606

Oplegnotitie

Vergadering Algemeen Bestuur 3 juli 2025

Agendapunt 5.3 Meerjarenbegroting 2026 – 2029

Voor u ligt de meerjarenbegroting 2026-2029. Vanwege de taakstelling zoals geformuleerd in de Kaderbrief van 3 december 2024 is deze ontwerp begroting in een extra vergadering van het Algemeen Bestuur op 16 april 2025 besproken. Daar heeft u kennis genomen van de ontwerp begroting met daarin verwerkt de bezuinigingsvoorstellen. De begroting is in 2026 en 2027 in evenwicht, voor de jaren daarna wordt gezocht naar structurele invulling van de bezuinigingsopgave.

Er is een aantal generieke besparingen verwerkt die een beperkte impact hebben en direct uitvoerbaar zijn, zoals een halvering van de storting reserve eigen risicodragerschap WW/ZW/WGA, een aangepaste indexering en het inzetten van (een deel van) het jaarrekeningresultaat 2024. Dit deel van onze bezuinigingsvoorstellen heeft een effect op onze prijs, onze uurtarieven. Omdat ODH vrijwel volledig PxQ gefinancierd is, betekent het neerwaarts bijstellen van de kosten dat de uurtarieven dalen. Hiervan profiteren niet alleen de gemeenten maar –onvermijdelijk– ook de provincie Zuid-Holland, ondanks dat de provincie heeft aangegeven geen bezuinigingen te verlangen. Deze maatregelen leveren een besparing op van 2,27%.

ODH is vanaf de start al zeer efficiënt neergezet. Als gevolg hiervan is het uitgesloten om een taakstelling van 6,2% te bewerkstelligen op basis van alleen kostenbesparings- of efficiencymaatregelen. Het is daarom onvermijdelijk dat ook in de volumes van het werk wordt gesneden. Naast bovenstaande generieke voorstellen is in deze begroting daarom nog een bezuinigingsvoorstel opgenomen van € 639.541,- door de volumes in het jaarwerkprogramma 2026 van de gemeenten neerwaarts bij te stellen. Hiermee wordt een aanvullende bezuiniging gerealiseerd van 3% door de deelnemers die zich hiertoe genoodzaakt zien. Gemeenten die het onverantwoord vinden om minder werkzaamheden van ODH af te nemen en de financiële ruimte hebben om af te wijken, kunnen er toch voor kiezen om eenzelfde werkvolume als de afgelopen jaren van ODH af te nemen of minder dan de voorgestelde 3% in volume te dalen. De gevolgen hiervan kunnen dan bij voorjaars- of najaarsnota worden verantwoord en bijgesteld.

In totaal is hiermee een bezuiniging van 5,27% verwerkt in de voorliggende ontwerpbegroting.

Bijlagen

Meerjarenbegroting 2026 – 2029 versie AB 250703

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit:

1. De Begroting 2026 vast te stellen;
2. De meerjarenbegroting 2027-2029 ter kennisgeving aan te nemen.

Begroting 2027

Meerjarenraming 2027 – 2030

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
2	Programmaplan	4
2.1	Ingebrachte taken omgevingsdienst.....	4
2.2	Themagerichte opgaves/specifieke aspecten	4
2.2.1	Koersplan 2024	4
2.2.2	Versterking VTH-stelsel	5
2.2.3	Samenwerking omgevingsdiensten in Zuid-Holland	5
2.2.4	Bodemplatform Haaglanden	5
2.2.5	Actualisatie milieuvergunningen	6
2.2.6	Water en Groen	6
2.2.7	Duurzaamheidsprogramma en energiebesparing	6
2.2.8	Specifieke uitkering Toezicht en Handhaving energiebesparingsplicht (SPUK THE)	7
2.2.9	Ondermijning en bestrijding milieucriminaliteit	7
2.2.10	Risico gestuurd toezicht	7
3	Begroting	9
3.1	Toelichting op de begroting 2027.....	9
3.1.1	Vergelijking begroting 2027 met 2026.....	10
3.1.2	Bijdragen deelnemers	10
3.1.3	Tariefberekening 2027.....	10
3.1.4	Verwerking bezuinigingen.....	11
3.1.5	Structurele en incidentele financiering PZH.....	12
4	Paragrafen	13
4.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	13
4.2	Bedrijfsvoering.....	14
4.2.1	Personeel en organisatie	14
4.2.2	Inclusie	14
4.2.3	Duurzaamheid	14
4.2.4	Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkoop (MVOI).....	15
4.2.5	Inkoop en aanbesteding.....	15
4.2.6	Informatisering en automatisering	15
4.2.7	Informatiebeveiliging en bescherming persoonsgegevens	15
4.3	Openbaarheid	16
4.4	Onderhoud kapitaalgoederen	17
5	Besluit Algemeen Bestuur	18
6	Kaders taakuitvoering.....	19
6.1	Algemene kaders	19
6.2	Kaders primaire taakuitvoering.....	19
7	Bijlagen.....	21
7.1	Kostenverdeelstaat.....	21
7.1.1	Personeel	21
7.1.2	Kapitaallasten (afschrijvingen)	21
7.1.3	Materiële lasten	21
7.1.4	Baten	22
7.1.5	Mutatie reserves	22
7.2	Geprognosticeerde balans per ultimo van het jaar	23
7.3	BBV-informatie.....	24
7.3.1	Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld.....	24
7.3.2	Beleidsindicatoren bestuur en ondersteuning.....	24
7.3.3	Financiële kengetallen	24
7.4	Informatie voor verbonden partijen.....	25
7.5	Werkvolume in uren	26
7.6	Rapportage AVG provinciale en gemeentelijke omgevingstaken	27

1 Inleiding

Voor u ligt de Begroting 2027 van Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Deze begroting komt tot stand in een tijd waarin onze regio voor grote maatschappelijke opgaven staat en onze deelnemers te maken hebben met forse financiële uitdagingen. Juist in die context is het belangrijk dat wij als ODH koersvast blijven, onze taken met kwaliteit blijven uitvoeren en tegelijkertijd realistisch zijn over wat binnen de beschikbare middelen mogelijk is.

De bezuinigingstaakstelling waartoe onze deelnemers hebben besloten heeft effect op onze begroting. We hebben het volledige pakket aan werkzaamheden opnieuw tegen het licht gehouden. Op basis daarvan hebben we keuzes gemaakt die bijdragen aan financiële beheersbaarheid, zonder de noodzakelijke kwaliteit van onze uitvoering aan te tasten. Een deel van de werkprogramma's is in 2026 structureel, in goed overleg, met circa 3% verminderd. Terwijl tegelijkertijd het werkaanbod groeit en gemeenten vaker een beroep doen op onze expertise. Die combinatie vraagt dat wij in 2027 scherper dan ooit aan de wind varen. Dat betekent een strakke beheersing van onze uitgaven en een grotere inzet op doelmatigheid. Het gemiddelde uurtarief is lager dan bij de begroting van 2026. Daarmee hebben we invulling gegeven aan de bezuinigingstaakstelling.

Bij al deze financiële afwegingen mag één ding niet uit het oog worden verloren: ons werk dient een maatschappelijk belang. Wij bewaken, beschermen en versterken de kwaliteit van de leefomgeving in de regio Haaglanden. De ODH is hoeder van een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving — een rol die in het Koersplan 2024–2028 is bevestigd en die we iedere dag invullen met ruim 300 professionals die vergunningen verlenen, toezicht houden, handhaven en adviseren. Onze inzet maakt het mogelijk dat gemeenten en provincie hun ambities waarmaken: van woningbouw tot energietransitie, van natuurversterking tot modernisering van bedrijventerreinen. Dat is een groot goed. Wanneer vergunningen verouderd zijn of handhaving te lang uitblijft, kan dat leiden tot eventuele kritiek op onze dienst en daarmee op de overheid als geheel. Een schoner milieu zorgt voor een beter leefklimaat, en goed toezicht creëert een eerlijk speelveld in de regio.

Het Koersplan benoemt vijf ontwikkelthema's die bepalend zijn voor onze toekomst: versterking van kennis en expertise, doorontwikkeling van onze adviesfunctie, verbetering van onze informatievoorziening en datahuishouding, intensievere samenwerking, en investeringen in onze eigen organisatie. Ondanks dat niet iedere deelnemer de noodzakelijke extra financiering heeft kunnen realiseren, zetten we op al deze thema's stappen vooruit.

Een belangrijke vernieuwing is de introductie van het Regionaal Uitvoeringsprogramma (RUP) Haaglanden 2026–2029, waarin wij samen met onze opdrachtgevers hebben gekozen voor vier regionale prioriteiten waarop onze inzet de komende jaren het meeste maatschappelijke effect sorteert: waterkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en omgevingsveiligheid. Deze prioritering zorgt ervoor dat onze inzet nog beter aansluit op de strategische doelen van gemeenten en provincie. In de uitvoering verschuift het accent van louter productiegericht werken naar het realiseren van zichtbare resultaten voor de leefomgeving. Niet alleen wat we doen staat centraal, maar vooral wat we daarmee bereiken.

Een steeds betere benutting van onze data maakt dat wij ons werk nog scherper en effectiever kunnen uitvoeren en biedt ons ook kansen om de advisering te intensiveren. Onze ambitie op dit vlak is groter dan de middelen die nu beschikbaar zijn. De financiële ruimte binnen deze begroting is beperkt, maar onze ambitie blijft hoog. We realiseren ons dat niet alles in het Koersplan in 2027 volledig kan zijn uitgevoerd. Toch blijven we vasthouden aan onze koers en doen we alles wat binnen de beschikbare middelen mogelijk is. Daarmee blijven we werken aan een ODH die robuust, gezaghebbend en toekomstbestendig is — een organisatie die gemeenten en provincie ondersteunt met hoogwaardige expertise, betrouwbare uitvoering en strategisch advies.

Deze Begroting 2027 biedt een realistisch en financieel gedisciplineerd kader waarmee we onze wettelijke taken uitvoeren én bijdragen aan de maatschappelijke opgaven van de regio Haaglanden. We hebben vertrouwen in onze koers en de gezamenlijke kracht van onze teams en deelnemers om deze opgaven de komende jaren te realiseren. Samen blijven we bouwen aan een schone, veilige en duurzame regio. Wij kijken uit naar de voortzetting van de samenwerking met onze deelnemers om deze opgaven gezamenlijk te realiseren.

2 Programmaplan

Het programmaplan beschrijft ons takenpakket en daarna de themagerichte opgaves/specifieke aspecten. In het hoofdstuk Begroting gaan we in op de financiën. ODH kent een programmabegroting die bestaat uit 2 programma's: Toetsing & Vergunningverlening en Toezicht & Handhaving. In dit hoofdstuk wordt op hoofdlijnen toegelicht welke elementen bepalend zijn voor de begroting zoals deze in de opvolgende hoofdstukken is uitgewerkt.

2.1 Ingebrachte taken omgevingsdienst

Wij verzorgen vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieutaken (VTH) in opdracht van de provincie en de negen Haaglandengemeenten. Onze visie daarbij is dat wij streven om de expert te zijn op het brede milieuveld zodat we onze deelnemers kunnen ondersteunen bij het realiseren van hun doelstellingen. Van oudsher hebben we dat onderverdeeld in drie pakketten. Het gaat om de volgende takenpakketten:

1. Basistakenpakket: de taken zoals vastgelegd in artikel 7.1 van het besluit tot wijziging van het Besluit Omgevingsrecht (verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving);
2. Basistakenpakket Plus: de taken uit het basistakenpakket (pakket 1) aangevuld met overige wettelijke milieutaken van gemeenten en provincie. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan de provinciale wettelijke taken op het gebied van Grondwatergebruik (bodemen energiesystemen) en Grondwaterbescherming (ZHOV) of de Wet natuurbescherming of gemeentelijke taken op het aspect Wet geluidhinder. Ook het toezicht op energielabel C-verplichting voor gemeenten die deze taak overgedragen hebben aan de ODH valt hieronder.
3. Pakket Milieu en RO: het basistakenpakket Plus (pakket 2) aangevuld met de milieu-inbreng in ruimtelijke plannen en milieu gerelateerde programmataken. Voorbeelden hiervan zijn de advisering en toetsing op milieuaspecten (waaronder licht, lucht, geur, geluid en omgevingsveiligheid) in ruimtelijke plannen of voor bouwobjecten. In dit pakket vallen ook activiteiten in het kader van bijvoorbeeld de APV (evenementen of andersoortige werkzaamheden).

De pakketten zijn zodanig samengesteld dat elke deelnemer vanuit een eigen perspectief een keuze kan samenstellen. Inbreng van het Basistakenpakket is wettelijk verplicht. Alle opdrachtgevers hebben het Basistakenpakket Plus bij de ODH ondergebracht, waarbij de omvang van het Pluspakket per opdrachtgever kan verschillen. Enkele gemeenten laten ook elementen uit pakket 3 door de ODH uitvoeren.

De achterliggende jaren is er een toename te zien van het aantal taken uit pakket 2 en 3 dat bij de ODH wordt ondergebracht. Verwacht wordt dat deze trend zich doorzet. Daarbij is van belang dat wij steeds vaker zullen worden gevraagd om advies te geven over bijvoorbeeld een Omgevingsvisie of Omgevingsplan. Een vroegtijdige inbreng van milieuaspecten in de planvorming komt de kwaliteit van de leefomgeving ten goede en reduceert de kans op vermijdbare knelpunten (overlast of risico's) zodra een plan is gerealiseerd.

2.2 Themagerichte opgaves/specifieke aspecten

De kern van de begroting wordt gevormd door het ingebrachte takenpakket. De omvang en aard van deze taken leiden tot een outputraming, waarbij de te leveren producten maal hun productprijs leidt tot een geraamd kostenniveau. Deze kern van de begroting wordt aangevuld met specifieke aspecten die zich in een begrotingsjaar (kunnen) voordoen. Navolgend worden enkele van die aspecten kort toegelicht.

2.2.1 Koersplan 2024

ODH wil hét kenniscentrum zijn op het gebied van een veilige, duurzame en gezonde fysieke leefomgeving. Wij vervullen onze rol niet alleen als uitvoerder van wettelijke taken, maar ook als strategisch adviseur, sparringpartner en vraagbaak voor onze opdrachtgevers, organisaties, bedrijven en inwoners.

Onze ambitie is om door te groeien van een overwegend uitvoeringsgerichte organisatie naar een kennisorganisatie die actief bijdraagt aan maatschappelijke opgaven zoals de energietransitie, stikstofreductie, klimaatadaptatie en de circulaire economie. Daarbij werken wij zowel van binnen naar

buiten als van buiten naar binnen: we denken mee met initiatiefnemers en opdrachtgevers en zoeken samen naar duurzame oplossingen binnen de kaders van wet- en regelgeving. Deze ambitie is vastgelegd in het Koersplan 2024–2028. Het Koersplan structureert de ontwikkeling van ODH voor de komende jaren aan de hand van de volgende vijf kernthema's:

1. Kennis en kunde (expertise)
2. Omgevingswet en strategisch meedenken en adviseren
3. Regionale en landelijke samenwerking
4. Informatievoorziening en datahuishouding vanuit de primaire processen
5. Randvoorwaarden van de eigen organisatie

Op al deze thema's wordt voortgang geboekt. Echter, kunnen vanwege een algehele bezuinigingstaakstelling van 6,2% vanaf de begroting 2026 niet alle ambities voor alle gemeenten volledig worden gerealiseerd. Ook aanvullende financiering voor het Koersplan is onder deze omstandigheden nog niet tot stand gekomen.

2.2.2 Versterking VTH-stelsel

Landelijk worden meerdere initiatieven ontwikkeld om te komen tot een versterking van de VTH-taakuitvoering. Onderdeel daarvan is het toewerken naar omgevingsdiensten die door het uitvoeren van een breed en specialistisch takenpakket voldoende robuust zijn en binnen afgesproken kaders relatief autonoom hun werk kunnen uitvoeren. Dit draagt bij aan een betere borging van de kwaliteit van onze leefomgeving.

In het IBP is afgesproken dat alle omgevingsdiensten voldoende robuust moeten zijn. Daarvoor zijn criteria opgenomen waar een omgevingsdienst aan moet voldoen. ODH ligt op koers om als robuust te worden aangemerkt. In een reactie op de meest recent ingediende rapportage geeft het ministerie aan te verwachten dat ODH per 1 april 2026 voldoet aan de robuustheidscriteria. Ook het laatste onderdeel, een verplichte norm van 3% van de personeelsbegroting als opleidingsbudget, is inmiddels opgenomen in de begroting.

2.2.3 Samenwerking omgevingsdiensten in Zuid-Holland

De vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten werken steeds intensiever samen om hun kwaliteit, wendbaarheid en continuïteit van de uitvoering te versterken. De gezamenlijke koers, gebaseerd op het perspectief van 'één virtuele omgevingsdienst', richt zich op uniformering waar dat meerwaarde biedt en flexibiliteit waar lokale omstandigheden daarom vragen.

In 2027 zetten de diensten verdere stappen in gezamenlijke bedrijfsvoering, onder andere op het gebied van Informatiebeveiliging & Privacy, de doorontwikkeling van het Datalab, inkoop, interne controle en de gezamenlijke benadering van de arbeidsmarkt (De Betere Wereldbaan), waarmee de naamsbekendheid en aantrekkingskracht van omgevingsdiensten als werkgever worden vergroot.

Daarnaast wordt structureel samengewerkt aan digitalisering van de VTH-keten, waaronder de verdere implementatie van de Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV) en toepassingen van datagedreven toezicht. Om schaarse expertise duurzaam te borgen, stimuleren de diensten gezamenlijke inzet van specialisten en het delen van kennis via gezamenlijke databases en afstemming van werkwijzen.

Deze samenwerkingsinitiatieven leiden tot minder dubbel werk, meer schaalvoordelen, een stevigere kennisbasis en een eenduidiger dienstverlening aan gemeenten en provincie. Daarmee dragen zij direct bij aan de robuustheid en toekomstbestendigheid van de ODH-organisatie.

2.2.4 Bodemplatform Haaglanden

Binnen Haaglanden is een bodemoverleg ingesteld waaraan behalve ODH ook de gemeenten en de provincie deelnemen. Afhankelijk van de agenda schuiven het Hoogheemraadschap (Delfland en Rijnland), GGD Haaglanden en RWS aan. Het doel van het bodemplatform is kennisuitwisseling en kennisdelen op bodemgebied in Haaglanden in de ruimste zin van het woord. Behalve over aandachtspunten rond de beleidsontwikkeling en uitvoering van bodemtaken gaat het ook over grondwater, ontgrondingen en bodemenergie.

2.2.5 Actualisatie milieuvergunningen

Voor een goede borging van de omgevingskwaliteit en de naleving van regelgeving is het van belang dat milieuvergunningen actueel zijn als het gaat om gezondheid, natuurwaarden en duurzaamheid en dat zij zijn gebaseerd op actuele wet- en regelgeving en normstelling. Te denken valt aan het voortschrijdend inzicht in potentieel gevaarlijke stoffen als ZZS of opgaves in het klimaat of duurzaamheid. Mede vanwege de maatschappelijke onrust over bedrijven als Tata en Chemours zal de aandacht naar verwachting toenemen voor een breder scala aan mogelijke bedrijfsrisico's. Dit kan ertoe leiden dat in Nederland, maar wellicht ook op regionale schaal, nagedacht gaat worden om "scherper te vergunnen", dat wil zeggen enigszins strenger dan louter de vastgestelde normering. Om de impact vanuit bedrijvigheid op de leefomgeving niet groter te laten zijn dan nodig is, dienen milieuvergunningen periodiek te worden geactualiseerd aan de hand van best beschikbare technieken.

2.2.6 Water en Groen

In het groene werkveld zorgen jurisprudentie en (het uitblijven van) maatregelen voor schuivende panelen. We zetten meer in op Flora en Fauna om de uitvoering op peil te houden en tijdig in te kunnen spelen op nieuwe ontwikkelingen. Tegelijkertijd benutten we deze inzet om nieuwe werkwijzen te introduceren waarmee vergunningverlening efficiënter kan worden ingericht. Beide vergunningstrajecten hebben grote effecten op de economische opgaven binnen onze provincie en de productie van woningbouw.

In de aankomende periode zal tevens een groeiende aandacht optreden voor de bescherming van ons grondwater. De vraag om de kwaliteit van onze leefomgeving te borgen in het spanningsveld van een intensivering van economische activiteiten (wonen, werken, bewegen) zal zich in toenemende mate voordoen en vraagt om meer integrale oplossingen. Dit zijn uitdagingen waarin ODH haar kennis, kunde en ervaring goed kan inzetten ten behoeve van het bredere belang.

2.2.7 Duurzaamheidsprogramma en energiebesparing

Duurzaamheid neemt een steeds prominenter plaats in op internationale, landelijke, provinciale en lokale agenda's. Het Duurzaamheidsprogramma 2023–2026 bundelt projecten, activiteiten en producten die gericht zijn op het ondersteunen van gemeenten en de provincie bij het realiseren van hun duurzaamheidsambities. Het programma richt zich op drie hoofdthema's: energie, natuur & biodiversiteit en circulaire economie. In 2026 wordt het programma geactualiseerd om aan te sluiten bij nieuwe ontwikkelingen en beleidsprioriteiten.

Naast het Programma Duurzaamheid is in deze begroting een aantal wettelijke taken op het gebied van duurzaamheid standaard opgenomen in de begroting:

- a. Toezicht op de informatieplicht, onderzoeksplicht en energiebesparingsplicht. De energiebesparingsplicht geldt momenteel voor bedrijven en instellingen met een energieverbruik van meer dan 50.000 kWh elektriciteit en/of 25.000 m³ aardgas per jaar. De minister is voornemens om deze ondergrens per 2027 te verhogen naar 100.000 kWh elektriciteitsverbruik. In 2026 wordt daarom gewerkt aan een landelijke richtlijn voor het toezicht op de verbruiksgroep tussen 50.000 en 100.000 kWh, aangezien deze groep tot de inwerkingtreding van de nieuwe drempel nog wél onder de verplichting valt.
- b. Controle duurzaamheid: in 2027 zullen de geplande controles duurzaamheid bestaan uit het inventariseren van energieverbruik, te treffen verplichte maatregelen (besparingspotentieel) en advisering over overige duurzaamheidsmaatregelen. Tevens vindt er monitoring van de voortgang op het gebied van duurzaamheid (energie en vervoersmanagement) bij de bezochte bedrijven plaats.
- c. Bedrijven en instellingen met een hoog energieverbruik dienen zich te melden bij het e-loket van de RvO in het kader van informatieplicht. In uiterlijk 1 december 2023 moesten alle inrichtingen die onder informatieplicht vallen wederom een melding informatieplicht indienen (2e ronde). De informatie die wordt aangeleverd is medebepalend voor het plannen en uitvoeren voor duurzaamheidstoezicht, hierbij wordt ook het niet voldoen aan informatieplicht als aanleiding voor een controle duurzaamheid gebruikt. In 2024 is een start gemaakt aan het beoordelen van onderzoeken energiebesparingsplicht voor de zeer grote energiegebruikers. Dit zijn bedrijven/instellingen waar meer dan 10 miljoen kWh elektra en/of meer dan 170.000 m³ aardgas wordt verbruikt. In Haaglanden zijn circa 300 bedrijven en instellingen die onder de onderzoeksplicht vallen. Dit aantal ligt lager dan in voorgaande jaren, omdat glastuinbouwbedrijven vanaf 2027 niet langer onder deze verplichting vallen.

- d. Sinds 1 juli 2024 moeten organisaties met meer dan 100 werknemers jaarlijks rapporteren over zakelijke en woonwerkmobiliteit (WPM). De uitvoering en handhaving hiervan is als basistaak belegd bij gemeenten en wordt uitgevoerd door de ODH. In september 2025 is een motie aangenomen om de ondergrens te verhogen naar tenminste 250 werknemers; gemeenten zijn gevraagd bedrijven onder deze grens voorlopig niet actief te handhaven. De benodigde capaciteit en middelen voor 2027 worden bepaald op basis van de resultaten van 2025 en nalevingsanalyse van 2026. De uitvoering en handhaving hiervan is als basistaak belegd bij gemeenten en wordt uitgevoerd door ODH. In september 2025 is een motie aangenomen om de ondergrens te verhogen naar ten minste 250 werknemers; gemeenten zijn gevraagd bedrijven onder deze grens voorlopig niet actief te handhaven. De benodigde capaciteit en middelen voor 2027 worden bepaald op basis van de resultaten van 2025 en 2026.

2.2.8 Specifieke uitkering Toezicht en Handhaving energiebesparingsplicht (SPUK THE)

Van 2022 t/m 2026 ontving ODH voor het intensiveren van de toezicht en handhaving van energiebesparingsplicht middelen via een zogenaamde SPUK THE regeling. Met deze middelen zijn additionele medewerkers aangesteld ten behoeve van toezicht op de energiebesparingsplicht als ook opleidingen gefinancierd die hieraan bijdroegen. De SPUK THE regeling loopt af in 2026 waarmee deze financiering zou komen te vervallen. Vanuit het ministerie van KGG is voor 2027 wederom eenmalig een financiering via SPUK in voorbereiding. Of deze additionele middelen ook na 2027 nog beschikbaar zijn voor ODH is op dit moment onzeker. Wel is er een landelijke doelstelling geformuleerd waarmee wordt gesteld dat alle energiebesparingsplichtige locaties tenminste éénmaal per vier jaar gecontroleerd moeten worden. Zonder de additionele middelen zou aan deze doelstelling voldaan moeten worden vanuit de begroting van ODH.

2.2.9 Ondermijning en bestrijding milieucriminaliteit

Een van de speerpunten van het Interbestuurlijke Programma ter versterking van de VTH-taakuitvoering (IBP) is betere informatie-uitwisseling en de aanpak van milieucriminaliteit. Voorbeelden van milieucriminaliteit zijn: mestfraude, de aantasting onze waterkwaliteit door o.a. illegale lozingen en mestdepositie, afvalbranden, verontreiniging van lucht/water/bodem en aantasting van de gezondheid door de (chemische) industrie. Het zijn overtredingen van milieuregels en misdrijven die zorgen voor structurele aantasting van onze gezondheid en leefomgeving, waarbij jaarlijks miljarden euro's aan schade ontstaat. Milieucriminaliteit is een belangrijk en urgent probleem dat door samenwerking van alle partijen in de keten aangepakt moet worden. ODH is onderdeel van die keten. De inzet van ODH vindt plaats in regionaal verband in de vorm van gericht ketentoezicht. Daarnaast zijn wij officieel partner van het HEIT en nemen tevens deel aan integrale handhavingsacties die zijn gericht op het terugdringen van ondermijnende activiteiten.

2.2.10 Risico gestuurd toezicht

Middels een probleemanalyse wordt een risico gerichte inzet van de beschikbare capaciteit gerealiseerd, waarbij het de bedoeling is dat dezelfde soort bedrijven in de hele regio onderworpen worden aan hetzelfde toezichtregime. Eens in de vier jaar wordt de probleemanalyse tegen het licht gehouden. In 2025 is een nieuwe probleemanalyse en prioriteitenstelling gemaakt waarbij aangehaakt is op landelijke ontwikkelingen vanuit het IBP en de doelstellingen vanuit het Koersplan. Daarbij is ook een nieuw risicomodel voor het selecteren van planmatig toezicht bij bedrijven ontwikkeld, die conform de landelijke "best practice" is vormgegeven. De hoogte van de risicoscore van een bedrijf is afhankelijk van de volgende factoren: milieurelevantie, naleefgedrag en datum laatste controle. Op basis van de score die uit het risicomodel volgt bij welke bedrijven toezicht wordt uitgeoefend.

Overlastmeldingen, waarbij ODH het bevoegd gezag vertegenwoordigt, worden altijd in behandeling genomen. Dit betekent dat iedere overlastmelding wordt opgevolgd door een contactmoment met de overlastmelder waarbij onder meer de frequentie, de ernst, het moment en de duur van de overlast wordt geïnventariseerd en waarbij stappen worden afgesproken voor het verdere onderzoek van de situatie door de toezichthouder. Dit betekent niet dat in alle gevallen toezicht plaatsvindt.

Naast het controleren van bedrijven en toezicht naar aanleiding van klachten voert ODH ook toezicht uit op activiteiten zoals bodem- en asbestsaneringen, grondverzet, puinbrekers en Warmte Koude Opslagssystemen (WKO). Dit is vaak vraagvolgend. Bij de prioritering van toezicht op deze activiteiten wordt uitgegaan van het effect op de leefomgeving, geldelijk gewin bij niet naleven en de kans op niet naleven. Natte koeltorens vormen een

aparte categorie in verband met het risico voor de leefomgeving en de volksgezondheid. Deze controleert ODH daarom jaarlijks.

Nieuw is het Regionaal Uitvoeringsprogramma (RUP) 2026-2029 dat in 2025 door het AB is vastgesteld. De komende jaren (2026-2029) krijgen de volgende opgaven in de fysieke leefomgeving prioriteit:

- Waterkwaliteit
- Luchtkwaliteit
- Geluid
- Een veilige leefomgeving

In het RUP zijn deze regionale thema's uitgewerkt tot concrete projecten waarmee ODH de komende jaren gaat bijdragen aan de beleidsopgaven van gemeenten en provincie. In de uitwerking is ook aangegeven met welke mogelijke KPI's (kritieke prestatie-indicatoren) de doelen en activiteiten gemonitord en verantwoord kunnen worden.

De doelstelling is om de capaciteit gericht in te zetten om in de gehele regio het meeste rendement te behalen en de grootste impact voor de leefomgeving te realiseren. Jaarlijks wordt het regionaal uitvoeringsprogramma, in overleg met de opdrachtgevers, geactualiseerd. Deze jaarlijkse actualisatie biedt tevens ruimte om inhoudelijk bij te stellen. Het RUP Haaglanden betekent concreet een verschuiving in de werkzaamheden van ODH, een deel van de uren en activiteiten (5%) uit de huidige individuele jaarwerkplannen wordt ondergebracht binnen het RUP Haaglanden.

3 Begroting

3.1 Toelichting op de begroting 2027

De begroting is in 2027 in evenwicht. Voor de jaren daarna wordt gezocht naar structurele invulling van de bezuinigingsopgave. De lasten stijgen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2026 met 2,9%.

De totale lasten stijgen in 2027 van € 31.573.000 naar € 32.490.000. Dit betreft een toename van € 917.000 (+2,9%) ten opzichte van 2026. De stijging wordt nagenoeg volledig verklaard door autonome loon- en prijsontwikkelingen. De personele lasten nemen toe met € 807.000. Deze stijging hangt samen met de toegepaste loonindex (€ 679.000) als gevolg van cao-ontwikkelingen en inflatiecorrectie. De materiële lasten stijgen met € 108.000 als gevolg van prijsindexatie op contracten en overige exploitatie uitgaven. Er is geen sprake van substantiële beleidsmatige uitbreiding van taken. De lastenstijging is daarmee grotendeels autonoom van aard en noodzakelijk om de bestaande dienstverlening op het huidige niveau te continueren.

Zoals gebruikelijk zijn ook de voor 2026 gehanteerde indexpercentages aangepast op basis van de meest recente gegevens uit de Macro Economische Verkenningen (MEV). Voor 2027 is een loonindex toegepast van 2,9% (loonvoet sector overheid) en een prijsindex van 2,3% (consumentenprijsindexcijfer). De cao Gemeenten/SGO 2025-2027 is vastgesteld en de daarin opgenomen loonontwikkelingen zijn verwerkt in de begroting 2027.

In de van de gemeenten ontvangen Kaderbrief begroting 2027 wordt voor 2027 uitgegaan van een indexering van 3,8%. Met ingang van de begroting 2023 wordt voor de indexering aangesloten bij de loonvoet sector overheid voor de personele budgetten en het consumentenprijsindexcijfer voor de materiële budgetten. De loonvoet sector overheid sluit aan bij de ontwikkeling van de personeelskosten, terwijl het consumentenprijsindexcijfer een goede benadering vormt van de prijsontwikkeling van de materiële uitgaven van de organisatie. Voortzetting van deze systematiek, in plaats van het in de kaderbrief opgenomen percentage van 3,8%, leidt voor 2027 tot een lagere indexering.

Een van de robuustheidscriteria in het kader van de versterking van het IBP-VTH-stelsel betreft het hanteren van een opleidingsbudget van 3% van de loonsom. In de begroting 2026 werd uitgegaan van 2,3% van de loonsom, conform het besluit van het dagelijks bestuur van 28 maart 2024 om dit onderwerp in 2025 nader te bespreken. Inmiddels is besloten het opleidingsbudget structureel te verhogen naar 3% van de loonsom. Deze verhoging is verwerkt in de begroting 2027 en draagt bij aan het borgen van vakbekwaamheid, kwaliteit en duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Hiermee wordt volledig voldaan aan het betreffende robuustheids criterium binnen het IBP-VTH-stelsel. Aan de overige robuustheidscriteria wordt eveneens voldaan.

Tabel 1 Programmabegroting

Bedragen * € 1.000

Totaal baten en lasten per programma	Realisatie 2025	Vastgestelde begroting 2026	Gewijzigde begroting 2026	Begroting 2027	Meerjarenbegroting		
					2028	2029	2030
1 Toetsing en Vergunningverlening	13.662	11.503	11.528	11.544	11.544	11.544	11.544
2 Toezicht en Handhaving	8.437	9.935	10.099	9.345	9.345	9.345	9.345
Totaal programma's	22.099	21.438	21.626	20.888	20.888	20.888	20.888
3 Bedrijfsvoering (overhead)	13.795	10.979	11.071	11.689	11.689	11.689	11.689
Totaal lasten	35.894	32.417	32.698	32.577	32.577	32.577	32.577
4 Algemene dekkingsmiddelen	-35.585	-32.327	-32.608	-32.490	-32.490	-32.490	-32.490
Totaal baten	-35.585	-32.327	-32.608	-32.490	-32.490	-32.490	-32.490
Saldo van baten en lasten	309	90	90	87	87	87	87
5 Storting reserves	216	110	110	113	113	113	113
5 Onttrekking reserves	-60	-200	-200	-200	-	-	-
Reservemutaties	156	-90	-90	-87	113	113	113
Gerealiseerd/Geraamd resultaat	465	-	-	0	200	200	200

3.1.1 Vergelijking begroting 2027 met 2026

De totale lastenstijging in 2027 ten opzichte van vastgestelde begroting 2026 bedraagt 2,9%.

Tabel 2 Totale lastenstijging in 2027 t.o.v. 2026

Bedragen * € 1.000

Omschrijving	Structurele deel begroting 2026	Wijzigingen VJN 2025	Basis ontwerp begroting 2027	Loon- index	Materiële index	Ontwerp begroting na indexatie 2027	Stijging in € in %
Personele lasten	26.973	45	27.018	679	83	27.780	
Materiële lasten	4.689		4.689		108	4.797	
Additionele projecten			-			-	
Mutatie reserves	-90		-90		3	-87	
Totale lasten	31.573	45	31.618	679	193	32.490	917 2,90%

3.1.2 Bijdragen deelnemers

De deelnemersbijdrage stijgt met 2,9% ten opzichte van de vastgestelde begroting 2026. Deze stijging ligt in lijn met de ontwikkeling van de totale lasten, die met 2,9% toenemen. De stijging van zowel de lasten als de deelnemersbijdragen wordt voornamelijk veroorzaakt door loon- en prijsindexatie. Er is geen sprake van substantiële beleidsmatige uitbreiding van taken. Hiermee bewegen de deelnemersbijdragen evenredig mee met de kostenontwikkeling van de organisatie.

Tabel 3 Overzicht deelnemersbijdragen

Bedragen * € 1.000

Deelnemers	Bijdrage begroting 2026	Bodemtaken	E-PRTR	Basis Ontwerp begroting 2027	Indexering loonsom 2027 2,9%	Indexering mat. lasten 2027 2,3%	Bijdrage begroting 2027
Delft	1.717			1.717	37	11	1.765
Den Haag	7.936			7.936	172	49	8.157
Leidschendam-Voorburg	1.149			1.149	25	7	1.181
Midden-Delfland	711			711	15	4	731
Pijnacker-Nootdorp	958			958	21	6	985
Rijswijk	926			926	20	6	952
Wassenaar	639			639	14	4	657
Westland*	4.571			4.571	99	28	4.698
Zoetermeer	1.383			1.383	30	9	1.421
Provincie Zuid-Holland	11.235	38	7	11.279	245	70	11.594
Totaal	31.223	38	7	31.268	679	193	32.140

3.1.3 Tariefberekening 2027

Tabel 4 Tariefberekening 2027

Tariefgroepen	Directe kosten	Overhead	Totaal	Afgerond
1	€ 55,56	€ 44,46	€ 100,03	€ 100,00
2	€ 62,80	€ 44,46	€ 107,26	€ 107,00
3	€ 70,24	€ 44,46	€ 114,71	€ 115,00
4	€ 77,51	€ 44,46	€ 121,98	€ 122,00
5	€ 88,52	€ 44,46	€ 132,98	€ 133,00
6	€ 100,55	€ 44,46	€ 145,01	€ 145,00

3.1.4 Verwerking bezuinigingen

In de meerjarenbegroting 2026–2029 zijn vastgestelde bezuinigingsmaatregelen ter grootte van 5,27% structureel verwerkt. Deze maatregelen vormen het uitgangspunt voor de meerjarenbegroting 2027–2030. Ook in deze begroting is derhalve rekening gehouden met deze bezuinigingen. Het betreft zowel generieke bezuinigingsmaatregelen als een verlaging van de werkplanvolumes.

De generieke bezuinigingsmaatregelen betreffen:

- de indexeringsmethodiek;
- de halvering van de storting in de reserve Eigen risicodragerschap WW/ZW/WGA;
- het lean maken van een aantal processen binnen T&V;
- het inzetten van een deel van het jaarrekeningresultaat 2024 ter invulling van de bezuinigingstaakstelling in 2026 en 2027.

Daarnaast heeft het Algemeen Bestuur bij de behandeling van de meerjarenbegroting 2026–2029 in de vergadering van 3 juli 2025 besloten een verlaging van de werkplanvolumes met 3% te verwerken. Hiermee wordt deelnemers de mogelijkheid geboden om, indien noodzakelijk, een aanvullende bezuiniging te realiseren. Deelnemers die het onverantwoord achten om minder werkzaamheden af te nemen en hiervoor financiële ruimte hebben, kunnen ervoor kiezen om het werkvolume gelijk te houden of minder dan 3% te reduceren.

In het Algemeen Bestuur is afgesproken dat de financiële gevolgen van deze maatwerkafspraken worden verantwoord en zo nodig bijgesteld via de voorjaars- of najaarsnota. Omdat het om individuele afspraken gaat, vindt de concrete invulling van de volumekorting plaats in overleg met de deelnemers bij het opstellen van de werkplannen voor 2026. Eventuele afwijkingen ten opzichte van de voorgestelde 3% volumeverlaging worden conform afspraak bij de voorjaarsnota 2026 meerjarig verwerkt. In de voorliggende meerjarenbegroting zijn deze individuele afwijkingen derhalve nog niet verwerkt.

De totale omvang van de bezuinigingen voldoet niet volledig aan de door de gemeenten gewenste taakstelling van 6,2%, maar bedraagt 5,27%. Een verdere vermindering zou de grenzen overschrijden van de noodzakelijke taakuitoefening die door ODH moet worden uitgevoerd. Conform de landelijke afspraken tussen VNG, IPO en het Rijk is het noodzakelijk dat ODH een robuuste omgevingsdienst blijft, die in staat is haar wettelijke taken kwalitatief en conform de geldende wet- en regelgeving uit te voeren.

3.1.5 Structurele en incidentele financiering PZH

Bij het opstellen van de begroting 2027-2030 is nadrukkelijk stilgestaan bij de aard van de middelen die vanuit de Provincie Zuid-Holland (PZH) beschikbaar worden gesteld. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) mogen structurele lasten uitsluitend worden gedekt door aantoonbaar structurele middelen. Dit vraagt om een zorgvuldige beoordeling van de mate waarin incidenteel toegekende middelen feitelijk een structureel karakter hebben.

Binnen de PZH-middelen zijn drie posten geïdentificeerd die formeel een incidentele herkomst kennen, maar die in de praktijk jaarlijks terugkeren of naar verwachting voor meerdere jaren beschikbaar blijven. Het betreft het Werkplan Spoed en Nazorg, de financiële bijdrage voor BRIKS-advisering en de middelen voor grondwaterkwaliteit. Deze posten hangen samen met structurele wettelijke taken en beleidsontwikkelingen en vertonen daarmee een meer structureel dan incidenteel karakter. Vanuit BBV-optiek kunnen deze middelen, mits voldoende onderbouwd, in aanmerking komen voor structurele verwerking in de begroting.

Voor de overige onderdelen van het variabele PZH-deel geldt dat deze op dit moment niet structureel zijn opgenomen, omdat zij expliciet afhankelijk zijn gesteld van jaarlijkse besluitvorming of aanvullende financiering. Tegelijkertijd is het van belang om ook voor deze middelen nader te bezien in hoeverre sprake is van een meerjarig terugkerend karakter of van structurele taken die momenteel incidenteel worden gefinancierd. Bij het ontbreken van deze nadere duiding sluit de begroting onvoldoende aan bij de feitelijke uitvoering en wordt geen realistisch beeld van de lasten en baten gepresenteerd.

Gesprekken met de Provincie Zuid Holland over dit onderwerp zijn al opgestart. In 2025 is afgesproken dat de jaren 2026 en 2027 als overgangsjaren worden gezien, bijvoorbeeld voor de Groen taken. Middelen worden incidenteel gefinancierd. Naar aanleiding van projecten die nu zijn opgestart (bijvoorbeeld GroenLicht), kunnen werkzaamheden worden gestandaardiseerd. Tegelijk is er sprake van een jaarlijkse stijging van het aantal vergunningsaanvragen en wenst PZH als opdrachtgever dat ODH meer responsief haar taak uitvoert; dat betekent meer vooroverleggen, aanwezigheid bij versnellingstafels en schouwen van locaties. Dat heeft invloed op de hoeveelheid uren die worden ingezet.

Het doel is om te komen tot een begroting die zowel BBV-conform is als een reëel en stabiel beeld geeft van de structurele taken en bijbehorende financiering. ODH wil de gesprekken over de structurele financiering dit jaar voeren. De uitkomsten van deze gesprekken kunnen, zodra hierover besluitvorming heeft plaatsgevonden, worden verwerkt via de reguliere planning- en controlmomenten (P&C-cyclus).

4 Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Op 24 november 2021 heeft het Algemeen Bestuur de Integrale Nota Weerstandsvermogen en risicobeheer, reserves en voorzieningen 2021 vastgesteld, waarin de beleidsuitgangspunten voor het identificeren, beheersen en kwantificeren van de risico's zijn opgenomen. Het is de bedoeling deze uitgangspunten in 2027 te actualiseren en het resultaat ervan ter besluitvorming voor te leggen.

In de nota wordt ingegaan op de capaciteit van het weerstandsvermogen, het risicomanagement en de risico-inventarisatie. De risico's zijn samengevat in de risico-inventarisatie en worden via de risicoklasse financieel gekwantificeerd. Elk jaar worden deze risico's geactualiseerd.

Tabel 5 Risicoprofiel

Nr.	Invloed (%)	Risicogebeurtenis	Benodigde weerstands-capaciteit (afgerond)
1	27,38%	Opvolgen aanbevelingen IBP: interbestuurlijk programma versterking VTH-stelsel (opleidingsbudget/innovatie)	€ 340.000
2	27,31%	Het ontstaan van (tijdelijk) niet door te belasten kosten	€ 340.000
3	13,76%	Hacking of gijzeling systemen ODH (of direct gerelateerde organisatie)	€ 170.000
4	13,50%	ICT-informatiehuishouding niet op orde (niet over de juiste data kunnen beschikken in de processen)	€ 170.000
5	5,46%	Afbreuk imago ODH na optreden bij calamiteit of bestuurlijk gevoelige zaak	70.000
6	4,57%	Incidenten tijdens uitvoering (ongeval, asbest, ...) waarvoor verzekering onvoldoende dekking biedt	€ 57.000
7	4,53%	Doorwerking uitvoeringsaspecten omgevingswet	€ 56.000
8	2,72%	Arbeidsmarktontwikkelingen en het niet kunnen vervullen van vacatures met de juiste kennis en competenties en duurdere inhuur is niet meer rendabel beschikbaar (er moet geld bij).	€ 34.000
9	0,68%	Datalek / schending privacywetgeving en opleggen boete	€ 10.000
10	0,09%	Aansprakelijkstelling voor de gevolgen van ketenaansprakelijkheid bij inhuur van ZZP'ers (DBA)	€ 10.000
	100%		€ 1.257.000

Voor het identificeren en beheersen van de risico's wordt binnen ODH gebruik gemaakt van de softwaretool NARIS, gebaseerd op het model Integraal risicomanagement van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement. De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering vormt de basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Door NARIS wordt op basis van de geïnventariseerde risico's een risicosimulatie uitgevoerd.

Uitgaande van het door NARIS geadviseerde zekerheidspercentage van 90% (de zekerheid dat we 90% van de berekende scenario's kunnen opvangen) wordt het gewenste weerstandsvermogen op basis van de risicosimulatie bepaald op afgerond € 1.257.000. De weerstandsratio bedraagt derhalve $\text{€ } 1.363.000 / \text{€ } 1.257.000 = 1,08$ en wordt op basis van het door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement gehanteerde risicoprofiel als 'voldoende' beoordeeld.

4.2 Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering en schept de randvoorwaarden voor een goed functionerende organisatie. Daarnaast zijn we adviseur binnen ons vakgebied en bewaken we de naleving van relevante wet- en regelgeving. Deze paragraaf geeft inzicht in de stand van zaken en de plannen op de belangrijkste aandachtsgebieden van bedrijfsvoering.

4.2.1 Personeel en organisatie

Ook in 2026 worden de inspanningen onverminderd gericht op het werven van de beste kandidaten voor onze vacatures. Daarbij zal ODH jongeren aannemen en deze zelf opleiden. De samenwerking met de andere omgevingsdiensten van Zuid-Holland in het kader van 'De Betere Wereldbaan' wordt gecontinueerd en waar mogelijk versterkt. Gezamenlijk zijn we beter in staat de banen bij omgevingsdiensten goed over het voetlicht te krijgen. Dit moet ook bijdragen aan het beleid dat is gericht op het terugbrengen van inhuur naar de gestelde norm. Het terugdringen en voorkomen van (langdurig) ziekteverzuim blijft ook in 2026 een speerpunt. Mede aan de hand van het thema werkgeluk zal hier specifiek aandacht aan worden besteed.

Daarnaast richten wij ons op het behoud van onze medewerkers en het aanbieden van loopbaanpaden. Met dat doel ontwikkelen we een kenniscentrum en zullen we een actief intern loopbaanbeleid voeren.

4.2.2 Inclusie

De arbeidsmarktbenadering van ODH biedt ruimte voor mensen van alle leeftijden, sekse en etnische of religieuze achtergrond. ODH heeft een contract gesloten met Emma@work voor de benadering van jongeren met een handicap. Regelmatig worden er mensen aangenomen uit de leeftijdscategorie 55-65.

Het personeelsbestand van ODH weerspiegelt de diversiteit van de samenleving maar omdat registratie van etnische achtergrond niet is toegestaan kunnen daarvoor geen cijfers worden aangeleverd.

Het huidige personeelsbestand bestaat uit 52 % mannen en 48% vrouwen. Per 1 januari 2026 is de gemiddelde leeftijd 46 jaar en de leeftijdsopbouw als volgt:

<25	4	1%
25-34	71	26%
35-44	616	22%
45-54	67	24%
55-65	69	25%
>65	6	2%

4.2.3 Duurzaamheid

Als ODH dragen we bij aan het bewaken en beschermen van het milieu voor huidige en toekomstige generaties. Als hoeders van de leefomgeving werken we dagelijks aan het verbeteren van de kwaliteit van lucht, water en bodem. Om een gezonde, duurzame leefomgeving te bevorderen heeft ODH een duurzaamheidsprogramma, adviseren wij over duurzaamheid en werken we samen met de andere Zuid-Hollandse omgevingsdiensten. ODH past binnen de eigen organisatie dezelfde principes toe die we naar buiten uitdragen.

Onder interne duurzaamheid verstaan we: een bedrijfsvoering met een minimale ecologische voetafdruk die onze maatschappelijke verantwoordelijkheid representeert. Wij integreren duurzaamheid in onze processen en bedrijfsmiddelen en verbeteren die continu met focus op lange termijn impact en het maximaal terugbrengen van onze CO2 uitstoot.

ODH heeft geen eigen pand of bedrijfsterrein en is voor alle bedrijfsmiddelen afhankelijk van externe leveranciers. Onze verhuurder, leveranciers en medewerkers zijn de belangrijkste, beïnvloedbare, middelen om onze doelen te bereiken. We zetten daarom in op

- duurzame huisvesting;
- het voeren van een duurzaam inkoopbeleid;
- het bevorderen van een duurzaamheidscultuur bij onze medewerkers
- het minimaliseren van de CO2 uitstoot van ons woon-werkverkeer, dienstreizen en een duurzaam wagenpark (elektrisch of hybride).

4.2.4 Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI)

MVOI is een werkwijze waarbij overheden en organisaties bij het inkopen van producten en diensten, en bij het verlenen van opdrachten, bewust rekening houden met de effecten op mens, milieu en maatschappij.

Als ODH zijn wij binnen de regio geen grote speler qua inkoopvolume. Omdat we bij de provincie zijn gehuisvest liften we met veel zaken, mee met de provincie Zuid-Holland, ondertekenaar van het manifest MVOI. Te denken valt aan het gebouw zelf inclusief energievoorzieningen, catering, schoonmaak, afvalverwerking en beveiliging.

Omdat ODH een kleine speler is hebben wij het manifest niet ondertekend, maar dat wil niet zeggen dat wij niet graag het goede voorbeeld geven door bij aanbestedingen verder te kijken dan alleen de prijs-kwaliteitverhouding. We nemen onze duurzame ambities mee in onze aanbestedingen. Zo zijn bij aanbesteding voor onze ICT-hardware de geldende MVOI-criteria gehanteerd. We rijden in elektrische auto's, maken gebruik van duurzaam kantoomateriaal en proberen zoveel mogelijk OV en fiets te stimuleren voor het woon-werkverkeer.

Komend jaar wordt nagegaan of en zo ja welke Kritieke prestatie-indicatoren (KPI's) genoemd in de Handreiking monitoring MVOI 2025 door ODH gebruikt kunnen worden om de voortgang van duurzaamheid binnen de dienst te monitoren.

4.2.5 Inkoop en aanbesteding

De beleidskaders en werkwijze ten aanzien van inkoop en aanbesteding zijn vastgelegd in het door het Algemeen Bestuur op 29 november 2018 vastgestelde Inkoop- en aanbestedingsbeleid ODH. ODH streeft naar duurzaam inkopen. Daaronder wordt verstaan 'het meenemen van sociale en milieuaspecten in het inkoopproces'. In 2024 is het inkoop- en contractmanagement geprofessionaliseerd. Alle contracten zijn ingevoerd in een systeem, zodat dit voor alle betrokkenen inzichtelijk is en gemonitord wordt op einddatum zodat deze op tijd geprolongerd of opgezegd kunnen worden. Er zijn 2 inkoop- en contractmanagers die de contracteigenaren en operationeel inkopers kunnen ondersteunen met de contractvorming en opstellen van SLA's (Service Level Agreements) en DAP's (dossierafspraken en procedures).

De aanbestedingskalender 2024 t/m 2026 wordt aangevuld met de bevindingen vanuit de spendanalyse over de afgelopen 4 jaar. In 2026 worden in ieder geval de Arbodienstverlening en de Inkoopdienstverlening opnieuw aanbesteed.

4.2.6 Informatisering en automatisering

ODH beschikt over een moderne informatievoorziening die de uitvoering van milieutaken en de besturing van de organisatie ondersteunt. De organisatie zet in op betrouwbare en kwalitatieve data als basis voor efficiënte werkprocessen en beter inzicht in de leefomgeving. De ICT-omgeving wordt doorontwikkeld met aandacht voor continuïteit, schaalbaarheid en wendbaarheid. Zowel het beheer als de ontwikkeling van informatiesystemen wordt steeds meer geborgd binnen de eigen organisatie, waardoor de afhankelijkheid van externe partijen afneemt.

Een belangrijk onderdeel van de informatievoorziening is het geo-georiënteerd werken. Informatie "op de kaart" wordt breed gebruikt binnen ODH en ondersteunt medewerkers bij toezicht, handhaving, vergunningverlening en beleidsvorming. De focus ligt op het verder verbeteren van datakwaliteit en het uitbreiden van toepassingen binnen de primaire processen. Daarnaast werkt ODH samen met de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland aan gezamenlijke digitale instrumenten die bijdragen aan een efficiëntere uitvoering van toezicht en handhaving.

4.2.7 Informatiebeveiliging en bescherming persoonsgegevens

ODH voert een actief beleid op het gebied van informatiebeveiliging en bescherming van persoonsgegevens. De organisatie werkt aantoonbaar aan naleving van wet- en regelgeving zoals de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), de Wet politiegegevens en de AVG. Het managementsysteem voor informatiebeveiliging (ISMS) vormt hierbij de basis. Binnen dit systeem zijn beveiligingseisen, processen en controles vastgelegd. Risico's worden periodiek beoordeeld en maatregelen worden gevolgd via een continue verbetercyclus (PDCA). Het doel is om structureel 'in control' te zijn en te blijven.

In 2025 is de samenwerking tussen de vijf omgevingsdiensten in Zuid-Holland op het gebied van informatiebeveiliging en privacy gestart met de inrichting van een gezamenlijk IB&P-team. Dit team werkt aan een uniforme aanpak en verdere professionalisering van privacy- en informatiebeveiligingsbeleid binnen de

omgevingsdiensten. Binnen dit gezamenlijke team werken de Functionarissen Gegevensbescherming (FG's), Chief Information Security Officers (CISO's), Information Security Officers (ISO's) en Privacy Officers samen aan de borging en doorontwikkeling van informatiebeveiliging en privacy.

In 2026 wordt deze samenwerking verder uitgebouwd en structureel ingebed binnen de betrokken organisaties. ODH blijft daarnaast investeren in informatieveiligheidsbewustzijn onder medewerkers door middel van campagnes, trainingen en aandacht voor veilig gedrag in de dagelijkse praktijk.

4.3 Openbaarheid

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. In de wet is voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. Begin 2022 is ODH gestart met de implementatie, waarbij de veranderingen en de gevolgen van de Woo in beeld worden gebracht.

Aandacht wordt besteed aan het goed kunnen zoeken en vinden van documenten in een Enterprise Search Oplossing (Mylex), het anonimiseren van documenten (Indica) en de automatische publicatie van documenten (DROP). De informatie-uitwisseling tussen systemen is afgelopen jaar geoptimaliseerd. De gegevensoverdracht tussen het zaaksysteem OpenWave en het archiefsysteem Alfresco is vrijwel volledig op elkaar afgestemd. Het anonimiseerproces is onlangs volledig herzien en heeft zo een duidelijke plaats gekregen binnen het documentenlandschap.

Met deze inspanningen werkt ODH gestaag aan een transparanter documentbeheer en een betere naleving van de Woo. Onze focus ligt op verdere automatisering, efficiëntieverbetering en het minimaliseren van handmatige handelingen, zodat actieve openbaarmaking structureel onderdeel wordt van onze werkwijze.

4.4 Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf dient inzicht te worden gegeven in de realisatie van het beleid ten aanzien van het onderhoud van kapitaalgoederen en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties ten opzichte van de begroting. Het gaat hierbij ook om het verlangde onderhoudsniveau, de (lange termijn) onderhoudsplanning voor alle belangrijke activa en het voorzieningenbeleid ter zake.

De kapitaalgoederen van ODH betreffen de inventaris (waaronder b.v. gereedschappen) en ICT. De aanschaf van kapitaalgoederen vindt gefaseerd plaats en er wordt afgeschreven per afzonderlijke component. De afschrijving start in het jaar na aanschaf. In onderstaand tabel is een overzicht van de materiële vaste activa opgenomen; het verloop van de afschrijvingslasten en de investeringen zijn weergegeven.

De in onderstaand tabel opgenomen investeringen en afschrijvingen hebben uitsluitend betrekking op de vervanging van de in het verleden uitgevoerde investeringen in ICT, huisvesting en inventaris.

Tabel 6 Overzicht vaste activa

Omschrijving activa	Vervangingsinvesteringen ICT	Huisvesting & inventaris / inrichting	Totaal
Boekwaarde 31-12-2025	196.666	284.313	480.979
Investeringen 2026	48.240	62.065	110.305
Afschrijving 2026	118.785	91.608	210.393
Boekwaarde 31-12-2026	126.121	254.770	380.891
Investeringen 2027	48.240	62.065	110.305
Afschrijving 2027	113.671	101.481	215.152
Boekwaarde 31-12-2027	60.690	215.354	276.044
Investeringen 2028	48.240	62.065	110.305
Afschrijving 2028	95.895	92.344	188.239
Boekwaarde 31-12-2028	13.035	185.075	198.110
Investeringen 2029	48.240	62.065	110.305
Afschrijving 2029	13.035	96.516	109.551
Boekwaarde 31-12-2029	48.240	150.624	198.864
Investeringen 2030	48.240	62.065	110.305
Afschrijving 2030	2.607	94.200	96.807
Boekwaarde 31-12-2030	93.873	118.489	212.362

Tabel 7 Overzicht verloop afschrijvingslasten

Omschrijving activa	2027	2028	2029	2030
Afschrijving vervangingsinvesteringen ICT	113.671	95.895	13.035	2.607
Afschrijving huisvesting & inventaris / inrichting	101.481	92.344	96.516	94.200
Totaal afschrijvingslasten	215.152	188.239	109.551	96.807

5 Besluit Algemeen Bestuur

Het Algemeen Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden;

Gelezen het voorstel van de Dagelijks Bestuur van 26 maart 2026;

Gelet op artikel 24 van de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden;

BESLUIT:

1. De begroting 2027 vast te stellen;
2. De meerjarenbegroting van de jaren 2027 – 2030 voor kennisgeving aan te nemen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het Algemeen Bestuur op 9 juli 2026.

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

M.R. Ferwerda Msc.

6 Kaders taakuitvoering

6.1 Algemene kaders

In het Bedrijfsplan ODH 2012 is afgesproken dat het aandeel overhead (ondersteuning en management) maximaal 21,2% van de totale formatie mag bedragen. In het Koersplan 2018-2021 zijn met de deelnemers afspraken vastgelegd over de te leveren urenprestaties en een nacalculatiesysteem, waarbij binnen een bandbreedte 90% - 110% (cumulatief) geen verrekening zal plaatsvinden. Uitgangspunt is dat de productieve medewerkers voor gemiddeld 1.390 uur per FTE productief zijn. De flexibele schil bedraagt voor de afdeling T&V niet meer dan 10% van het aantal geraamde uren (exclusief additionele opdrachten) en voor de afdeling T&H en BV niet meer dan 5%. ODH streeft naar een verzuimpercentage van maximaal 4,5%.

6.2 Kaders primaire taakuitvoering

Op de VTH-taakuitvoering door de ODH zijn de kwaliteitseisen van de Omgevingswet van toepassing. Jaarlijks wordt een check uitgevoerd of de taakuitvoering hieraan voldoet en of zich op dat aspect aandachtspunten voordoen. Daarnaast wordt met behulp van een klanttevredenheidsonderzoeken (KTO) doorlopend de dienstverlening gemonitord.

Op de taakuitvoering is de Producten- en Diensten Catalogus Omgevingsdiensten Zuid-Holland (PDC) van toepassing zoals deze is opgesteld door de omgevingsdiensten in Zuid-Holland. Naast het rapporteren van (financiële) gegevens in de reguliere P&C cyclus, is het ook belangrijk om opdrachtgevers tijdig en tussentijds te informeren de voortgang, resultaten en bijzonderheden van de primaire taakuitvoering. Hiertoe is een cyclus afgesproken die voorziet in een ambtelijke rapportage per deelnemer na 4, 8 en 12 maanden. Met betrekking tot deze ambtelijke rapportages is per programma een aantal dashboardparameters afgesproken.

Tabel 8 Dashboard monitoring programma T&V

Taak/product	PDC-code	Dashboard Parameter	
Advies/toets (milieu, bodem, geluid en meer)	A01	aantal	% buiten termijn
Advies OG (bestuur/divers)	A01	uren	
Implementatie regelgeving/beleid en Ondersteuning Bestuur/Beleid	A02	uren	
Advies MER	A04	aantal	% buiten termijn
Coördinatie uitvoeringstaken bodemsanering	D03	uren	
Zonebeheer geluid	D04	uren	
Beheer monitoringstool (luchtkwaliteit)	D08	uren	
Verstrekken informatiedossiers en ondersteunen Frontoffice	D11	aantal	
Bijhouden informatiesysteem	D11	uren	
Participeren in netwerken, overleggen, externe samenwerking	D14	uren	
Inbreng in crisisorganisatie	D16	uren	
Omgevingsvergunning Milieu inrichting	R01	aantal	% buiten termijn
Omgevingsvergunning beperkte milieutoets	R02	aantal	% buiten termijn
Behandeling melding Wm	R03	aantal	% buiten termijn
Maatwerkvoorschrift	R04	aantal	% buiten termijn
Besluit afdwingen milieuonderzoek (geluid, bodem, lucht etc.)	R06	aantal	
Actualisatietoets vergunningen	R07	aantal	
Behandeling kennisgeving Wm	R08	aantal	% buiten termijn
Behandeling melding indirecte lozing	R09/R18	aantal	% buiten termijn
Vuurwerkontbrandingstoestemming	R10	aantal	% buiten termijn
Behandeling vuurmelding	R11	aantal	% buiten termijn
Ontheffing Route Gevaarlijke Stoffen	R12	aantal	% buiten termijn
Beschikking bodemsanering	R13	aantal	% buiten termijn
Melding BUS	R14	aantal	% buiten termijn
Melding Besluit bodemkwaliteit	R15	aantal	% buiten termijn
Vergunningen ontgronding	R16	aantal	% buiten termijn
Vergunning grondwateronttrekking en -opslag	R19	aantal	% buiten termijn
Ontheffing / Medling PMV	R20	aantal	% buiten termijn

Taak/product	PDC-code	Dashboard Parameter	
Ontheffing Flora en faunawet	R21	aantal	% buiten termijn
Vergunningen Nbw	R22	aantal	% buiten termijn
VVGB Nbw	R23	aantal	% buiten termijn
Bestuurlijk oordeel / Toets Nbw	R24	aantal	
Beschikkingen Wgh (ontheffing hogere waarden)	R25	aantal	% buiten termijn
Behandeling bezwaar met/zonder voorlopige voorziening	J01	aantal	gegrond/niet-gegrond/niet-ontvankelijk
Behandeling beroep met/zonder voorlopige voorziening	J02	aantal	gegrond/niet-gegrond/niet-ontvankelijk
Behandeling hoger beroep met/zonder voorlopige voorziening	J02	aantal	gegrond/niet-gegrond/niet-ontvankelijk
Behandeling Woo-verzoek	D15	aantal	

Tabel 9 Dashboard monitoring programma T&H

Taak/Product	PDC code	Dashboard parameters	
Beleidsadvies milieu	A01.2	uren	
Advies milieu-aspecten beleid bevoegd gezag	A01.3	uren	
Advies milieu-aspecten calamiteit	A01.4	uren	
Advies milieu-aspecten taakuitoefening bevoegd gezag	A01.5	uren	
Helpdesk	D09.1	uren	
Meldkamer	D10.1	uren	
Informatie-ontsluiting en datakwaliteit	D11.1	uren	
Communicatie	D12.1	aantal/uren	
Relatiebeheer	D14.1	uren	
Deelname crisisorganisatie	D16.1	uren	
Meting en monitoring milieukwaliteit	D19.1	uren	
Handhavingsbesluit	H01.1	aantal (per categorie)	
Bestuursdwang	H02.1	aantal	
Last onder dwangsom (invorderen/intrekken)	H02.2	aantal (per categorie)	
Intrekking vergunning	H02.3	aantal	
Bestuurlijke strafbeschikking milieu	H03.1	uren	
Strafrechtelijke handhaving inzet BOA	H04.1	uren	
Besluit op handhavingsverzoek	H05.1	aantal	toegekend, doorgezonden, afgewezen, ingetrokken
Behandeling bezwaar met voorlopige voorziening	J01.1	aantal	gegrond, ongegrond, ingetrokken
Behandeling bezwaar zonder voorlopige voorziening	J01.2	aantal	gegrond, ongegrond, ingetrokken
Behandeling beroep met voorlopige voorziening	J02.1	aantal	gegrond, ongegrond, ingetrokken
Behandeling beroep zonder voorlopige voorziening	J02.2	aantal	gegrond, ongegrond, ingetrokken
Behandeling hoger beroep met voorlopige voorziening	J02.3	aantal	gegrond, ongegrond, ingetrokken
Behandeling hoger beroep zonder voorlopige voorziening	J02.4	aantal	gegrond, ongegrond, ingetrokken
Behandeling Woo-verzoek	OR41.1	aantal	toegekend, doorgezonden, afgewezen, ingetrokken
Administratieve controle (preventief)	T01.1	aantal (per categorie)	naleefgedrag (per categorie)
Aspectcontrole (preventief)	T01.2	aantal (per categorie)	naleefgedrag (per categorie)
Deelcontrole (preventief)	T01.3	aantal (per categorie)	naleefgedrag (per categorie)
Integrale controle (preventief)	T01.6	aantal (per categorie)	naleefgedrag (per categorie)
Opleveringscontrole (preventief)	T01.6	aantal (per categorie)	naleefgedrag (per categorie)
Administratieve controle (repressief)	T02.1	aantal (per categorie)	
Hercontrole (repressief)	T02.3	aantal (per categorie)	
Sanctiecontrole (repressief)	T02.4	aantal (per categorie)	
Inventarisatie bedrijven	T03.1	aantal (per categorie)	naleefgedrag (per categorie)
Gebiedscontrole specifieke wetgeving	T03.3	aantal (per categorie)	naleefgedrag (per categorie)
Controle mobiele puinbreker	T04.1	aantal	naleefgedrag
Controle vuurwerkevenement	T04.2	aantal	naleefgedrag
Beoordeling rapportage verplichting	T05.1	aantal (per categorie)	naleefgedrag (per categorie)
Beoordeling E-PRTR-rapportage	T05.2	aantal	naleefgedrag
Klachtbehandeling milieu	T06.1	geluid, geur, licht, opslag, verontreiniging, overig	
Behandeling voorvalmelding	T07.1	aantal	
Controle bodem Ow	T09.1/T09.2	aantal (per categorie)	naleefgedrag (per categorie)
Controle toepassing en opslaan grond- en bouwstoffen	T09.4	aantal	naleefgedrag
Controle ontgrondingen	T09.5	aantal	naleefgedrag
Controle lozen Ow	T09.6	aantal	naleefgedrag
Gebiedscontrole bodembescherming	T10.1	aantal	naleefgedrag
Controle geluidhinder	T12.1	aantal (per categorie)	naleefgedrag (per categorie)
Beoordeling reguleringssituatie	T15.1	aantal (per categorie)	

7 Bijlagen

7.1 Kostenverdeelstaat

Tabel 10 Kostenverdeelstaat 2027

Bedragen * € 1.000

Omschrijving kosten/baten	Bedrijfsvoering (overhead)	Programma		Totaal
		T&V	T&H	
1. Personeel	7.312	11.260	9.208	27.780
2. Kapitaallasten	381	-	-	381
3. Materiële lasten	3.804	405	207	4.416
Totaal lasten	11.497	11.665	9.415	32.577
Toe te rekenen overhead naar programma's	-11.497	6.201	5.296	-
Verdeling programmabegroting		17.866	14.711	32.577
4. Bijdragen deelnemers	-32.140			
5. Overige opbrengsten	-350			
6. Additionele werken	-			
Totaal baten	-32.490	17.866	14.711	87
Saldo				
Mutatie reserves	-87	-	-	-87
Saldo na bestemming	-32.577	17.866	14.711	0

7.1.1 Personeel

De post personeel bestaat uit de salariskosten van het eigen personeel, de inhuur van derden, inkoop ICT-diensten, opleidingskosten en algemene personeelskosten. De personeelskosten zijn gebaseerd op de vaste formatie en de flexibele schil. De opleidingskosten bedragen 3% van de salariskosten. De algemene personeelskosten bestaan uit o.a. de kosten voor woon-werkverkeer, kosten BHV, kosten arbodienst, kosten personeelsvereniging en kosten ondernemingsraad.

• Salariskosten, inhuur en inkoop diensten	€	26.502.700
• Thuiswerkvergoeding	€	119.300
• Opleidingskosten:	€	631.100
• Algemene personeelskosten	€	<u>526.800</u>
Totaal personeel	€	27.779.900

7.1.2 Kapitaallasten (afschrijvingen)

Voor de kapitaallasten van de investeringen wordt uitgegaan van een structureel bedrag van € 381.200. Daarbij is ervan uitgegaan dat de in het verleden gedane investeringen na afloop van de afschrijvingstermijn voor een gelijk bedrag worden geherinvesteerd.

7.1.3 Materiële lasten

De materiële lasten bestaan uit de volgende kosten:

• Huisvestingskosten	€	925.000
• ICT-kosten	€	1.725.200
• Vervoerskosten	€	136.600
• Diverse bedrijfskosten	€	1.028.200
• Materiële productiekosten	€	550.400
• Onvoorzien	€	<u>50.600</u>
Totaal materiële lasten	€	4.416.000

De kosten van de ondersteunende activiteiten worden op het taakveld 'bedrijfsvoering (overhead)' geregistreerd. De overhead maakt onderdeel uit van de integrale kostprijs en wordt toegerekend op basis van de direct aan de programma's toe te rekenen fte's op begrotingsbasis. Op begrotingsbasis worden 108,39 fte toegerekend aan het programma T&V en 92,56 fte aan het programma T&H (verhouding 54:46).

7.1.4 Baten

De baten bestaan uit de volgende onderdelen

• Deelnemersbijdragen	€ 32.139.800
• Rentebaten	€ 350.000
Totaal baten	€ 32.489.800

In tabel 3 is een overzicht opgenomen van de bijdragen per deelnemer over 2027.

7.1.5 Mutatie reserves

ODH is, naast dat zij eigen risicodrager in het kader van de werkloosheidswet (WW), met ingang van 2022 ook eigen risicodrager voor de Ziektewet (ZW) en Wet Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA). Dit betekent dat de uitkering na het tweede ziektejaar voor rekening van ODH komt in plaats van het UWV. ODH is vanaf 1 januari 2022 geen werkgeverspremie Werkhervattingkas (Whk) meer verschuldigd. Het structurele voordeel wordt in een bestemmingsreserve WW, ZW en WGA gestort. Het bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd met het percentage loonsomstijging. Met ingang van 2026 is deze storting in het kader van de bezuinigingstaakstelling gehalveerd naar € 112.900.

Onttrekking aan de bestemmingsreserve vindt plaats op het moment dat een WW-uitkering, ZW-uitkering of WGA-uitkering is verschuldigd. Het te onttrekken bedrag wordt gestort in een voorziening waaruit de verschuldigde uitkeringen worden gedekt. Jaarlijks wordt (bij het opstellen van de begroting en/of jaarrekening) op basis van de instroom de hoogte van de bestemmingsreserve beoordeeld en zo nodig bijgesteld.

Met ingang van 2025 is de bestemmingsreserve Huisvesting ingesteld. Het doel van deze reserve is het opvangen van toekomstige kosten op het gebied van huisvesting, zodat financiële schommelingen in de exploitatie beperkt blijven. De reserve is onder andere ingesteld omdat Provincie Zuid-Holland het pand wil verbouwen en de exacte kosten daarvan nog niet bekend zijn. In 2025 is een bedrag van € 292.303 toegevoegd aan deze reserve. Jaarlijks wordt bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening beoordeeld of de omvang van de reserve toereikend is in relatie tot de verwachte ontwikkelingen op het gebied van huisvesting.

Tabel 11 Overzicht reserves en voorzieningen 2027-2030

Reserves en voorzieningen	Algemene reserve	Bestemmings-reserve WW, ZW en WGA	Bestemmings-reserve Huisvesting	Voorziening werkloosheids-uitkeringen	Voorziening Bovenwettelijk verlof	Totaal
Stand 1-1-2027	1.512.200	872.628	292.303	430.125	1.362.500	4.469.756
Storting 2027	0	112.900	0	0	0	112.900
Onttrekking 2027	200.000	0	0	59.072	0	259.072
Stand 1-1-2028	1.312.200	985.528	292.303	371.053	1.362.500	4.323.584
Storting 2028	0	112.900	0	0	0	112.900
Onttrekking 2028	0	0	0	71.000	0	71.000
Stand 1-1-2029	1.312.200	1.098.428	292.303	300.053	1.362.500	4.365.484
Storting 2029	0	112.900	0	0	0	112.900
Onttrekking 2029	0	0	0	71.000	0	71.000
Stand 1-1-2030	1.312.200	1.211.328	292.303	229.053	1.362.500	4.407.384
Storting 2030	0	112.900	0	0	0	112.900
Onttrekking 2030	0	0	0	71.000	0	71.000
Stand 1-1-2031	1.312.200	1.324.228	292.303	158.053	1.362.500	4.449.284

7.2 Geprognosticeerde balans per ultimo van het jaar

Tabel 12 Geprognosticeerde balans

Omschrijving	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029	31-12-2030
Vaste activa	276.044	198.110	198.864	212.362
Totaal materiële activa	276.044	198.110	198.864	212.362
Materiële vaste activa	276.044	198.110	198.864	212.362
TOTAAL VASTE ACTIVA	276.044	198.110	198.864	212.362
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.	10.002.000	10.002.000	10.002.000	10.002.000
Vorderingen openbare lichamen	3.200.000	3.200.000	3.200.000	3.200.000
Overige vorderingen	400.000	400.000	400.000	400.000
Rekening courant schatkistbankieren	6.400.000	6.400.000	6.400.000	6.400.000
Rekening courant Simplified Card	2.000	2.000	2.000	2.000
Liquide middelen	500.000	500.000	500.000	500.000
Banksaldi	500.000	500.000	500.000	500.000
Overlopende activa	1.745.740	1.665.174	1.706.320	1.734.722
Vooruitbetaalde bedragen	400.000	400.000	400.000	400.000
Overige overlopende activa	1.345.740	1.265.174	1.306.320	1.334.722
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	12.247.740	12.167.174	12.208.320	12.236.722
TOTAAL ACTIVA	12.523.784	12.365.284	12.407.184	12.449.084
Eigen vermogen	2.590.231	2.502.731	2.615.631	2.728.531
Algemene reserve	1.312.400	1.112.000	1.112.000	1.112.000
- opgebouwd weerstandsvermogen	1.312.200	1.312.200	1.312.200	1.312.200
- saldo boekjaar	200	-200.200	-200.200	-200.200
Bestemmingsreserve	1.277.831	1.390.731	1.503.631	1.616.531
Bestemmingsreserve WW, ZW en WGA	985.528	1.098.428	1.211.328	1.324.228
Bestemmingsreserve Huisvesting	292.303	292.303	292.303	292.303
Voorzieningen	1.733.553	1.662.553	1.591.553	1.520.553
Voorz. werkloosheidsuitkeringen	371.053	300.053	229.053	158.053
Voorz. bovenwettelijk verlof	1.362.500	1.362.500	1.362.500	1.362.500
TOTAAL VASTE PASSIVA	4.323.784	4.165.284	4.207.184	4.249.084
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	4.300.000	4.300.000	4.300.000	4.300.000
Crediteuren	300.000	300.000	300.000	300.000
Af te dragen BTW	2.300.000	2.300.000	2.300.000	2.300.000
Af te dragen loonheffing en soc. premies	1.700.000	1.700.000	1.700.000	1.700.000
Overlopende passiva	3.900.000	3.900.000	3.900.000	3.900.000
Vooruit gefactureerde deelnemersbijdragen	0	0	0	0
Vooruit gefactureerde dwangsommen	650.000	650.000	650.000	650.000
Nog te verrekenen saldo nacalculatie	550.000	550.000	550.000	550.000
Overige overlopende passiva	2.700.000	2.700.000	2.700.000	2.700.000
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	8.200.000	8.200.000	8.200.000	8.200.000
TOTAAL PASSIVA	12.523.784	12.365.284	12.407.184	12.449.084

7.3 BBV-informatie

7.3.1 Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Tabel 13 Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

Bedragen * € 1.000

Overzicht van baten en lasten per taakveld	2027			2028			2029			2030		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.4 Overhead	11.497	-	11.497	11.497	-	11.497	11.497	-	11.497	11.497	-	11.497
0.8 Overige baten en lasten	-	-32.490	-32.490	-	-32.490	-32.490	-	-32.490	-32.490	-	-32.490	-32.490
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.10 Mutaties reserves	-87	-	-87	113	-	113	113	-	113	113	-	113
Bestuur en ondersteuning	11.410	-32.490	-21.080	11.610	-32.490	-20.880	11.610	-32.490	-20.880	11.610	-32.490	-20.880
7.4 Milieubeheer	21.080	-	21.080	21.080	-	21.080	21.080	-	21.080	21.080	-	21.080
Volksgezondheid en milieu	21.080	0	21.080	21.080	0	21.080	21.080	0	21.080	21.080	0	21.080
Totaal	32.490	-32.490	0	32.690	-32.490	200	32.690	-32.490	200	32.690	-32.490	200

7.3.2 Beleidsindicatoren bestuur en ondersteuning

Tabel 14 Beleidsindicatoren bestuur en ondersteuning

Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2026			Begroting 2027		
			Fte/kosten	Inwoners/kosten	Kosten per eenheid	Fte/kosten	Inwoners/kosten	Kosten per eenheid
1	2	3	7	8	9	7	8	9
Formatie	Fte per 1.000 inwoners (formatie)	CBS	246,04	1.162.453	0,21	271,09	1.170.005	0,23
Bezetting (per 1-1)	Fte per 1.000 inwoners (bezetting)	CBS	240,35	1.162.453	0,21	254,09	1.170.005	0,22
Apparaatskosten	Overheadkosten per inwoner	Eigen bron	31.818,776	1.162.453	27,37	32.526,500	1.170.005	27,80
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen bron	633.300	26.283.060	2,41	1.242.000	26.622.000	4,67
Overhead	% van totale lasten	Eigen bron	10.978,716	32.417,076	33,87	11.497,100	32.577,100	35,29

7.3.3 Financiële kengetallen

Tabel 15 Netto schuldquote

Netto schuldquote	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
A. Totaal van de vaste schulden	0	0	0	0	0	0
B. Totaal van de netto vlottende schulden	5.340.333	4.300.000	4.300.000	4.300.000	4.300.000	4.300.000
C. Totaal van de overlopende passiva	3.638.816	3.900.000	3.900.000	3.900.000	3.900.000	3.900.000
D. Totaal financiële activa met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	0	0	0	0	0	0
E. Totaal uitkeringen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	12.228.167	10.002.000	10.002.000	10.002.000	10.002.000	10.002.000
F. Totaal van alle liquide middelen	6.209	500.000	500.000	500.000	500.000	500.000
G. Totaal van de overlopende activa	747.139	1.786.865	1.745.740	1.665.174	1.706.320	1.734.722
H. Totaal saldo van de baten, exclusief mutaties reserves	-35.585.376	-32.607.500	-32.489.800	-32.489.800	-32.489.800	-32.489.800
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H	11,2%	12,5%	12,5%	12,2%	12,3%	12,4%

Tabel 16 Solvabiliteitsratio

Solvabiliteitsratio	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
A. Eigen vermogen	2.345.708	2.677.131	2.590.231	2.502.731	2.615.631	2.728.531
B. Totaal alle passiva	13.462.600	12.669.756	12.523.784	12.365.284	12.407.184	12.449.084
Solvabiliteitsratio (A/B)	17,4%	21,1%	20,7%	20,2%	21,1%	21,9%

Tabel 17 Structurele exploitatieruimte

Structurele exploitatieruimte	Verloop van de kengetallen					
	Realisatie 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Totaal lasten programma's	35.893.900	32.697.500	32.577.100	32.577.100	32.577.100	32.577.100
Totaal incidentele lasten programma's	0	0	0	0	0	0
A. Structurele lasten	35.893.900	32.697.500	32.577.100	32.577.100	32.577.100	32.577.100
Totaal baten programma's	35.585.376	32.607.500	32.489.800	32.489.800	32.489.800	32.489.800
Totaal incidentele baten programma's	0	0	0	0	0	0
B. Structurele baten	35.585.376	32.607.500	32.489.800	32.489.800	32.489.800	32.489.800
C. Totaal structurele toevoegingen aan reserves	216.300	110.000	112.900	112.900	112.900	112.900
D. Totaal structurele onttrekkingen aan reserves	-60.000	-200.000	-200.000	0	0	0
E. Het totaal van de baten exclusief mutaties reserves	-35.585.376	-32.607.500	-32.489.800	-32.489.800	-32.489.800	-32.489.800
Structurele exploitatieruimte (B-A)+(D-C)/E	1,6%	1,2%	1,2%	0,6%	0,6%	0,6%

7.4 Informatie voor verbonden partijen

Tabel 18 Vertegenwoordiging bestuur

BBV Artikel 15, lid 2 a	Algemeen Bestuur			Dagelijks Bestuur
	Aantal leden	Stemverdeling	Stemverhouding	
	A	B	A x B	
Delft	1	16	16	1
Den Haag	2	27	54	1
Leidschendam-Voorburg	1	4	4	1
Midden-Delfland	1	4	4	0
Pijnacker-Nootdorp	1	8	8	0
Rijswijk	1	8	8	0
Wassenaar	1	4	4	0
Westland	2	14	28	1
Zoetermeer	1	16	16	0
Provincie Zuid-Holland	2	29	58	1
Totaal	13	130	200	5

Tabel 19 Bekostiging

BBV Artikel 15, lid 2 b	Bekostiging	
	Begin	Eind
Delft	1.764.600	1.764.600
Den Haag	8.157.000	8.157.000
Leidschendam-Voorburg	1.181.000	1.181.000
Midden-Delfland	730.900	730.900
Pijnacker-Nootdorp	984.800	984.800
Rijswijk	951.600	951.600
Wassenaar	657.100	657.100
Westland	4.698.100	4.698.100
Zoetermeer	1.421.000	1.421.000
Provincie Zuid-Holland	11.593.700	11.593.700
Totaal	32.139.800	32.139.800

Tabel 20 Omvang vermogen, financieel resultaat en risico's

BBV Artikel 15, lid 2 c t/m e	Omvang	
	Begin	Eind
Eigen vermogen	2.677.131	2.590.231
Algemene reserve	1.512.200	1.312.400
Vreemd vermogen	0	0
Verwachte omvang financiële resultaat	0	0
Risico's	1.257.000	1.257.000

7.5 Werkvolume in uren

Tabel 21 Beschikbare werkvolume 2027 in uren

Deelnemers	Aantal uren 2027		Uren 2027	Bijdrage begroting 2027
	T&V	T&H		
Delft	4.755	9.816	14.571	1.764.600
Den Haag	31.885	36.872	68.757	8.157.000
Leidschendam-Voorburg	3.656	6.080	9.736	1.181.000
Midden-Delfland	2.572	3.525	6.097	730.900
Pijnacker-Nootdorp	3.106	5.029	8.135	984.800
Rijswijk	4.747	3.158	7.905	951.600
Wassenaar	2.792	2.629	5.421	657.100
Westland	15.757	23.332	39.089	4.698.100
Zoetermeer	4.796	6.945	11.741	1.421.000
Provincie Zuid-Holland	64.942	20.214	85.156	11.593.700
Totaal	138.732	119.089	256.608	32.139.800

7.6 Rapportage AVG provinciale en gemeentelijke omgevingstaken

Algemeen

In 2024 zijn de vijf omgevingsdiensten in Zuid-Holland gestart met een samenwerking op het gebied van Informatiebeveiliging en Privacy. In 2025 zullen zij een gezamenlijk IB&P-team oprichten dat centraal wordt aangestuurd. Dit team zorgt ervoor dat Privacy de aandacht krijgt die het verdient, en toont aan dat de omgevingsdiensten Privacy serieus nemen en goed borgen binnen hun organisaties. Vooruitlopend op deze samenwerking heeft de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) in 2024 al een Functionaris Gegevensbescherming (FG), een Chief Information Security Officer (CISO) en een Privacy Officer aangesteld.

Nadere gegevens

Deze hebben betrekking op de gegevens voortvloeiend uit de taken die de omgevingsdiensten in opdracht van de provincie en de gemeenten uitvoeren.

1 *Verzoeken van betrokkenen*

Soort en aantal: er zijn geen verzoeken ontvangen.

Evt. toelichting: n.v.t.

2 *DPIA's*

Aantal en welke: Geen, er zijn in 2024 geen DPIA's uitgevoerd.

Evt. toelichting: n.v.t.

3 *Delen gegevens derden*

Aantal keer voorgekomen en soort gevraagde gegevens: dit is in 2024 niet voorgekomen.

Evt. toelichting: n.v.t.

4 *Datalekken*

In totaal zijn in 2024 vier datalekken bij de CISO gemeld. Deze datalekken zijn niet gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens en de betrokkenen zijn niet geïnformeerd, omdat de lekken geen risico's voor de betrokkenen met zich meebrachten. In twee gevallen ging het om een verkeerd geadresseerde brief met daarin een naam, waarbij de ontvanger direct is gewaarschuwd en is verzocht de brief te vernietigen. In het derde geval ging het om een persoon die ten onrechte was toegevoegd aan een Teams-groep. Daarin stond nog geen informatie en de betrokkene is direct weer uit de groep verwijderd. In het vierde geval ging het om een bedrijfstelefoon die is verloren en na melding daarvan op afstand is gewist.

5 *Register van verwerkingsactiviteiten*

De ODH beschikt over een verwerkingsregister, applicatieregisters geregistreerd in de tool TopDesk. Via deze tool vind de verwerking van persoonsgegevens plaats.

De FG van de provincie of de gemeenten heeft geen toegang tot dit verwerkingsregister. Het register is enkel voor en door ODH geautoriseerde medewerkers toegankelijk en is conform de verleende mandaten van gemeenten en provincie.

6 *Bewustwording*

Iedereen die geautoriseerd is en die toegang nodig heeft tot systemen van de ODH, is verplicht om deel te nemen aan de doorlopende bewustwordingscampagne Informatiebeveiliging en Privacy. Dit programma omvat o.a.:

- Introductie IB&P door CISO tijdens de ambtseed sessie.
- Standaard online training over AVG
- Periodiek verplicht te volgen e-learnings
- Berichtgeving op intranet en posters
- Sprekers
- Periodiek uitvoeren van phishing campagnes.

Aanvullend word bij de introductie nieuwe medewerkers aandacht besteed aan het zorgvuldig omgaan met data en informatie.

Begrippen- en afkortingenlijst

BBV	Besluit begroting en verantwoording
BV	Bedrijfsvoering
Cao SGO	Collectieve arbeidsovereenkomst Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties
CISO	Chief Information Security Officer
Fte	Fulltime-equivalent
IBP	Interbestuurlijk Programma
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
KTO	Klanttevredenheidsonderzoek
MEV	Macro Economische Verkenning
NARIS	Nederlands Adviesbureau Risicomanagement
OD	Omgevingsdienst
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
P&C	Planning & Control
PDC	Producten- en Diensten Catalogus
RvO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
T&H	Toezicht & Handhaving
T&V	Toetsing & Vergunningverlening
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
WGA	Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
Whk	Werkhervattingskas
WW	Werkloosheidswet
Woo	Wet open overheid
ZW	Ziektewet

Oplegnotitie

Vergadering Algemeen Bestuur 4 juli 2026

Agendapunt 5.3.a Zienswijzen begroting 2027 en zienswijze ODH

De Ontwerpbegroting 2027 van de ODH is op 31 maart 2026 aan de gemeenteraden en Provinciale Staten voor zienswijze aangeboden op basis van artikel 24 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling ODH. De raden hebben tot 23 juni 2026 de gelegenheid hun zienswijzen in te dienen.

Voorafgaand aan de vaststelling van de begroting in het Algemeen Bestuur van 9 juli hebben wij als Dagelijks Bestuur de ingebrachte zienswijzen van een reactie voorzien en naar de raden gestuurd. Deze reacties kunnen dan bij de beraadslagingen over de begroting 2027 worden meegenomen.

De ingekomen (concept) zienswijzen zijn bijgevoegd evenals de reactie daarop.

• Bijlagen

- De ingekomen zienswijze gemeente Delft en reactie (nog niet ontvangen);
- De ingekomen zienswijze gemeente Den Haag en reactie;
- De ingekomen zienswijze gemeente Leidschendam-Voorburg en reactie;
- De ingekomen zienswijze gemeente Midden-Delfland en reactie;
- De ingekomen zienswijze gemeente Pijnacker-Nootdorp en reactie (nog niet ontvangen);
- De ingekomen zienswijze gemeente Rijswijk en reactie;
- De ingekomen zienswijze gemeente Wassenaar en reactie;
- De ingekomen zienswijze gemeente Westland en reactie;
- De ingekomen zienswijze gemeente Zoetermeer en reactie;
- Bevestiging afzien indienen zienswijze door Provincie Zuid-Holland en reactie.

Voorstel

Het Algemeen Bestuur besluit kennis te nemen van de ingekomen zienswijzen en op de Ontwerpbegroting 2027 en de reactie van het Dagelijks Bestuur daarop.

De gemeenteraad van Den Haag

Datum 2-7-2026	Uw brief	Ons kenmerk ODH1810310	Afdeling BV	Contactpersoon R. van der Winden en P.F. Perton
Bijlage(n)	Uw kenmerk	Zaaknummer	Team IFC	Telefoonnummer 06-52884247
Betreft				E-mail Peter.perton@odh.nl

Geachte leden van de raad,

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de ODH dankt u voor de door u ingediende zienswijze op de begroting 2027.
Bijgevoegd treft u onze reactie aan.

Uw zienswijze en onze reactie daarop zal betrokken worden in de vergadering van 9 juli 2026 bij de beraadslagingen over de begroting 2027.

Hoogachtend,

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

M.R. Ferwerda MSc.

Reactie op zienswijze gemeente Den Haag ODH 2027

Het Dagelijks Bestuur heeft met waardering kennisgenomen van uw zienswijze op de ontwerpbegroting 2027 van ODH. Wij constateren dat u kunt instemmen met de voorgelegde begroting en dat u daarbij enkele belangrijke aandachtspunten meegeeft. Hieronder gaan wij daarop in.

Indexering en bezuinigingen

Wij hebben kennisgenomen van uw constatering dat de door ODH gehanteerde indexeringssystematiek afwijkt van de gemeentelijke kaderbrief, maar dat de uitkomst daarvan circa één procentpunt lager ligt dan het in de kaderbrief genoemde indexeringspercentage. ODH past de door het Algemeen Bestuur vastgestelde systematiek toe. Daarmee wordt aangesloten bij de eerder gemaakte bestuurlijke afspraken en blijft de ontwikkeling van de deelnemersbijdragen beheersbaar.

Tegelijkertijd onderkennen wij dat vanaf 2028 in de meerjarenraming een structureel tekort van circa € 200.000 zichtbaar is. In aanloop naar de begroting 2028 zal ODH dit tekort nader uitwerken en oplossen. Daarbij wordt onder meer gekeken naar het structureel maken van jaarlijks terugkerende incidentele bijdragen, met name op het terrein van de groene wetgeving. Daarmee wordt beter aangesloten bij de feitelijke ontwikkeling van het werkpakket en wordt voorkomen dat structurele werkzaamheden blijvend incidenteel worden gefinancierd.

Wij benadrukken dat incidentele middelen en aanvullende opdrachten niet zonder meer onderdeel zijn van de structurele begrotingsruimte. Juist daarom is het van belang dat in de komende periode helder onderscheid wordt gemaakt tussen structurele wettelijke taken, aanvullende opdrachten en incidentele projecten. Dat draagt bij aan transparantie richting deelnemers en aan een meer stabiele financiële basis voor de uitvoering.

Financiële positie gemeenten

Wij begrijpen de zorgen van gemeenten over de financiële vooruitzichten en de druk die onder meer voortvloeit uit de ontwikkeling van het gemeentefonds. ODH voelt de verantwoordelijkheid om blijvend kritisch te zijn op de eigen kostenontwikkeling, doelmatig te werken en samen met deelnemers te kijken waar prioritering en efficiencyverbetering mogelijk zijn.

In de begroting 2027 is daarom opnieuw scherp gekeken naar de verhouding tussen taken, middelen en kwaliteit. Een deel van de gemeentelijke werkprogramma's is in 2026 structureel verminderd, terwijl het werkaanbod tegelijkertijd toeneemt en deelnemers vaker een beroep doen op de specialistische kennis en adviesrol van ODH. Die spanning vraagt om voortdurende bestuurlijke aandacht: verdere kostenbeheersing blijft noodzakelijk, maar mag er niet toe leiden dat wettelijke termijnen, kwaliteit, robuustheid of het gelijke speelveld in de regio onder druk komen te staan.

ODH werkt aan verdere doelmatigheid door processen te verbeteren, data beter te benutten, waar mogelijk digitalisering en AI toe te passen en de adviesfunctie gericht in te zetten. Tegelijkertijd nemen de eisen aan omgevingsdiensten toe. Landelijke ontwikkelingen, de Omgevingswet, de versterking van het VTHA-stelsel, de robuustheidscriteria en maatschappelijke verwachtingen rond gezondheid, veiligheid en duurzaamheid vragen om voldoende kennis, capaciteit en continuïteit.

Wij blijven daarom inzetten op een sobere en doelmatige bedrijfsvoering, maar zullen ook richting Rijk en andere partners blijven benadrukken dat een robuust VTHA-stelsel vraagt om passende en structurele financiering. Alleen zo kunnen gemeenten, provincie en ODH gezamenlijk blijven instaan voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

Ontwikkelingen VTH en regionale uitvoeringskracht.

Wij delen het belang dat u hecht aan een sterke regionale uitvoeringskracht. De maatschappelijke opgaven in de fysieke leefomgeving worden complexer en houden zich niet aan gemeentegrenzen. Vraagstukken rond waterkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en omgevingsveiligheid vragen om een gezamenlijke aanpak, waarbij lokale beleidsruimte en regionale samenhang zorgvuldig in balans worden gebracht.

Met het Regionaal Uitvoeringsprogramma Haaglanden 2026–2029 hebben gemeenten, provincie en ODH gezamenlijk gekozen voor een meer gerichte inzet op die regionale prioriteiten. Het RUP is tot stand gekomen op basis van beleidsdocumenten van deelnemers en ketenpartners, gesprekken met deelnemers, inzichten uit de risicoanalyse van ODH en ontwikkelingen in de uitvoering. Daarmee is het RUP geen losstaand programma van ODH, maar een gezamenlijke vertaling van regionale beleidsopgaven naar de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies.

Het RUP past bij de beweging die in het Koersplan is ingezet: ODH ontwikkelt zich verder van een voornamelijk uitvoeringsgerichte organisatie naar een kennis- en adviesorganisatie die vroegtijdig meedenkt, integraal werkt en maatschappelijke impact centraal stelt. Dat betekent niet alleen sturen op aantallen producten of uren, maar steeds meer op de vraag wat de inzet oplevert voor de leefomgeving.

Een regionale aanpak betekent nadrukkelijk niet dat de lokale beleidsvrijheid verdwijnt. Gemeenten kunnen eigen accenten blijven leggen, aanvullende inzet vragen of lokale beleidskeuzes maken. Deze lokale prioriteiten worden verwerkt in de individuele jaarwerkprogramma's. Het RUP zorgt er juist voor dat daarnaast de thema's met een duidelijk gezamenlijk en grensoverschrijdend belang herkenbaar worden geprogrammeerd en gemonitord.

Daarbij is van belang dat het RUP zoveel als mogelijk binnen de bestaande financiële kaders wordt uitgevoerd. Het gaat om een accentverschuiving binnen de werkzaamheden: een deel van de inzet die voorheen in individuele jaarwerkplannen was opgenomen, wordt herkenbaar gekoppeld aan regionale prioriteiten. Daarmee kunnen capaciteit en middelen gericht worden ingezet op de opgaven waar ODH in samenwerking met gemeenten, provincie en ketenpartners de grootste maatschappelijke meerwaarde kan realiseren.

ODH zal de voortgang op de prioriteiten uit het RUP jaarlijks monitoren en hierover rapporteren. Daarmee ontstaat meer inzicht in de effecten van de inzet en kunnen deelnemers beter sturen op prioriteiten, resultaten en eventuele bijstelling.

Duurzaamheid

Bij de behandeling van de zienswijzen op de begroting 2026 is toegezegd te onderzoeken of het inkoopbeleid van ODH langs de lat van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen kan worden gelegd. Door ziekte en personele wisselingen is hieraan nog onvoldoende uitvoering gegeven. Wij erkennen dat dit onderwerp aandacht verdient en zullen dit in het komende jaar opnieuw oppakken.

Daarbij sluiten wij aan bij de bredere koers van ODH: bijdragen aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving vraagt niet alleen iets van onze primaire taakuitvoering, maar ook van de manier waarop wij onze eigen bedrijfsvoering organiseren. Waar mogelijk zullen wij duurzaamheid, doelmatigheid en maatschappelijke waarde nadrukkelijker verbinden in ons inkoop- en organisatiebeleid.

Ziekteverzuim

Ruim 80% van de kosten van ODH is gerelateerd aan personele inzet. Een gezonde, vitale en deskundige organisatie is daarom essentieel voor de kwaliteit en continuïteit van onze dienstverlening. In 2025 is de ziekteverzuimbegeleiding geïntensiveerd en is de inzet van de bedrijfsarts verdubbeld, met als doel vooral het langdurig verzuim beter te voorkomen en te begeleiden.

De eerste resultaten van deze aanpak geven een voorzichtig positief beeld. Wij zien uw opmerkingen op dit punt mede als steun voor de ingezette lijn. Naast verzuimbegeleiding zetten wij in op leiderschap, cultuurontwikkeling, eigenaarschap en werkplezier. Deze thema's sluiten aan bij het Koersplan en bij de bredere ontwikkeling van ODH als professionele, lerende en toekomstbestendige organisatie.

Rekeningcommissie

De resultaten van de rekeningcommissie worden met de deelnemers gedeeld, evenals de reactie van ODH daarop. Wij vinden het belangrijk dat deelnemers, ieder vanuit hun eigen rol, blijven meedenken over verdere verbetering van de financiële sturing, verantwoording en transparantie. Daarbij merken wij op dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie betrekking hebben op de jaarrekening 2025 en niet op de meerjarenbegroting 2027–2030.

Soortenmanagementplan

Wij herkennen het belang van een tijdige en zorgvuldige behandeling van aanvragen en verzoeken in het kader van het soortenmanagementplan. Dit onderwerp heeft voor Den Haag grote betekenis, onder meer in relatie tot woningisolatie en de voortgang van verduurzamingsopgaven.

ODH ziet de behandeling van deze aanvragen als prioriteit. Tegelijkertijd gaat het om complexe aanvragen die juridisch en ecologisch zorgvuldig moeten worden beoordeeld. Wij werken aan verdere procesverbetering en uitwerking, zodat de behandeling zo voortvarend mogelijk kan plaatsvinden en woningisolatie in Den Haag niet onnodig wordt belemmerd. Waar nodig blijven wij hierover met de gemeente en de provincie in gesprek.

Slot

Tot slot zijn wij graag bereid om uw raad, college of ambtelijke organisatie een nadere toelichting te geven op de begroting 2027, het Regionaal Uitvoeringsprogramma of het werk dat ODH voor u als deelnemer uitvoert. Juist in een periode waarin financiële druk en maatschappelijke opgaven samenkomen, vinden wij het belangrijk om transparant te blijven over keuzes, mogelijkheden en beperkingen.

Wij blijven graag samen met u werken aan een robuuste, deskundige en doelmatige omgevingsdienst die bijdraagt aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving in Haaglanden.

Den Haag

Datum

21 april 2026

Ons Kenmerk

DSB/11043820

RIS325213

Geamendeerd voorstel van het college inzake Omgevingsdienst Haaglanden Zienswijze ontwerpbegroting 2027, meerjarenraming 2028-2030

Bij brief van 31 maart 2026 is de ontwerpbegroting 2027 van de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) aan de gemeenteraad van Den Haag toegestuurd. Conform de Gemeenschappelijke Regeling heeft de gemeenteraad van Den Haag (hierna: de raad) de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

De raad kan instemmen met de ontwerpbegroting 2027 van de ODH en maakt daarbij de volgende opmerkingen.

Deelnemersbijdrage en structurele houdbaarheid van de meerjarenbegroting

De raad constateert dat de ontwerpbegroting 2027 sluitend is en een lastenstijging laat zien van 2,9%, voornamelijk als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. De gehanteerde indexeringsystematiek van de ODH wijkt daarbij af van de gemeentelijke kaderbrief en valt circa 1% lager uit dan het daarin opgenomen indexeringspercentage van 3,8%.

Tegelijkertijd stelt de raad vast dat vanaf 2028 een structureel tekort ontstaat van circa € 200.000,- en dat de gerealiseerde omzet structureel hoger ligt dan begroot, mede als gevolg van incidenteel gefinancierde projecten. Deze ontwikkelingen roepen vragen op over de financiële onderbouwing en de structurele houdbaarheid van de begroting. De raad verzoekt de ODH daarom om in de reactie op deze zienswijze nadere duiding te geven op deze ontwikkeling en inzichtelijk te maken op welke wijze het voorziene tekort vanaf 2028 zal worden opgelost.

De deelnemersbijdrage voor de gemeente Den Haag bedraagt in 2027 € 8.157.000,-. Dit is een stijging van € 221.000,- ten opzichte van 2026.

Financiële positie gemeenten

De raad wijst op de verslechterende financiële positie van gemeenten, mede als gevolg van rijkskortingen op het gemeentefonds. De raad vindt daarom terughoudendheid bij de bijdrage aan verbonden partijen noodzakelijk.

In dit licht acht de raad het van belang dat de ODH blijvend kritisch is op de eigen kostenontwikkeling en de omvang van het takenpakket. De raad verwacht dat de ODH actief meedenkt over mogelijkheden tot kostenbeheersing, prioritering en efficiëntieverbetering en daarbij inzicht biedt in de wijze waarop taken en middelen met elkaar in balans kunnen worden gebracht.

Ontwikkelingen VTH-stelsel en regionale uitvoeringskracht

De raad onderschrijft de landelijke ambitie uit het interbestuurlijk programma om te komen tot een robuust VTH-stelsel en constateert dat de Omgevingsdienst Haaglanden goed op koers ligt om in 2027 aan deze robuustheidseisen te voldoen. De raad spreekt daarbij waardering uit voor de voortgang in de implementatie van het Koersplan 2024–2028, de versterkte samenwerking binnen de regio en de inhoudelijke adviesrol van de ODH richting gemeenten. Deze ontwikkelingen dragen bij aan een effectieve uitvoering van taken en het versterken van de uitvoeringskracht.

In het verlengde hiervan staat de raad positief tegenover het Regionaal Uitvoeringsprogramma 2026–2029, dat bijdraagt aan de verdere versterking van de VTH-taken op het gebied van onder meer waterkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en een veilige leefomgeving. De regionale samenwerking draagt bij aan een effectievere en efficiëntere uitvoering van taken.

Tegelijkertijd benadrukt de raad dat deze samenwerking geen afbreuk mag doen aan de lokale beleidsvrijheid. Gemeentelijke autonomie en beleidsruimte dienen geborgd te blijven en regionale prioriteiten moeten transparant en in afstemming met de deelnemende gemeenten tot stand komen. Daarbij blijft het van belang dat kwaliteit en expertise behouden blijven, juist in een context van toenemende financiële druk.

Duurzaamheid

De raad onderschrijft het belang van duurzaamheid en een maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering. In de zienswijze op de begroting 2026 is verzocht om concrete prestatie-indicatoren op het gebied van maatschappelijk verantwoord inkopen op te nemen. De raad constateert dat hieraan in de ontwerpbegroting 2027 nog geen invulling is gegeven.

De raad verzoekt de ODH om, in afstemming met de deelnemers, in 2026 concrete, meetbare en toetsbare prestatie-indicatoren vast te stellen en deze op te nemen in de begroting en rapportages. Daarnaast wordt verzocht inzicht te geven in de voortgang en effecten van het duurzaam inkoopbeleid. De raad acht dit noodzakelijk om de ambities op het gebied van duurzaamheid daadwerkelijk te kunnen volgen en beoordelen.

Ziekteverzuim en organisatieontwikkeling

De raad constateert dat het ziekteverzuim is gedaald van 7,61% in 2024 naar 6,76% in 2025 en spreekt waardering uit voor deze ontwikkeling. Tegelijkertijd blijft het streven om het verzuim terug te brengen naar 4,5% ambitieus en vraagt dit om een structurele en samenhangende aanpak.

De raad vraagt de ODH het ziekteverzuim blijvend te monitoren en hierover periodiek te rapporteren, waarbij nadrukkelijk wordt ingezet op preventie en duurzame inzetbaarheid. Daarnaast acht de raad het van belang dat expliciet aandacht wordt besteed aan de kwaliteit van leiderschap en de organisatiecultuur, aangezien deze factoren in belangrijke mate bepalend zijn voor het structureel terugdringen van verzuim.

Rekeningcommissie

De raad gaat ervan uit dat eventuele aanbevelingen van de rekeningcommissie van de Omgevingsdienst Haaglanden in beginsel worden opgevolgd. De raad verzoekt de ODH om de inhoudelijke reactie op deze aanbevelingen aan de raad toe te zenden, zodat deze zo nodig kan worden betrokken bij de verdere beoordeling.

Gezien het vorenstaande stelt het college de raad voor het volgende besluit te nemen:

de raad van de gemeente Den Haag,

gezien het voorstel van het college van 21 april 2026,

besluit:

I. de volgende zienswijze vast te stellen:

de gemeenteraad van Den Haag verzoekt het bestuur van de ODH:

- met de ontwerpbegroting 2026 in te stemmen onder de voorwaarde dat onderstaande aandachtspunten worden meegenomen;
- erop toe te zien dat de ODH nadere toelichting geeft op de structurele houdbaarheid van de begroting vanaf 2028 en inzichtelijk maakt op welke wijze het voorziene tekort wordt opgelost;
- erop toe te zien dat de ODH een blijvend kritische houding aanneemt ten aanzien van kostenontwikkeling, het takenpakket en mogelijkheden tot efficiëntieverbetering;
- erop toe te zien dat de kwaliteit en expertise bij de uitvoering van VTH-taken behouden blijft en dat de gemeentelijke autonomie geborgd blijft binnen regionale samenwerkingsverbanden;
- erop toe te zien dat de ODH in 2026 concrete, meetbare en toetsbare prestatie-indicatoren voor maatschappelijk verantwoord inkopen vaststelt en inzicht geeft in de voortgang en effecten van het duurzaam inkoopbeleid;
- erop toe te zien dat de ODH het ziekteverzuim structureel monitort en hierover periodiek rapporteert, met nadrukkelijke aandacht voor verdere terugdringing daarvan;
- erop toe te zien dat eventuele aanbevelingen van de rekeningcommissie van de Omgevingsdienst Haaglanden in beginsel worden opgevolgd en dat de ODH de inhoudelijke reactie daarop aan de raad toezendt;
- ***erop toe te zien dat aanvragen en verzoeken voor het soortenmanagementplan prioriteit krijgen, om het isoleren van woningen in Den Haag te versnellen en belemmerende regels weg te nemen voor gemeentelijk vastgoed en corporaties;**
- ***erop toe te zien dat de belemmeringen bij het aanvragen van vergunningen voor het isoleren en verbouwen van woningen van huiseigenaren worden gemonitord en waar mogelijk met prioriteit weg te nemen.**

II. de zienswijze van de gemeenteraad aan het Dagelijks Bestuur van de Omgevingsdienst Haaglanden kenbaar te maken.

Gemeente Den Haag

Ons kenmerk

DSB/11043820

*Aldus geamendeerd besloten in de openbare raadsvergadering van 4 juni 2026.

De griffier,

De voorzitter,

ValidSigned door De Griffier L. Blankwaard Rombouts
op 09-06-2026

De gemeenteraad van Leidschendam-Voorburg

Datum 2-7-2026	Uw brief	Ons kenmerk ODH1810310	Afdeling BV	Contactpersoon R. van der Winden en P.F. Perton
Bijlage(n)	Uw kenmerk	Zaaknummer	Team IFC	Telefoonnummer 06-52884247
Betreft				E-mail Peter.perton@odh.nl

Geachte leden van de raad,

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de ODH dankt u voor de door u ingediende zienswijze op de begroting 2027.
Bijgevoegd treft u onze reactie aan.

Uw zienswijze en onze reactie daarop zal betrokken worden in de vergadering van 9 juli 2026 bij de beraadslagingen over de begroting 2027.

Hoogachtend,

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

M.R. Ferwerda MSc.

Reactie op zienswijze gemeente Leidschendam-Voorburg ODH 2027

Het Dagelijks Bestuur heeft met waardering kennisgenomen van uw zienswijze op de ontwerpbegroting 2027 van ODH. Wij constateren dat u kunt instemmen met de voorgelegde begroting en dat u daarbij enkele belangrijke aandachtspunten meegeeft. Hieronder gaan wij daarop in.

Indexering en bezuinigingen

Wij hebben kennisgenomen van uw constatering dat de door ODH gehanteerde indexeringssystematiek afwijkt van de gemeentelijke kaderbrief, maar dat de uitkomst daarvan circa één procentpunt lager ligt dan het in de kaderbrief genoemde indexeringspercentage. ODH past de door het Algemeen Bestuur vastgestelde systematiek toe. Daarmee wordt aangesloten bij de eerder gemaakte bestuurlijke afspraken en blijft de ontwikkeling van de deelnemersbijdragen beheersbaar.

Tegelijkertijd onderkennen wij dat vanaf 2028 in de meerjarenraming een structureel tekort van circa € 200.000 zichtbaar is. In aanloop naar de begroting 2028 zal ODH dit tekort nader uitwerken en oplossen. Daarbij wordt onder meer gekeken naar het structureel maken van jaarlijks terugkerende incidentele bijdragen, met name op het terrein van de groene wetgeving. Daarmee wordt beter aangesloten bij de feitelijke ontwikkeling van het werkpakket en wordt voorkomen dat structurele werkzaamheden blijvend incidenteel worden gefinancierd.

Wij benadrukken dat incidentele middelen en aanvullende opdrachten niet zonder meer onderdeel zijn van de structurele begrotingsruimte. Juist daarom is het van belang dat in de komende periode helder onderscheid wordt gemaakt tussen structurele wettelijke taken, aanvullende opdrachten en incidentele projecten. Dat draagt bij aan transparantie richting deelnemers en aan een meer stabiele financiële basis voor de uitvoering.

Financiële positie gemeenten

Wij begrijpen de zorgen van gemeenten over de financiële vooruitzichten en de druk die onder meer voortvloeit uit de ontwikkeling van het gemeentefonds. ODH voelt de verantwoordelijkheid om blijvend kritisch te zijn op de eigen kostenontwikkeling, doelmatig te werken en samen met deelnemers te kijken waar prioritering en efficiencyverbetering mogelijk zijn.

In de begroting 2027 is daarom opnieuw scherp gekeken naar de verhouding tussen taken, middelen en kwaliteit. Een deel van de gemeentelijke werkprogramma's is in 2026 structureel verminderd, terwijl het werkaanbod tegelijkertijd toeneemt en deelnemers vaker een beroep doen op de specialistische kennis en adviesrol van ODH. Die spanning vraagt om voortdurende bestuurlijke aandacht: verdere kostenbeheersing blijft noodzakelijk, maar mag er niet toe leiden dat wettelijke termijnen, kwaliteit, robuustheid of het gelijke speelveld in de regio onder druk komen te staan.

ODH werkt aan verdere doelmatigheid door processen te verbeteren, data beter te benutten, waar mogelijk digitalisering en AI toe te passen en de adviesfunctie gericht in te zetten. Tegelijkertijd nemen de eisen aan omgevingsdiensten toe. Landelijke ontwikkelingen, de Omgevingswet, de versterking van het VTHA-stelsel, de robuustheidscriteria en maatschappelijke verwachtingen rond gezondheid, veiligheid en duurzaamheid vragen om voldoende kennis, capaciteit en continuïteit.

Wij blijven daarom inzetten op een sobere en doelmatige bedrijfsvoering, maar zullen ook richting Rijk en andere partners blijven benadrukken dat een robuust VTHA-stelsel vraagt om passende en structurele financiering. Alleen zo kunnen gemeenten, provincie en ODH gezamenlijk blijven instaan voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

Ontwikkelingen VTH en regionale uitvoeringskracht.

Wij delen het belang dat u hecht aan een sterke regionale uitvoeringskracht. De maatschappelijke opgaven in de fysieke leefomgeving worden complexer en houden zich niet aan gemeentegrenzen. Vraagstukken rond waterkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en omgevingsveiligheid vragen om een gezamenlijke aanpak, waarbij lokale beleidsruimte en regionale samenhang zorgvuldig in balans worden gebracht.

Met het Regionaal Uitvoeringsprogramma Haaglanden 2026–2029 hebben gemeenten, provincie en ODH gezamenlijk gekozen voor een meer gerichte inzet op die regionale prioriteiten. Het RUP is tot stand gekomen op basis van beleidsdocumenten van deelnemers en ketenpartners, gesprekken met deelnemers, inzichten uit de risicoanalyse van ODH en ontwikkelingen in de uitvoering. Daarmee is het RUP geen losstaand programma van ODH, maar een gezamenlijke vertaling van regionale beleidsopgaven naar de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies.

Het RUP past bij de beweging die in het Koersplan is ingezet: ODH ontwikkelt zich verder van een voornamelijk uitvoeringsgerichte organisatie naar een kennis- en adviesorganisatie die vroegtijdig meedenkt, integraal werkt en maatschappelijke impact centraal stelt. Dat betekent niet alleen sturen op aantallen producten of uren, maar steeds meer op de vraag wat de inzet oplevert voor de leefomgeving.

Een regionale aanpak betekent nadrukkelijk niet dat de lokale beleidsvrijheid verdwijnt. Gemeenten kunnen eigen accenten blijven leggen, aanvullende inzet vragen of lokale beleidskeuzes maken. Deze lokale prioriteiten worden verwerkt in de individuele jaarwerkprogramma's. Het RUP zorgt er juist voor dat daarnaast de thema's met een duidelijk gezamenlijk en grensoverschrijdend belang herkenbaar worden geprogrammeerd en gemonitord.

Daarbij is van belang dat het RUP zoveel als mogelijk binnen de bestaande financiële kaders wordt uitgevoerd. Het gaat om een accentverschuiving binnen de werkzaamheden: een deel van de inzet die voorheen in individuele jaarwerkplannen was opgenomen, wordt herkenbaar gekoppeld aan regionale prioriteiten. Daarmee kunnen capaciteit en middelen gericht worden ingezet op de opgaven waar ODH in samenwerking met gemeenten, provincie en ketenpartners de grootste maatschappelijke meerwaarde kan realiseren.

ODH zal de voortgang op de prioriteiten uit het RUP jaarlijks monitoren en hierover rapporteren. Daarmee ontstaat meer inzicht in de effecten van de inzet en kunnen deelnemers beter sturen op prioriteiten, resultaten en eventuele bijstelling.

Duurzaamheid

Bij de behandeling van de zienswijzen op de begroting 2026 is toegezegd te onderzoeken of het inkoopbeleid van ODH langs de lat van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen kan worden gelegd. Door ziekte en personele wisselingen is hieraan nog onvoldoende uitvoering gegeven. Wij erkennen dat dit onderwerp aandacht verdient en zullen dit in het komende jaar opnieuw oppakken.

Daarbij sluiten wij aan bij de bredere koers van ODH: bijdragen aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving vraagt niet alleen iets van onze primaire taakuitvoering, maar ook van de manier waarop wij onze eigen bedrijfsvoering organiseren. Waar mogelijk zullen wij duurzaamheid, doelmatigheid en maatschappelijke waarde nadrukkelijker verbinden in ons inkoop- en organisatiebeleid.

Ziekteverzuim

Ruim 80% van de kosten van ODH is gerelateerd aan personele inzet. Een gezonde, vitale en deskundige organisatie is daarom essentieel voor de kwaliteit en continuïteit van onze dienstverlening. In 2025 is de ziekteverzuimbegeleiding geïntensiveerd en is de inzet van de bedrijfsarts verdubbeld, met als doel vooral het langdurig verzuim beter te voorkomen en te begeleiden.

De eerste resultaten van deze aanpak geven een voorzichtig positief beeld. Wij zien uw opmerkingen op dit punt mede als steun voor de ingezette lijn. Naast verzuimbegeleiding zetten wij in op leiderschap, cultuurontwikkeling, eigenaarschap en werkplezier. Deze thema's sluiten aan bij het Koersplan en bij de bredere ontwikkeling van ODH als professionele, lerende en toekomstbestendige organisatie.

Rekeningcommissie

De resultaten van de rekeningcommissie worden met de deelnemers gedeeld, evenals de reactie van ODH daarop. Wij vinden het belangrijk dat deelnemers, ieder vanuit hun eigen rol, blijven meedenken over verdere verbetering van de financiële sturing, verantwoording en transparantie. Daarbij merken wij op dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie betrekking hebben op de jaarrekening 2025 en niet op de meerjarenbegroting 2027–2030.

Slot

Tot slot zijn wij graag bereid om uw raad, college of ambtelijke organisatie een nadere toelichting te geven op de begroting 2027, het Regionaal Uitvoeringsprogramma of het werk dat ODH voor u als deelnemer uitvoert. Juist in een periode waarin financiële druk en maatschappelijke opgaven samenkomen, vinden wij het belangrijk om transparant te blijven over keuzes, mogelijkheden en beperkingen.

Wij blijven graag samen met u werken aan een robuuste, deskundige en doelmatige omgevingsdienst die bijdraagt aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving in Haaglanden.

Omgevingsdienst Haaglanden
t.a.v. de directeur
Anna van Raesfeltstraat 37
2636 HX DENHAAG

Ons kenmerk 1009473
Uw brief van 31 maart 2026
Bijlage

Onderwerp
Zienswijze ontwerpbegroting ODH 2027

Datum
2 juni 2026

Geachte heer Van der Kamp,

U stuurde op 31 maart 2026 de ontwerpbegroting 2027 van de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) naar de gemeenteraad van Midden-Delfland. Volgens de Gemeenschappelijke Regeling heeft de raad de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgestelde begroting in te dienen. Hierbij sturen wij u de zienswijze van de raad.

Indexering en bezuinigingen

De ontwerpbegroting 2027 is sluitend en laat een lastenstijging zien van 2,9% (€ 917.000), hoofdzakelijk als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. Zoals toegestaan volgt de ODH haar eigen systematiek en die pakt dit jaar bijna 1% lager uit dan het indexeringspercentage van 3,8% die in de gemeentelijke Kaderbrief van 2026 wordt genoemd. Tegelijkertijd blijkt uit de meerjarenraming dat vanaf 2028 een structureel tekort ontstaat van ongeveer € 200.200 en is de gerealiseerde omzet ieder jaar significant hoger dan de begroting vanwege structurele projecten (veelal van de provincie) die op incidentele basis gefinancierd worden.

Deze constatering roepen vragen op over de financiële onderbouwing en de structurele houdbaarheid van de begroting. De raad verzoekt de ODH daarom om deze ontwikkeling nader te duiden en inzichtelijk te maken op welke wijze het voorziene tekort vanaf 2028 wordt opgelost.

De deelnemersbijdrage voor de gemeente Midden-Delfland bedraagt in 2027 € 731.000,-. Dit is een stijging van € 20.000,- ten opzichte van 2026.

Financiële context gemeenten

De raad verzoekt de ODH om blijvend kritisch te zijn op de balans tussen de gevraagde gemeentelijke bijdragen en de uit te voeren taken. Als de ontwikkeling van de bijdragen niet aansluit bij de budgettaire realiteit van gemeenten, ontstaat er toenemende druk op de gemeentelijke begrotingen en de taken die gemeenten zelf uitvoeren.

Gelet op de sombere financiële vooruitzichten voor gemeenten vanaf 2028, acht de raad het van groot belang dat de ODH actief meedenkt over mogelijkheden tot kostenbeheersing, prioritering en efficiëntieverbetering.

Interbestuurlijke programma Versterking VTH-stelsel (IB-VTH)

De VTH-taken die de ODH uitvoert in opdracht van de provincie en de Haaglanden gemeenten dragen bij aan de milieukwaliteit van de fysieke leefomgeving van de regio Haaglanden en een betere kwaliteit van leven voor de inwoners van de regio.

Er zijn meerdere redenen om de VTH-taakuitvoering verder te versterken. Zo is er in het Interbestuurlijk Programma afgesproken dat alle omgevingsdiensten robuust moeten zijn. Uit de rapportages blijkt dat de ODH goed op koers is en dat verwacht mag worden dat de ODH in 2027 robuust zal zijn.

Daarnaast heeft de ODH ook een koersplan opgesteld om de gewenste doorontwikkeling verder vorm te geven. In 2027 zal de ODH het Koersplan 2024-2028. Dit op basis van de beperkte financiële ruimte. De raad waardeert de actieve adviesrol van de ODH in de beleidsvorming over de gemeentelijke Omgevingsplannen, de voorbereiding van projecten en bij de beoordeling van vergunningsaanvragen.

Regionaal Uitvoeringsprogramma 2026-2029

Het Regionaal Uitvoeringsplan versterkt de VTH-taken van de ODH op de thema's waterkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en veilige leefomgeving. De regionale aanpak leidt tot een hogere effectiviteit van de inzet van de ODH, zonder extra kosten. De raad is tevreden over het programma. Wel merkt de raad op dat de beleidsvrijheid en autonomie van de gemeente niet onder druk mag komen door het regionaal uitvoeringsplan.

Duurzaamheid

De raad heeft kennisgenomen van de paragraaf duurzaamheid en onderschrijft het belang van een duurzame bedrijfsvoering en de bijdrage van de ODH aan een gezonde leefomgeving.

In de zienwijze van verleden jaar is gevraagd om prestatie-indicatoren met betrekking tot maatschappelijke verantwoord inkopen als genoemd in de kaderbrief 2026 in de begroting op te nemen. In de reactie hierop heeft de ODH aangegeven te onderzoeken of aan dit verzoek kan worden voldaan.

De raad constateert dat in de voorliggende ontwerpbegroting 2027 nog geen prestatie-indicatoren voor MVOI zijn opgenomen. Daarmee blijft invulling van dit eerdere verzoek vooralsnog uit. De raad verzoekt de ODH daarom opnieuw om concrete en meetbare prestatie-indicatoren op te nemen voor maatschappelijk verantwoord inkopen en inzicht te geven in de voortgang en resultaten van het duurzaam inkoopbeleid.

Het opnemen van dergelijke indicatoren acht de raad van belang om de ambities op het gebied van duurzaamheid toetsbaar te maken. De raad verwacht dan ook dat de ODH op korte termijn de prestatie-indicatoren samen met de deelnemers voorbereidt.

Ziekteverzuim

De inspanningen om het ziekteverzuim verder te verlagen geven een zichtbaar positief resultaat. Het verzuim is gedaald van 7.61% in 2024 naar 6,76% in 2025. Het streven om het ziekte verzuim in 2026/2027 verder te verlagen naar 4,5% is een stevige opgave.

Dit vraagt om blijvende aandacht voor plezierig werk, autonomie, waardering en persoonlijke ontwikkeling. Wij hopen dat de positieve lijn zich voortzet en dat het beleid rondom werkgeluk en duurzame inzetbaarheid bijdraagt aan een verdere daling van het verzuim. Tegelijkertijd benadrukt de raad dat het succes van deze aanpak niet alleen afhankelijk is van het behalen van een concreet

verzuimpercentage, maar ook van het blijvend investeren in de kwaliteit van leiderschap en de organisatiecultuur.

Tot slot gaat de raad van Midden-Delfland ervan uit dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie worden overgenomen.

Meer informatie

Heeft u na het lezen van deze brief nog vragen? Neemt u dan contact op met Guido De Bruijn van de afdeling Landschap, Wonen en Economie. Hij is bereikbaar via telefoonnummer (015) 380 41 11 of via het e-mailadres GdeBruijn@middendelfland.nl.

Met vriendelijke groet,

W. Tieman
griffier

F.I. Noordermeer-van Slageren
burgemeester

De gemeenteraad van Midden Delfland

Datum 2-7-2026	Uw brief	Ons kenmerk ODH1810310	Afdeling BV	Contactpersoon R. van der Winden en P.F. Perton
Bijlage(n)	Uw kenmerk	Zaaknummer	Team IFC	Telefoonnummer 06-52884247
Betreft				E-mail Peter.perton@odh.nl

Geachte leden van de raad,

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de ODH dankt u voor de door u ingediende zienswijze op de begroting 2027.
Bijgevoegd treft u onze reactie aan.

Uw zienswijze en onze reactie daarop zal betrokken worden in de vergadering van 9 juli 2026 bij de beraadslagingen over de begroting 2027.

Hoogachtend,

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

M.R. Ferwerda MSc.

Reactie op zienswijze gemeente Midden Delfland ODH 2027

Het Dagelijks Bestuur heeft met waardering kennisgenomen van uw zienswijze op de ontwerpbegroting 2027 van ODH. Wij constateren dat u kunt instemmen met de voorgelegde begroting en dat u daarbij enkele belangrijke aandachtspunten meegeeft. Hieronder gaan wij daarop in.

Indexering en bezuinigingen

Wij hebben kennisgenomen van uw constatering dat de door ODH gehanteerde indexeringssystematiek afwijkt van de gemeentelijke kaderbrief, maar dat de uitkomst daarvan circa één procentpunt lager ligt dan het in de kaderbrief genoemde indexeringspercentage. ODH past de door het Algemeen Bestuur vastgestelde systematiek toe. Daarmee wordt aangesloten bij de eerder gemaakte bestuurlijke afspraken en blijft de ontwikkeling van de deelnemersbijdragen beheersbaar.

Tegelijkertijd onderkennen wij dat vanaf 2028 in de meerjarenraming een structureel tekort van circa € 200.000 zichtbaar is. In aanloop naar de begroting 2028 zal ODH dit tekort nader uitwerken en oplossen. Daarbij wordt onder meer gekeken naar het structureel maken van jaarlijks terugkerende incidentele bijdragen, met name op het terrein van de groene wetgeving. Daarmee wordt beter aangesloten bij de feitelijke ontwikkeling van het werkpakket en wordt voorkomen dat structurele werkzaamheden blijvend incidenteel worden gefinancierd.

Wij benadrukken dat incidentele middelen en aanvullende opdrachten niet zonder meer onderdeel zijn van de structurele begrotingsruimte. Juist daarom is het van belang dat in de komende periode helder onderscheid wordt gemaakt tussen structurele wettelijke taken, aanvullende opdrachten en incidentele projecten. Dat draagt bij aan transparantie richting deelnemers en aan een meer stabiele financiële basis voor de uitvoering.

Financiële positie gemeenten

Wij begrijpen de zorgen van gemeenten over de financiële vooruitzichten en de druk die onder meer voortvloeit uit de ontwikkeling van het gemeentefonds. ODH voelt de verantwoordelijkheid om blijvend kritisch te zijn op de eigen kostenontwikkeling, doelmatig te werken en samen met deelnemers te kijken waar prioritering en efficiencyverbetering mogelijk zijn.

In de begroting 2027 is daarom opnieuw scherp gekeken naar de verhouding tussen taken, middelen en kwaliteit. Een deel van de gemeentelijke werkprogramma's is in 2026 structureel verminderd, terwijl het werkaanbod tegelijkertijd toeneemt en deelnemers vaker een beroep doen op de specialistische kennis en adviesrol van ODH. Die spanning vraagt om voortdurende bestuurlijke aandacht: verdere kostenbeheersing blijft noodzakelijk, maar mag er niet toe leiden dat wettelijke termijnen, kwaliteit, robuustheid of het gelijke speelveld in de regio onder druk komen te staan.

ODH werkt aan verdere doelmatigheid door processen te verbeteren, data beter te benutten, waar mogelijk digitalisering en AI toe te passen en de adviesfunctie gericht in te zetten. Tegelijkertijd nemen de eisen aan omgevingsdiensten toe. Landelijke ontwikkelingen, de Omgevingswet, de versterking van het VTHA-stelsel, de robuustheidscriteria en maatschappelijke verwachtingen rond gezondheid, veiligheid en duurzaamheid vragen om voldoende kennis, capaciteit en continuïteit.

Wij blijven daarom inzetten op een sobere en doelmatige bedrijfsvoering, maar zullen ook richting Rijk en andere partners blijven benadrukken dat een robuust VTHA-stelsel vraagt om passende en structurele financiering. Alleen zo kunnen gemeenten, provincie en ODH gezamenlijk blijven instaan voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

Ontwikkelingen VTH en regionale uitvoeringskracht.

Wij delen het belang dat u hecht aan een sterke regionale uitvoeringskracht. De maatschappelijke opgaven in de fysieke leefomgeving worden complexer en houden zich niet aan gemeentegrenzen. Vraagstukken rond waterkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en omgevingsveiligheid vragen om een gezamenlijke aanpak, waarbij lokale beleidsruimte en regionale samenhang zorgvuldig in balans worden gebracht.

Met het Regionaal Uitvoeringsprogramma Haaglanden 2026–2029 hebben gemeenten, provincie en ODH gezamenlijk gekozen voor een meer gerichte inzet op die regionale prioriteiten. Het RUP is tot stand gekomen op basis van beleidsdocumenten van deelnemers en ketenpartners, gesprekken met deelnemers, inzichten uit de risicoanalyse van ODH en ontwikkelingen in de uitvoering. Daarmee is het RUP geen losstaand programma van ODH, maar een gezamenlijke vertaling van regionale beleidsopgaven naar de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies.

Het RUP past bij de beweging die in het Koersplan is ingezet: ODH ontwikkelt zich verder van een voornamelijk uitvoeringsgerichte organisatie naar een kennis- en adviesorganisatie die vroegtijdig meedenkt, integraal werkt en maatschappelijke impact centraal stelt. Dat betekent niet alleen sturen op aantallen producten of uren, maar steeds meer op de vraag wat de inzet oplevert voor de leefomgeving.

Een regionale aanpak betekent nadrukkelijk niet dat de lokale beleidsvrijheid verdwijnt. Gemeenten kunnen eigen accenten blijven leggen, aanvullende inzet vragen of lokale beleidskeuzes maken. Deze lokale prioriteiten worden verwerkt in de individuele jaarwerkprogramma's. Het RUP zorgt er juist voor dat daarnaast de thema's met een duidelijk gezamenlijk en grensoverschrijdend belang herkenbaar worden geprogrammeerd en gemonitord.

Daarbij is van belang dat het RUP zoveel als mogelijk binnen de bestaande financiële kaders wordt uitgevoerd. Het gaat om een accentverschuiving binnen de werkzaamheden: een deel van de inzet die voorheen in individuele jaarwerkplannen was opgenomen, wordt herkenbaar gekoppeld aan regionale prioriteiten. Daarmee kunnen capaciteit en middelen gericht worden ingezet op de opgaven waar ODH in samenwerking met gemeenten, provincie en ketenpartners de grootste maatschappelijke meerwaarde kan realiseren.

ODH zal de voortgang op de prioriteiten uit het RUP jaarlijks monitoren en hierover rapporteren. Daarmee ontstaat meer inzicht in de effecten van de inzet en kunnen deelnemers beter sturen op prioriteiten, resultaten en eventuele bijstelling.

Duurzaamheid

Bij de behandeling van de zienswijzen op de begroting 2026 is toegezegd te onderzoeken of het inkoopbeleid van ODH langs de lat van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen kan worden gelegd. Door ziekte en personele wisselingen is hieraan nog onvoldoende uitvoering gegeven. Wij erkennen dat dit onderwerp aandacht verdient en zullen dit in het komende jaar opnieuw oppakken.

Daarbij sluiten wij aan bij de bredere koers van ODH: bijdragen aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving vraagt niet alleen iets van onze primaire taakuitvoering, maar ook van de manier waarop wij onze eigen bedrijfsvoering organiseren. Waar mogelijk zullen wij duurzaamheid, doelmatigheid en maatschappelijke waarde nadrukkelijker verbinden in ons inkoop- en organisatiebeleid.

Ziekteverzuim

Ruim 80% van de kosten van ODH is gerelateerd aan personele inzet. Een gezonde, vitale en deskundige organisatie is daarom essentieel voor de kwaliteit en continuïteit van onze dienstverlening. In 2025 is de ziekteverzuimbegeleiding geïntensiveerd en is de inzet van de bedrijfsarts verdubbeld, met als doel vooral het langdurig verzuim beter te voorkomen en te begeleiden.

De eerste resultaten van deze aanpak geven een voorzichtig positief beeld. Wij zien uw opmerkingen op dit punt mede als steun voor de ingezette lijn. Naast verzuimbegeleiding zetten wij in op leiderschap, cultuurontwikkeling, eigenaarschap en werkplezier. Deze thema's sluiten aan bij het Koersplan en bij de bredere ontwikkeling van ODH als professionele, lerende en toekomstbestendige organisatie.

Rekeningcommissie

De resultaten van de rekeningcommissie worden met de deelnemers gedeeld, evenals de reactie van ODH daarop. Wij vinden het belangrijk dat deelnemers, ieder vanuit hun eigen rol, blijven meedenken over verdere verbetering van de financiële sturing, verantwoording en transparantie. Daarbij merken wij op dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie betrekking hebben op de jaarrekening 2025 en niet op de meerjarenbegroting 2027–2030.

Slot

Tot slot zijn wij graag bereid om uw raad, college of ambtelijke organisatie een nadere toelichting te geven op de begroting 2027, het Regionaal Uitvoeringsprogramma of het werk dat ODH voor u als deelnemer uitvoert. Juist in een periode waarin financiële druk en maatschappelijke opgaven samenkomen, vinden wij het belangrijk om transparant te blijven over keuzes, mogelijkheden en beperkingen.

Wij blijven graag samen met u werken aan een robuuste, deskundige en doelmatige omgevingsdienst die bijdraagt aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving in Haaglanden.

Omgevingsdienst Haaglanden
t.a.v. de directeur
Anna van Raesfeltstraat 37
2636 HX DENHAAG

Ons kenmerk 1009473
Uw brief van 31 maart 2026
Bijlage

Onderwerp
Zienswijze ontwerpbegroting ODH 2027

Datum
2 juni 2026

Geachte heer Van der Kamp,

U stuurde op 31 maart 2026 de ontwerpbegroting 2027 van de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) naar de gemeenteraad van Midden-Delfland. Volgens de Gemeenschappelijke Regeling heeft de raad de mogelijkheid een zienswijze in te dienen over de voorgestelde begroting in te dienen. Hierbij sturen wij u de zienswijze van de raad.

Indexering en bezuinigingen

De ontwerpbegroting 2027 is sluitend en laat een lastenstijging zien van 2,9% (€ 917.000), hoofdzakelijk als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. Zoals toegestaan volgt de ODH haar eigen systematiek en die pakt dit jaar bijna 1% lager uit dan het indexeringspercentage van 3,8% die in de gemeentelijke Kaderbrief van 2026 wordt genoemd. Tegelijkertijd blijkt uit de meerjarenraming dat vanaf 2028 een structureel tekort ontstaat van ongeveer € 200.200 en is de gerealiseerde omzet ieder jaar significant hoger dan de begroting vanwege structurele projecten (veelal van de provincie) die op incidentele basis gefinancierd worden.

Deze constatering roepen vragen op over de financiële onderbouwing en de structurele houdbaarheid van de begroting. De raad verzoekt de ODH daarom om deze ontwikkeling nader te duiden en inzichtelijk te maken op welke wijze het voorziene tekort vanaf 2028 wordt opgelost.

De deelnemersbijdrage voor de gemeente Midden-Delfland bedraagt in 2027 € 731.000,-. Dit is een stijging van € 20.000,- ten opzichte van 2026.

Financiële context gemeenten

De raad verzoekt de ODH om blijvend kritisch te zijn op de balans tussen de gevraagde gemeentelijke bijdragen en de uit te voeren taken. Als de ontwikkeling van de bijdragen niet aansluit bij de budgettaire realiteit van gemeenten, ontstaat er toenemende druk op de gemeentelijke begrotingen en de taken die gemeenten zelf uitvoeren.

Gelet op de sombere financiële vooruitzichten voor gemeenten vanaf 2028, acht de raad het van groot belang dat de ODH actief meedenkt over mogelijkheden tot kostenbeheersing, prioritering en efficiëntieverbetering.

Interbestuurlijke programma Versterking VTH-stelsel (IB-VTH)

De VTH-taken die de ODH uitvoert in opdracht van de provincie en de Haaglanden gemeenten dragen bij aan de milieukwaliteit van de fysieke leefomgeving van de regio Haaglanden en een betere kwaliteit van leven voor de inwoners van de regio.

Er zijn meerdere redenen om de VTH-taakuitvoering verder te versterken. Zo is er in het Interbestuurlijk Programma afgesproken dat alle omgevingsdiensten robuust moeten zijn. Uit de rapportages blijkt dat de ODH goed op koers is en dat verwacht mag worden dat de ODH in 2027 robuust zal zijn.

Daarnaast heeft de ODH ook een koersplan opgesteld om de gewenste doorontwikkeling verder vorm te geven. In 2027 zal de ODH het Koersplan 2024-2028. Dit op basis van de beperkte financiële ruimte. De raad waardeert de actieve adviesrol van de ODH in de beleidsvorming over de gemeentelijke Omgevingsplannen, de voorbereiding van projecten en bij de beoordeling van vergunningsaanvragen.

Regionaal Uitvoeringsprogramma 2026-2029

Het Regionaal Uitvoeringsplan versterkt de VTH-taken van de ODH op de thema's waterkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en veilige leefomgeving. De regionale aanpak leidt tot een hogere effectiviteit van de inzet van de ODH, zonder extra kosten. De raad is tevreden over het programma. Wel merkt de raad op dat de beleidsvrijheid en autonomie van de gemeente niet onder druk mag komen door het regionaal uitvoeringsplan.

Duurzaamheid

De raad heeft kennisgenomen van de paragraaf duurzaamheid en onderschrijft het belang van een duurzame bedrijfsvoering en de bijdrage van de ODH aan een gezonde leefomgeving.

In de zienwijze van verleden jaar is gevraagd om prestatie-indicatoren met betrekking tot maatschappelijke verantwoord inkopen als genoemd in de kaderbrief 2026 in de begroting op te nemen. In de reactie hierop heeft de ODH aangegeven te onderzoeken of aan dit verzoek kan worden voldaan.

De raad constateert dat in de voorliggende ontwerpbegroting 2027 nog geen prestatie-indicatoren voor MVOI zijn opgenomen. Daarmee blijft invulling van dit eerdere verzoek vooralsnog uit. De raad verzoekt de ODH daarom opnieuw om concrete en meetbare prestatie-indicatoren op te nemen voor maatschappelijk verantwoord inkopen en inzicht te geven in de voortgang en resultaten van het duurzaam inkoopbeleid.

Het opnemen van dergelijke indicatoren acht de raad van belang om de ambities op het gebied van duurzaamheid toetsbaar te maken. De raad verwacht dan ook dat de ODH op korte termijn de prestatie-indicatoren samen met de deelnemers voorbereidt.

Ziekteverzuim

De inspanningen om het ziekteverzuim verder te verlagen geven een zichtbaar positief resultaat. Het verzuim is gedaald van 7.61% in 2024 naar 6,76% in 2025. Het streven om het ziekte verzuim in 2026/2027 verder te verlagen naar 4,5% is een stevige opgave.

Dit vraagt om blijvende aandacht voor plezierig werk, autonomie, waardering en persoonlijke ontwikkeling. Wij hopen dat de positieve lijn zich voortzet en dat het beleid rondom werkgeluk en duurzame inzetbaarheid bijdraagt aan een verdere daling van het verzuim. Tegelijkertijd benadrukt de raad dat het succes van deze aanpak niet alleen afhankelijk is van het behalen van een concreet

verzuimpercentage, maar ook van het blijvend investeren in de kwaliteit van leiderschap en de organisatiecultuur.

Tot slot gaat de raad van Midden-Delfland ervan uit dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie worden overgenomen.

Meer informatie

Heeft u na het lezen van deze brief nog vragen? Neemt u dan contact op met Guido De Bruijn van de afdeling Landschap, Wonen en Economie. Hij is bereikbaar via telefoonnummer (015) 380 41 11 of via het e-mailadres GdeBruijn@middendelfland.nl.

Met vriendelijke groet,

W. Tieman
griffier

F.I. Noordermeer-van Slageren
burgemeester

Provinciale Staten van Zuid-Holland

Datum 2-7-2026	Uw brief	Ons kenmerk ODH1810310	Afdeling BV	Contactpersoon R. van der Winden en P.F. Perton
Bijlage(n)	Uw kenmerk	Zaaknummer	Team IFC	Telefoonnummer 06-52884247
Betreft				E-mail Peter.perton@odh.nl

Geachte leden van de raad,

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de ODH dankt u voor de door u ingediende zienswijze op de begroting 2027.
Bijgevoegd treft u onze reactie aan.

Uw zienswijze en onze reactie daarop zal betrokken worden in de vergadering van 9 juli 2026 bij de beraadslagingen over de begroting 2027.

Hoogachtend,

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

M.R. Ferwerda MSc.

Reactie op zienswijze PZH Begroting ODH 2027

Wij hebben kennisgenomen van uw reactie op de conceptbegroting en van uw besluit om geen zienswijze in te dienen. Wij ervaren dit als steun voor het ingezette financiële beleid en voor de koers die ODH met de begroting 2027 heeft gekozen.

Tegelijkertijd blijven wij graag met de provincie in gesprek over de structurele ontwikkeling van het werkpakket, in het bijzonder waar het gaat om groene wetgeving, natuur, soortenbescherming en andere taken waarvoor de inzet de afgelopen jaren is toegenomen. Een stabiele en passende financiering is nodig om deze taken zorgvuldig en tijdig te kunnen blijven uitvoeren.

Onderwerp

Zienswijze op de ontwerpbegroting 2027 inclusief meerjarenraming 2028-2030 van de Omgevingsdienst Haaglanden

Bestuurlijke samenvatting van het voorstel

U heeft ons gevraagd om een schriftelijke reactie ten behoeve van de zienswijze op de ontwerpbegroting 2027 inclusief de meerjarenraming 2028-2030 van de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Omdat de ontwerpbegroting in overeenstemming is met de (financiële) kaders en afspraken waarvan de provincie in relatie tot de ODH uitgaat, is er geen aanleiding voor het indienen van een zienswijze met betrekking tot deze ontwerpbegroting. Gedeputeerde Staten stellen Provinciale Staten daarom voor om geen zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2027 van ODH.

Inhoud

De ODH heeft Provinciale Staten de ontwerpbegroting 2027 inclusief de meerjarenraming 2028-2030 toegezonden. Dit is in overeenstemming met artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en vooruitlopend op de formele besluitvorming in het Algemeen Bestuur (AB) van ODH. Op deze wijze wordt u in de gelegenheid gesteld om uw zienswijze kenbaar te maken op de ontwerpbegroting 2027.

Bij de beoordeling van de ontwerpbegroting is rekening gehouden met de (rand)voorwaarden die door de provincie zijn geformuleerd in de uitgangspuntenbrief financieel kader 2027 (kaderbrief).

Algemene reactie

Uit de ontwerpbegroting 2027 van de ODH blijkt dat er sprake is van een sluitende begroting met een totale (netto) baat van alle deelnemers van €32,1 mln.

Provinciale bijdrage

De provinciale bijdrage wordt op basis van de ontwerpbegroting in 2027 door ODH geraamd op € 11,6 mln. Deze raming is gebaseerd op de structurele en aanvullende werkzaamheden die ODH eerdere jaren voor de provincie heeft uitgevoerd.

ODH stelt voor de deelnemersbijdragen 2027 te verhogen met 2,9%. Dit geldt ook voor de geraamde provinciale structurele bijdrage (€ 11,6 mln.). De indexering van 2,9% bestaat uit een gewogen indexering van 2,8% van de structurele provinciale bijdrage en 0,1% indexering voor de toegenomen omvang van het volume van de provinciale structurele taak.

In de provinciale kaderbrief 2027 was aanvankelijk uitgegaan van een gewogen index van 5,0%. Tevens is in die kaderbrief aangegeven dat, indien de CPB-raming van maart 2026 zou afwijken van deze indexering, de geactualiseerde index gehanteerd dient te worden. Op basis van de CPB-raming van maart bedraagt de gewogen index voor 2027 3,7%. Het door ODH voorgestelde indexatiepercentage van 2,9% leidt tot een lagere stijging van de provinciale bijdrage en past binnen de provinciale kaders.

Ten aanzien van de provinciale bijdrage geldt dat deze is gebaseerd op de structurele werkzaamheden die ODH voor de provincie uitvoert. Over de aanvullende opdrachten zal een nader gespecificeerde opdrachtbrief (inhoud en budget) worden verstrekt. Op dat moment kunnen aan deze aanvullende opdrachten budgetrechten worden ontleend en komen de gelden beschikbaar.

Tot slot, heeft ODH in de ontwerpbegroting 2027 naar ons oordeel voldoende aandacht besteedt aan de onderwerpen uit de provinciale kaderbrief 2027, te weten "Versterking samenwerking omgevingsdiensten, Uitwerking IBP VTH, Gevolgen van de gemeentelijke taakstelling 2026 en Uitvoering natura 2000 taak".

Advies

Gelet op het vorenstaande bestaat geen aanleiding om een zienswijze in te dienen op de ontwerpbegroting 2027 van ODH. Daarnaast kan de meerjarenraming 2028-2030 voor kennisneming worden aangenomen.

Proces

De ontwerpbegroting 2027 van de ODH is door het dagelijks bestuur aangeboden aan de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling. Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen worden Provinciale Staten in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen.

Na besluitvorming door Provinciale Staten zal de ODH over dit besluit worden geïnformeerd.

De omgevingsdienst voegt de zienswijzen en overige reacties van de deelnemers bij de ontwerpbegroting 2027 en verwerkt deze waar nodig. Vervolgens wordt de begroting ter besluitvorming voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. De vastgestelde begroting wordt daarna aangeboden aan de deelnemers en aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als toezichthouder, conform artikel 59 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en de relevante bepalingen uit de Provinciewet.

Om het dagelijks bestuur van de ODH tijdig in de gelegenheid te stellen rekening te houden met de uitkomst van de zienswijzeprocedure bij de voorbereiding van de besluitvorming in het algemeen bestuur, is het voorgenomen standpunt van de provincie na de GS-vergadering van 12 mei 2026 ambtelijk gedeeld. Daarbij wordt aangegeven dat dit gebeurt onder voorbehoud van vaststelling door Provinciale Staten.

De ontwerpbegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 zijn niet als aparte bijlagen bij dit voorstel opgenomen, gelet op de omvang van de stukken en de bijbehorende documentatie. Deze stukken zijn door de ODH rechtstreeks aan Provinciale Staten toegezonden en zijn voor u beschikbaar via Notubiz.

Ontwerp-Besluit

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 12 mei 2026, met het besluitnummer PZH-2026-889720028;

Gelezen de ontwerpbegroting 2027 van de Omgevingsdienst Haaglanden, welke door het dagelijks bestuur van deze omgevingsdienst aan de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling is aangeboden;

Overwegende dat deze ontwerpbegroting in overeenstemming is met de (financiële) kaders en afspraken waarvan de provincie Zuid-Holland in relatie tot de ODH uitgaat en derhalve geen aanleiding bestaat daartegen een zienswijze in te dienen;

Gelet op Artikel 59, derde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Besluiten:

Te bepalen dat geen zienswijze wordt ingediend tegen de ontwerpbegroting 2027 van de Omgevingsdienst Haaglanden.

Den Haag, 3 juni 2026

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Griffier,

voorzitter,

drs. B.S.M. Sepers

mr. A.W. Kolff

Den Haag, 12 mei 2026

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A.. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

De gemeenteraad van Rijswijk

Datum 2-7-2026	Uw brief	Ons kenmerk ODH1810310	Afdeling BV	Contactpersoon R. van der Winden en P.F. Perton
Bijlage(n)	Uw kenmerk	Zaaknummer	Team IFC	Telefoonnummer 06-52884247
Betreft				E-mail Peter.perton@odh.nl

Geachte leden van de raad,

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de ODH dankt u voor de door u ingediende zienswijze op de begroting 2027.
Bijgevoegd treft u onze reactie aan.

Uw zienswijze en onze reactie daarop zal betrokken worden in de vergadering van 9 juli 2026 bij de beraadslagingen over de begroting 2027.

Hoogachtend,

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

M.R. Ferwerda MSc.

Reactie op zienswijze gemeente Rijswijk ODH 2027

Het Dagelijks Bestuur heeft met waardering kennisgenomen van uw zienswijze op de ontwerpbegroting 2027 van ODH. Wij constateren dat u kunt instemmen met de voorgelegde begroting en dat u daarbij enkele belangrijke aandachtspunten meegeeft. Hieronder gaan wij daarop in.

Indexering en bezuinigingen

Wij hebben kennisgenomen van uw constatering dat de door ODH gehanteerde indexeringssystematiek afwijkt van de gemeentelijke kaderbrief, maar dat de uitkomst daarvan circa één procentpunt lager ligt dan het in de kaderbrief genoemde indexeringspercentage. ODH past de door het Algemeen Bestuur vastgestelde systematiek toe. Daarmee wordt aangesloten bij de eerder gemaakte bestuurlijke afspraken en blijft de ontwikkeling van de deelnemersbijdragen beheersbaar.

Tegelijkertijd onderkennen wij dat vanaf 2028 in de meerjarenraming een structureel tekort van circa € 200.000 zichtbaar is. In aanloop naar de begroting 2028 zal ODH dit tekort nader uitwerken en oplossen. Daarbij wordt onder meer gekeken naar het structureel maken van jaarlijks terugkerende incidentele bijdragen, met name op het terrein van de groene wetgeving. Daarmee wordt beter aangesloten bij de feitelijke ontwikkeling van het werkpakket en wordt voorkomen dat structurele werkzaamheden blijvend incidenteel worden gefinancierd.

Wij benadrukken dat incidentele middelen en aanvullende opdrachten niet zonder meer onderdeel zijn van de structurele begrotingsruimte. Juist daarom is het van belang dat in de komende periode helder onderscheid wordt gemaakt tussen structurele wettelijke taken, aanvullende opdrachten en incidentele projecten. Dat draagt bij aan transparantie richting deelnemers en aan een meer stabiele financiële basis voor de uitvoering.

Financiële positie gemeenten

Wij begrijpen de zorgen van gemeenten over de financiële vooruitzichten en de druk die onder meer voortvloeit uit de ontwikkeling van het gemeentefonds. ODH voelt de verantwoordelijkheid om blijvend kritisch te zijn op de eigen kostenontwikkeling, doelmatig te werken en samen met deelnemers te kijken waar prioritering en efficiencyverbetering mogelijk zijn.

In de begroting 2027 is daarom opnieuw scherp gekeken naar de verhouding tussen taken, middelen en kwaliteit. Een deel van de gemeentelijke werkprogramma's is in 2026 structureel verminderd, terwijl het werkaanbod tegelijkertijd toeneemt en deelnemers vaker een beroep doen op de specialistische kennis en adviesrol van ODH. Die spanning vraagt om voortdurende bestuurlijke aandacht: verdere kostenbeheersing blijft noodzakelijk, maar mag er niet toe leiden dat wettelijke termijnen, kwaliteit, robuustheid of het gelijke speelveld in de regio onder druk komen te staan.

ODH werkt aan verdere doelmatigheid door processen te verbeteren, data beter te benutten, waar mogelijk digitalisering en AI toe te passen en de adviesfunctie gericht in te zetten. Tegelijkertijd nemen de eisen aan omgevingsdiensten toe. Landelijke ontwikkelingen, de Omgevingswet, de versterking van het VTHA-stelsel, de robuustheidscriteria en maatschappelijke verwachtingen rond gezondheid, veiligheid en duurzaamheid vragen om voldoende kennis, capaciteit en continuïteit.

Wij blijven daarom inzetten op een sobere en doelmatige bedrijfsvoering, maar zullen ook richting Rijk en andere partners blijven benadrukken dat een robuust VTHA-stelsel vraagt om passende en structurele financiering. Alleen zo kunnen gemeenten, provincie en ODH gezamenlijk blijven instaan voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

Ontwikkelingen VTH en regionale uitvoeringskracht.

Wij delen het belang dat u hecht aan een sterke regionale uitvoeringskracht. De maatschappelijke opgaven in de fysieke leefomgeving worden complexer en houden zich niet aan gemeentegrenzen. Vraagstukken rond waterkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en omgevingsveiligheid vragen om een gezamenlijke aanpak, waarbij lokale beleidsruimte en regionale samenhang zorgvuldig in balans worden gebracht.

Met het Regionaal Uitvoeringsprogramma Haaglanden 2026–2029 hebben gemeenten, provincie en ODH gezamenlijk gekozen voor een meer gerichte inzet op die regionale prioriteiten. Het RUP is tot stand gekomen op basis van beleidsdocumenten van deelnemers en ketenpartners, gesprekken met deelnemers, inzichten uit de risicoanalyse van ODH en ontwikkelingen in de uitvoering. Daarmee is het RUP geen losstaand programma van ODH, maar een gezamenlijke vertaling van regionale beleidsopgaven naar de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies.

Het RUP past bij de beweging die in het Koersplan is ingezet: ODH ontwikkelt zich verder van een voornamelijk uitvoeringsgerichte organisatie naar een kennis- en adviesorganisatie die vroegtijdig meedenkt, integraal werkt en maatschappelijke impact centraal stelt. Dat betekent niet alleen sturen op aantallen producten of uren, maar steeds meer op de vraag wat de inzet oplevert voor de leefomgeving.

Een regionale aanpak betekent nadrukkelijk niet dat de lokale beleidsvrijheid verdwijnt. Gemeenten kunnen eigen accenten blijven leggen, aanvullende inzet vragen of lokale beleidskeuzes maken. Deze lokale prioriteiten worden verwerkt in de individuele jaarwerkprogramma's. Het RUP zorgt er juist voor dat daarnaast de thema's met een duidelijk gezamenlijk en grensoverschrijdend belang herkenbaar worden geprogrammeerd en gemonitord.

Daarbij is van belang dat het RUP zoveel als mogelijk binnen de bestaande financiële kaders wordt uitgevoerd. Het gaat om een accentverschuiving binnen de werkzaamheden: een deel van de inzet die voorheen in individuele jaarwerkplannen was opgenomen, wordt herkenbaar gekoppeld aan regionale prioriteiten. Daarmee kunnen capaciteit en middelen gericht worden ingezet op de opgaven waar ODH in samenwerking met gemeenten, provincie en ketenpartners de grootste maatschappelijke meerwaarde kan realiseren.

ODH zal de voortgang op de prioriteiten uit het RUP jaarlijks monitoren en hierover rapporteren. Daarmee ontstaat meer inzicht in de effecten van de inzet en kunnen deelnemers beter sturen op prioriteiten, resultaten en eventuele bijstelling.

Duurzaamheid

Bij de behandeling van de zienswijzen op de begroting 2026 is toegezegd te onderzoeken of het inkoopbeleid van ODH langs de lat van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen kan worden gelegd. Door ziekte en personele wisselingen is hieraan nog onvoldoende uitvoering gegeven. Wij erkennen dat dit onderwerp aandacht verdient en zullen dit in het komende jaar opnieuw oppakken.

Daarbij sluiten wij aan bij de bredere koers van ODH: bijdragen aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving vraagt niet alleen iets van onze primaire taakuitvoering, maar ook van de manier waarop wij onze eigen bedrijfsvoering organiseren. Waar mogelijk zullen wij duurzaamheid, doelmatigheid en maatschappelijke waarde nadrukkelijker verbinden in ons inkoop- en organisatiebeleid.

Ziekteverzuim

Ruim 80% van de kosten van ODH is gerelateerd aan personele inzet. Een gezonde, vitale en deskundige organisatie is daarom essentieel voor de kwaliteit en continuïteit van onze dienstverlening. In 2025 is de ziekteverzuimbegeleiding geïntensiveerd en is de inzet van de bedrijfsarts verdubbeld, met als doel vooral het langdurig verzuim beter te voorkomen en te begeleiden.

De eerste resultaten van deze aanpak geven een voorzichtig positief beeld. Wij zien uw opmerkingen op dit punt mede als steun voor de ingezette lijn. Naast verzuimbegeleiding zetten wij in op leiderschap, cultuurontwikkeling, eigenaarschap en werkplezier. Deze thema's sluiten aan bij het Koersplan en bij de bredere ontwikkeling van ODH als professionele, lerende en toekomstbestendige organisatie.

Rekeningcommissie

De resultaten van de rekeningcommissie worden met de deelnemers gedeeld, evenals de reactie van ODH daarop. Wij vinden het belangrijk dat deelnemers, ieder vanuit hun eigen rol, blijven meedenken over verdere verbetering van de financiële sturing, verantwoording en transparantie. Daarbij merken wij op dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie betrekking hebben op de jaarrekening 2025 en niet op de meerjarenbegroting 2027–2030.

Slot

Tot slot zijn wij graag bereid om uw raad, college of ambtelijke organisatie een nadere toelichting te geven op de begroting 2027, het Regionaal Uitvoeringsprogramma of het werk dat ODH voor u als deelnemer uitvoert. Juist in een periode waarin financiële druk en maatschappelijke opgaven samenkomen, vinden wij het belangrijk om transparant te blijven over keuzes, mogelijkheden en beperkingen.

Wij blijven graag samen met u werken aan een robuuste, deskundige en doelmatige omgevingsdienst die bijdraagt aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving in Haaglanden.

uw kenmerk ODH1722444
uw brief van 31 maart 2026
ons kenmerk 26.111779
inlichtingen bij A.G. Cairo
doorkiesnummer (070) 326 11 02

Rijswijk

arch ex.

Ruimtelijke Ontwikkelingen
Ruimte

Omgevingsdienst Haaglanden
t.a.v. de heer Chr. van der Kamp
Postbus 14060
2501 GB 'S-GRAVENHAGE

Huis van de stad, Generaal Spoorlaan 2
Postbus 5305, 2280 HH Rijswijk
Telefoon 14 070
stadhuis@rijswijk.nl
www.rijswijk.nl
iban BNG: NL15BNGH0285007424

betreft Zienswijze op de ontwerpbegroting 2027
Omgevingsdienst Haaglanden

datum 23 juni 2026
bijlage(n) verz. 26-06-26

Geachte heer Van der Kamp,

Bij brief van 31 maart 2026 heeft u de ontwerpbegroting 2027 van de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) aan de gemeenteraad van Rijswijk toegezonden. De voorliggende ontwerpbegroting 2027 geeft in hoofdlijnen de werkzaamheden en de hieraan verbonden kosten weer. Conform artikel 24 van de Gemeenschappelijke regeling hebben gemeenteraden de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen op de voorgestelde ontwerpbegroting 2027.

Wij maken gebruik van deze mogelijkheid en hebben de volgende opmerkingen bij de ontwerpbegroting 2027.

Indexering en bezuinigingen

De ontwerpbegroting 2027 is sluitend en laat een lastenstijging zien van 2,9% (€ 917.000), hoofdzakelijk als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. De deelnemersbijdrage voor de gemeente Rijswijk bedraagt in 2027 € 952.000. Dit is een stijging van € 28.000 ten opzichte van 2026. Zoals toegestaan, volgt de ODH zijn eigen systematiek en die is dit jaar bijna 1% lager dan het indexeringspercentage van 3,8% die in de gemeentelijke Kaderbrief van 2027 wordt genoemd. Tegelijkertijd blijkt uit de meerjarenraming dat vanaf 2028 een structureel tekort ontstaat van ongeveer € 200.000. Ook is de gerealiseerde omzet ieder jaar significant hoger dan de begroting vanwege structurele projecten (veelal van de provincie) die op incidentele basis gefinancierd worden.

Deze constatering roepen vragen op over de financiële onderbouwing en de structurele houdbaarheid van de begroting. Daarom vragen wij u om nadere duiding te geven op deze ontwikkeling en inzichtelijk te maken op welke wijze het voorziene tekort vanaf 2028 zal worden opgelost.

Financiële context gemeenten

De financiële uitdagingen waarmee gemeenten de komende jaren worden geconfronteerd, verdienen nadrukkelijke aandacht. Door onder andere de korting van het Rijk op het gemeentefonds zullen ingrijpende keuzes noodzakelijk zijn. In de Kaderbrief van 2026 is daarom een verlaging van de gemeentelijke bijdrage met 6,2% aangekondigd. De ODH heeft dit opgepakt door de begroting met 2,27% te verlagen en heeft de gemeenten gevraagd de werkopdrachten met 3% te verkleinen, zodat in totaal een besparing van 5,27% wordt gerealiseerd.

Wij vragen u om blijvend kritisch te zijn op de balans tussen de gevraagde deelnemersbijdragen en de uit te voeren taken. Als de ontwikkeling van de deelnemersbijdragen niet aansluit bij de budgettaire realiteit van gemeenten, ontstaat er toenemende druk op de gemeentelijke begrotingen en de taken die gemeenten zelf uitvoeren.

Gezien de sombere financiële vooruitzichten voor gemeenten, met name vanaf 2028, vinden wij het van belang dat de ODH actief meedenkt over mogelijkheden voor kostenbeheersing, prioritering en efficiëntieverbetering en deze ook in de eigen organisatie doorvoert.

Interbestuurlijke programma Versterking VTH-stelsel (IB-VTH)

Ter versterking van de Vergunningverlening-, het Toezicht- en de Handhavingstaken is in het IB-VTH programma afgesproken dat alle omgevingsdiensten robuust moeten zijn. Uit de rapportages blijkt dat de ODH goed op koers ligt en naar verwachting in 2027 robuust zal zijn. Het Koersplan 2024-2028 wordt ingezet om de gewenste doorontwikkeling verder vorm te geven. Wij geven u daarbij als uitgangspunt mee dat de ODH in 2027 het Koersplan binnen de beperkte financiële ruimte verder implementeert.

Wij waarderen de actieve adviesrol van de ODH in de beleidsvorming over bijvoorbeeld het Omgevingsplan, de ruimtelijke projecten en de beoordeling van vergunningaanvragen. De gemeente heeft hiervoor zelf onvoldoende expertise in huis. Met de bijdrage van de ODH wordt efficiënt een hoogwaardig advies bereikt.

Regionaal Uitvoeringsprogramma 2026-2029

Het Regionaal Uitvoeringsplan versterkt de VTH-taken van de ODH op de thema's waterkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en veilige leefomgeving. De regionale aanpak verhoogt de effectiviteit van de inzet van de ODH, zonder extra kosten. Wij zijn tevreden over deze bijdrage aan een gezondere leefomgeving voor onze inwoners en merken hierbij op dat de beleidsvrijheid en autonomie van de gemeente niet onder druk mogen komen door het Regionaal Uitvoeringsprogramma.

Duurzaamheid

Wij onderschrijven het belang van een duurzame bedrijfsvoering en de bijdrage van de ODH aan een gezonde leefomgeving.

In de zienswijze van vorig jaar is verzocht om prestatie-indicatoren voor maatschappelijke verantwoord inkopen op te nemen in de begroting, zoals ook vermeld in de kaderbrief 2026. In de reactie hierop heeft de ODH aangegeven te onderzoeken of aan dit verzoek kan worden voldaan. Wij constateren dat in de voorliggende ontwerpbegroting 2027 nog geen prestatie-indicatoren voor MVOI zijn opgenomen. Daarmee blijft invulling van dit eerdere verzoek vooralsnog uit. Wij vragen daarom opnieuw om concrete en meetbare prestatie-indicatoren op te nemen voor maatschappelijk verantwoord inkopen en inzicht te geven in de voortgang en resultaten van het duurzaam inkoopbeleid.

Ziekteverzuim

De inspanningen om het ziekteverzuim verder te verlagen geven een positief resultaat. Het verzuim is gedaald van 7.61% in 2024 naar 6,76% in 2025. Het streven om het ziekte verzuim in 2026/2027 verder te verlagen naar 4,5% is een stevige opgave en vraagt om blijvende aandacht voor plezierig werk, autonomie, waardering en persoonlijke ontwikkeling. Wij hopen dat de positieve lijn zich voortzet en dat het beleid rondom werkgeluk en duurzame inzetbaarheid bijdraagt aan een verdere daling van het verzuim. Tegelijkertijd wordt benadrukt dat het succes van deze aanpak niet alleen afhankelijk is van het behalen van een concreet verzuimpercentage, maar ook van het blijvend investeren in de kwaliteit van leiderschap en de organisatiecultuur.

Wij bedanken het dagelijks bestuur en de medewerkers van de Omgevingsdienst Haaglanden voor de inzet voor een gezonde en veilige leefomgeving in de regio Haaglanden en zien uw schriftelijke reactie op onze zienswijze tegemoet.

Hoogachtend,
de gemeenteraad,
de griffier,

de voorzitter,

J.A. Massaar, bpa

H. Sahin

De gemeenteraad van Wassenaar

Datum 2-7-2026	Uw brief	Ons kenmerk ODH1810310	Afdeling BV	Contactpersoon R. van der Winden en P.F. Perton
Bijlage(n)	Uw kenmerk	Zaaknummer	Team IFC	Telefoonnummer 06-52884247
Betreft				E-mail Peter.perton@odh.nl

Geachte leden van de raad,

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de ODH dankt u voor de door u ingediende zienswijze op de begroting 2027. Bijgevoegd treft u onze reactie aan.

Uw zienswijze en onze reactie daarop zal betrokken worden in de vergadering van 9 juli 2026 bij de beraadslagingen over de begroting 2027.

Hoogachtend,

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

M.R. Ferwerda MSc.

Reactie op zienswijze gemeente Wassenaar ODH 2027

Het Dagelijks Bestuur heeft met waardering kennisgenomen van uw zienswijze op de ontwerpbegroting 2027 van ODH. Wij constateren dat u kunt instemmen met de voorgelegde begroting en dat u daarbij enkele belangrijke aandachtspunten meegeeft. Hieronder gaan wij daarop in.

Indexering en bezuinigingen

Wij hebben kennisgenomen van uw constatering dat de door ODH gehanteerde indexeringssystematiek afwijkt van de gemeentelijke kaderbrief, maar dat de uitkomst daarvan circa één procentpunt lager ligt dan het in de kaderbrief genoemde indexeringspercentage. ODH past de door het Algemeen Bestuur vastgestelde systematiek toe. Daarmee wordt aangesloten bij de eerder gemaakte bestuurlijke afspraken en blijft de ontwikkeling van de deelnemersbijdragen beheersbaar.

Tegelijkertijd onderkennen wij dat vanaf 2028 in de meerjarenraming een structureel tekort van circa € 200.000 zichtbaar is. In aanloop naar de begroting 2028 zal ODH dit tekort nader uitwerken en oplossen. Daarbij wordt onder meer gekeken naar het structureel maken van jaarlijks terugkerende incidentele bijdragen, met name op het terrein van de groene wetgeving. Daarmee wordt beter aangesloten bij de feitelijke ontwikkeling van het werkpakket en wordt voorkomen dat structurele werkzaamheden blijvend incidenteel worden gefinancierd.

Wij benadrukken dat incidentele middelen en aanvullende opdrachten niet zonder meer onderdeel zijn van de structurele begrotingsruimte. Juist daarom is het van belang dat in de komende periode helder onderscheid wordt gemaakt tussen structurele wettelijke taken, aanvullende opdrachten en incidentele projecten. Dat draagt bij aan transparantie richting deelnemers en aan een meer stabiele financiële basis voor de uitvoering.

Financiële positie gemeenten

Wij begrijpen de zorgen van gemeenten over de financiële vooruitzichten en de druk die onder meer voortvloeit uit de ontwikkeling van het gemeentefonds. ODH voelt de verantwoordelijkheid om blijvend kritisch te zijn op de eigen kostenontwikkeling, doelmatig te werken en samen met deelnemers te kijken waar prioritering en efficiencyverbetering mogelijk zijn.

In de begroting 2027 is daarom opnieuw scherp gekeken naar de verhouding tussen taken, middelen en kwaliteit. Een deel van de gemeentelijke werkprogramma's is in 2026 structureel verminderd, terwijl het werkaanbod tegelijkertijd toeneemt en deelnemers vaker een beroep doen op de specialistische kennis en adviesrol van ODH. Die spanning vraagt om voortdurende bestuurlijke aandacht: verdere kostenbeheersing blijft noodzakelijk, maar mag er niet toe leiden dat wettelijke termijnen, kwaliteit, robuustheid of het gelijke speelveld in de regio onder druk komen te staan.

ODH werkt aan verdere doelmatigheid door processen te verbeteren, data beter te benutten, waar mogelijk digitalisering en AI toe te passen en de adviesfunctie gericht in te zetten. Tegelijkertijd nemen de eisen aan omgevingsdiensten toe. Landelijke ontwikkelingen, de Omgevingswet, de versterking van het VTHA-stelsel, de robuustheidscriteria en maatschappelijke verwachtingen rond gezondheid, veiligheid en duurzaamheid vragen om voldoende kennis, capaciteit en continuïteit.

Wij blijven daarom inzetten op een sobere en doelmatige bedrijfsvoering, maar zullen ook richting Rijk en andere partners blijven benadrukken dat een robuust VTHA-stelsel vraagt om passende en structurele financiering. Alleen zo kunnen gemeenten, provincie en ODH gezamenlijk blijven instaan voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

Ontwikkelingen VTH en regionale uitvoeringskracht.

Wij delen het belang dat u hecht aan een sterke regionale uitvoeringskracht. De maatschappelijke opgaven in de fysieke leefomgeving worden complexer en houden zich niet aan gemeentegrenzen. Vraagstukken rond waterkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en omgevingsveiligheid vragen om een gezamenlijke aanpak, waarbij lokale beleidsruimte en regionale samenhang zorgvuldig in balans worden gebracht.

Met het Regionaal Uitvoeringsprogramma Haaglanden 2026–2029 hebben gemeenten, provincie en ODH gezamenlijk gekozen voor een meer gerichte inzet op die regionale prioriteiten. Het RUP is tot stand gekomen op basis van beleidsdocumenten van deelnemers en ketenpartners, gesprekken met deelnemers, inzichten uit de risicoanalyse van ODH en ontwikkelingen in de uitvoering. Daarmee is het RUP geen losstaand programma van ODH, maar een gezamenlijke vertaling van regionale beleidsopgaven naar de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies.

Het RUP past bij de beweging die in het Koersplan is ingezet: ODH ontwikkelt zich verder van een voornamelijk uitvoeringsgerichte organisatie naar een kennis- en adviesorganisatie die vroegtijdig meedenkt, integraal werkt en maatschappelijke impact centraal stelt. Dat betekent niet alleen sturen op aantallen producten of uren, maar steeds meer op de vraag wat de inzet oplevert voor de leefomgeving.

Een regionale aanpak betekent nadrukkelijk niet dat de lokale beleidsvrijheid verdwijnt. Gemeenten kunnen eigen accenten blijven leggen, aanvullende inzet vragen of lokale beleidskeuzes maken. Deze lokale prioriteiten worden verwerkt in de individuele jaarwerkprogramma's. Het RUP zorgt er juist voor dat daarnaast de thema's met een duidelijk gezamenlijk en grensoverschrijdend belang herkenbaar worden geprogrammeerd en gemonitord.

Daarbij is van belang dat het RUP zoveel als mogelijk binnen de bestaande financiële kaders wordt uitgevoerd. Het gaat om een accentverschuiving binnen de werkzaamheden: een deel van de inzet die voorheen in individuele jaarwerkplannen was opgenomen, wordt herkenbaar gekoppeld aan regionale prioriteiten. Daarmee kunnen capaciteit en middelen gericht worden ingezet op de opgaven waar ODH in samenwerking met gemeenten, provincie en ketenpartners de grootste maatschappelijke meerwaarde kan realiseren.

ODH zal de voortgang op de prioriteiten uit het RUP jaarlijks monitoren en hierover rapporteren. Daarmee ontstaat meer inzicht in de effecten van de inzet en kunnen deelnemers beter sturen op prioriteiten, resultaten en eventuele bijstelling.

Duurzaamheid

Bij de behandeling van de zienswijzen op de begroting 2026 is toegezegd te onderzoeken of het inkoopbeleid van ODH langs de lat van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen kan worden gelegd. Door ziekte en personele wisselingen is hieraan nog onvoldoende uitvoering gegeven. Wij erkennen dat dit onderwerp aandacht verdient en zullen dit in het komende jaar opnieuw oppakken.

Daarbij sluiten wij aan bij de bredere koers van ODH: bijdragen aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving vraagt niet alleen iets van onze primaire taakuitvoering, maar ook van de manier waarop wij onze eigen bedrijfsvoering organiseren. Waar mogelijk zullen wij duurzaamheid, doelmatigheid en maatschappelijke waarde nadrukkelijker verbinden in ons inkoop- en organisatiebeleid.

Ziekteverzuim

Ruim 80% van de kosten van ODH is gerelateerd aan personele inzet. Een gezonde, vitale en deskundige organisatie is daarom essentieel voor de kwaliteit en continuïteit van onze dienstverlening. In 2025 is de ziekteverzuimbegeleiding geïntensiveerd en is de inzet van de bedrijfsarts verdubbeld, met als doel vooral het langdurig verzuim beter te voorkomen en te begeleiden.

De eerste resultaten van deze aanpak geven een voorzichtig positief beeld. Wij zien uw opmerkingen op dit punt mede als steun voor de ingezette lijn. Naast verzuimbegeleiding zetten wij in op leiderschap, cultuurontwikkeling, eigenaarschap en werkplezier. Deze thema's sluiten aan bij het Koersplan en bij de bredere ontwikkeling van ODH als professionele, lerende en toekomstbestendige organisatie.

Rekeningcommissie

De resultaten van de rekeningcommissie worden met de deelnemers gedeeld, evenals de reactie van ODH daarop. Wij vinden het belangrijk dat deelnemers, ieder vanuit hun eigen rol, blijven meedenken over verdere verbetering van de financiële sturing, verantwoording en transparantie. Daarbij merken wij op dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie betrekking hebben op de jaarrekening 2025 en niet op de meerjarenbegroting 2027-2030.

Inzicht in functioneren ODH

Wij hebben kennisgenomen van de wens om meer inzicht te krijgen in het functioneren van ODH. Deze behoefte sluit aan bij de door ons ingezette koers, waarin wij – conform het Koersplan – werken aan verdere professionalisering van de organisatie, versterking van de transparantie en het sturen op resultaten voor onze deelnemers en bedrijven die een vergunning aanvragen. Bij het vaststellen van de koers van de ODH is de afgelopen raadsperiode het Koersplan 2024-2028 vastgesteld. Daarin staat nadrukkelijk de koers dat wij van een uitvoeringsorganisatie doorgroeien naar het expertise centrum zijn voor alle VTH milieu taken. Daarbij voeren wij als ODH bijna uitsluitend wettelijke taken uit. Daarbij past niet een stap terug om onderscheid te maken tussen basis en plus taken. Onze financiële systemen zijn sinds onze start in 2013 daar niet op ingericht. Wij rapporteren over de uitvoering van onze taken aan de gemeente onder verantwoordelijkheid van het college van B&W. Deze rapportages bevatten ook KPI's en gaan over de uitvoering van ons werk. Mocht u daar informatie over willen dan ligt het in de rede om dat te vragen aan uw AB lid. De wetgever heeft in de taakverdeling over de governance van een gemeenschappelijke regeling zoals ODH aangegeven dat de AB leden verantwoording aan de gemeenteraad afleggen over hun keuzes. Het door u gesignaleerde beeld van meer inzet bij minder afgeronde zaken hangt samen met de toenemende complexiteit en juridische zwaarte van dossiers. Hierdoor is per zaak meer inzet nodig om de vereiste kwaliteit en zorgvuldigheid te waarborgen. Uiteraard willen we als ODH de gemeenteraad graag een toelichting geven tijdens een commissieavond op de (wettelijke) taken die wij uitvoeren voor de gemeente Wassenaar zoals we dat ook in de vorige raadsperiode hebben gedaan.

Soortenmanagementplan

En dank voor uw ondersteuning voor de ingeslagen weg op het gebied van vergunningverlening van de soortenbescherming. Ten aanzien van de snelheid van vergunningverlening onderschrijven wij het belang van versnelling, mede in het licht van de woningbouwopgave. Onze inzet is erop gericht deze lijn vast te houden en verder te versnellen door procesoptimalisatie en gerichte prioritering. Inmiddels lopen er meerdere projecten om in de toekomst gesteld te staan voor de uitdagingen op dit terrein. Met het project Groenlicht rekenen we op een afname van het werk dat nodig is om soortenvergunningen voor veel komende beschermde soorten te kunnen geven.

Slot

Tot slot zijn wij graag bereid om uw raad, college of ambtelijke organisatie een nadere toelichting te geven op de begroting 2027, het Regionaal Uitvoeringsprogramma of het werk dat ODH voor u als deelnemer uitvoert. Juist in een periode waarin financiële druk en maatschappelijke opgaven samenkomen, vinden wij het belangrijk om transparant te blijven over keuzes, mogelijkheden en beperkingen.

Wij blijven graag samen met u werken aan een robuuste, deskundige en doelmatige omgevingsdienst die bijdraagt aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving in Haaglanden.

Omgevingsdienst Haaglanden

t.a.v. het dagelijks bestuur

Postbus 14060

2501 GB Den Haag

Datum	7 juli 2026	Datum verzending	8 juli 2026
Uw kenmerk	ODH1365280g		
Ons zaaknummer	Z/26/109579	Bijlage	Geen
Onderwerp	Zienswijze ontwerpbegroting 2027 ODH		

Geachte leden van het dagelijks bestuur,

Met uw brief van 31 maart jongstleden nodigt uw bestuur ons uit om onze zienswijze naar voren te brengen over de ontwerpbegroting 2027. Hierbij ontvangt u onze reactie.

Ontwerpbegroting 2027

Uit de door u voorgelegde ontwerpbegroting 2027 blijkt dat deze sluitend is. De begroting laat een lastenstijging zien van 2,9% (€ 917.000), hoofdzakelijk als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. Zoals toegestaan volgt de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) haar eigen systematiek en die pakt dit jaar bijna 1 procentpunt lager uit dan het indexeringspercentage van 3,8% die in de regionale Kaderbrief van 2026 wordt genoemd.

Aandachtspunten

Uit de meerjarenraming blijkt dat vanaf 2028 een structureel tekort ontstaat van ongeveer € 200.200 en dat de gerealiseerde omzet ieder jaar significant hoger is dan de begroting vanwege structurele projecten (veelal van de provincie) die op incidentele basis gefinancierd worden. Bovenstaande constatering roept vragen op over de financiële onderbouwing en de structurele houdbaarheid van de begroting. De raad roept de ODH daarom dringend op om nadere duiding te geven op deze ontwikkeling en inzichtelijk te maken op welke wijze het voorziene tekort vanaf 2028 zal worden opgelost.

De deelnemersbijdrage voor de gemeente Wassenaar bedraagt in 2027 € 657.100. Dit is een stijging van € 17.917 ten opzichte van 2026.

Financiële context gemeenten

De raad wijst op de financiële uitdagingen waar gemeenten de komende jaren voor staan. Onder meer door de korting van het Rijk op het gemeentefonds zijn ingrijpende keuzes noodzakelijk. In de Kaderbrief 2026 is daarom een verlaging van de gemeentelijke bijdrage met 6,2% aangekondigd, die de ODH heeft ingevuld met een verlaging van de begroting met 2,27% en de

gemeenten gevraagd de opdracht met 3 procentpunt te verkleinen om in totaal 5,27% besparing te realiseren.

De raad verzoekt de ODH om blijvend kritisch te zijn op de balans tussen de gevraagde gemeentelijke bijdragen en de uit te voeren taken. Als de ontwikkeling van de bijdragen niet aansluit bij de budgettaire realiteit van gemeenten, ontstaat er toenemende druk op de gemeentelijke begrotingen en de taken die gemeenten zelf uitvoeren. Extra bijdragen van de gemeente dienen te worden voorkomen.

Gelet op de financiële vooruitzichten voor gemeenten, met name vanaf 2028, acht de raad het van belang dat de ODH actief meedenkt over mogelijkheden tot kostenbeheersing, prioritering en efficiëntieverbetering. Heldere KPI's, opgenomen in begrotingen en jaarstukken, zijn een goede methode om hierbij te ondersteunen.

Verzoek om meer inzicht en tijdige advisering

De raad van Wassenaar heeft behoefte aan meer transparantie en inzicht in het functioneren van de ODH. Duidelijker onderscheid in de begroting tussen wettelijke taken en plustaken en het opnemen van KPI's helpen hierbij. Ook verdient het resultaat waarbij jaarlijks meer uren worden ingezet maar minder zaken worden afgehandeld, nadere toelichting. De raad ziet deze verbeteringen graag terug in de komende begrotingen en jaarstukken.

Een ander aandachtspunt blijft de snelheid van advisering. In tijden van hoge woningnood is elke vorm van tijdwinst hard nodig. De ODH heeft in 2025 achterstanden ingelopen op het vlak van soortenbescherming. Gemeente Wassenaar roept op om dat vast te houden en nog verder in te lopen, ook op andere onderwerpen, ondanks de complexiteit van dossiers en wetgeving.

Interbestuurlijke programma Versterking VTH-stelsel (IBP-VTH)

Er zijn diverse ontwikkelingen om de VTH-taakuitvoering verder te versterken. Zo is er in het Interbestuurlijk Programma afgesproken dat alle omgevingsdiensten robuust moeten zijn. Uit de rapportages blijkt dat de ODH goed op koers is en dat verwacht mag worden dat de ODH per april 2026 robuust zal zijn.

Daarnaast is er een koersplan opgesteld om de gewenste doorontwikkeling verder vorm te geven. In 2027 zal de ODH het Koersplan 2024-2028, op basis van de beperkte financiële ruimte, verder implementeren. De raad waardeert de actieve adviesrol van de ODH in projecten ter voorbereiding op en bij de beoordeling van vergunningsaanvragen. De gemeente heeft hiervoor zelf onvoldoende expertise in huis. Met de bijdrage van de ODH wordt efficiënt en hoogwaardig advies bereikt.

Regionaal Uitvoeringsprogramma 2026-2029

Het Regionaal Uitvoeringsplan versterkt de VTH-taken van de ODH, met nadruk op de thema's waterkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en veilige leefomgeving. De regionale aanpak leidt tot een hogere effectiviteit van de inzet van de ODH, zonder extra kosten. De raad is tevreden over deze bijdrage aan een gezondere leefomgeving voor onze inwoners. Hierbij merkt de raad op dat de beleidsvrijheid en autonomie van de gemeente niet onder druk mag komen door het regionaal uitvoeringsplan.

Duurzaamheid

De gemeenteraad heeft kennisgenomen van de paragraaf duurzaamheid en onderschrijft het belang van een duurzame bedrijfsvoering en de bijdrage van de ODH aan een gezonde leefomgeving.

In de zienwijze van vorig jaar is gevraagd om prestatie-indicatoren met betrekking tot maatschappelijke verantwoord inkopen, zoals genoemd in de kaderbrief 2026, in de begroting op te nemen. In reactie hierop heeft de ODH aangegeven te onderzoeken of aan dit verzoek kan worden voldaan. De raad constateert dat in de voorliggende ontwerpbegroting 2027 nog geen prestatie-indicatoren voor MVOI zijn opgenomen. Daarmee blijft invulling van dit eerdere verzoek vooralsnog uit. De raad verzoekt de ODH opnieuw om concrete en meetbare prestatie-indicatoren op te nemen voor maatschappelijk verantwoord inkopen en inzicht te geven in de voortgang en resultaten van het duurzaam inkoopbeleid.

Ziekteverzuim

De inspanningen om het ziekteverzuim verder te verlagen geven een zichtbaar positief resultaat. Het verzuim is gedaald van 7,61% in 2024 naar 6,76% in 2025. Het streven om het ziekteverzuim in 2026/2027 verder te verlagen naar 4,5% is een stevige opgave en vraagt om blijvende aandacht voor plezierig werk, autonomie, waardering en persoonlijke ontwikkeling. Wij hopen dat de positieve lijn zich voortzet en dat het beleid rondom werkgeluk en duurzame inzetbaarheid bijdraagt aan een verdere daling van het verzuim. Tegelijkertijd wordt benadrukt dat het succes van deze aanpak niet alleen afhankelijk is van het behalen van een concreet verzuimpercentage, maar ook van het blijvend investeren in de kwaliteit van leiderschap en de organisatiecultuur. Tot slot gaat de gemeenteraad van Wassenaar ervan uit dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie van de ODH worden overgenomen.

Samenvatting

De raad van de gemeente Wassenaar kan instemmen met de door uw bestuur voorgelegde ontwerpbegroting voor 2027 met de genoemde aandachtspunten: het tekort vanaf 2028; de financiële context van gemeenten; meer inzicht en efficiëntie; autonomie van gemeenten; duurzaamheidsindicatoren; ziekteverzuim.

Hoogachtend,
de gemeenteraad van Wassenaar,

de griffier, de voorzitter,

drs. J. Kleinhesselink drs. L.A. de Lange

De gemeenteraad van Westland

Datum 2-7-2026	Uw brief	Ons kenmerk ODH1810310	Afdeling BV	Contactpersoon R. van der Winden en P.F. Perton
Bijlage(n)	Uw kenmerk	Zaaknummer	Team IFC	Telefoonnummer 06-52884247
Betreft				E-mail Peter.perton@odh.nl

Geachte leden van de raad,

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de ODH dankt u voor de door u ingediende zienswijze op de begroting 2027.
Bijgevoegd treft u onze reactie aan.

Uw zienswijze en onze reactie daarop zal betrokken worden in de vergadering van 9 juli 2026 bij de beraadslagingen over de begroting 2027.

Hoogachtend,

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

M.R. Ferwerda MSc.

Reactie op zienswijze gemeente Westland ODH 2027

Het Dagelijks Bestuur heeft met waardering kennisgenomen van uw zienswijze op de ontwerpbegroting 2027 van ODH. Wij constateren dat u kunt instemmen met de voorgelegde begroting en dat u daarbij enkele belangrijke aandachtspunten meegeeft. Hieronder gaan wij daarop in.

Indexering en bezuinigingen

Wij hebben kennisgenomen van uw constatering dat de door ODH gehanteerde indexeringssystematiek afwijkt van de gemeentelijke kaderbrief, maar dat de uitkomst daarvan circa één procentpunt lager ligt dan het in de kaderbrief genoemde indexeringspercentage. ODH past de door het Algemeen Bestuur vastgestelde systematiek toe. Daarmee wordt aangesloten bij de eerder gemaakte bestuurlijke afspraken en blijft de ontwikkeling van de deelnemersbijdragen beheersbaar.

Tegelijkertijd onderkennen wij dat vanaf 2028 in de meerjarenraming een structureel tekort van circa € 200.000 zichtbaar is. In aanloop naar de begroting 2028 zal ODH dit tekort nader uitwerken en oplossen. Daarbij wordt onder meer gekeken naar het structureel maken van jaarlijks terugkerende incidentele bijdragen, met name op het terrein van de groene wetgeving. Daarmee wordt beter aangesloten bij de feitelijke ontwikkeling van het werkpakket en wordt voorkomen dat structurele werkzaamheden blijvend incidenteel worden gefinancierd.

Wij benadrukken dat incidentele middelen en aanvullende opdrachten niet zonder meer onderdeel zijn van de structurele begrotingsruimte. Juist daarom is het van belang dat in de komende periode helder onderscheid wordt gemaakt tussen structurele wettelijke taken, aanvullende opdrachten en incidentele projecten. Dat draagt bij aan transparantie richting deelnemers en aan een meer stabiele financiële basis voor de uitvoering.

Financiële positie gemeenten

Wij begrijpen de zorgen van gemeenten over de financiële vooruitzichten en de druk die onder meer voortvloeit uit de ontwikkeling van het gemeentefonds. ODH voelt de verantwoordelijkheid om blijvend kritisch te zijn op de eigen kostenontwikkeling, doelmatig te werken en samen met deelnemers te kijken waar prioritering en efficiencyverbetering mogelijk zijn.

In de begroting 2027 is daarom opnieuw scherp gekeken naar de verhouding tussen taken, middelen en kwaliteit. Een deel van de gemeentelijke werkprogramma's is in 2026 structureel verminderd, terwijl het werkaanbod tegelijkertijd toeneemt en deelnemers vaker een beroep doen op de specialistische kennis en adviesrol van ODH. Die spanning vraagt om voortdurende bestuurlijke aandacht: verdere kostenbeheersing blijft noodzakelijk, maar mag er niet toe leiden dat wettelijke termijnen, kwaliteit, robuustheid of het gelijke speelveld in de regio onder druk komen te staan.

ODH werkt aan verdere doelmatigheid door processen te verbeteren, data beter te benutten, waar mogelijk digitalisering en AI toe te passen en de adviesfunctie gericht in te zetten. Tegelijkertijd nemen de eisen aan omgevingsdiensten toe. Landelijke ontwikkelingen, de Omgevingswet, de versterking van het VTHA-stelsel, de robuustheidscriteria en maatschappelijke verwachtingen rond gezondheid, veiligheid en duurzaamheid vragen om voldoende kennis, capaciteit en continuïteit.

Wij blijven daarom inzetten op een sobere en doelmatige bedrijfsvoering, maar zullen ook richting Rijk en andere partners blijven benadrukken dat een robuust VTHA-stelsel vraagt om passende en structurele financiering. Alleen zo kunnen gemeenten, provincie en ODH gezamenlijk blijven instaan voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

Ontwikkelingen VTH en regionale uitvoeringskracht.

Wij delen het belang dat u hecht aan een sterke regionale uitvoeringskracht. De maatschappelijke opgaven in de fysieke leefomgeving worden complexer en houden zich niet aan gemeentegrenzen. Vraagstukken rond waterkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en omgevingsveiligheid vragen om een gezamenlijke aanpak, waarbij lokale beleidsruimte en regionale samenhang zorgvuldig in balans worden gebracht.

Met het Regionaal Uitvoeringsprogramma Haaglanden 2026–2029 hebben gemeenten, provincie en ODH gezamenlijk gekozen voor een meer gerichte inzet op die regionale prioriteiten. Het RUP is tot stand gekomen op basis van beleidsdocumenten van deelnemers en ketenpartners, gesprekken met deelnemers, inzichten uit de risicoanalyse van ODH en ontwikkelingen in de uitvoering. Daarmee is het RUP geen losstaand programma van ODH, maar een gezamenlijke vertaling van regionale beleidsopgaven naar de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies.

Het RUP past bij de beweging die in het Koersplan is ingezet: ODH ontwikkelt zich verder van een voornamelijk uitvoeringsgerichte organisatie naar een kennis- en adviesorganisatie die vroegtijdig meedenkt, integraal werkt en maatschappelijke impact centraal stelt. Dat betekent niet alleen sturen op aantallen producten of uren, maar steeds meer op de vraag wat de inzet oplevert voor de leefomgeving.

Een regionale aanpak betekent nadrukkelijk niet dat de lokale beleidsvrijheid verdwijnt. Gemeenten kunnen eigen accenten blijven leggen, aanvullende inzet vragen of lokale beleidskeuzes maken. Deze lokale prioriteiten worden verwerkt in de individuele jaarwerkprogramma's. Het RUP zorgt er juist voor dat daarnaast de thema's met een duidelijk gezamenlijk en grensoverschrijdend belang herkenbaar worden geprogrammeerd en gemonitord.

Daarbij is van belang dat het RUP zoveel als mogelijk binnen de bestaande financiële kaders wordt uitgevoerd. Het gaat om een accentverschuiving binnen de werkzaamheden: een deel van de inzet die voorheen in individuele jaarwerkplannen was opgenomen, wordt herkenbaar gekoppeld aan regionale prioriteiten. Daarmee kunnen capaciteit en middelen gericht worden ingezet op de opgaven waar ODH in samenwerking met gemeenten, provincie en ketenpartners de grootste maatschappelijke meerwaarde kan realiseren.

ODH zal de voortgang op de prioriteiten uit het RUP jaarlijks monitoren en hierover rapporteren. Daarmee ontstaat meer inzicht in de effecten van de inzet en kunnen deelnemers beter sturen op prioriteiten, resultaten en eventuele bijstelling.

Duurzaamheid

Bij de behandeling van de zienswijzen op de begroting 2026 is toegezegd te onderzoeken of het inkoopbeleid van ODH langs de lat van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen kan worden gelegd. Door ziekte en personele wisselingen is hieraan nog onvoldoende uitvoering gegeven. Wij erkennen dat dit onderwerp aandacht verdient en zullen dit in het komende jaar opnieuw oppakken.

Daarbij sluiten wij aan bij de bredere koers van ODH: bijdragen aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving vraagt niet alleen iets van onze primaire taakuitvoering, maar ook van de manier waarop wij onze eigen bedrijfsvoering organiseren. Waar mogelijk zullen wij duurzaamheid, doelmatigheid en maatschappelijke waarde nadrukkelijker verbinden in ons inkoop- en organisatiebeleid.

Ziekteverzuim

Ruim 80% van de kosten van ODH is gerelateerd aan personele inzet. Een gezonde, vitale en deskundige organisatie is daarom essentieel voor de kwaliteit en continuïteit van onze dienstverlening. In 2025 is de ziekteverzuimbegeleiding geïntensiveerd en is de inzet van de bedrijfsarts verdubbeld, met als doel vooral het langdurig verzuim beter te voorkomen en te begeleiden.

De eerste resultaten van deze aanpak geven een voorzichtig positief beeld. Wij zien uw opmerkingen op dit punt mede als steun voor de ingezette lijn. Naast verzuimbegeleiding zetten wij in op leiderschap, cultuurontwikkeling, eigenaarschap en werkplezier. Deze thema's sluiten aan bij het Koersplan en bij de bredere ontwikkeling van ODH als professionele, lerende en toekomstbestendige organisatie.

Rekeningcommissie

De resultaten van de rekeningcommissie worden met de deelnemers gedeeld, evenals de reactie van ODH daarop. Wij vinden het belangrijk dat deelnemers, ieder vanuit hun eigen rol, blijven meedenken over verdere verbetering van de financiële sturing, verantwoording en transparantie. Daarbij merken wij op dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie betrekking hebben op de jaarrekening 2025 en niet op de meerjarenbegroting 2027–2030.

Slot

Tot slot zijn wij graag bereid om uw raad, college of ambtelijke organisatie een nadere toelichting te geven op de begroting 2027, het Regionaal Uitvoeringsprogramma of het werk dat ODH voor u als deelnemer uitvoert. Juist in een periode waarin financiële druk en maatschappelijke opgaven samenkomen, vinden wij het belangrijk om transparant te blijven over keuzes, mogelijkheden en beperkingen.

Wij blijven graag samen met u werken aan een robuuste, deskundige en doelmatige omgevingsdienst die bijdraagt aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving in Haaglanden.

Omgevingsdienst Haaglanden
Postbus 14060
2501 GB Den Haag

Omgevingsdienst Haaglanden	
Bevoegd gezag:	
Regnr.:	72 JUN 2026
Hfddecreet:	
Aantal bijl.:	volg. bijl.

Postadres:
Postbus 150
2670 AD Naaldwijk
Bezoekadres:
Laan van de Glazen Stad 1
2672 TA Naaldwijk
T 14 0174
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

UW BRIEF	UW KENMERK	ZAAK-/PROJECTNR.	DOCUMENTNR. 26-0062150	BIJLAGE(N) 0
CONTACTPERSOON H. Verkuil		AFDELING Ruimtelijk Economisch Beleid	TELEFOONNUMMER 0641781079	DATUM VERZONDEN 17 JUNI 2026
ONDERWERP zienswijze gemeente Westland ontwerp- begroting 2027 ODH				

Geachte heer Van der Kamp,

Bij brief van 31 maart 2026 is de ontwerpbegroting 2027 van de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) aan de gemeenteraad van Westland toegestuurd. Conform de Gemeenschappelijke Regeling heeft de gemeenteraad van Westland (hierna: de raad) de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

De raad kan instemmen met de ontwerpbegroting 2027 van de ODH en maakt daarbij de volgende opmerkingen:

Financiële ontwikkeling en structurele houdbaarheid

De raad constateert dat de ontwerpbegroting 2027 sluitend is en een lastenstijging laat zien van 2,9%. De stijging is voornamelijk als gevolg van de loon- en prijsontwikkelingen. De gehanteerde indexeringsystematiek van de ODH wijkt af van de gemeentelijke kaderbrief en valt circa 1% lager uit dan het daarin opgenomen indexeringspercentage van 3,8%.

Tegelijkertijd stelt de raad vast dat vanaf 2028 een structureel tekort ontstaat van circa € 200.000 en dat de gerealiseerde omzet structureel hoger ligt dan begroot, mede als gevolg van incidenteel gefinancierde projecten.

Deze ontwikkelingen roepen vragen op over de financiële onderbouwing en de structurele houdbaarheid van de begroting. De raad verzoekt de ODH daarom om in haar de reactie op de zienswijze nadere duiding te geven op deze ontwikkeling en inzichtelijk te maken op welke wijze het voorziene tekort vanaf 2028 wordt opgelost.

Financiële positie gemeenten en deelnemersbijdrage

De raad wijst op de verslechterende financiële positie van gemeenten door de rijkskortingen op het gemeentefonds. In dit licht acht de raad het van belang dat de ODH blijvend kritisch is op de eigen kostenontwikkeling en de omvang van het takenpakket. De raad verwacht dat de ODH actief meedenkt over mogelijkheden tot kostenbeheersing, prioritering en efficiëntieverbetering en daarbij inzicht biedt in de wijze waarop taken en de financiële middelen met elkaar in balans zijn en blijven. De deelnemersbijdrage voor de gemeente Westland bedraagt in 2027 € 4.698.000,=. Dit is een stijging van € 127.000,= ten opzichte van 2026.

Regionaal uitvoeringsprogramma 2026-2029

De raad staat positief tegenover het Regionaal Uitvoeringsprogramma 2026–2029, dat bijdraagt aan de versterking van de VTH-taken op het gebied van onder meer waterkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en een veilige leefomgeving. De regionale samenwerking draagt bij aan een effectievere en efficiëntere uitvoering van taken. Daarbij acht de raad het van belang dat deze samenwerking geen afbreuk doet aan de lokale beleidsvrijheid van de gemeente. De gemeentelijke autonomie en beleidsruimte dienen geborgd te blijven en de regionale prioriteiten moeten in afstemming met de gemeenten tot stand komen.

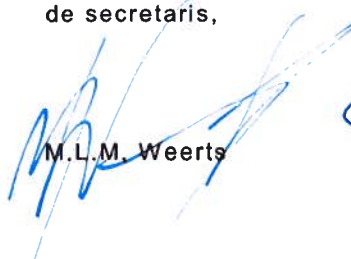
Duurzaamheid

De raad onderschrijft het belang van duurzaamheid en een maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering. In de zienswijze op de begroting 2026 is verzocht om concrete prestatie-indicatoren op het gebied van maatschappelijk verantwoord inkopen op te nemen in de begroting. De raad constateert dat hieraan in de ontwerpbegroting 2027 geen invulling is gegeven.

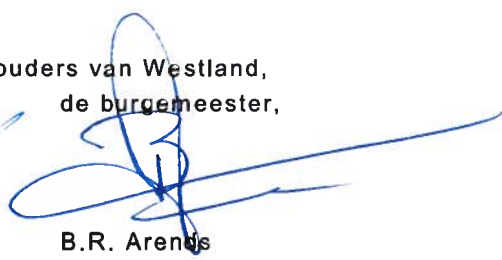
De raad verzoekt de ODH met klem om, in afstemming met de deelnemers, op korte termijn concrete, meetbare en toetsbare prestatie-indicatoren vast te stellen en deze op te nemen in de begroting en rapportages. Daarnaast wordt verzocht inzicht te geven in de voortgang en effecten van het duurzaam inkoopbeleid. De raad acht dit noodzakelijk om de ambities op het gebied van duurzaamheid daadwerkelijk te kunnen volgen en beoordelen.

Tot slot gaat de raad ervan uit dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie worden overgenomen in de begroting.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Westland,
de secretaris, de burgemeester,

M.L.M. Weerts

B.R. Arends

De gemeenteraad van Zoetermeer

Datum 2-7-2026	Uw brief	Ons kenmerk ODH1810310	Afdeling BV	Contactpersoon R. van der Winden en P.F. Perton
Bijlage(n)	Uw kenmerk	Zaaknummer	Team IFC	Telefoonnummer 06-52884247
Betreft				E-mail Peter.perton@odh.nl

Geachte leden van de raad,

Het Dagelijks Bestuur (DB) van de ODH dankt u voor de door u ingediende zienswijze op de begroting 2027. Bijgevoegd treft u onze reactie aan.

Uw zienswijze en onze reactie daarop zal betrokken worden in de vergadering van 9 juli 2026 bij de beraadslagingen over de begroting 2027.

Hoogachtend,

De secretaris,

De voorzitter,

Mr. C. van der Kamp

M.R. Ferwerda MSc.

Reactie op zienswijze gemeente Zoetermeer ODH 2027

Het Dagelijks Bestuur heeft met waardering kennisgenomen van uw zienswijze op de ontwerpbegroting 2027 van ODH. Wij constateren dat u kunt instemmen met de voorgelegde begroting en dat u daarbij enkele belangrijke aandachtspunten meegeeft. Hieronder gaan wij daarop in.

Indexering en bezuinigingen

Wij hebben kennisgenomen van uw constatering dat de door ODH gehanteerde indexeringssystematiek afwijkt van de gemeentelijke kaderbrief, maar dat de uitkomst daarvan circa één procentpunt lager ligt dan het in de kaderbrief genoemde indexeringspercentage. ODH past de door het Algemeen Bestuur vastgestelde systematiek toe. Daarmee wordt aangesloten bij de eerder gemaakte bestuurlijke afspraken en blijft de ontwikkeling van de deelnemersbijdragen beheersbaar.

Tegelijkertijd onderkennen wij dat vanaf 2028 in de meerjarenraming een structureel tekort van circa € 200.000 zichtbaar is. In aanloop naar de begroting 2028 zal ODH dit tekort nader uitwerken en oplossen. Daarbij wordt onder meer gekeken naar het structureel maken van jaarlijks terugkerende incidentele bijdragen, met name op het terrein van de groene wetgeving. Daarmee wordt beter aangesloten bij de feitelijke ontwikkeling van het werkpakket en wordt voorkomen dat structurele werkzaamheden blijvend incidenteel worden gefinancierd.

Wij benadrukken dat incidentele middelen en aanvullende opdrachten niet zonder meer onderdeel zijn van de structurele begrotingsruimte. Juist daarom is het van belang dat in de komende periode helder onderscheid wordt gemaakt tussen structurele wettelijke taken, aanvullende opdrachten en incidentele projecten. Dat draagt bij aan transparantie richting deelnemers en aan een meer stabiele financiële basis voor de uitvoering.

Financiële positie gemeenten

Wij begrijpen de zorgen van gemeenten over de financiële vooruitzichten en de druk die onder meer voortvloeit uit de ontwikkeling van het gemeentefonds. ODH voelt de verantwoordelijkheid om blijvend kritisch te zijn op de eigen kostenontwikkeling, doelmatig te werken en samen met deelnemers te kijken waar prioritering en efficiencyverbetering mogelijk zijn.

In de begroting 2027 is daarom opnieuw scherp gekeken naar de verhouding tussen taken, middelen en kwaliteit. Een deel van de gemeentelijke werkprogramma's is in 2026 structureel verminderd, terwijl het werkaanbod tegelijkertijd toeneemt en deelnemers vaker een beroep doen op de specialistische kennis en adviesrol van ODH. Die spanning vraagt om voortdurende bestuurlijke aandacht: verdere kostenbeheersing blijft noodzakelijk, maar mag er niet toe leiden dat wettelijke termijnen, kwaliteit, robuustheid of het gelijke speelveld in de regio onder druk komen te staan.

ODH werkt aan verdere doelmatigheid door processen te verbeteren, data beter te benutten, waar mogelijk digitalisering en AI toe te passen en de adviesfunctie gericht in te zetten. Tegelijkertijd nemen de eisen aan omgevingsdiensten toe. Landelijke ontwikkelingen, de Omgevingswet, de versterking van het VTHA-stelsel, de robuustheidscriteria en maatschappelijke verwachtingen rond gezondheid, veiligheid en duurzaamheid vragen om voldoende kennis, capaciteit en continuïteit.

Wij blijven daarom inzetten op een sobere en doelmatige bedrijfsvoering, maar zullen ook richting Rijk en andere partners blijven benadrukken dat een robuust VTHA-stelsel vraagt om passende en structurele financiering. Alleen zo kunnen gemeenten, provincie en ODH gezamenlijk blijven instaan voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving.

Ontwikkelingen VTH en regionale uitvoeringskracht.

Wij delen het belang dat u hecht aan een sterke regionale uitvoeringskracht. De maatschappelijke opgaven in de fysieke leefomgeving worden complexer en houden zich niet aan gemeentegrenzen. Vraagstukken rond waterkwaliteit, luchtkwaliteit, geluid en omgevingsveiligheid vragen om een gezamenlijke aanpak, waarbij lokale beleidsruimte en regionale samenhang zorgvuldig in balans worden gebracht.

Met het Regionaal Uitvoeringsprogramma Haaglanden 2026–2029 hebben gemeenten, provincie en ODH gezamenlijk gekozen voor een meer gerichte inzet op die regionale prioriteiten. Het RUP is tot stand gekomen op basis van beleidsdocumenten van deelnemers en ketenpartners, gesprekken met deelnemers, inzichten uit de risicoanalyse van ODH en ontwikkelingen in de uitvoering. Daarmee is het RUP geen losstaand programma van ODH, maar een gezamenlijke vertaling van regionale beleidsopgaven naar de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies.

Het RUP past bij de beweging die in het Koersplan is ingezet: ODH ontwikkelt zich verder van een voornamelijk uitvoeringsgerichte organisatie naar een kennis- en adviesorganisatie die vroegtijdig meedenkt, integraal werkt en maatschappelijke impact centraal stelt. Dat betekent niet alleen sturen op aantallen producten of uren, maar steeds meer op de vraag wat de inzet oplevert voor de leefomgeving.

Een regionale aanpak betekent nadrukkelijk niet dat de lokale beleidsvrijheid verdwijnt. Gemeenten kunnen eigen accenten blijven leggen, aanvullende inzet vragen of lokale beleidskeuzes maken. Deze lokale prioriteiten worden verwerkt in de individuele jaarwerkprogramma's. Het RUP zorgt er juist voor dat daarnaast de thema's met een duidelijk gezamenlijk en grensoverschrijdend belang herkenbaar worden geprogrammeerd en gemonitord.

Daarbij is van belang dat het RUP zoveel als mogelijk binnen de bestaande financiële kaders wordt uitgevoerd. Het gaat om een accentverschuiving binnen de werkzaamheden: een deel van de inzet die voorheen in individuele jaarwerkplannen was opgenomen, wordt herkenbaar gekoppeld aan regionale prioriteiten. Daarmee kunnen capaciteit en middelen gericht worden ingezet op de opgaven waar ODH in samenwerking met gemeenten, provincie en ketenpartners de grootste maatschappelijke meerwaarde kan realiseren.

ODH zal de voortgang op de prioriteiten uit het RUP jaarlijks monitoren en hierover rapporteren. Daarmee ontstaat meer inzicht in de effecten van de inzet en kunnen deelnemers beter sturen op prioriteiten, resultaten en eventuele bijstelling.

Duurzaamheid

Bij de behandeling van de zienswijzen op de begroting 2026 is toegezegd te onderzoeken of het inkoopbeleid van ODH langs de lat van maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen kan worden gelegd. Door ziekte en personele wisselingen is hieraan nog onvoldoende uitvoering gegeven. Wij erkennen dat dit onderwerp aandacht verdient en zullen dit in het komende jaar opnieuw oppakken.

Daarbij sluiten wij aan bij de bredere koers van ODH: bijdragen aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving vraagt niet alleen iets van onze primaire taakuitvoering, maar ook van de manier waarop wij onze eigen bedrijfsvoering organiseren. Waar mogelijk zullen wij duurzaamheid, doelmatigheid en maatschappelijke waarde nadrukkelijker verbinden in ons inkoop- en organisatiebeleid.

Ziekteverzuim

Ruim 80% van de kosten van ODH is gerelateerd aan personele inzet. Een gezonde, vitale en deskundige organisatie is daarom essentieel voor de kwaliteit en continuïteit van onze dienstverlening. In 2025 is de ziekteverzuimbegeleiding geïntensiveerd en is de inzet van de bedrijfsarts verdubbeld, met als doel vooral het langdurig verzuim beter te voorkomen en te begeleiden.

De eerste resultaten van deze aanpak geven een voorzichtig positief beeld. Wij zien uw opmerkingen op dit punt mede als steun voor de ingezette lijn. Naast verzuimbegeleiding zetten wij in op leiderschap, cultuurontwikkeling, eigenaarschap en werkplezier. Deze thema's sluiten aan bij het Koersplan en bij de bredere ontwikkeling van ODH als professionele, lerende en toekomstbestendige organisatie.

Rekeningcommissie

De resultaten van de rekeningcommissie worden met de deelnemers gedeeld, evenals de reactie van ODH daarop. Wij vinden het belangrijk dat deelnemers, ieder vanuit hun eigen rol, blijven meedenken over verdere verbetering van de financiële sturing, verantwoording en transparantie. Daarbij merken wij op dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie betrekking hebben op de jaarrekening 2025 en niet op de meerjarenbegroting 2027–2030.

Slot

Tot slot zijn wij graag bereid om uw raad, college of ambtelijke organisatie een nadere toelichting te geven op de begroting 2027, het Regionaal Uitvoeringsprogramma of het werk dat ODH voor u als deelnemer uitvoert. Juist in een periode waarin financiële druk en maatschappelijke opgaven samenkomen, vinden wij het belangrijk om transparant te blijven over keuzes, mogelijkheden en beperkingen.

Wij blijven graag samen met u werken aan een robuuste, deskundige en doelmatige omgevingsdienst die bijdraagt aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving in Haaglanden.

> Retouradres Postbus 15, 2700 AA Zoetermeer

Omgevingsdienst Haaglanden
T.a.v. de directeur
Postbus 14060
2501 GB Den Haag

Omgevingsdienst Haaglanden	
Bevoegd gezag:	
Ontvangen op: 50 JUN 2026	
Regnr.:	
Hfddocregnr.:	
Aantal bijl.:	Volgnr. bijl.:

Bezoekadressen
Engelandlaan 502
2711 EB Zoetermeer
Stadhuisplein 1
2711 EC Zoetermeer

Postadres
Postbus 15
2700 AA Zoetermeer

Telefoon 14 079
www.zoetermeer.nl

Datum
22 juni 2026

Uw kenmerk
ODH-13652801

Ons kenmerk
2026-042553

Bijlagen
-

Onderwerp: Zienswijze ontwerpbegroting 2027 Omgevingsdienst Haaglanden.

Geachte heer Van der Kamp,

Bij brief van 31 maart 2026 is de ontwerpbegroting 2027 van de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) aan de gemeenteraad van Zoetermeer toegestuurd. Volgens de Gemeenschappelijke Regeling heeft de raad van Zoetermeer de mogelijkheid een zienswijze ten aanzien van de voorgestelde begroting in te dienen. De gemeenteraad heeft de volgende opmerkingen ten aanzien van de ontwerpbegroting 2027.

- **Indexering en bezuinigingen**

De ontwerpbegroting 2027 is sluitend en laat een lastenstijging zien van 2,9% (€ 917.000), hoofdzakelijk als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. Zoals toegestaan volgt de ODH haar eigen systematiek en die pakt dit jaar bijna 1% lager uit dan het indexeringspercentage van 3,8% die in de gemeentelijke Kaderbrief van 2026 wordt genoemd. Tegelijkertijd blijkt uit de meerjarenraming dat vanaf 2028 een structureel tekort ontstaat van ongeveer € 200.200, en is de gerealiseerde omzet ieder jaar significant hoger dan de begroting vanwege structurele projecten (veelal van de provincie) die op incidentele basis gefinancierd worden.

Deze constatering roepen vragen op over de financiële onderbouwing en de structurele houdbaarheid van de begroting. De raad verzoekt de ODH daarom om nadere duiding te geven op deze ontwikkeling en inzichtelijk te maken op welke wijze het voorziene tekort vanaf 2028 wordt opgelost.

De deelnemersbijdrage voor de gemeente Zoetermeer bedraagt in 2027 €1.421.000,-. Dit is een stijging van €38.000,- ten opzichte van 2026.

Financiële context gemeenten

De raad wijst op de financiële uitdagingen waar gemeenten de komende jaren voor staan. Onder meer door de korting van het Rijk op het gemeentefonds zijn ingrijpende keuzes noodzakelijk. In de Kaderbrief 2026 is daarom een verlaging van de gemeentelijke bijdrage met 6,2% aangekondigd. De ODH heeft deze ingevuld met een verlaging van de begroting met 2,27% en de gemeenten gevraagd de opdracht met 3% te verkleinen om in totaal 5,27% besparing te realiseren. De ODH wil deze 3% invullen door het niet uitvoeren van de volgende werkzaamheden: het niet meer preventief meten van geluidsmetingen bij evenementen, geen extra uren voor ondermijning en de controles van vuurwerkverkooppunten terugbrengen van 3 keer per jaar naar 2 keer per jaar.

De raad verzoekt de ODH om blijvend kritisch te zijn op de balans tussen de gevraagde gemeentelijke bijdragen en de uit te voeren taken. Als de ontwikkeling van de bijdragen niet

aansluit bij de budgettaire realiteit van gemeenten, ontstaat er toenemende druk op de gemeentelijke begrotingen en de taken die gemeenten zelf uitvoeren.

Wij wijzen u hierbij nogmaals op de financiële kaders zoals opgenomen in de Kaderbrief begroting 2027 van de gemeenten in Haaglanden. Uw concept-begroting 2027 is opgesteld rekening houdend met het toegestane indexeringspercentage van 3,8 en uw weerstandscapaciteit is niet groter dan 1,0. Daarnaast wordt benadrukt dat gemeenten de komende jaren voor aanhoudende financiële uitdagingen staan, mede als gevolg van de korting op het gemeentefonds. Dit vraagt om blijvend scherpe financiële afwegingen en een realistische aansluiting van gemeenschappelijke regelingen op deze budgettaire situatie. Daarbij geldt dat de financiële perspectieven van gemeenten, met name vanaf 2028, opnieuw somber zijn. Tegen deze achtergrond verzoeken wij u nadrukkelijk om bij de verdere uitwerking van uw (meerjaren)begroting een zorgvuldige balans te hanteren tussen de uit te voeren taken en de gemeentelijke bijdragen.”

- **Interbestuurlijke programma Versterking VTH-stelsel (IB-VTH)**

Er zijn diverse ontwikkelingen om de VTH-taakuitvoering verder te versterken. Zo is er in het Interbestuurlijk Programma afgesproken dat alle omgevingsdiensten robuust moeten zijn. Uit de rapportages blijkt dat de ODH goed op koers is en dat verwacht mag worden dat de ODH robuust zal zijn.

Daarnaast is er ook een koersplan opgesteld om de gewenste doorontwikkeling verder vorm te geven. In 2027 zal de ODH het Koersplan 2024-2028, op basis van de beperkte financiële ruimte, verder implementeren. De raad waardeert de actieve adviesrol van de ODH in de beleidsvorming over bijvoorbeeld het Omgevingsplan en in projecten ter voorbereiding op en bij de beoordeling van vergunningsaanvragen.

- **Duurzaamheid**

De gemeenteraad heeft kennisgenomen van de paragraaf duurzaamheid en onderschrijft het belang van een duurzame bedrijfsvoering en de bijdrage van de ODH aan een gezonde leefomgeving.

In de zienwijze ten aanzien van de Ontwerpbegroting 2026 is gevraagd om prestatie-indicatoren met betrekking tot maatschappelijke verantwoord inkopen (MVOI), zoals genoemd in de kaderbrief 2026, in de begroting op te nemen. In de reactie hierop heeft de ODH aangegeven te onderzoeken of aan dit verzoek kan worden voldaan. De raad constateert dat in de voorliggende ontwerpbegroting 2027 nog geen prestatie-indicatoren voor MVOI zijn opgenomen. Daarmee blijft invulling van dit eerdere verzoek vooralsnog uit. De raad verzoekt de ODH daarom opnieuw om: concrete en meetbare prestatie-indicatoren op te nemen voor maatschappelijk verantwoord inkopen en inzicht te geven in de voortgang en resultaten van het duurzaam inkoopbeleid. Het opnemen van dergelijke indicatoren acht de raad van belang om de ambities op het gebied van duurzaamheid toetsbaar te maken. Er wordt dan ook verwacht dat op korte termijn de prestatie-indicatoren samen met de deelnemers wordt voorbereid.

- **Ziekteverzuim**

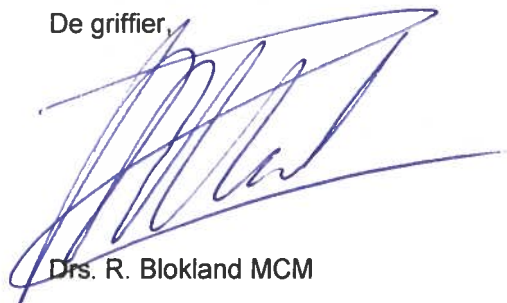
De inspanningen om het ziekteverzuim verder te verlagen geven een zichtbaar positief resultaat. Het verzuim is gedaald van 7,61% in 2024 naar 6,76% in 2025. Het streven om het ziekte verzuim in 2026/2027 verder te verlagen naar 4,5% is een stevige opgave en vraagt om blijvende aandacht voor plezierig werk, autonomie, waardering en persoonlijke ontwikkeling.

De raad hoopt dat de positieve lijn zich voortzet en dat het beleid rondom werkgeluk en duurzame inzetbaarheid bijdraagt aan een verdere daling van het verzuim. Tegelijkertijd wordt benadrukt dat het succes van deze aanpak niet alleen afhankelijk is van het behalen van een concreet verzuimpercentage, maar ook van het blijvend investeren in de kwaliteit van leiderschap en de organisatiecultuur.

Tot slot gaat de raad van Zoetermeer ervan uit dat de aanbevelingen van de rekeningcommissie worden overgenomen.

De gemeenteraad van Zoetermeer,

De griffier,

Drs. R. Blokland MCM

De voorzitter,

Drs. M.J. Bezuijen

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

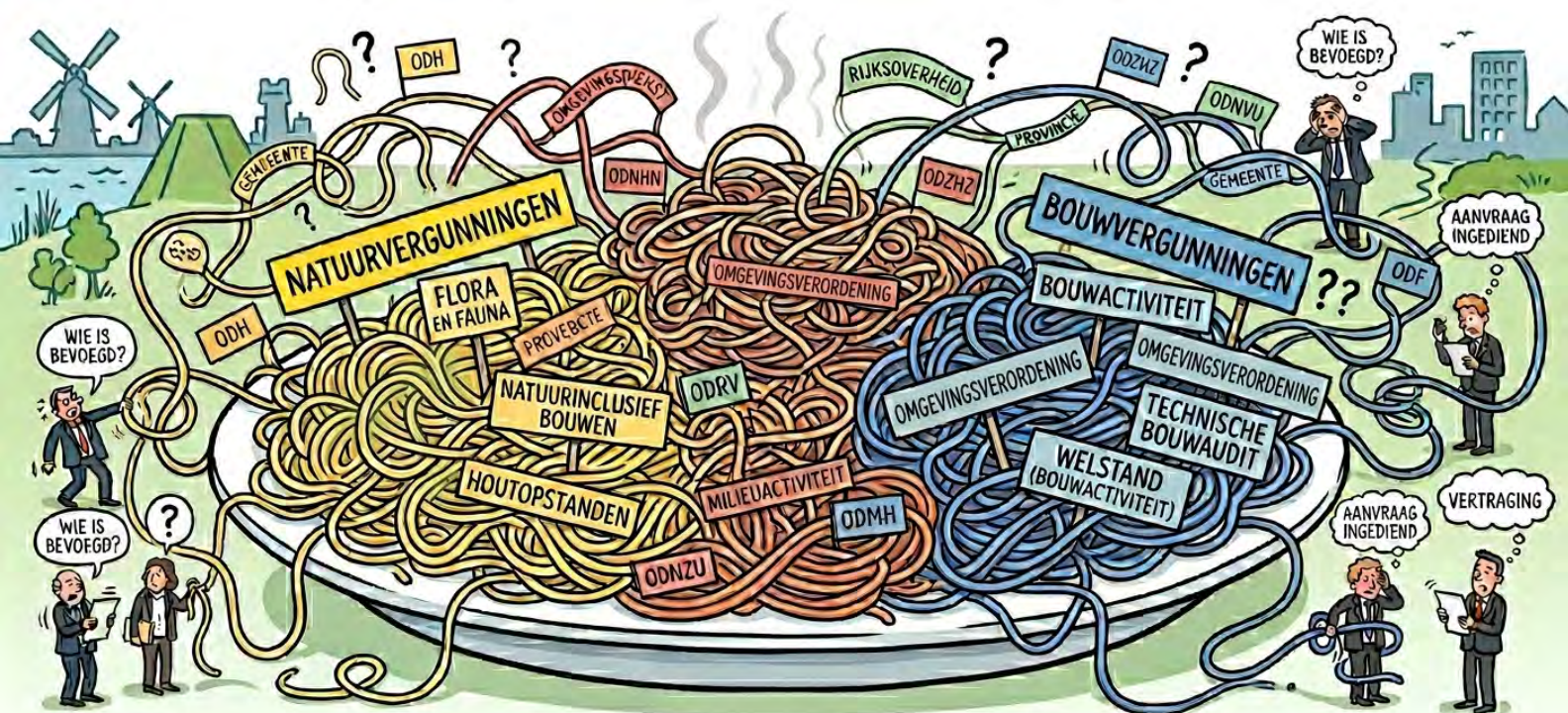
Thematische doorbraak ‘Verbetering en versnelling vergunningverlening woningbouw via Omgevingsdiensten’

In opdracht van de Landelijke Versnellingstafel Woningbouw

*>> Duurzaam, Agrarisch, Innovatief
en Internationaal ondernemen*

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
1 Opdracht en context	5
1.1 Samenvatting opdracht	5
1.2 Context	5
2 Nulfoto van de complexiteit	7
3 Observaties	10
4 Best practices	12
4.1 Duidelijke en eenduidige informatievoorziening	12
4.2 Aanspreekbaar en bereikbaar	12
4.3 Flora & fauna: van verblijfplaats naar leefgebied	12
4.4 Verkorten van de doorlooptijd	13
4.5 Stikstofaanpak	13
5 Aanbevelingen aan de LVW	14
Bijlagen	16
Bijlage 1: Toelichting best practice projecten	16
Bijlage 2: Interviewlijst	16

Het vergunningverleningsproces voor woningbouw via omgevingsdiensten verloopt onvoldoende voorspelbaar en te langzaam. De oorzaken zijn divers: grote verscheidenheid in taakverdeling en werkwijzen, capaciteits- en kwaliteits tekorten bij omgevingsdiensten, en een gebrekkige afstemming tussen de betrokken partijen. Gerichte verbeteringen – op het vlak van transparantie, processtandaardisatie en samenwerking – kunnen de doorlooptijd substantieel verkorten en de woningbouwopgave van Nederland dichterbij brengen.

Managementsamenvatting

Aanleiding, opdracht en doel

Nederland heeft een urgente woningbouwopgave: tot 2030 moeten er bruto bijna één miljoen woningen worden gebouwd. De Landelijke Versnellingsstafel Woningbouw (LVW) heeft het Expertteam Woningbouw van RVO gevraagd te verkennen hoe de vergunningverlening voor woningbouw via regionale omgevingsdiensten (OD's) sneller en voorspelbaarder kan worden.

Dit rapport doet verslag van dat onderzoek. Het is gebaseerd op deskresearch, interviews met betrokkenen uit de sector en een validatiesessie. De analyse is verdiept in Provincie Zuid-Holland, aangevuld met gesprekken in andere regio's.

Deze rapportage heeft als doel om knelpunten in dit proces inzichtelijk te maken (observaties), praktische oplossingen en best practices aan te dragen, en daarmee aanbevelingen te doen om een concrete bijdrage te leveren aan het vergroten van de uitvoeringskracht in de woningbouw.

Observaties

Een aantal omstandigheden dragen bij aan vertraging in de vergunningverlening:

- **Gebrek aan transparantie:** Voor initiatiefnemers en bouwpartners is onvoldoende duidelijk bij welke instantie — gemeente, OD of provincie — zij voor welke vergunning terecht kunnen. Taakverdeling en contactpersonen zijn nergens publiekelijk vastgelegd.
- **Grote diversiteit in werkwijzen:** Van de 28 OD's voert minder dan de helft ook bouwtaken uit, en slechts een deel is bevoegd voor natuurvergunningen (flora & fauna en Natura 2000). Dit leidt tot complexe, onvoorspelbare trajecten voor bouwpartners.
- **Ontbreken van uniforme landelijke richtlijnen:** dit leidt tot dubbel werk, tegenstrijdige adviezen en vertraging.
- **Bevloggen adviseurs:** door het ontbreken van uniforme landelijke richtlijnen is een objectieve en eenduidige beoordeling van vergunningsaanvragen niet altijd gewaarborgd, met name bij flora & fauna. Persoonlijke opvattingen van adviseurs en ecologen kunnen zo de uitkomst beïnvloeden.
- **Gemeenschappelijke regelingen** bij OD's kennen door wetswijzigingen risico's voor juridische juistheid, wat pleit voor standaardisatie en automatische actualisering via Omgevingsdienst NL.
- **Omgevingsdienst NL** richt zich primair op milieu als kennis- en opleidingsdomein, waardoor landelijke sturing en een aanspreekpunt voor bouw- en natuurtaken ontbreken.
- **Regionale verschillen:** in elke regio spelen andere issues waardoor grote druk is om lokaal maatwerk toe te passen. Het gaat om de balans tussen landelijke uniformiteit en lokaal maatwerk.
- **Ambtelijke en financiële capaciteit onder druk:** structurele personeelstekorten en het PxQ-financieringsmodel ondermijnen de bedrijfsvoering van OD's.

Best practices

Zes praktijkvoorbeelden laten zien dat versnelling mogelijk is:

1. **OD IJmond** – verantwoordelijkheidsmatrix en transparante publieksinformatie
2. **Provincie Groningen** – uniforme werkwijze voor de hele provincie
3. **OD Midden-Holland** – vaste aanspreekpunten met naam en telefoonnummer
4. **Project BATMAN (Haaglanden)** – verschuiving van verblijfplaats naar leefgebied
5. **OD Haaglanden** – integraal advies aan de voorkant voor complexe aanvragen
6. **Project GroenLicht (Haaglanden)** – Lean Six Sigma voor processtandaardisatie en professioneel opdrachtgeverschap

Aanbevelingen aan de LVW

Het RVO Expertteam Woningbouw doet de volgende zes verbetervoorstellen:

1. **Vergroot transparantie:** verplicht OD's en provincies tot publicatie van taakverdeling en contactpersonen.
2. **Standaardiseer aanvragen en werkprocessen:** promoot uniforme indieningsvereisten en werkwijzen
3. **Stimuleer uniforme landelijke richtlijnen:** zodat adviezen eenduidiger worden en minder persoonsafhankelijk.
4. **Versterk ambtelijke en financiële capaciteit:** Stap over op meerjarenfinanciering en investeer in vaste formatie en schaalvergroting
5. **Onderzoek uitbreiding basistakenpakket:** overweeg natuur- en/of bouwvergunningverlening geheel of gedeeltelijk als basistaken op te nemen.
6. **Verschuif de aandacht van verblijfplaats naar leefgebied:** schaal de aanpak van project BATMAN zo mogelijk landelijk op na succesvolle afronding van pilot.

1 Opdracht en context

1.1 Samenvatting opdracht

Regionale omgevingsdiensten spelen een cruciale rol bij het realiseren van woningbouw. In de praktijk verloopt het samenspel tussen omgevingsdienst, provincie, gemeente, corporaties en marktpartijen echter niet altijd soepel, waardoor de vergunningverlening vertraging oploopt.

De Landelijke Versnellingstafel Woningbouw (LVW) wil de mogelijkheden om de vergunningverlening voor woningbouw door omgevingsdiensten te verbeteren en versnellen nader laten verkennen. Het doel is de voorspelbaarheid van vergunningstrajecten te vergroten en daarmee de doorlooptijd te verkorten. Versnelling en uniformering worden nagestreefd door goede praktijkvoorbeelden landelijk te delen. Op basis van dit traject doet het Expertteam Woningbouw verbetervoorstellen aan de LVW.

1.2 Context

In Nederland worden alle bouw- en milieuactiviteiten door overheden uitgevoerd conform de regels van het VTH-stelsel (Vergunning – Toezicht – Handhaving). In dit onderzoek is de focus beperkt tot de vergunningverlening van bouw- en natuurvergunningen voor woningbouwprojecten.

Er zijn de afgelopen jaren meerdere rapporten verschenen met conclusies, aanbevelingen en voortgangsinformatie over de versterking van omgevingsdiensten:

- Om de leefomgeving: de omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur, van de commissie van Aartsen, maart 2021¹
- Omgevingsdiensten in beeld 2023 van TwynstraGudde, september 2023²
- Rode draden rapportage van Omgevingsdienst NL, 2025³
- Managementsamenvatting Robuuste omgevingsdiensten van TwynstraGudde, oktober 2024⁴
- Staat van VTH 2025, Berenschot, februari 2026⁵
- Werk aan de winkel - reflectierapport Omgevingswet 2025, Evaluatiecommissie Omgevingswet, februari 2026⁶

De auteurs hebben kennisgenomen van deze onderzoeken en hebben inhoudelijke herhaling van eerder gedane aanbevelingen zo veel mogelijk vermeden. Geconstateerd wordt dat er nog veel 'work in progress' is wat betreft werkwijze en samenwerking rondom omgevingsdiensten. Tegelijkertijd hebben we geconstateerd dat in deze rapporten de focus voornamelijk ligt op de milieutaken (het basispakket) van OD's en de rol van OD's in de verlening van bouw- en natuurvergunningen onderbelicht blijft. Vanuit onze opdracht hebben wij specifiek met de bril van de bouw- en natuurvergunningen naar OD's gekeken. Deze rapportage heeft als doel om knelpunten in dit proces inzichtelijk te maken (observaties), praktische oplossingen en best practices aan te dragen, en daarmee aanbevelingen te doen om een concrete bijdrage te leveren aan het vergroten van de uitvoeringskracht in de woningbouw.

Voor de verdieping van de analyse is gekozen voor Provincie Zuid-Holland: hier ligt een grote bouwopgave, is Omgevingsdienst Haaglanden betrokken bij het verlenen van natuurvergunningen en bestaat binnen de omgevingsdiensten al ervaring met bouwtekeningen.

1 [Om de leefomgeving Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

2 [Bijlagenrapport Omgevingsdiensten in beeld 2023 | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

3 [Rode draden rapportage.pdf](#)

4 [Managementsamenvatting robuuste omgevingsdiensten | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

5 [Staat van VTH 2025 | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

6 [Werk aan de winkel - reflectierapport Omgevingswet 2025 | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

Daarbij wordt benadrukt dat de gesignaleerde aandachtspunten niet één op één gelden voor alle omgevingsdiensten en regio's. Er bestaan duidelijke regionale verschillen. Zuid-Holland is niet per definitie representatief voor de landelijke praktijk, maar biedt wel een waardevolle inkijk in de dynamiek en samenwerking tussen gemeenten, omgevingsdiensten en provincies. Om te toetsen in hoeverre de bevindingen breder herkenbaar zijn, zijn aanvullend gesprekken gevoerd buiten deze regio.

Voor de totstandkoming van dit advies zijn diverse interviews afgenomen, is deskresearch verricht en heeft een validatiesessie met betrokkenen plaatsgevonden.

2 Nulfoto van de complexiteit

Er zijn in totaal 28 omgevingsdiensten, waarvan minder dan de helft⁷ ook bouwtaken uitvoert – en dan nog vaak slechts voor een deel van de gemeenten in het werkgebied. Slechts een klein deel van de omgevingsdiensten is bevoegd gezag voor natuurvergunningverlening (flora & fauna, Natura 2000 en houtopstanden). Elke provincie, gemeente en omgevingsdienst (OD) hanteert eigen afspraken over welke taken zijn gemandateerd of welke adviezen (toetsing) worden uitgevraagd. Er bestaat hier geen uniforme werkwijze voor of taakverdeling.

Bouw- en natuurtaken behoren namelijk niet tot het wettelijk verplichte basistakenpakket van OD's. Voor OD's zijn deze taken geen MUST HAVE maar een COULD HAVE. Sommige gemeenten hebben de volledige of een gedeelte van de bouwvergunningverlening uitbesteed aan een OD; anderen gebruiken de OD enkel als adviseur/plantoetsers, bijvoorbeeld op het gebied van ecologie. Voor natuurvergunningen (flora & fauna activiteit, Natura 2000 activiteit, bomen, houtopstanden) is de provincie het bevoegd gezag. Een aantal provincies heeft de vergunningverlening voor natuur (gedeeltelijk) uitbesteed aan één OD in de provincie, zoals OD-Haaglanden dit voor de provincie Zuid-Holland doet (zie afbeelding 1 ter illustratie).

Inzoomen op Zuid-Holland

In provincie Zuid-Holland leidt deze variatie ertoe dat er binnen de provincie meerdere verschillende werkwijzen naast elkaar bestaan. Goede voorbeelden zijn daardoor niet zomaar overdraagbaar naar andere OD's, gemeenten of provincies: daarvoor zijn aanpassingen nodig in basisafspraken, mandaatbesluiten of gemeenschappelijke regelingen.

De onderstaande tabel geeft een indicatie van de taakverdeling voor bouw- en flora & fauna-vergunningen in provincie Zuid-Holland. Per gemeente kan de rol van de OD sterk verschillen. Het is belangrijk hierbij een algemene disclaimer te maken: als een OD een bouwvergunningstaak heeft, wil dat niet zeggen dat zij verantwoordelijk is voor alle aspecten van de hele bouwvergunning; er zijn in de praktijk veel verschillende pakketten. Een bouwvergunningstaak dekt bovendien lang niet altijd hetzelfde: de ene OD neemt ook sloopvergunningen en BOPA-procedures voor haar rekening, de andere treedt uitsluitend op als toetsers namens de gemeente. Zo heeft OD Haaglanden voor de negen gemeenten in haar werkgebied negen verschillende dienstenpakketten, maar geeft nergens de bouwvergunning zelf af. Ditzelfde geldt voor de natuurtaken: de rol bij stikstof, houtopstanden en flora & fauna verschilt per mandaat. Deze variatie maakt het stelsel moeilijk te doorgronden, niet alleen voor initiatiefnemers, maar ook voor de medewerkers van de OD's zelf.

⁷ OD Fryslan/ Fryske Utfieringstsjinst Milieu en Omjouwing (FUMO)OD de Vallei, OD Groene Metropool, OD Rivierenland, OD Groningen, OD Zuid-Limburg (RUD ZL en ODU zijn net samen gegaan), OD Midden- en West-Brabant, OD Zuidoost-Brabant, OD IJmond, OD Noordzeekanaalgebied, OD IJsselland, DCMR Milieudienst Rijnmond, OD Midden-Holland, OD Zuid-Holland Zuid

Afbeelding 1: Nulfoto van de complexiteit, natuurvergunningverlening (Flora & Fauna, Natura 2000)

Omgevingsdiensten vergunningen

Natuur (flora & fauna / natura2000)

Tabel 1: Taakverdeling voor de bouw- en flora & fauna vergunningen in Provincie Zuid-Holland

Omgevingsdienst	Gemeenten	Bouwvergunningstaken	Flora & faunavergeving
Midden-Holland	Alphen aan den Rijn Bodegraven-Reeuwijk Gouda Krimpenerwaard Waddinxveen Zuidplas	Nee Ja Ja Nee Ja Ja	Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH
Zuid-Holland-Zuid	Alblasserdam Dordrecht Gorinchem Hardinxveld-Giessendam Hendrik-Ido-Ambacht Hoeksche waard Molenlanden Papendrecht Sliedrecht Zwijndrecht	Ja Ja Nee Ja Nee Nee Nee Nee Nee Nee	Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH
West-Holland	Noordwijk Hillegom Lisse Teylingen Katwijk Oegstgeest Nieuwkoop Leiderdorp Leiden Zoeterwoude Voorschoten	Niet meer (is recent teruggehaald) Nee Nee Nee Nee Nee Nee Nee Nee Nee Nee	Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH Advies ja, vergunning ODH
Haaglanden	Den Haag Delft Zoetermeer Westland Leidschendam-Voorburg Rijswijk Pijnacker-Nootdorp Wassenaar Midden-Delfland	Nee Nee Nee Nee Nee Nee Nee Nee Nee	Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja Ja

Disclaimer; deze tabel geeft een indicatie van de complexiteit en is niet volledig

3 Observaties

De complexiteit van bouw- en natuurvergunningverlening bij OD's is groot. De volgende observaties zijn relevant voor het bredere vraagstuk van versnelling. Tijdens het onderzoek zijn daarbij ook een aantal suggesties gedaan hoe een knelpunt kan worden verbeterd.

** Gebrek aan transparantie over taakverdeling*

Na het indienen van een vergunningsaanvraag in het omgevingsloket wordt deze doorgezet naar de vergunningverleners. Voor een buitenstaander is onvoldoende duidelijk wie de vergunningsaanvraag daadwerkelijk beoordeelt. Initiatiefnemers en bouwpartners weten niet bij welke instantie – gemeente, OD of provincie – zij voor vragen terecht kunnen. Taakverdeling is nergens uniform vastgelegd en contactpersonen zijn vaak niet publiekelijk vindbaar.

** Geen uniformiteit in werkwijzen en taken*

Door de grote diversiteit in werkwijze en taken is het voor zowel bouwpartners als collega-overheden tijdrovend en complex om procedures goed te doorlopen en versnelling te organiseren. Overwogen kan worden natuur- en/of bouwvergunningverlening geheel of gedeeltelijk in het basistakenpakket van OD's op te nemen, zodat een norm voor de hele sector geldt.

** Ontbreken van uniforme landelijke richtlijnen*

In zowel het bouwvergunningsproces als bijvoorbeeld flora & fauna, ontbreekt het aan uniforme landelijke richtlijnen. De inhoud van een vergunningsprocedure hangt daarmee af van gemeentelijke beleid (bijvoorbeeld plussen op de minimale wettelijke eisen voortvloeiend uit de omgevingswet) en/of persoonlijke affiniteit (ecologen). Hierdoor ontstaat een onvoorspelbaar vergunningentraject waarbij de gevraagde informatie onduidelijk is (geen standaardformulier met duidelijke indieningsvereisten) maar ook het benodigd detailniveau van in te dienen stukken wisselt per gemeente en per OD.

** Bevlogen vergunningverleners flora & fauna*

Er is grote betrokkenheid onder adviseurs in het domein van flora & fauna. Opdrachtgevers schakelen vaak een eigen adviesbureau in met een andere visie op normen, standaarden en uitgangspunten voor flora & fauna dan de werkwijze van de vergunningverlenende instantie. Doordat uniforme (landelijke) standaarden en indieningsvereisten ontbreken, kunnen adviseurs, plantoetsers en vergunningverleners uiteenlopende interpretaties hebben van wat noodzakelijk onderzoek is en welk detailniveau nodig is voor een vergunbare aanvraag. Dit leidt in de praktijk tot extra vragenrondes, aanvullingen en soms tegenstrijdige adviezen, wat vertragend werkt en frustratie oplevert bij alle betrokkenen. Landelijke sturing in de vorm van eenduidige protocollen en toetsingskaders is daarom nodig.

** Gemeenschappelijke regelingen: een juridisch risico*

Uit een verkenning van de gemeenschappelijke regelingen die de basis vormen voor het werk van OD's, blijkt dat er mogelijk een risico bestaat ten aanzien van de juridische correctheid van de taakverdeling. Door wijzigingen in wet- en regelgeving ontstaat een risico in de vergunningverlening. Overwogen kan worden om gemeenschappelijke regelingen te standaardiseren en te voorzien van automatische updates, eventueel via Omgevingsdienst NL.

** Omgevingsdienst NL: focus op milieutaken*

Omgevingsdienst NL profileert zich primair als kenniscentrum en opleidingsinstituut voor de milieutaken van OD's. In de missie* van ODNL is geen aandacht voor bouwtaken terug te vinden. Hoewel in de opleidingen wel bouw en natuuraspecten naar voren komen, ontbreekt een landelijk aanspreekpunt en landelijke sturing voor de bouw- en natuurtaken van OD's. Een expliciete taakstelling aan Omgevingsdienst NL om ook de bouw- en natuurvergunningverlening in haar kennisdomein op te nemen – of de inrichting van een afzonderlijk landelijk platform daarvoor – verdient serieuze overweging.

** Regionale verschillen*

In de verschillende provincies doen zich, afhankelijk van de regionale context, uiteenlopende knelpunten voor. In Zuid-Holland gaat relatief veel aandacht uit naar flora & fauna; rond de Veluwe is de stikstofproblematiek bepalender. OD's in provincies met een hoge bouw- en ontwikkelingsdynamiek (zoals Zuid-Holland, Noord-Holland, Utrecht en Noord-Brabant) verschillen sterk in werkdruk, schaal en organisatiegraad van OD's in provincies met een beperktere bouwopgave (zoals Zeeland, Limburg, Groningen en Drenthe).

** Ambtelijke en financiële capaciteit*

OD's kampen structureel met capaciteitstekorten, zowel financieel als in personeel. Het huidige PxQ-financieringsmodel (Prijs maal Uren) leidt tot jaarlijkse, tijdrovende onderhandelingen en biedt OD's onvoldoende zekerheid om vast personeel aan te nemen en te investeren in kwaliteit. In de praktijk wordt een OD gefinancierd via meerdere financieringsmodellen; een bijdrage op kosten, op kengetallen (output), een jaarlijkse vaste bijdrage en combinaties daarvan. Onderwerpen die een lange termijn focus vragen, zoals innovatie, worden ontmoedigd door deze wijze van financiering. Een overstap naar meerjarenfinanciering verdient daarom serieuze overweging.

Daarnaast is er een structureel tekort aan senior vergunningverleners binnen OD's, waardoor de afhankelijkheid van inhuur hoog is en dit continuïteit schaadt. Dit beeld sluit aan op de bevindingen uit De Staat van VTH 2025⁹. Een soortgelijke ontwikkeling is zichtbaar bij kleinere gemeenten; ook zij slagen er op de concurrerende lokale arbeidsmarkt steeds minder goed in om de expertise voor vergunningverlening in huis te houden.

9 [Staat van VTH 2025 | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

4 Best practices

Op basis van het onderzoek zijn zes praktijkvoorbeelden geïdentificeerd die aantonen dat versnelling en verbetering van de vergunningverlening mogelijk zijn. Deze voorbeelden zijn geschikt voor landelijke verspreiding.

4.1 Duidelijke en eenduidige informatievoorziening

Informatie over de werkwijze van een OD is voor bouwpartners lastig te achterhalen: websites zijn beperkt informatief en taakverdeling is vastgelegd in ambtelijke gemeenschappelijke regelingen. Daardoor is het voor alle betrokkenen – en in het bijzonder voor marktpartijen – een zoektocht om te weten wie ze waarvoor kunnen bereiken.

Best Practice 1 OD IJmond

OD IJmond heeft een verantwoordelijkheidsmatrix opgenomen in de gemeenschappelijke regeling en publiceert op de website¹⁰ voor welke gemeenten zij bouwtaken uitvoeren. Er kan nog een verdere slag worden gemaakt om de verantwoordelijkheden ook voor niet-professionals leesbaar te maken.

Best Practice 2 Provincie Groningen

De provincie Groningen hanteert als vergunningverlener flora & fauna één uniforme werkwijze voor de gehele provincie. De organisatie is zo eenvoudig gehouden dat de taakverdeling voor alle partijen vanzelfsprekend is.

4.2 Aanspreekbaar en bereikbaar

Door de complexiteit van de vergunningverlening werkt het voor bouwpartners – zowel particuliere initiatiefnemers als grote marktpartijen – vaak prettig om overleg te voeren met de betreffende vergunningverlener. Duidelijke aanspreekpunten verbeteren de bereikbaarheid en het vertrouwen in het proces aanzienlijk.

Best Practice 3 OD Midden-Holland

OD Midden-Holland werkt met vergunningverleners die bij naam en telefoonnummer bekend zijn. Zij worden bij de ontvangstbevestiging van een aanvraag direct kenbaar gemaakt aan de aanvrager.

4.3 Flora & fauna: van verblijfplaats naar leefgebied

In de regio Haaglanden wordt jaarlijks circa € 7 miljoen besteed aan flora & fauna-onderzoeken. Vaak betreft het onderzoeken naar dierenverblijfplaatsen die na vergunningverlening ongeschikt mogen worden gemaakt, mits daarbij alternatieve verblijfplaatsen zijn aangeboden. Er is geen monitoring van de effecten van dit beleid, en de aanpak legt een zwaar beslag op zowel aanvragers als vergunningverleners – met capaciteitsdruk als gevolg.

Een andere aanpak, gericht op het versterken van leefgebieden in plaats van het puur beschermen van individuele verblijfplaatsen, kan een aanzienlijke versnelling van de vergunningverlening opleveren en mogelijk een betere bijdrage leveren aan soortenbehoud.

Opgemerkt moet worden dat deze aanpak op dit moment tegen de grenzen van wet- en regelgeving schuurt. Landelijke opschaling vereist een bredere juridische toets, maar is volgens de betrokken partijen wel de enige haalbare optie voor de toekomst.

¹⁰ [Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJmond | Lokale wet- en regelgeving](#)

Best Practice 4 Project BATMAN

In project BATMAN werken professionals, gemeenten, omgevingsdienst en woningcorporaties samen in een pilot om de inspanning te verschuiven van individuele soortenbescherming per project naar collectieve leefgebiedsontwikkeling per gebied. Doel is niet alleen te behouden wat we niet verloren willen zien gaan, maar te versterken waar we meer van willen hebben.

Disclaimer: dit project zit nog in een pilotfase, er zijn nog geen resultaten bekend.

4.4 Verkorten van de doorlooptijd

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn de voormalige wettelijke afhandeltermijnen komen te vervallen: vergunningen worden niet meer van rechtswege verleend als de termijn wordt overschreden. In de eerste periode na de implementatie werden afhandeltijden bij diverse OD's regelmatig overschreden. Op dit moment zijn er OD's die binnen de gewenste termijnen blijven, mede dankzij zelf georganiseerde standaardisatie van aanvragen, aandacht voor en professioneel opdrachtgeverschap en integraal advies aan de voorkant.

Best Practice 5 OD Haaglanden

Bij OD Haaglanden zijn de advies/toets rol (in opdracht van gemeente) en de vergunningverleningsrol voor flora & fauna gecombineerd. Dezelfde ecooloog die vooraf toetst, verleent uiteindelijk ook de natuurvergunning. Dit voorkomt tegenstrijdigheden, verhoogt de eenduidigheid van het proces en levert aantoonbare versnelling op. Bovendien is er voor grote en complexe vergunningsaanvragen sprake van vooraf integrale afstemming en samenwerking, zelfs in een mate van cocreatie (Dunea).

Best Practice 6 Project GroenLicht

In project GroenLicht (regio Haaglanden) hebben professionals, gemeenten, OD en woningcorporaties samengewerkt om met Lean Six Sigma het aanvraagproces te standaardiseren en het opdrachtgeverschap te professionaliseren. Achterstanden zijn volledig weggewerkt en alle betrokken partijen zijn aantoonbaar tevreden over de verbeterde samenwerking. De aanpak is replicerbaar in andere regio's.

4.5 Stikstofaanpak

De stikstofproblematiek speelt bij de door ons gesproken OD's niet op het niveau van de dienst zelf, maar op landelijke en provinciale beleidstafels. Hoewel het ontbreken van stikstofbeleid soms wordt aangehaald als reden voor het niet verlenen van een bouwvergunning, zijn bij de gesproken OD's geen best practices aangetroffen die hiervoor een praktische werkwijze bieden. Conclusie is dat de huidige problematiek rondom Natura 2000 gebieden niet op te lossen is aan de vergunningenkant.

5 Aanbevelingen aan de LVW

Het Expertteam doet de volgende zes verbetervoorstellen die zien op bouwtaken en vergunningverlening:

1. *Vergroot transparantie: verplicht OD's en provincies tot publicatie van taakverdeling en contactpersonen.*

Voor initiatiefnemers en bouwpartners is het nu onvoldoende duidelijk bij welke instantie, gemeente, OD of provincie zij voor welke vergunning terecht kunnen. Taakverdeling is nergens vastgelegd en contactpersonen zijn vaak niet publiekelijk vindbaar. OD IJmond biedt een nog nader uit te werken voorbeeld met haar verantwoordelijkheidsmatrix en gemeentespecifieke publicatie van bouwtaken. De LVW wordt aanbevolen om een vergelijkbare aanpak landelijk als minimumstandaard te implementeren. De beschikbare informatie binnen het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) van het Ministerie van BZK kan hierbij een goed startpunt zijn.

2. *Standaardiseer aanvragen en werkprocessen: promoot uniforme indieningsvereisten en werkwijzen*

De grote diversiteit tussen de 28 OD's leidt tot vertraging en extra lasten voor alle betrokken partijen die in meerdere gemeenten en/of regio's actief zijn. De transitie naar de Omgevingswet heeft dit verergerd doordat gemeenten elk eigen regels hanteren in het omgevingsplan, wat de klantbeleving terug naar het niveau van vóór 1992 brengt. De LVW wordt aanbevolen om uniforme indieningsvereisten en werkprocessen actief te promoten.

Procesoptimalisatie aan de voorkant, zoals het sneller uit het systeem halen van onvolledige aanvragen en het centraal bundelen van adviezen bij de OD en integrale adviezen aan de voorkant, kan de doorlooptijd direct verkorten.

3. *Zorg voor uniforme landelijke richtlijnen*

Bij zowel bouwvergunningen als flora & fauna-aanvragen ontbreekt het aan een uniforme landelijke richtlijn. Adviesbureaus voor flora & fauna maken op basis van eigen standaarden soms afwegingen ten aanzien van de benodigde onderzoeken wat leidt tot dubbel werk, tegenstrijdige adviezen en frustratie bij alle betrokken partijen. Ook blijkt dat bevoegde vergunningverleners soms meer vragen stellen dan strikt noodzakelijk, wat de doorlooptijd verder oprekt. De Omgevingswet beoogde een heldere landelijke standaard voor bouweisen te bieden, maar gemeenten voegen in hun omgevingsplannen mogelijk eigen aanvullende eisen toe. De LVW wordt aanbevolen om actief te stimuleren dat richtlijnen uniform zijn en landelijk toegepast worden.

4. *Versterk ambtelijke en financiële capaciteit:*

Versterk de uitvoering door een overstap op meerjarenfinanciering voor OD's en investeringen in vaste capaciteit om kennis en kunde te kunnen blijven waarborgen

OD's kampen structureel met personeelstekorten en een hoge afhankelijkheid van inhuur die de continuïteit schaadt. Het huidige PxQ-financieringsmodel lokt jaarlijkse onderhandelingen uit en beperkt vaste aanstellingen. Dit model beperkt innovatie van OD's. De LVW wordt aanbevolen te pleiten voor meerjarenfinanciering, zodat OD's de financiële zekerheid krijgen om te investeren in vaste capaciteit en innovatie.

5. *Onderzoek uitbreiding basistakenpakket van OD's*

Bouw- en natuurvergunningverlening en toezicht hierop zijn nu geen verplichte basistaken van OD's, wat leidt tot grote variatie. Sommige gemeenten beleggen alle bouwtaken bij de OD, sommigen een deel van de bouwtaken, anderen gebruiken de OD uitsluitend als adviseur of plantoetsers. Dit is één van de diepere oorzaken van de complexiteit die bouwpartners ervaren en de OD's zelf ook. In de praktijk bedient een OD iedere gemeente met een ander pakket. De LVW wordt aanbevolen om te onderzoeken of natuur- en/of bouwvergunningverlening en -toezicht geheel of gedeeltelijk als basistaken kunnen worden opgenomen, zodat een uniforme norm voor de hele sector geldt. Een gefaseerd groeipad is noodzakelijk: een gelijktijdige overdracht door alle gemeenten zou een te hoge werkdruk bij OD's creëren en dient zorgvuldig begeleid te worden. Tegelijkertijd kunnen OD's naar de toekomst betere kwaliteitsgaranties geven voor professionele vergunningverlening omdat ze de benodigde specialismen in huis hebben die zeker voor kleine gemeenten veelal niet haalbaar zijn.

6. Verschuif de aandacht van verblijfplaats naar leefgebied in de flora & fauna aanpak.

Het huidige stelsel voor flora & fauna vergunningen is gebaseerd op het beschermen van individuen en verblijfplaatsen. Dit maakt onderzoek naar individuele dieren per bouwproject noodzakelijk. Deze aanpak loopt bij opschaling van de woningbouw op termijn vast. Bovendien leidt het tot een keur aan ecologische onderzoeken zonder dat de diersoorten daar aantoonbaar profijt van hebben. De onderzoekslasten worden in de praktijk bepaald door protocollen die vanuit de sector worden gepubliceerd, zoals het Vleermuisprotocol, zonder dat daarin een maatschappelijke kosten-batenafweging is meegenomen. Project BATMAN biedt een alternatief, waarbij individuele projecten sneller doorgang kunnen vinden en ruimschoots geïnvesteerd wordt in het verbeteren van leefgebieden voor soorten. De LVW wordt aanbevolen om deze aanpak landelijk op te schalen: stimuleer provincies en gemeenten om gebiedsgerichte vrijstellingen te ontwikkelen, en zorg dat de overheid zelf regie neemt op de minimale standaarden voor ecologisch onderzoek, in plaats van deze aan de markt over te laten.

Bijlagen

Bijlage 1: Toelichting best practice projecten

Project BATMAN¹¹

Project BATMAN staat voor Bouwen Accelereren door Toekomstgerichte Methode voor Aanpak Natuurinclusiviteit. Bij dit project wordt er samengewerkt door de Provincie Zuid-Holland met woningcorporaties De Goede Woning, Stedelink en Vidomes. De pilot vindt plaats in de wijken Buytenwegh in Zoetermeer en Schiebroek in Rotterdam. In Zoetermeer worden in de komende jaren veel woningen verduurzaamd en gerenoveerd. In Rotterdam wordt geëxperimenteerd met natuurvriendelijk bouwen. In het Project BATMAN wordt de werkwijze omgedraaid zodat er aan het begin van het bouwproces al wordt gekeken naar beschermde dieren, zoals vleermuizen. Voordat de bouw start kijkt een ecooloog welke dieren in het gebied leven, worden leefgebieden in kaart gebracht en maatregelen genomen om dieren te beschermen. Zo voorkomt men problemen tijdens de bouw. De natuur is beschermd en het bouwproject verloopt sneller en goedkoper

BATMAN werkt in 3 stappen:

1. Onderzoek vooraf

Een ecooloog onderzoekt welke beschermde dieren in het gebied leven.

2. Maatregelen nemen

Er wordt gezorgd voor geschikte leefplekken, bijvoorbeeld nieuwe verblijfplaatsen.

3. Bouwen met zekerheid

De bouw kan starten zonder onverwachte vertraging.

Project GroenLicht¹²

GroenLicht is een gezamenlijke pilot van Omgevingsdienst Haaglanden (ODH), Sociale Verhuurders Haaglanden (SVH) en Ecoresult. Met deze pilot optimaliseren ze het aanvraag- en beoordelingsproces voor omgevingsvergunningen flora- & fauna-activiteit. Het doel is om de vergunningverlening voorspelbaarder, efficiënter en transparanter te maken, zonder concessies te doen aan de bescherming van natuurwaarden.

GroenLicht introduceert een vernieuwde aanvraagroute met een digitaal aanvraagformulier. Het digitale aanvraagformulier bevat alle aspecten die nodig zijn voor een volledige aanvraag om vergunning. GroenLicht is opgezet als een lerende pilot. Tijdens de uitvoering worden actief ervaringen en feedback verzameld van SVH-corporaties, ecologische bureaus en ODH-medewerkers. Op basis daarvan wordt de werkwijze verbeterd en verfijnd.

Bijlage 2: Interviewlijst

Tabel 2 interviewlijst

Datum	Organisatie	Geïnterviewden
5 januari 2026	Omgevingsdienst Haaglanden	Christiaan van der Kamp, Duncan Ruseler, Hans van der Steen
9 februari 2026	Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	Alex Heeren
9 februari 2026	Provincie Zuid-Holland	Gijsbert Vonk Bas van Berkum
9 februari 2026	Sociale Verhuurders Haaglanden	Jozefine Hoft
19 februari 2026	MT-Bouwstroom Noord	Woningcorporaties: Actium, Lefier, Wold & Waard, Woonborg, Woonconcept en Woonservice, Bouwbedrijven: Dura Vermeer en Trebbe
26 februari 2026	Provincie Groningen	Jurre Terpstra, Manon Mulder
10 maart 2026	Omgevingsdienst Midden-Holland	Brenda van Maurik

¹¹ [BATMAN | Provincie Zuid-Holland](#)

¹² [GroenLicht - Omgevingsdienst Haaglanden](#)

Deze publicatie is een uitgave van het Expertteam Woningbouw van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Het is tot stand gekomen in opdracht van de Landelijke Versnellingstafel Woningbouw.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag
Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag
T +31 (0) 88 042 42 42
woningbouw@rvo.nl
www.rvo.nl/expertteam-woningbouw

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | mei 2026
Publicatienummer: RVO-093-2026/BR-DUZA

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) stimuleert duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie. RVO is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.